ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော ဆင်ဖြူများ သခင်ဘဝရှင်မင်း တရား 1550
ကြီး အမိန့်တော်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၂ ခုနှစ် ဇေယျဝတီကိုတည် တော်မူသည်။
တောင်ငူကိုကား လိုသေး သည်။ ဆော ဆောလျှင်လျှင်ချီရန်သီရိ ဇေယျနော်ရ
ထာ လျှောက်သည်။ ချီမည်ဆဲဆဲသ ပြေတခိုင်တည်း**ဘွင်**၅လုံး သီး သည်။ အခေါင်ဆုံး မှ
သီး သောအသီး ကိုဆွတ်၍ စား သည် အိပ်မက်မြင် တော်မူသည်။ မြင်မက် သောနိ
မိတ် တော်သည်ဇမ္ဗူလုံး ကိုအောင် စေမည်မချွတ်ဖြစ်သည်။ ကိန်း ခန်း တာရာ
တွက်သည့်အခါလည်း ငါး စီး ရှင်ရှမ်း ပြည်ကိုအောင်ဘူး သောအခါစန်း လက်ကြိုက်
နေနှင့်ညီသည်။ နိမိတ်နာရာတွင်လည်း လင်း ဆက်ငှက်သည် မြေကိုချီ၍တပ်ဦး ထွင်
ချသည့်နိမိတ် ကောင်း လှသည်။ တဘောင်နာရာတွင်လည်း စား မည် သောက်မည်
ကြိုး ကြိုစည်၍ ပေါက်သတည်း ဖေါ်ခြင်း တို့ဆို သောတဘောင်များ နှင့်ကျိုက်သည်။
ကြက်ငိုး ထိုး ရာမှာလည်း ခုန်မှိုင်း ကြီး စော်ဘွား သည်မြန်မာပြည်သို့ ရောက်
ဘူး လေ သောကြက်ငိုး နှင့်တချက်တည်း ကျိုက်သည်။ နတ်ဆိုရာမှာလည်း စနေနှင့်
ဗုဒ္ဓဟူး ကိုချီလေဆိုသည်။ သိုက်စာမှာလည်း ဆင်မင်း ခံတွင်း ဆင်ဖြူနင်း ပွင့်
လင်း တိုင်း ကား များ လတံ့ သာသနာလည်း ရောင်ဝါရှေ့ထက်တိုး လတံ့ဟူ သော
သိုက်စာနှင့်ညီသည်။ သို့ဥာဏ်မြတ်အကြံမြတ်ဦး ထွင်ခပ်သိမ်း ကောင်း ခြင်း ပြည့်
စုံသည်။ ချီတော်မူမည်။ ဗိုလ်မှူး စစ်ကဲဝန်ကြီး စစ်ကဲနား ခံတို့အသင့်ရှိနှင့်စေ။ 29 October 1550

သက္ကရာဇ် ၉၁၂ ခုတန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော်၅ရက်နေ့ ဒေါဖညား
ထွင်ပြန်။

(သုရိယ၊ ဂျွန်၁၉၃၃၊ စါ၅၄ ရှေး ဟောင်း စါပေသုတေသီ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော ဆင်ဖြူများ သခင်အသျှင်ဘဝရှင်မင်း 1551
တရားကြီး ဘုရားအမိန့်တော်ရှိသည်၊ ယခုနှစ်(သက္ကရာဇ်၉၁၃)သရေ
ခေတ္တရာကပြန်ကဲ့၍ ရောက်တော်မူစရှိသည်၊ ဟံသာဝတီပဲခူး သားတို့မညီညာ
အချင်းချင်း ပုံစား ပုံကန်စနောင့်စနင်း ရှိသည်၊ ချီတက်လုပ်ကြံကအရေးပြီး
မည်ဟုသီရိဇေယျနော်ရထာ လျှောက်ချက်သည်သဘော တော်ကြိုက်ညီသည်၊ ဗေဒင်
ကျော်တို့ကိန်းခန်း တွက်ရာလည်း အနော်ရထာမင်း သည်တရုပ်ပြည်နှင့်သိန်း
ယိုဋ္ဌကျွန်းတိုင် အောင်စွယ်တော်ညှပ်ရိုး တော်များကိုရှာ၍ မင်းကိုနှိမ်နင်း
အောင်တော်မူကိန်းနှင့်ညီသည်၊ လက်နေကြိုဟ်နေ များမှာလည်း တချက်တည်း
ညီသည်၊ နိမိတ်နါရာမှာလည်း လူအရှင်ကိုလင်း ဒကိုက်သည်နိမိတ်ညီသည်၊ တဘောင်
နာရာလည်း အောင်ပြီး လေအောင်ပြီး လေသာလှလေး ဆိုသည့်တဘောင်ညီသည်၊
စနည်းနာရာမှာလည်း ရေနှင့်မြေကိုအစိုး ရသည်ကား ထိုမင်းသာဆိုသည်၊ စ
နည်းကြိုက်သည်၊ ကြက်ရိုးထိုး ရာမှာလည်း အနော်ရထာစောတိုင်း ခွင်လှည့်လည်
၍အကျွန်းကျွန်းကို အောင်မြင်သော ကြက်ရိုးနှင့်ကြိုက်သည်၊ တမျဉ်းထိုး ရာမှာ
လည်း သူကအိပ်၍တို့ကထိုး ရသောတမျဉ်း ကျသည်၊ စာကောက်ရာမှာလည်း ဗော
ဓိပင်နှင့်ရွှေပလ္လင်ကို အောင်မြင်သော ပုံစာရေး ကျသည်၊ နတ်ဆိုရာမှာလည်း
ဗုဒ္ဓဟူးသားနှင့်စနေသားကို ဆောင်လေအောင်၏ဆိုသည်၊ သိုက်စာမှာလည်း
တဆင်တတန်း နေဆန်း နေကာကပ်လာ ရွှေနန်း ဘုရားမြန်း၍ ရွှန်းရွှန်း
ပေါက်မည်မြင်တော့ မည်မြင်တော့မည် လေး ပါသည်၊ သို့အကြံကောင်း ရသည်၊ အ
တိတ်ကောင်း နိမိတ်ကောင်း စုံသည်နှင့်ညီသောကြောင့်၍ နှစ်(သက္ကရာဇ်၉၁၃)ယင် 1551
ဟံသာဝတီသို့ရေကြောင်း ချီတော်မူမည်၊ ငါ့လှေလှော်ကား သံလှေမိကျောင်း
လှေများကိုပြင်၊ ညီတော်ပြည်မင်းနှင့် ဗိုလ်ပါအများ ဒလမြို့သို့ ချီ။ 30 November 1551

သက္ကရာဇ် ၉၁၃ ခုပြာသိုလဆန်း ၄ ရက် ဒေါ်ဗညားထွင်ပြန်။

(သူရိယ၊ ဇွန် ၁၉၃၃၊ စာ ၅၄-၅၊ ရှေးဟောင်း စာပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော ဆင်ဖြူများ သခင်အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ သတိုး သီရိမဟာဥဇနာသည်တိုင်း ရေး ပြည်မှုစီရင်ခင်း စီရင်ဘွယ်ရှိသမျှကိုခန့်ထား တော်မူ၍ စီရင်ရသည့်ဝန်ကြီး ဖြစ် လျှက်ငါ၊အသျှင်ဧကရာဇ်မင်း မြတ်အလို တော်ရှိသည့်အမှုကိုအမှုမမှတ်မကြည့်မရှုမစီ ရင်၊ ဇင်း မယ်ကြောင်း ချိတပ်သို့ စေသည်မှာလည်း တန်ဆောင်မုန်း လကသည် ယခု တောင်မပြန်မရောက်၊သင်းတို့ကဲ့သို့ နေလိုရာ နေ၍ ရှည်ကြာရလျှင်အရေး တော်ကိုကြား သိတော်မူရမည်မဟုတ်၊ မင်း မှုတော်ကိုခန့်ထား စီရင်သည်၊ ထို အမှုသည် နေ့ခန့်ရက်ခန့်အမှု တော်ဟုန်တွင် အောင်ကြည့်ရှုခန့်ထား ရမည်သာဖြစ် သည်၊ သင်းတို့ နေလိုရာ နှင့် နေ၍ ရှည်ကြာရသည်အရာသည် ဝန်ကြီး မကြည့်မရှုမစီရင် ပေါ့လျော့သောကြောင့်ရှည်ကြာရသည်မဟုတ်လော။

17 June 1565

သက္ကရာဇ် ၉၂၇ ခုပထမဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့ဒေါပညာ်း တွင် ပြန်။

(သုဓိယ၊ ဂျူလိုင် ၁၉၃၂၊ မျက် ၅၀ ၊ ရှေး ဟောင်း စာပေသု တေသီ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူမှု သောဆင်ဖြူများ ရှင်လက်နက်စကြာသခင် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရားအမိန့်တော်ရှိသည်၊ သီဟဠဒီပတမ္ဗပဏ္ဏိယမည်သော သိန်းဃိုဃ်ကျွန်း ရောဟနဇနပုဒ်ဝါလိဒရဂါမကျောင်း ရဟန်းရှင်ဓမ္မရက္ခိတတပည့်အမ္ဗဂဟပတိယေ၊ မဟာဓမ္မေ၊ ကောဏ္ဍဂေါဓေ၊ ဝါတုရေ၊ ဗြာစမန၊ ဘောဂဟသာမဏေ ၆ ပါး တို့ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း ဟံသာဝတီမဟာရာဇဌာနီ ရွှေပြည်တော်ကြီးသို့လာရောက်ကြသည့်အကြောင်းကို သာမဏေတို့ ပြောဆိုကြသည်မှာ ဘုန်းတော်ကြီး သောသာသနာ့ဒါယကာ မဟာဓမ္မရာဇ်တရားမင်းမြတ်သည် သာသနာတော်မြတ်ကို သဒ္ဒါကြည်ညိုတော်မူကြောင်း တရားနှင့်အညီ သာသနာတော်မြတ်ကို ချီးမြှင့်ပြုစုတော်မူကြောင်း ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း ဟံသာဝတီမဟာရာဇဌာနီ ရွှေပြည်တော်ကြီးမှ သာသနာတော်မြတ်စည်ပင်ထွန်းလင်းကြောင်း စေတီပုထိုးများပြားကြောင်း ဓမ္မက္ခန္ဓါစာပေပိဋကတ်အစုံရှိကြောင်းများကိုကြားသိရ၍ လာရောက်ပါလိုသောကြောင့် သိန်းဃိုဃ်ရောဟာနဇနပုဒ်ရဟန်းသံဃာတို့ကို ပန်ကြားသျှင်သင်တို့ ၆ ပါး သွား၍ စေတီပုထိုး ရဟန်းသံဃာများကို ဖူးမြှော်ကြချေ၊ စာပေပိဋကတ်အစုံရှိမရှိကိုလည်း လျှောက်ထားမေးမြန်းခဲ့ပါ၊ သာသနာတော်စည်ပင်ထွန်းလင်းကြောင်းများကိုလည်း မှတ်သားခဲ့ပါ၊ သင်တို့လည်း မကြာမမြင့်ပြန်လည်ခဲ့ပါ၊ ရဟန်းသံဃာတို့မိန့်ဆိုပါသည့်အကြောင်း အခွင့်သင့်လျှင်ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း ကရဟန်းသိက္ခာယူခဲ့ပါလိုကြောင်းကိုရဟန်းသံဃာတို့မှပြန်ကြားလျှင်ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းသို့သင်တို့ရောက်၍သာသနာတော်မြတ်အကြောင်းအရာကိုသိမြင်ရသည်ကာလအကြောင်းအခွင့်ကိုမြှော်ထောက်၍ ရဟန်းသိက္ခာကိုယူခဲ့သော်သင့်မည်ရဟန်းသံဃာတို့မိန့်ဆိုပါသည်၊ ယခုလည်း ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း ဟံသာဝတီမဟာရာဇဌာနီ ရွှေပြည်တော်ကြီးသို့ခရီးအကြားတွင်မသေ ရောက်၍သာသနာတော်မြတ်အကြောင်းအရာကိုသိမြင်ပါရသည်၊ သာသနာ့ဒါယကာ မဟာဓမ္မရာဇ်တရားမင်းမြတ်ဘုန်းတော်ပါရမီတော်ကိုအမှီပြု၍ ရဟန်းသိက္ခာကိုရပါလိုကြောင်းကိုတဝါတွင်းလုံး နေ့စဉ်မပြတ်လျှောက်ထားတောင်းပန်ကြသည်၊ ရဟန်းပြုလိုသောစိတ်ဖြစ်ခြင်းကိုမျှလည်း အလွန်ရနိုင်ခဲ့သည်။ စိတ်ဖြစ်သည့်အတိုင်း ရဟန်းပြုသူကိုမူကား ထို့ထက်အဆအသိန်းအသန်း မကရနိုင်ခဲ့သည်ဟူ၍တရားတော်ရှိသည်၊ သိန်းဃို၌သာ

ဏေတို့လည်း ဆုံး မပြုဝါဒခံ၍တရား ကျမ်း ဂန်နှင့်အညီကျင့် ဆောင်လို သောသ
မာဆန္ဒရှိကြသည်၊ လူ့အလုပ်အကျွေး အနက်လည်း နာဒေဆိုသသူသာမဏေပြုပါမည့်
အကြောင်း ကိုအကြိမ်ကြိမ် တောင်း ပန်သည်၊ သိန်း ဃိုဋ္ဌအက္ခရာစာ ပေအလေ့အ
လာသဒ္ဒါတရား နှင့်လည်း ပြည့်စုံသည့်သာမဏေ ၆ ပါး တို့တွင်အကြီး အမ္ဗဂဟပတိ ယေ
ကိုသဂြိုဟ်ကျမ်း ၊ သာမာ ဏေ ၅ ပါး ကိုသဒ္ဒါသင် စေသည်၊ အတန်သင်မိလျှင်ရဟန်း ပြု
လိုကြ သော ဥဿဟဆန္ဒရှိကြလှ သော ကြောင့်ပါတိ မောက်ကိုသင် စေသည်၊ လူနာဒေကို
လည်း သာမဏေပြုလို သော ကြောင့် သေခိယကိုသင် စေသည်၊ သာသနာ တော်မြတ်ကို
သဒ္ဒါကြည်ညိုခြင်း ရှိသည့်အတိုင်း ရဟန်း သာမဏေအဖြစ်ကိုရထိုက်သည်နှင့်အညီသိန်း
ဃိုဋ္ဌသာမဏေ ၆ ပါး နှင့်လူနာဒေတို့ကိုရဟန်း သာမဏေအဖြစ်ဖြင့်ချီး မြှင့် တော်
မူ သောသာသနာ တော် ၅၀၀၀တိုင် အောင်သိန်း ဃိုဋ္ဌကျွန်း မှာသာသနာ တော်
မျိုး စေ့ထား တော်မူသည် စစ်စစ်ဖြစ်မည်၊သိန်း ဃိုဋ္ဌကျွန်း တိုင် အောင်ရဟန်း
သာမဏေအဖြစ်ဖြင့်သာသနာ တော်မြတ်ကိုချီး မြှင့်ခြင်း ကုသိုလ် တော်ပွါး များ မည်၊
ပုဂံ၊ မြင်စိုင်း ၊ စစ်ကိုင်း ၊ ပင်း ယ၊ အင်း ဝပြည်ထဲမင်း အဆက်ဆက်သိန်း ဃိုဋ္ဌ
ကျွန်း သာမဏေတို့ကိုရဟန်း သာမဏေပြုရသည်မကြား ဘူး ရ၊ ဘုန်း တော်ကြီး သော
တရား မင်း မြတ်တွင်မှဘုန်း ပါရမီ တော် ကြောင့်သာသနာ စောင့်နတ်သိကြား
တို့ ဆော်နှိုး မစ၍သိန်း ဃိုဋ္ဌကျွန်း သား လူသာမဏေတို့ကိုရဟန်း သာမဏေပြု တော်
မူရသည်၊ အလွန်ရနိုင်ခဲ သော အသာဓါရဏ ပုညဝိ သေသကုသိုလ်ပါရမီ တော်ထူး ပွါး
များ မည်အကြောင်း ကို လောကုတ္တရာဆရာ တော် မေတ္တာစာဆက်သွင်း သည့်အတိုင်း
အမ္ဗဂဟပတိ ယေ၊ မဟာဓမ္မေ၊ ကောဏ္ဍ ဂေါဓေ၊ ပြာစမ[illegible]၊ ဝါတုရေ၊ဘောဂဟတို့
ကိုပဉ္စင်း အဖြစ်သို့သွင်း တော်မူမည်၊ ပဉ္စင်း လောင်း တော်တို့မှာပုဆိုး အနား
ပါရွှေဖြင်ဝတ်လုံဘဲဂုံ ၃ ဆင့်တပ်၊ ရွှေစလွယ်တဆဲ့နှစ်သွယ်၊ ဖေါင်း ကတ္တီပါရွှေသား
တမာ ရွက်ထောင်၊ ရွှေနား ဒောင်း ၊ ရွှေလက်ကောက်၊ ကျောက်စီ ၃ ဆင့်၊
လက်စွပ်၅ကွင်း ဝတ်ဆင်စေ၊ ထမ်း စင်တလဲကိုး ဝန်း ၊ ကျိုင်း ရွှေချက်အရိုး အ
နီသုတ် ၂၊ ထီး နီအရိုး ရွှေကြိုးဆစ်၊ ရွှေညောင်ရွက်၃ဆင့်ဆွဲ ၂၊ ကွမ်း ခွက်ဂ ထောင့်
ပယင်း တပ်၊ကွမ်း လိပ် ၃ မြွှာ၊ လက်ဘက်အိုး ၊ တကောင်း ဖိတ်ဂ ထောင့် ပယင်းတပ်၊
ရွှေထွေး အင်၊ ဆွဲယပ် ရွှေဖိန်း ၊ ရွှေထီး ၂ စီး နင်း ဆောင်ရွက်စေ၊ ရှင်

လောင်း နှာ ဒေကိုပုဆိုး အနား ပါ၊ ရွှေဖြင့်ထက်လုံ ရွှေပေါက်ခြင်း ၊ ရွှေကုံး ၊
ရွှေနား ငွေခွင်း ၊ ရွှေလက်ကောက် ၂ဆင့်၊ ရွှေလက်စွပ် ၂ကွင်း ၊ ဓါး ယွန်း
တို့၊ ကျိုင်း ဆင်စွယ်ချက်ပြည့်၊ ရွှေကြပ်လက်ဘက်အိုး ၊ တကောင်း ဗိတ်အဝန်း ၊ ငွေ
ဖွေး အင်၊ ထမ်း စင်လက်ခတ် ပုံ့စုံ့ထီး ရွှေမှော်ကြဲ အနား သံငှံ ရွှေထည့် ဆွဲ၊
ယပ်နီ ရွှေရေး ဝတ်ဆင်စီး နင်း ဆောင်ရွက်စေ၊ ပဉ္စင်း လောင်း တော်၊
2 December 1568
ရှင်လောင်း တော်တို့ကိုသက္ကရာဇ် ၉၃၀ပြည့်နတ် တော်လဆန်း ၁၄ရက် နေ့ကကံ
ဆောင်စေ၊ ပဉ္စင်း လောင်း တော်ရှင်လောင်း တော်တို့ကိုအကြီး အကြပ်နှင့်
2 December 1568
ခန့်မြဲခန့်၊ သက္ကရာဇ် ၉၃၀ပြည့်နတ် တော် လဆန်း ၁၄ရက် နေ့နံနက်စီစဉ်
ခင်း ကျင်း၍အ သောကာရာမတိုက်ရတနာ ကျောင်း တော်မှာပဉ္စင်း လောင်း
တော်ရှင်လောင်း တော်တို့ကိုသည်အစီအစဉ်အခင်း အကျင်း အတိုင်း ရွှေနန်း
တော်သို့ဝင်၍ပြုမြဲပြု စေ၊ ရေစက် တော်သွန်း ပြီး မှငြိမ်သက်စွာထွက်သွား စေ၊
ဆင်ကျိုး ရွှေကုသိမ် တော်သို့ ရောက်လျှင်ပဉ္စင်း လောင်း တော်ရှင်လောင်း တော်
တို့ကို ဆောက်ထား သည့်တဲကနွှား တွင်ငြိမ်သက်စွာ နေ စေ၊ ပဉ္စင်း လောင်း တော်
တို့ကိုသိမ် တော်သို့ဝင်မြဲဝင် စေ၊ ငြိမ်သက်လျှင်ရခဲခြင်း ၅ပါး ကိုအမိန့် တော်ပြန်မြဲ
ပြန် စေ၊ ပြန်ပြီး လျှင်အခါ တော်အတိုင်း ကမ္မဝါတင်မြဲတင် စေ၊ ဆရာ တော်သင်္ဃာ
တော် ၅ရပါး ကိုလည်း သုခမ္မဇရပ် တော်သို့ပင့်၍ဆွမ်း ပစ္စည်း လှူဒါန်း ကျွေး မွေး
စီရင်၍ ရှိသည်ကိုပြီး ပြေ အောင်စီရင်။
3 April 1568
သက္ကရာဇ် ၉၃၀ပြည့်ကဆုန်လဆန်း ၈ရက် နေ့ နေမိန္တရတွင်ပြန်။

(သူရိယ၊ မေ ၁၉၃၃၊ စါ ၆၅-၇၊ ရှေး ဟောင်း စါပေသုတေသီ)

5 April 1568

5 April 1568

သက္ကရာဇ် ၉၃၀ ပြည့်ကဆုန်လဆန်း ၁၀ ရက် နေ့ နေမိန္တရတွင်ပြန်။

(သူရိယ၊ အတွဲ ၁၇၊ အမှတ် ၁၊ မတ် ၁၉၃၃၊ စါ၆၇-၈၊ ရှေး ဟောင်း စါပေ သုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း သခင်ဆင်ဖြူများ ရှင်
လက်နက်စကြာသခင်အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊
ရှေး ရှေး သောကိုယ်... တော်အဖြစ်၌ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူး တော်မူခဲ့သောကုသိုလ်
ကံတော်ကြောင့်ယခုဘဝမြတ်သောမင်း အဖြစ်သို့ရောက်တော်မူလျှင်ဘေး လောင်း
တော်မဟာသမတစကြာမဏ္ဍပ်မင်း မြတ်မင်း ကောင်း တို့ဘိသိက်ခံသည့်ထုံး စံသက်
သေရှိသည့်အတိုင်း မုဒ္ဓါဘိသိက်ကိုနှစ်ကြိမ် မြောက်စင်ခံ တော်မူသည်၊ မင်း တို့ကျင့်
အပ်သောရာဇဓမ္မတရား အပေါင်း ကိုလည်း မစောင်း မမှား စေရကျင့်ဆောင်
တော်မူသည်၊ သဗ္ဗညုတဘုရား ဟောကြား တော်မူအပ်သောတရား ဒေသနာ
များ စွာယိုယွင်း သဖြင့်ရဟန်း ရှင်လူပြည်သူပြည်သား တို့အကျင့်သီလတိမ်း စောင်း
သမျှကိုလည်း အနာဂတသုတ္တ ဒေသနာဗျာဒိတ်တော်နှင့်အညီကိုယ်တော်၏ပင်ပန်း
ခြင်း ကိုမငဲ့နှစ်ပေါင်း များ စွာမှန်ကန်ရာဖြစ်စေကြောင်း ကိုရွှေနှလုံး တော်
ထား လျှက်တရား သဖြင့်ဆွေး နွေး ပြောဆိုတော်မူသည်၊ တရား အပေါင်း ကြောင့်
မင်း ဆက်တကာရခဲစွာ သောဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း ကိုရတော်မူခြင်း ။ လက်နက်စကြာ
ရတနာအပေါင်း ရွှေစက်တော်အောက်များ စွာရောက်ခြင်း၊ ဘုန်း တော်ကြီးလျက်
သက်တော်ရှည်ခြင်း စသောများ မြတ်သောကောင်း ကျိုး အပေါင်း နှင့်ပြည့်စုံ
တော်မူသည်၊ တိုင်းကြီးပြည်ကြီးဆိုသမျှသည်သူခိုးထိး ပြလျှပ်စား ပေါက်စား ပြုသူတို့
နှင့်မကင်း ရာဘုရား လက်ထက်ရာဇကြိုဟ်သာဝတ္တိအစရှိ သောတိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး
တို့၌လည်း ခိုး သူခိုး သား များ ပေါ်ရှိကြောင်း ကိုဇာတ်နိပါတ်ကျမ်း ဂန်တို့၌
လာသည်၊ ရွှေပြည်တော်မှစ၍နိုင်ငံတော်မြို့ပြ ကျေး ရွာများ မှာလည်း တိုင်း ကား
ပြည်ရွာကြီး ကျယ်များ ပြား သည်ဖြစ်၍တယောက်ဥစ္စာကိုတယောက်လျှပ် ပေါက်ခိုး
ဝှက်ခြင်း ၊ နိုင်ထက်စီး ကဲမ တော်မသင့်ကျင့်ခြင်း အမှုပေါ်ထွက်သည်၊ ပေါ်ထွက်
သမျှကိုလည်း မှန်ကန်ရာစစ်ဆေး ၍ဒဏ်ထိုက်သူကိုဒဏ်နှင့်လျော်စွာရာဇဝတ်
ကြောင်း ထုံး စံအတိုင်း သတ်တန်သူကိုသတ်ရသည်၊ ဖြတ်တန်သူကိုဖြတ်ရသည်၊ ထိုသို့ကွပ်
ညှပ်စီရင်တော်မူရခြင်း သည်လည်း လောကတ္တစရိယ၊ ပြည်သူတို့အကျိုး စီး ပွါး ကို
ထောက်တော်မူ၍ကွပ်ညှပ်စီရင်တော်မူရခြင်း ဖြစ်သည်၊ ရာဇဝတ်ထုံး စံစီရင်
ရန်အမှုထိုက်သော်လည်း ငါအရှင်ဧကရာဇ်မင်း မြတ်နှင့်စပ်သောရွှေငွေရတနာ

ဘဏ္ဍာတော်များကိုခိုးယူဖျက်ဆီးသည့်အမှုပေါ်ထွက်လျှင်ဇီဝိတဒါနအသက်အလှူကို
ထောက်တော်မူ၍ရာဇဝတ်တော်ကိုချမ်းသာပေး တော်မူသည်၊ ပြည်သူပြည်သား
တို့ဥစ္စာကိုလုယက်ခိုးယူသည့်အမှုတဦးကိုတဦး နိုင်ထက်စီးကဲပြုကျင့်သည့်အမှုများ
မှာမူကား ငါကိုယ်တော်နှင့်စပ်သည့်အမှုကဲ့သို့မဟုတ်၊ ဒဏ်ထိုက်သူကိုဒဏ်နှင့်လျော်
စွာစီရင်အပ်သည်နှင့်အညီစီရင်ရမည်၊ ဘုန်း တော်ကြီး၍သက်တော်ရှည်သမျှကာ
လ၌ငါအသျှင်ကေရာဇ်မင်းမြတ်အားပြစ်မှားကျူးလွန်သူတစုံတရာပေါ်ထွက်
သည်ကိုရာဇဝတ်အလျောက်စီရင်ရမည်အမိန့်တော်ရှိလျှင်ရာဇဝတ်တော်ကိုချမ်း
သာစေထုတ်ပြန်တော်မူသည့်အမိန့်တော်ရှိကြောင်းကိုဝန်ကြီးအတွင်း ဝန်ဝန်
ထောက်တို့ရွှေနား တော် ကြား လျှောက်ထားရမည်၊ မှူး မတ်ဆိုသည့်အရာသည်
ငါအသျှင်ကေရာဇ်မင်းမြတ်အကျိုး စီး ပွါး တိုင်း သူပြည်သားတို့အကျိုး စီး ပွါးများ
မြတ်သည့်အကြောင်းကိုနှလုံး သွင်း အပ်သည်နှင့်အညီ နေ့ညနှလုံး ထား၍ဆင့်ဆိုစီရင်။
ရွှေတော်သို့ဝင်၍ခယမ်း ကြသည့်ထုံး စံမှာနန်း မစနုမြဲ၊ ဇေတဝန်မြဲ၊ ရွှေစနု
နောက်စနုမြဲ၊ ဩတိုက်မြဲ၊ ပြဿဒ်ဝန်း ကျင်မြဲ၊ လေသာပဂိုတ်နာဆက်မြဲ၊ အသီး အ
သီး အဆောင်နှင့်အိပ်ဖန်တော်လျှောက်၍မြဲစွဲထမ်း ရွက်ကြသည့်မှူး တော်မတ်တော်
တို့သည်မြဲသည့်အဆောင်တွင်သာနေ၍ထွက်တော်မူမှခယမ်း ကြသည်၊ ခေါ်တော်မူမှ
လည်း မှန်နန်း တော်သို့ဝင်ကြရသည်၊ အစဉ်ထုံး စံရှိသည်အတိုင်း အဆောင်မြဲတို့သာ
ခယမ်း မြဲရှိသည်ကိုလျှောက်ထား သင့်သည်ဖြစ်သောကြောင့်ဝန်ကြီး ဝန်ထောက်မြို့
ဝန်နားခံစာရေးတို့ကိုလည်း ညီလာခံသို့ဝင်၍ခယမ်း စေသည်၊ ဝန်ကြီး ဝန်ထောက်
မြို့ဝန်နာခံစာရေးကြီး တို့ပြင်မခယမ်း စေနှင့်၊ အိမ်ရှေ့ဝန်တို့နှင့်မင်း ညီမင်း
သား မင်း မိဖုရား မင်း သမီး တို့ဝန်ကြီး စာရေး တို့မှာလည်း ရွှေတော်သို့ဝင်
၍ခယမ်း စေလိုလျှင်ခယမ်း စေ၊ မှူး မတ်ဖြစ်လျက်အိပ်လှည့်အိပ်ဖန်နှင့်မထမ်း မရွက်
သူတို့ကိုမဝင်မထွက်မခမယမ်း စေနှင့်၊ ရွှေမြို့တော်အတွင်း မှာလည်း မနေစေနှင့်၊
အစုသွေး သောက်အစီး အနင်း အဆောင်အရွက်ဘွဲ့အမည်အရည်ကိုသိမ်း ၊ အဝေး မြို့
ရွာဝန်စစ်ကဲခန့်တော်မူသူတို့ကိုအရာကနှုတ်၍ ရွှေဘဝါး တော်အောက်ရောက်သူတို့
မှာလည်း မြဲရင်း အဆောင်တော်တွင်အိပ်လှည့်အိပ်ဘန်နှင့်မြဲစွဲထမ်း ရွက်စေ၊ အိပ်
ဖန်မဝင်မထွက်သူတို့ကိုအစီး အနင်း အဆောင်အရွက်ဘွဲ့အမည်အရည်များ ကိုနှုတ်။

10 April 1568

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သော ရေ မြေအရှင်ဆန္ဒန်ဆင်မင်း သခင်
ဆင်ဖြူများ ရှင်လက်နက်စကြာသခင်အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အ ?1483
မိန့် တော်ရှိသည်၊ ၄၅စာရင်း မှာပုတလင်ရွာကငပန်း ထွေး အိမ်တွင်သား
သမီး မှန်သူတို့ကိုတွဲဘက်၍တချက်တည်း စာရင်း မပါမြေး တို့ကိုသာတွဲဘက်၍တအိမ်
တည်း ဆက်သွင်း သည်၊ သား သမီး မှန်သူတို့ကိုအိမ်ခြား ၍တအိမ်စီဆက်သွင်း ပါဝင်
သည့်အရာသည်သား သမီး မြေး မြစ်မှန်လျှက်အမျိုး အဆွေကွဲပြား ရှိကြသည်မကွဲပြား
ရှိ လေပြီး သောအမျိုး အဆွေတို့အား မကွဲမပြား စေရ၊ စေ့စပ်စုရုံး ခြင်း သည်
လည်း ယောကျ်ား မြတ်တို့၏လက္ခဏာ တော်ကြီး ၃၂ပါး တွင် ကောသစ္ဆာဒဂ်ဇာတ၊ ?1483
လက္ခဏာ တော်ရခြင်း အကြောင်း ဖြစ်သည်ကိုကျမ်း ဂန်လာရှိသည့်အတိုင်း ၄၅စာ
ရင်း ကွဲပြား သီး ခြား ရှိ လေသည်၊ အမျိုး အဆွေသား မြေး မြစ်တို့အား မကွဲမပြား ?1483
စေရ၊ ယခုစစ်သိမ်း တော်မူသည့်စာရင်း တော်တွင်၄၅ခုကသား သမီး မြေး မြစ်
မှန်လျှက်ကွဲပြား ၍အိမ်ခြား မှန်သမျှကိုစာရင်း တော်မှာမကွဲမပြား စေနှင့်၊
အမိအဘနှင့်တချက်တည်း တအိမ်တည်း သာစာသွင်း စေ၊ အရပ်ရပ်မြို့ရွာအစုအ
ငန်း များ မှာလည်း သည်ကဲ့သို့ကုသိုလ် တော်အထူး ဖြစ်စိမ့် သောငှါပေါင်း စုစည်း ?1483
ရုံး တော်မူသည့်အတိုင်း သား သမီး မြေး မြစ်တို့ကို၄၅ခုစာရင်း ကအိမ်ကွဲပါသော်
လည်း ယခုစာရင်း တော်မှာအိမ်ကွဲမရေး မသား ကြစေနှင့်၊ မိဘသား မြေး
မြစ်မှန်သမျှကိုတအိမ်တည်း သာ ပေါင်း စည်း စုရုံး ၍စာရင်း တော်ဆက်သွင်း ရေး
သား ကြစေ၊ ကျွား ကြီး မကြီး ကျွား ငယ်မငယ်ကိုသာမှန် အောင် ကောက်နှုတ် ရေး
သား စေ။

10 April 1568

သက္ကရာဇ် ၉၃၀ပြည့်ကဆုန်လပြည့် နေ့ ဒေါ်ဗညား တွင်ပြန်။
(သူရိယ၊ မတ် ၁၉၃၃၊ စါ၆၀၊ ရှေး ဟောင်း စါပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ် တော်မူလှ သောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ရှေး ဘေး လောင်း တော်ဘိုး လောင်း တော်တို့လက်ထက်
ထီး နန်း ကနက်စိုက် ဆောက်တည် ထောင်စိုး အုပ် တော်မူသည့် သာသနာပြုကေ
ရာဇ်မင်း မြတ်အဆက်(ဆက်)အမှုထမ်း အရာထမ်း (ဆင်)သည်မြင်း သည် ခြေ
သည်သူရဲတို့ကိုသား တော်အစဉ် မြေး တော်အဆက်အမွန့်ရှည်စွာသာသနာ ရေး
နှင့်တကွမ ထွေး မရှက်ဥ ဒါန်း မော်ကွန်း အစဉ်ထွန်း အောင် သွေး သောက်စု၊
မြင်း စု၊ ဒိုင်း၊လမိုင်း၊ဝင်း၊ကိုယ်ရံ၊ကောင်း ဟန် သေနတ်စု၊ ရှေ့ဝန်း ကျင်
သေနတ်၊ နောက်ဝန်း ကျင် သေနတ်၊ မြေနန်း သေနတ်မှစ၍အသီး အသီး အစု
(အ) ငန်းသွဲ့ တော်မူသည်၊ ညီ တော်ဘုရင်လက်ထက် တော်လည်း ရွှေ လှော်၊ရွှေလှံ၊လက်
ဝဲ ကြောင်း၊လက်ယာ ကြောင်း၊ရွှေ ကြောင်း၊နတ်စုသွဲ့ တော်မူသည်၊ ငါ့လက်ထက်
တော်တွင်လည်း ၄၀၊ ၅၀၊ စား တော်ထမ်း ရေကိုင်၊သွေး သောက်စု၊မြင်း စု
တိုး ပွါး သွဲ့ဘက် တော်မူ၍ ရှိပြီး အထွတ်အထိတ်စိုး အုပ် တော်မူသည်မှစ၍သာသနာ
တော်စီး ပွါး ကိုယ် တော်စီး ပွါး သား တော်အစဉ် မြေး တော်အဆက်စီး ပွါး ပြည်
သူလူအ ပေါင်း တို့စီး ပွါး များ မည်အ ကြောင်း ကို နေ့ည မပြတ်အား ထုတ် တော်မူ
သည်၊ ထီး နန်း ကနက်စိုက် ဆောက်တည် ထောင်စိုး အုပ် တော်မူသည့်ကေရာဇ်မင်း
မြတ်တို့လက်ထက်စုသွဲ့ငန်း သွဲ့ဆိုသည့်အရာသည်တိုင်း နိုင်ငံအ ချေအမြစ်ဖြစ်၍အစဉ်
ရှည်စွာထင်ရှား တည်ထွန်း မည်ဖြစ်သည်၊ တိုင်း ရေး ပြည်မှုငြိမ်ဝပ်မှသာသာ
သနာ တော်စည်ပင်ပွင့်လင်း မည်ဖြစ်သည်၊ တိုင်း မှုပြည်မှုရှိလျှင်အလွယ်တကူတစု
တရုံး တည်း ကောက်ကာငင်ကာရ၍တိုင်း ရေး ပြည်မှုငြိမ်ဝပ် အောင်သစ္စာ တော်
ပေး မြဲ ပေး ၍ မြောက်ဘက်တိုက်၊ ဆင် ကျေတိုက်၊ ထွင်း သင်း တိုက်၊ မဟာဒါန်တိုက်၊
၅ စို့တိုက်၊ မြောက်ဘက်မြင်း ၊ ရတနာသိခ်မြို့၊ ငရနဲမြို့၊ စည်ပုဏ္ဏရာမြို့၊ သပွတ်
တောဖရွာ၊ ရွှေကာရွာစု၊ ကျေးရွာ နေအသည်တိုင်ထမ်း လူတို့ကိုနတ်ရှင်မြင်း ၊
ဂဲ ဘော်မြင်း ၊ ရွှေပြည်မြင်း ၊ နန်း ဦး မြင်း ၊ နန်း တွင်း မြင်း ၊ ရွှေပြည်
ကြီး မြင်း ၊ ရွှေပြည် တော်မြင်း များ နှင့် ရည်တူသစ္စာ တော် ပေး မြဲ ပေး ၍ သေ
နတ် သွေး သောက်စုသွဲ့ဘက်တော်မူရာပါဝင်သည့်လူတို့ကိုစု ရေး စုကိုင်မြို့ရွာသူကြီး
များ ကမင်း မှုမင်း ခင်း မခန့်မထား စေနှင့်၊ ကြွေး တောင်း မြီ တောင်း

မတောင်း မထုတ်စေနှင့်၊ သား မြေး တို့အရွယ်ရောက်လျှင်လည်း သေနတ်စု
မှာထမ်း ရွက်စေ၊ သွေး သောက်ကြီး တို့မှာ ဓါး သံပတ်ငါး တွင် ငွေကွပ်၊ ဝတ်
လုံသတ္တုလပ်ဖဲကွပ်၊ မောက်တို၊ အုံး နီ၊ ယပ်နီ၊ မောက်ရှူ၊ ပါး ကာပါလည်ကွေး
ဖဲသင်ချောဖဲကွပ်၊ မျဉ်း တိုဖဲသင်ချောဖဲကွပ်၊ မျဉ်း ရှည်ဖဲသင်ချောဖဲကွပ်၊
မြင်း ကကိုင်း ညောင်ရွက်ဥပွင့်ငွေဇဝါ၊ မြင်း ကြိုး သတ္တုလပ်အစိမ်း အနီတန့်
ဖဲကွပ်၊ စီး နှီး သတ္တုလပ်အစိမ်း အနီတန့်ဖဲကွပ်၊ ကတောင်အနီသုတ်၊ အကြပ်တို့
မှာဓါး ရိုး ရှည်ရင်း ဖျား ငွေကွပ်၊ မောက်တို၊ အုံး နက်၊ ယပ်နီ၊ မောက်
ရှူ၊ ပါး ကာနား ကာပါလည်ကွေး ဖဲသင်ချောဖဲကွပ်၊ မျဉ်း တိုဖဲသင်ချောဖဲကွပ်၊
မျဉ်း ရှည်ဖဲသင်ချောဖဲပြာဖဲကွပ်၊ သေနတ်စွဲကိုင်သူငယ်သား တို့မှာ မောက်
တိုအုံး နက်ယပ်နီ၊ မောက်ရှူ၊ ပါး ကာနား ကာ၊ ပါလည်ကွေး ၊ ဖဲသင်ချောဖဲ
ကွပ်၊ မျဉ်း တိုဖဲသင်ချောဖဲကွပ်၊ မျဉ်း ရှည့်ဖဲသင်ချောဖဲပြာဖဲကွပ်၊ သေနတ်
နီပါး ထည်အိတ်သွတ်စီး နင်း ဆောင်ရွက်ဝတ်ဆင်စေ။

1 March 1569

သက္ကရာဇ် ၉၃ဝပြည့်တပေါင်း လပြည့်နေ့ဒေါဗညား တွင်ပြန်။

(သုရိယ၊ ဇွန်၁၉၃၃၊ စါ၅၃-၄၊ ရှေး ဟောင်း စါပေသုတေသီ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသောဆင်ဖြူများသခင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရားအမိန့်တော်ရှိသည်၊ နိုင်ငံတော်ဖြစ်သောဇင်းမယ်ကျေးစပ်သီဘောကျေးစပ်တွင် သဉ်ဝိပြည်ကြီးနှင့်ခန္တီပြည်ကြီးတို့သည်ကန်သင်းများပြုလုပ်၍နယ်ပယ်တိုင်းခွဲထားသည်ကိုသိပေါ်စော်ဘွား စေ၍ရွှေဘဝါးတော်အောက်ရောက်လာလေသည်။ ဟံသာဝတီဗိုလ်မှူး ဗညား ဒလတိုက်ဆင်၃၀၊ မြင်း ၃၀၀၊ လူ၁၀၀၀၊ ဗညား စက်ကိုဆင်၃၀၊ မြင်း ၃၀၀၊ (လူ)၁၀၀၀။ ပြည်မြို့စားဆင်၂၀၊ မြင်း ၃၀၀၊ လူ၁၀၀၀၊ ဘနန်းစားဆင်၂၀၊ မြင်း ၃၀၀၊ လူ၁၀၀၀နှင့်ချီ။

20 February 1570

သက္ကရာဇ်၉၃၁ခုတပေါင်းလပြည့်ကျော်၂ရက်နေ့နေမိန္ဒရဋ္ဌင်ပြန်။

(<u>သူရိယ</u>၊ ဇွန်၁၉၃၃၊ စါ၅၁၊ ရှေးဟောင်းစါပေသုတေသီ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူသော ဆင်ဖြူသခင်အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရား
ကြီးဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရွှေမျက်ပါး လုပ်သူတို့အမှုမှာ လက်ထက်တော်ရွှေး
၁၆၀ ကျပ်လေးနှင့် ရွှေကိုချိန်၍ ရွှေထွက်သိရအောင် ခပ်လုပ်စေလျှင် ရွှေတချပ်
လျှင် ၈ ဆိုင်း ခွဲ၍ ၉ ဆိုင်းသာ ပုံတော်ရွှေထွက်နိုင်သည် လျှောက်ထားသောကြောင့်
ပုံတော်မင်းဆိုင်း ၈ ဆိုင်းနှင့်အပြား ၅၀ သွင်းလုပ်စေသည်။ မှူးမတ်ဆင်း ရဲသားတို့
မှာလည်း ၈ ဆိုင်းပုံ ၁၂ ဆိုင်းပုံ ကြေးပုံနှင့် စံထား၍ လုပ်ဆောင်စေသည်ကိုအ
ရပ်ရပ်အလုပ်သည်တို့ကဲ့သို့ ဖြောင့်မတ်အောင် မလုပ်မဆောင် ပုံတော်စံတော်ကို
လျော့ပေါ့လုပ်ဆောင်သည့် ၈ ၇ ၆ ရည် ၄ ရည် ခေါ်ဝေါ် ရောင်းဝယ်ကြသည့်
အရာများမှာလည်း ၂ ရည်ကို ၃ ရည် ၄ ရည်ပြု၍ ရောင်းဝယ်သည်။ ၆ ရည်ကို ၈ ရည်
ပြု၍ ရောင်းဝယ်သည်များကို ရွှေနားတော်မြတ်ကြားတော်မူရသောကြောင့်
ရွှေး ၁၂၀ လျှင်တကျပ် ဂဏန်းကျမ်းထွက်လေးနှင့် ရွှေး ၁၆၀ လျှင်တကျပ်ယခုသုံး
ဆောင်သည့်အလေးကိုတိုက်လျှင် ယခုသုံးဆောင်သည့်အလေးကိုမမှီ ဂဏန်းကျမ်း
ထွက်အလေးဖြူးသာရှိသည်။ ဖြူးကျပ်လေးနှင့် ရွှေကိုချိန်၍ ခပ်စေလျှင် မင်းဆိုင်း
ပုံတော် ၇ ဆိုင်းနှင့် ၁၃ ပြား ခွဲရသည်။ ယခုအလေးနှင့် ခပ်စေလျှင် ပုံတော် ၁၁
ဆိုင်းနှင့် ၈၉ ပြား ရသည်။ မျက်ပါး ရွှေခပ်လူတို့သည် ငါအသျှင်ဧကရာဇ်မင်းမြတ်
ကပေး အပ်လုပ်ဆောင်စေသည့် ရွှေတော်ဖြစ်သည် မစွဲမယူ ဖြောင့်မှန်အောင်
ရွှေထွက်တိုင်း ခပ်လုပ်ဆက်သွင်း ရမည်ဖြစ်လျက် မှန်ကန်အောင် မလျှောက်မထား
မဆက်မသွင်း ပြက်ကယ် လျှောက်ထား ခိုးစားကြသည်။ ၈ ဆိုင်းပုံကိုလည်း ဂဏန်း
ကျမ်းထွက်အလေးနှင့် ခပ်စေလျှင် ၁၁ ဆိုင်းနှင့် ၄၇ ပြား ရသည်။ ယခုသုံးဆောင်
ကြသည့်အလေးနှင့် ခပ်စေလျှင် ၉ ဆိုင်းနှင့် ၁၃ ပြားကသာ၍ ထွက်သည်။ ၁၂ ဆိုင်းပုံ
ငယ်မှာလည်း ဂဏန်းကျမ်းထွက်အလေးနှင့် ခပ်စေလျှင် ၁၇ ဆိုင်းနှင့် ၂၄ ပြား
ရသည်။ ယခုသုံးကြသည့်အလေးနှင့် ခပ်စေလျှင် ၂၈ ဆိုင်းနှင့် ၇၃ ပြား ရသည်။
ကျောင်းဘုရား ရွှေချ၍ ၈ ဆိုင်း [illegible]ခပ်ပါ ရွှေခပ်လူတို့ကို ရွှေရှင်ကအပ်လျှင် ၁၀
ဆိုင်း ၁၁ ဆိုင်းသာ ရွှေရှင်တို့ပေး၍ ခပ်လုပ်သူတို့မှာ ၈ ဆိုင်း ကျော်ယူသည်။ ၁၂
ဆိုင်းပုံမှာလည်း ဂဏန်းကျမ်းအလေးနှင့် ခပ်စေလျှင် ၁၇ ဆိုင်းနှင့် ၂၄ ပြား
ရသည်။ ယခုသုံးကြသည့်အလေးနှင့် ခပ်စေလျှင် ၂၈ ဆိုင်းနှင့် ၇၃ ပြား ရသည်။

ရွှေရှင်တို့က ရွှေချလို၍ ၁၂ဆိုင်း ပုံ ရွှေခပ်လူတို့ကိုအပ်လျှင် ၁၃ဆိုင်း ၁၄ဆိုင်း သာ
ရွှေရှင်တို့ကို ပေး၍ကျန် ၁၄ဆိုင်း ကျော်ကို ခပ်လူတို့ယူသည်၊ ၈ဆိုင်း ပုံတွင် ခပ်လုပ်
သူတို့ယူစု ရွှေ ၈ဆိုင်း ကိုအဘိုး နှင့်တွက်လျှင် ၄ရည် ရွှေတဆိုင်း လျှင်အဘိုး ငွေ ဒိ၂
ရောင်း ဝယ်ကြသည်၊ ၈ဆိုင်း အဘိုး ငွေ ၁၅ိကျသည်၊ ၁၂ဆိုင်း ပုံမှာလည်း ခပ်
လူတို့ယူစု ၁၄ဆိုင်း ရွှေကိုအဘိုး နှင့်တွက်လျှင် ၄ရည် ရွှေတဆိုင်း လျှင် ငွေ ရွက်နီ ဒိဝံ
ရောင်း ဝယ်ကြသည်၊ ၁၄ဆိုင်း ရွှေအဘိုး သင့် ငွေ ၁ရိ၂ံကျသည်၊ ပန်း တိမ်လုပ်
သူတို့မှာ တန်ဆာ မီး သွေး စိုက်ထုတ်၍ ငွေ ဒိကိုအ ပြောက်ထုလုပ်ရလျှင်လက်ခ ငွေ နိုင်း
ခြင်း သာ စား ရသည်၊ ရွှေ ဒိကိုအ ပြောက်ထုလုပ်ရလျှင်အ ပြောက်အနုအကြမ်း ကိုထိုး
၍တ လေး ခွဲ နှစ် လေး သာ စား ယူကြရသည်ဖြစ်သည်၊ ရွှေ မျက်ပါး လုပ်လူတို့မှာလည်း
ရွှေ ပန်း တိမ်အ ပြောက်လုပ်လူတို့နည်း သာ စား ယူကြ ကောင်း လျက်အပိုအလျှံအင်မ
တန် အောင်ချန်ထား စား ယူကြသည်၊ ပုံ တော်ကိုလည်း ပြည့်မှီ အောင်မလုပ် လျှော့
ပေါ့လုပ် ဆောင်ခိုး စား ကြသည်၊ ၂ရည်ကို ၃ရည်၊ ၃ရည်ကို ၄ရည်၊ ၄ရည်ကို ၆ရည်၊
၆ရည်ကို ၈ရည်လှည့်ဖြား ပြောဆို၍ ရောင်း ဝယ်ခိုး စား ကြသည်၊ ပစ္စုပန်သံသရာ
ဘေး ကိုမ ထောက်မ ကြောက်လူဆိုး လူသွမ်း များ ဖြစ်သည်၊ သင်တို့ကဲ့သို့အရပ်ရပ်အ
လုပ်သည်အ ဆောင်သည်တို့တုပကျင့်ကြလျှင်တိုင်း ရေး ပြည် ရေး သာသနာ တော် ရေး
ထွန်း ပပွင့်လင်း နိုင် တော်မူမည်မဟုတ်၊ သင်တို့ ရွှေ မျက်ပါး လုပ်လူတစုကိုအသက်စည်း
စိမ်ရှုံး ဆုံး အောင်စီရင်သင့်ပြီ၊ လူ၏အဖြစ်ရခဲခြင်း တရား ရှိသည်ကို ထောက် တော်
မူ၍သည်တကြိမ်သင်း တို့အသက်စည်း စိမ်ကိုချမ်း သာ ပေး တော်မူသည်၊ အကျည်း က
နှုတ်၍ မောင်း ကျော်ပြီး လျှင်ရိုက်၍လွှတ်၊ နောက်ကိုမူကား ရွှေ တော် ပေး အပ်
ခပ်လုပ် စေလျှင်ချွင်း ချန်၍ မစား မယူကြ စေနှင့်၊ ကျိုး စား အား ထုတ်ပုံ တော်
စံ တော်မှီ အောင်ခပ်လုပ်၍အတွင်း တော်မှာ ခပ်လုပ်သည်ကာလ ၁၂ဆိုင်း ရွှေထွက်
အတိုင်း စံကိုင်ကစစ် ကြောသိမ်း ရုံး ၍ဆက်သွင်း စေ၊ ၈ဆိုင်း ပုံ ၁၂ဆိုင်း ပုံမှာ
လည်း ရွှေ ဒိ ရွှေရှင်ကအပ်၍ ခပ်လုပ်ကြရလျှင်တူ ပေတန်ဆါခတ်ခလုပ်ခ စရိတ်ကို ထောက်
၍ ရွှေလုပ်ပန်း တိမ်လက်ခတန်ဘိုး ၄ိသာ စား ယူ စေ၊ ငွေကိုမယူလျှင်လည်း ငွေ ၄ိ
အဘိုး သင့် ရွှေဆိုင်း ကိုသာတွက်ချက်၍ စား ယူကြ စေ၊ ရွှေခဲအတွက် ရွှေဆိုင်း မှာ မ
ချွင်း မချန် စေနှင့်၊ ၈ဆိုင်း ပုံကို ၁[illegible]ဆိုင်းနှင့် ၁၃ပြား ၁၂[illegible]ိုင်း ပုံကြီး ၈ဆိုင်း

နှင့်ရ၃ပြား ပေး စေ၊ စံကိုင်ငဖြူမှာ ကျေး ဇူး သစ္စာ တော်မြတ်ဝမ်း တွင်ရှိ သည့်အတိုင်း ရွှေလုပ်သူငယ်သား တို့ကို ဖြောင့်မတ်မှန်ကန် အောင်မစစ်မကြော မစီမရင်ငယ်သား နှင့်အတူတူကျင့်သူဖြစ်သည်၊ စံကိုင်အရာကနှုတ်၊ ဝဏ္ဏသူရကို သစ္စာ တော် ပေး၍ စံကိုင်ခန့်၊ ရွှေခပ်အပ်လုပ် စေလျှင်လည်း စံကိုင်မှာ စံချ၍ ခပ်လုပ် စေ၊ ရွှေလုပ်လူမှန်သမျှကိုလည်း စံ တော်ပုံ တော် ရွှေရည် ရွှေ သွေး မ ပေါ့ မ လျော့ မခိုး မယူ မလျှပ်မ ပေါက် စေရ၊ တော်တည့်မှန်ကန် ဖြောင့်မတ် အောင်စံ ကိုင်ကစစ်ကြောစီရင် စေ၊ ပုံ တော်စံ တော် ရွှေရည် ရွှေ သွေး ကို လျော့ ပေါ့ရောင်း ဝယ် ကြောင်း ကို တွေ့မိလျှင် တွေ့မိသူကိုစံကိုင်ကရုံး တော်သို့ပို့အပ် စေ၍ နောင်မဝံ့ အောင်စီရင်။

(25) July 157(0)

သက္ကရာဇ် ၉၃(၂) ခုဝါခေါင်လ (ပြည့်ကျော် ၉ရက် နေ့) ဒေါ်ဗညားတွင်ပြန်၊ (သုရိယ၊ အတွဲ ၁၇၊ အမှတ် ၂၊ ဧပြီ ၁၉၃၃၊ စါ ၆၁-၂၊ ရှေး ဟောင်း စာပေ သုတေသီ)

ဘုန်းတော်အလွှန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော ဆင်ဖြူများ သခင်အသျှင်ဘဝရှင်မင်း
တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ နိုင်ငံတော်ဇင်းမယ်ကျေး နှင့်သီဘော
ကျေး ကိုခန္တီပြည်နှင့်သၣ်ဝီပြည်တို့ကထိပါး လာပြန်ကြသည်ဟု ရွှေနားတော်ကြား
တော်မူပြန်လေသည်၊ ဗညား ဒလနှင့်ဗညား စက်တို့တောင် တပ်နှင့်ချီ၊ စစ်
ကိုင်းစား သရေစည်သူနှင့်ဇဒုံစား တို့ကိုလည်း ဆင်၃၀၊ မြင်း ၃၀၀၊ လူ၁၀၀၀
စီပေး၍အပြင်း ချီတက်လုပ်ကြံကြစေ။

6 October 1570

သက္ကရာဇ် ၉၃၂ ခုတန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၉ ရက်နေ့ နေမိန္ဒရ
ထွင်ပြန်။

(သူရိယမဂ္ဂဇင်း ဇွန်၁၉၃၃၊ မျက်၅၅ ၊ ရှေး ဟောင်း စါပေသုတေသီ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော ဆင်ဖြူများ ရှင်လက်နက်စကြာသခင်
အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရားအမိန့်တော်ရှိသည်။ ရဲခေါင်စတ္တကျော်
ကိုမြင်းတပ်မှူး၊ သူရိန်စတ္တကျော်၊ ပျံချီစန္ဒကျော်တို့ကိုစစ်ကဲ၊ တမန်စန္ဒကိုတပ်
ရေး၊ တပ်ပါမြင်းစီး ၃၂၊ လှံကိုင် ၈၈၊ ၂စု ၁၂၀ နှင့်တတပ်၊ ရဲခေါင်ပေါ
စကိုမြင်းတပ်မှူး၊ သူရိန်ပျံချီကိုစစ်ကဲ၊ ငမြတ်သာကိုတပ်ရေး၊ တပ်ပါမြင်းစီး
၃၅၊ လှံကိုင် ၈၀၊ ၂စု ၁၁၅ နှင့်တတပ်၊ မဏိရဲခေါင်ကိုမြင်းတပ်မှူး၊ ငတံလံကို
တပ်ရေး၊ တပ်မြင်းစီး ၁၉၊ လှံကိုင် ၄၆၊ ၂စု ၆၅ နှင့်တတပ်၊ နတ်ကျော်သူကို
တပ်မှူး၊ စတ္တရန်နိုင်၊ စက်စိန်ပြောင်တို့ကိုစစ်ကဲ၊ ရဲလှနရာ၊ ငတက်တို့ကိုနား
ခံ၊ ငရွှေပြည်၊ ငအိုးလည်တို့ကိုတပ်ရေး၊ တပ်ပါသေနတ်ကိုင် ၄၃၃၊ လှံကိုင် ၆၇၊
၂စု ၅၀၀ နှင့်တတပ်၊ ရဲခေါင်နရာကျော်ထင်ကိုတပ်မှူး၊ သူရရဲခေါင်ကျော်ထင်၊
ရဲတင်သီဟတို့ကိုစစ်ကဲ၊ ရဲကျော်သူရိန်၊ သူရိန်ရဲနေတို့ကိုနားခံ၊ ဗလရဲခေါင်ကျော်
ထင်၊ ငသာဖြူတို့ကိုတပ်ရေး၊ တပ်ပါမြင်းစီး ၄၀၊ သေနတ်ကိုင် ၂၀၀၊ လှံကိုင်
၁၆၀၊ ၃စု ၄၀၀ နှင့်တတပ်၊ ရွှေတောင်လက်ဝဲကျော်ကိုတပ်မှူး၊ ငမြတ်သူ၊ င
လွန်းပြေတို့ကိုစစ်ကဲ၊ ငငြိမ်း၊ ဒေဝသီဟတို့ကိုနားခံ၊ တုရင်ပျံချီ၊ ငကြီးတို့ကို
တပ်ရေး၊ တပ်ပါသေနတ်ကိုင် ၂၅၀၊ လှံကိုင် ၂၅၀၊ ၂စု ၅၀၀ နှင့်တတပ်၊ သီရိစည်
သူကျော်ခေါင်ကိုတပ်မှူး၊ သီရိရွှေတောင်၊ ငသာပန်းတို့ကိုစစ်ကဲ၊ ငသာပန်း
အောင်၊ ငဖြူတို့ကိုနားခံ၊ ငစိန်သို၊ ငလုံးတို့ကိုတပ်ရေး၊ တပ်ပါမြင်းစီး ၆၀၊
သေနတ်ကိုင် ၂၀၀၊ လှံကိုင် ၂၄၀၊ ၃စုလူ ၅၀၀ နှင့်တတပ်၊ သီရိဝေသူကိုတပ်မှူး၊
အာကာရွှေတောင်၊ ငကြွင်းတို့ကိုစစ်ကဲ၊ ဗလပျံချီ၊ ငသာထွယ်တို့ကိုနားခံ၊ ပွဲ
လုံအောင်၊ ငအိုးလည်တို့ကိုတပ်ရေး၊ တပ်ပါမြင်းစီး ၄၀၊ သေနတ်ကိုင် ၂၀၀၊
လှံကိုင် ၂၆၀၊ ၃စု ၅၀၀ နှင့်တဟပ်၊ ငမှုံကိုတပ်မှူး ဗလသူ၊ နရာသူဝတို့ကိုစစ်ကဲ၊
ငမြတ်စိန်၊ ငသာဖြူတို့ကိုနားခံ၊ ငရန်ကင်း၊ ငညိုတို့ကိုတပ်ရေး၊ ငအောင်
ကျော်ကိုမြင်းတပ်မှူး၊ ငခွေးကိုတပ်ရေး၊ တပ်ပါမြင်းစီး (၄၀)၊ သေနတ်
ကိုင် ၁၄၀၊ လှံကိုင် ၁၉၇၊ ၃စု ၃၇၇ နှင့်တတပ်၊ သူရနော်ရထာကိုတပ်မှူး၊ လက်
ဝဲရဲကျော်၊ လက်ျာပျံချီကျော်စွာတို့ကိုစစ်ကဲ၊ ပျံချီရဲခေါင်ကျော်၊ နန္ဒမိတ်စည်သူ
ကျော်တို့ကိုနားခံ၊ ငရွှေ၊ သီရိဇေယျ၊ ငကျော်ယင်တို့ကိုတပ်ရေး၊ တပ်ပါသေ

နတ်ကိုင် ၁၅၀၊ လှံကိုင် ၂၄၇၊ ၂စု ၃၉၇ နှင့်တတပ်၊ သီရိရာဇာသင်္ကြန်ကိုတပ်မှူး၊
တုရင်သာရကျော်၊ ရန်ခွင်သီရိတို့ကိုစစ်ကဲ၊ ငမြတ်ကောင်း၊ ငအောင်တို့ကိုနား
ခံ၊ ငမြတ်၊ ငထွေး တို့ကိုတပ်ရေး၊ တပ်ပါသေနတ်ကိုင် ၁၃၀၊ လှံကိုင် (၂၅) ၇၊
၂စု (၃၈) ၇ နှင့်တတပ်၊ မဟာမင်း ခေါင်ကိုဗိုလ်မှူး၊ နေမိန္ဒရကျော်ထင်၊
စန္ဒစက္ကသူတို့ကိုဗိုလ်စစ်ကဲ၊ ပုံချီဇေယျကျော်ခွာ၊ ရဲလှပုံချီတို့ကိုဗိုလ်တပ်နားခံ၊
ရဲလှကျော်ခေါင်၊ ငချစ်ပု တို့ကိုဗိုလ်တပ်ရေး၊ တပ်ပါမြင်း စီး ၈၃၊ သေနတ်
ကိုင် ၂၀၀၊ လှံကိုင် ၂၁၇၊ ၃စု ၅၀၀ နှင့်တတပ်၊ အစုစုမြင်း ၃တပ်ပါတပ်ပေါင်း
၁၂တပ်၊ မြင်း စီး ၃၄၉၊ သေနတ်ကိုင် ၁၉၀၃၊ လှံကိုင် ၂၁၀၉၊ ၃စု ၄၃၆၁၊
တပ်ဆောင်စိန် ပြောင်း ၆၁၊ မီး သေနတ် ၁၉၀၃၊ စိန်ပြောင်းဆေး ချိန် ၄၀၊
သေနတ်ဆေး ချိန် ၁၉၀၃၊ စိန်ပြောင်းကျည် စေ့ ၈၀၀၊ သေနတ်ကျည်ခဲချိန် ၃၉၀၃
မီး ကျောက်ပြား ၇၉၅၀၅၊ တပ်ကရိယာအင်္ဂါအစုံ ပေး အပ်ပြီး လျှင်ဗိုလ်မှူး ခန့်
ထား၍ချီသွား စေကြောင်း (ဖြစ်)သည်၊ နိုင်ငံ တော်ကျိုင်းသင်မြို့သို့လင်း ဇင်း
ရှမ်း ရွာကို နှောက်ရှက်လာ ရောက်သည်တွင်ကျိုင်းသင်မြို့ဝန်စစ်ကဲနား ခံအရာရှိ
တို့တပ်မှူး မြို့စား သည် ပေါ်မိုင်တစု ကျေး ဇူး သစ္စာ တော်မြတ်ကို စောင့်၍သစ္စာဘ
ညီတည့်တက်ကြွကြသည်ကို မတိုး မတက်နိုင်ရှိသည်နှင့် ရိက္ခာပြတ်၍ မိုး လ ရောက်သည်ကာလ
ဗိုလ်အများ ချီတက်ဝန်း ရံလုပ်ကြံလျှင် မဆုတ်မခွါသာအရေး ခဲခက်မည်များ ကိုခန့်
ငြား ကြောက်ရွံ့ခြင်း ရှိသော ကြောင့်လင်း ဇင်း ရှမ်း ရွာသူပုန်တို့သည်ကရင်အ
ရိုင်း တို့နှင့်တ ပေါင်း တည်း ပြု၍ကျိုင်းသင် ရောက်သူပုန်တို့အရေး မနှောင့်မနှေး
အောင်မိုး ဖြိုမြို့သို့ကရင်နီအရိုင်း တို့အရိပ်အရောင်ပြသလာ ရောက်သည်ကိုတ
ယောက်မကျန်နှိမ်နင်း ရှင်း လင်း စေမည်ခန့်ထား တော်မူ၍ ချီသွား စေ
ကြောင်း ဖြစ်သည်၊ မရပ်မဆိုင်း အလျင်အမြန် ၂စခန်း ၃စခန်း ကိုတစခန်း ပြု
၍ချီသွား လေ၊ လမ်း ခရီး သင့်မည့်မြို့ရွာများ သို့ရောက်လျှင်အရှင်မပေး သည့်
ဥစ္စာသစ်သီး တလုံး ဟင်း ရွက်တချပ် ကိုမျှမဆွတ်ခူး မလုမယူ စေနှင့်၊ တပ်တော်
စခန်း ချရပ်တိုင်း လည်း ရတနာသုံး ပါး သာသနာ တော် စောင့်သမ္မာ ဒေဝ
နတ်၊ တော စောင့်နတ်၊ တောင် စောင့်နတ်၊ ရုက္ခစိုး ၊ ဘုမ္မစိုး နတ်မြတ်တို့အား
ထမင်း မုံ့ယိုအချိုအချဉ်အဆိမ့်ကွမ်း ဆေး လဘက်အုန်း ကြက်ငှက် ပျောတို့ဖြင့်တင်လှူ

ပသပူ ဇော်ပြီး လျှင်သာသနာ တော်အညစ်အကြေး ရန်အလှေး ဖြင့်ကရင်နီအ
ရိုင်း သူပုန်တို့ကိုတ ယောက်မကျန်အကုန်အစင်အလျှင်ရ၍အရေး တော်ပြီး ပြေ
လွယ်မည့်အကြောင်း ဆုတောင်း ပတ္တနာပြုရမည်၊ မိုး ဗြဲမြို့အနီး အပါး မြို့ပြ ကျေး
ရွာများ သို့ ရောက်လျှင်အထက်ခန့်ထား ချီစေသည့် နေမျိုး ဂုံ ခေါင်နှင့်စုကြီး သေ
နတ် ၅၀၀၊ နေမျိုး ရန်နိုင်နှင့်လက်နက်ကိုင် ၂၀၀၀၊ မိုး နဲ စစ်ကဲနတ် ကျော်ဗလ
နှင့်လက်နက်ကိုင် ၇၀၀၊ စကာစား နှင့် ၁၇၀၀၊ မိုင်း စိတ်စား နှင့် ၁၀၀၀၊
ကျီဝန်စာရေး ငွေခွန်စာရေး တို့ကိုဆိုင်ရာကျီဝန်စု ငွေခွန်ဝန်ဝန်စု ကျေး ရွါ
များ ကသိမ်း ဂုံး ပေး အပ် စေသည့်လက်နက်ကိုင် ၆၀၀၀၊ မဟာမင်း ခေါင်တပ်
တွင်ပါသည့်လက်နက်ကိုင် ၄၃၆၁၊ အစုစုမြင်း သေနတ်လက်နက်ကိုင် ၁၆၀၀၀ ကျော်
နှင့် မိုး ဗြဲမြို့အနီး အပါး စော်ဘွား မြို့စား တို့ဘွား စား နက် ကျေး ရွာကသိမ်း
ဂုံး ရသည့်လက်နက်ကိုင်တို့ကိုချုပ်အုပ်၍ မျိုး ရိက္ခာ ရေများ ကိုမလစ်လပ် စေရ၊ မိုး
ဗြဲမြို့အတွင်း ရှိအမှုထမ်း သူရဲသူခက်တို့စား ရန်မိုင်ခုံကျီ တော်ရှိစပါး ကိုတပ် တောင်
တာနှင့်သယ်ယူပို့သွင်း ထား သည်၊ အရပ်အနေလမ်း စခမ်း တွင်တပ်တည်ရပ်၍
ထောက်ကူပို့သွင်း တန်သည့်အရေး ကိုချင့်၍ ခန့်ထား စီရင်၊ ကျီဝန်ဝန်စု၊ ငွေခွန်
ဝန်ဝန်စု၊ စော်ဘွား မြို့စား တို့ဘွား နက် ကျေး ရွာကလက်နက်ကိုင်များ မှာ မျိုး
ရိက္ခာကိုလက်နက်ကိုင် ပေး စုမြို့ရွာကလုံ လောက် အောင် ပေး ကမ်း စေ၊ ရွှေဘဝါး
တော် အောက်ကချီတက်သည့်တပ် တော်များ ကိုမိုင်း ခုံကျီ တော်ရှိစပါး ကိုပေး ဝေ
ယူစား စေ၊ ကရင်အရိုင်း သူပုန်တို့ကိုနှိပ်နင်း ရှင်း လင်း ရမည်မှာအမှုတော်
ကိုတညီတညွတ်အသက်ကိုအသက် မမှတ်တစိတ်တဝမ်း တည်း ကျေး ဇူး တော်မြတ်ကိုဆက်ဆက်
ထမ်း ရွက်ရမည့်အကြောင်း နှင့်တပ်ပါအရာရှိအမှုထမ်း တို့ကိုပြသစဉ်ကြပ်၍ အလုံအ
ခြုံတပ် တောင်တာစွဲရပ်လုပ်ကြသင့်သည်၊ လျင်လျင်မြန်မြန် ချွံ ချွံ့ ရက်ရက်လုပ်ကြသင့်သည်၊
နှိုင်း ယှဉ်တိုင်ပင်၍အမှုတော်ကိုကုန်တွင် အောင်မလစ်မလပ် စီးကြပ်၍ စီရင်၊ ငါ့
ရွှေဘုန်း တော်မြတ်ကြောင့်အရေး တော်ပြီး ပြေလျှင်လည်း ပြီး ပြေကြောင်း
သင့်ရာခန့်ထား ၍ ရှိခိုး သံ တော်ဦး တင်လာစေ၊ တပ်ပါတပ်မှူး စစ်ကဲနား ခံ
အကွပ်အကြပ် သွေး သောက်ကြီး မြင်း ခေါင်း မြင်း စီး တို့အမှုတော်ကြိုး ကြိုး ပမ်း
ပမ်း မထမ်း မရွက်ဆုတ်ရွံ့ သွေဖီ ရှောင်လွဲ သော်စစ်မျက်နှာကွက် သော်မည်သူမ

ဆိုသတ်တန်သူကိုသတ်၊ ဖြတ်တန်သူကိုဖြတ်၍ အမှုတော်ကို စိတ်ပါကိုယ် ရောက်ပွဲရလမ်း ရစွန့်စား ထမ်း ရွက်သူတို့ကိုလည်း ထမ်း ရည်ရွက်ရည်အမည်အမှတ်နှင့်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်၊ ငါအမိန့်တော်မှတ်သား ပေး အပ်သည့်အတိုင်း အမှုတော်မကုန်မတွင် နေ့ရက်ရှည်ကြာရလျှင်ဗိုလ်မှူး တပ်မှူး စစ်ကဲနား ခံတပ်ရေး မြင်း ခေါင်း မြင်းစီး တို့ ၂ ခွန်း ချေရမည်မမှတ်နှင့်၊ ကြီး စွာ သောအကျွပ် တော်ခံရမည်။

6 September 1573

သက္ကရာဇ် ၉၃၅ ခုသီတင်း ကျွတ်လဆန်း ၁၁ ရက် နေ့ရာ[illegible]ရာ[illegible]တွင်ပြန်။

(သူရိယ၊ စက်တင်ဘာ ၁၉၃၃၊ စါ ၃၄-၆)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူ သောဆင်ဖြူများ ရှင်လက်နက်စကြာသခင် အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ရွှေပြည်တော် စောင့်တောင်သမန်နတ်ငါသည် ရှေး ဘုရား အလောင်း မင်း ကောင်း မင်း မြတ်တို့ကဲ့သို့အပရိဟာနိယတရား ၇ပါး နှင့်အညီစံတော်မူသည်၊ ရွှေထီး ရွှေနန်း အနီး နေရာနတ်ကွန်း နတ်အိမ်နှင့်နှင်စဉ်မပြတ်နတ်ဝတ်နတ်စား အသုံး အ ဆောင်အထုံဆိမ်း ပန်း နံ့သာရသာ ဘောဇဉ်အစရှိသဖြင့်ချီး မြှင့်ပြုစုသတင်း ကြား တော်မူသည်၊ ရှေး ရှေး သောဧကရာဇ်မင်း မြတ်တို့ဝယ်ပြည်ရေး ရွာ မှုရန်ဆူး ရန်ညှောင့်ရှင်း လင်း သုတ်သင်ရေး မှစ၍ပြည်စောင့်နတ်တို့အစွမ်း အလျှောက် ဆောင်ရွက်ကူညီထမ်း ကုန်ကြသည်များ ကိုမမျှော်မထောက်ငါ့ကျေး ဇူး တော်ကိုသာခံစား ၍အမှုတော်ကိုကုန်တွင် အောင်မထမ်း သောကြောင့်သာသ နာတော်မြတ်၏အညစ်အကြေး ယိုး ဒယား ဗန်ကောက်စား ကောဝိလငယ်တို့ကို ဗိုလ်ခြေဆင်မြင်း အလုံး အရင်း များ နှင့်ချီတက်သိမ်း ယူစေသည်၊ အရေး တော် မပြီး ရှည်ကြာရသည်၊ တောင်သမန်နတ်ငါ့အမှုတော်ကိုကျိုး ပန်း ၍ကုန်တွင် အောင် ထမ်း စေ၊ ငါ့အမိန့်တော်အတိုင်း အမှုကိုကုန်တွင် အောင်မထမ်း လျှင်နတ်ရုပ်နတ် ကွန်း နှင့်တကွမီး ပုံ၍တိုက်မည်၊ တောင်သမန်နတ်၊ တောင်ပြုံး နတ်၊ တောင် မြင့် နတ်၊ ငတောင်ကျည်းနတ်၊ မဟာဂီရိနတ်၊ မင်း ညီနောင်နတ်ငါ့အမှုတော် ကိုပြီး စီး အောင်ထမ်း ရွက်စေ။

14 November 1573

(သက္ကရာဇ်) ၉၃၅ ခုနတ်တော်လပြည့်ကျော် ၆ ရက်ရာမရာဇာ တွင်ပြန်။

(<u>သုရိယ</u>၊ အတွဲ ၇၀၊ အမှတ် ၇၊ စက်တင်ဘာ ၁၉၃၃၊ စာ ၃၄)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ် တော်မူလှ သောရတနာဆင်ဖြူများ သခင်ဘဝရှင် မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့် တော်ရှိသည်၊ ပုဏ္ဏား ပညာရှိတို့ကသက္ကရာဇ် ဖြိုကိန်း ရောက်သည်၊ သက္ကရာဇ်ဖြိုမှတိုင်း ရေး ပြည် ရေး ကိုယ် တော် ရေး သင့် မည်၊ ယာယီသက်ကယ်နန်း စံသင့်သည်၊ မဟာဥကင် တော်ကြီး ဖွင့် တော်မူသင့်သည် ဟု လျှောက်တင်သည်ကို လောကဗျူဟာဆရာ တော်အား မေး လျှောက် တော်မူလိုသဖြင့် ဝန်တို့ကပင့် ဆောင်ရမည်၊ ပြာသာဒ် တော်သို့ ရောက် အောင်ပင့် ဆောင် ခဲ့စေ။

(4 February 1574)

(သက္ကရာဇ် ၉၃၅ ခုတ ပေါင်း လပြည့် နေ့ပြန်)

လောကဗျူဟာဆရာ တော်၏သွင်း စာ

လောကဗျူဟာဆရာ တော် မေတ္တာ မပြတ်ပို့အပ် သော မဟာဓမ္မရာဇ်ရာဇာ တရား မင်း မြတ်၊ ဘုရား သခင်၏သာသနာ တော်အ ရေအတွက်ဖြစ် သော ကောဇာသက္ကရာဇ်ကိုကိန်း ခန်း မ ရောက်ဘဲဖြိုမည့်မင်း ဧကရာဇ်သည်အလွန်ခက်ခဲလှ သည်၊ ပဌမကိန်း ကား အလမ္ဘိကာ ၁၃၃ဝကိုဖြိုရသည်၊ ဒုတိယကိန်း ကား ကာဝစန္ဒ ဂဖ၄၅ ခုကိုဖြိုရသည်၊ တတိယကိန်း ကား ၉ရ ဂ၅ ခုကိုဖြိုရသည်၊ ယင်း သို့သက္ကရာဇ် ကိုဖြိုကိန်း သည်ပဌမ ဒုတိယ တတိယဟူ၍ကိန်း သုံး ကိန်း သာရှိသည်၊ ဖြိုကိန်း မကြုံ သမျှကိုဖြို သော မင်း ဧကရာဇ်တို့သည်အကျိုး တော်ယုတ် လေရာသည်များ ကိုနှလုံး သွင်း တော်မူရာသည်၊ သတိပျက် သောသူတို့စကား ကိုလိုက်နာရာသည်မဟုတ်၊ သက္ကရာဇ်ဟူ သောဘုရား သခင်သာသနာ တော်ကို ခြေ ဖျက်မည်မကြံ ကောင်း မ ကြံရာကိုကြံ၍ ရေ မြေသျှင်ကို လျှောက် ဝံ့ကြသည်၊ ဤကဲ့သို့ရာသီသုဥ်း ၊ အသ်ာသုဥ်း ၊လိင်္ဂ သုဥ်း ၊ သေသသုဉ်း မြင်ကာမျှနှင့်ပြု သော်သာသနာ၏နှစ်လနာရီဗိဇနာတို့သည် မယိုယွင်း ခဲ့ပြီ လော၊ ယိုယွင်း သမျှလည်း သာသနာ့ဒါယကာတို့ဥတိတ်ကြီး နိမိတ်ကြီး ထင် ၍အပြစ်မဖြစ်ခဲ့ပြီ လော၊ သည်ကဲ့သို့သာ လျှောက်ကြလျှင် နောင်လာလတ့် သောသက္ကရာဇ် 1588
၉၅ဝများ မှာဘုရား သခင်သာသနာ တော်အတွက်ဖြစ် သောသက္ကရာဇ်ကိုဖြိုကိန်း မသင့်ဘဲ ခြေ လေဖြို လေက နောက် နောက် သော မင်း တို့အကျိုး မယိုယွင်း ခဲ့ပြီ လော၊ သက္ကရာဇ်ဖြိုကိန်း မကြုံမ ရောက် မဖြိုသင့် နောင်လာလတ့် သောအခါသိကြား တောင်း 1970
ပန်အပ် သောသာသနာ တော်မှာမှ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၂ ခုတွင်အာလမ္ဘိက

ဖြိုကိန်း ရောက်၍ဖြို လေအံ့သည်၊ ယခုကား အတွက်မရှိသည့်အရာကို လျှောက်ကုန် သော
ဗေဒင်တတ်တို့သည်ပဿျှူး ဝိဟတ်ကိုရက်စုံသတ်၍တွယ် စေသကဲ့သို့တကြောင်း လည်း ရက်
၃၀တွယ်ရအံ့ သောလကို ၂၉နှင့်တွယ် စေသကဲ့သို့အကျိုး တော်ရှိစိမ့်မည်ကား လျှောက်
၏၊ အကျိုး တော်ပျက်သည်ကိုမတင်နိုင် ပေ၊ လျှောက်သူတို့လည်း မထင်မရှား ၊ အရှင်
မင်း မြတ်လည်း အကျိုး မများ ၊ ကောင်း ကင်နက္ခတ်တာရာကြယ်များ လည်း မညီ
မညွတ်ရှိမည်ဖြစ်သည်၊ ရွှေဘုံ ရွှေနန်း စံ လေပြီး သည်ကိုဘဇာသက်ငယ်နန်း စံပြန်
ရဦး မည် လော၊ ယာယီကိန်း ခန်း မြင် သော်လည်း ရွှေနန်း တော်မှာသာအ
ဆောင်ထုတ်၍အရပ်အရာ ဒေသကိန်း ခန်း နှင့် လျှော် အောင်စီရင်ရမည်ကိုမ
ဘွယ်မရာ ရွှေဘုံ ရွှေနန်း ကဆင်း သက်၍သက်ငယ်နန်း စံရမည် လျှောက် ဝံ့ကြသည်၊
ရွှေဘုံ ရွှေနန်း စံ လေပြီး မှသက်ငယ်နန်း မစံသင့်ပြီ၊ မဟာသင်္ကြန်ကို လျှောက်သည်
မှာလည်း သင်္ကြန် တော်ကြီး သည်၁၂နှစ်မှတကြိမ်၊ သန့်ရှင်း သောမင်း စား မြေ
တွင်ပြာသာဒ်သုံး ဆောင် ချောင်း မြစ်ခြား စေ၍ ခေါ် တော်မူရသည်၊ သင်္ကြန်
တော်မှာ ၃နှစ်မှတကြိမ် ခေါ်ရသည်၊ ပကတိသင်္ကြန်ကိုရရက်တကြိမ် ခေါ်ရသည်၊ မင်္ဂ
လာသင်္ကြန်ကိုကား ၁နှစ်တကြိမ် ခေါ်ရသည်၊ သင်္ကြန် တော်မှာသဗ္ဗ ဒေါသစ သော
တိတ်ကြီး နိမိတ်ကြီး ထင်မြင်မှ ခေါ်ရသည်၊ ရေ မြေရှင်တို့သင်္ကြန် တော် ခေါ်များ
တိုင်း တိုင်း နိုင်ငံ နေပြည် တော်ခံနိုင် တော့မည် လော၊ ယင်း သို့မခံနိုင်လျှင် လေ
မဖြောင့်မိုး မမှန်မဖြစ်ခဲ့ပြီ လော၊ ယင်း သို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် ရွှေစိတ်နှလုံး တော်အယူ
မဖြောင့်မရှိခဲ့ပြီ လော၊ စတိတ်၊ သူဇာရက်၊ တွက်နိုင်ကာမျှနှင့် ဟော သော ဗေဒင်၊
ဓါတ်ဆန်း ဓါတ်ပျက်သရတွက်နိုင်ကာမျှနှင့် ဟော သော ဗေဒင်တတ်တို့သည်ဆင်ကန်း
တောတိုး ရတနာသုံး ပါး ကိုမကြည်ညို သောသူကန်း တို့သစ္စာရှိရာကိုမသိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ
ဘုရား သခင်ကိုမမြင်ဆို သောစကား ဟောင်း ကဲ့သို့ဖြစ်သည်၊ ဗေဒင်ရိုး စန္ဒာ
မုဏိကျမ်း ၊ စူဠဂဏ္ဍကျမ်း ၊ တရိပဋ္ဌာဟာရနကျမ်း တို့ကို လေ့လာမြွန်း တီး ၍ဂ
ဏန်း ခြေ၏အနေအထား များ ကိုသိမှသက်ငယ်နန်း စံ တော်မူသင့်သည်၊ မဟာ
သင်္ကြန်ကြီး ခေါ် တော်မူသင့်သည်၊ မဟာဥကင် တော်ကြီး ဘွင့် တော်မူသင့်သည်ကို
တတန်တည်း တသမတ် တည်း လျှောက်ရမည်၊ ပုဏ္ဏား တို့လည်း စိတ်ထင်၊ ဗေဒင်
တတ်တို့လည်း စိတ်ရှိ၍ ဗေဒင်တတ်ပြုသည်၊ ရဟန်း တို့လည်း စိတ်ထင်တိုင်း လျှောက်ကြ

သည်၊ ဆရာတော်ကို မေးသင့်သည့်အရာဖြစ်၍ မေးတော်မူသည်၊ ဆရာတော်လည်း ဆိုသင့်၍ဆိုရသည်၊ အဒိပ်ထင်မြင်တိုင်း မစီရင်စေနှင့်၊ နိုင်အောင်မြစ်တား တော်မူရမည်၊ တနှစ်ဟူသော ၁၂လတွင်ပင်တန်ဆောင်း မဏ္ဍပ်နှင့်မန္တရား မန္တန်ရွတ်၍ နှစ်တက်သက်မင်္ဂလာ မဟာသင်္ကြန်၊ နေကြပ်၊ လကြပ်၊ သင်္ကြန် ခေါ်တော်မူရမည်၊ သည်မျှအမှုကိုပင်မစီရင်ကြ၊ သင်္ကြန်လတ်များ မှာအသို့စီရင်ကြမည်၊ အတူတူသာစီရင်ခဲ့လျှင်မြို့နေပြည်သား ခံနိုင်တော့မည်မဟုတ်၊ နှစ်သက်ကိုကန္ဒား ဖြင့်မင်္ဂလာသင်္ကြန် ခေါ်တော်မူရမည်၊ နေကြပ်လကြပ်များ မှာ မထင်မရှား ရ၊ မဏ္ဍပ်နှင့်သင်္ကြန် ခေါ်တော်မူရသည်၊ နက္ခတ်တာရာ၊ ကြယ်ခုနစ်စဉ်၊ တိတ်နိမိတ်စနည်း တဘောင်မှစ၍ ငှက်ပြ သောအရာတို့ကား မထင်မရှား စေရ၊ ကန္ဒား ပြု၍သာမညသင်္ကြန် ခေါ်တော်မူရမည်၊ ကပ္ပတိသင်္ကြန်မှာ ဆေးမြဲ လျှော်မြဲရရက်တကြိမ်စီရင်သင့်သည်၊ မဟာသင်္ကြန်တော် ခေါ်၍ မဟာဥကင်တော် ဘွင့်မည်မှာ ၁၉ပြည် ထောင်သောထီး ဆောင်း နန်း နေတို့ကို ခေါ်တော်မူရမည်၊ သောဠသာဖတိုင်း ကိုလည်း ခေါ်တော်မူရမည်၊ မြို့ပေါင်း ၉၆၀ပြည့် အောင်မြို့စား တို့ကိုလည်း ခေါ်တော်မူရမည်၊ ထိုသို့ညီညွတ် အောင်စီရင်တော် မူလျှင်ဆိုဘွယ်ရာမရှိ၊ ညီညွတ် အောင်စီရင်ရမည့်အ ရာသည်ခုနစ်လစာရင်း တင်၍ပြီး ပြေ အောင်အမှုတို့ကိုစီရင်ရမည်၊ ခုနစ်လ၌ကား အစီအစဉ်အ စေ့အစပ် အရပ်အ နေအထိုက်အလိုက် မျှသာဖြစ်သည်၊ တန်ခိုး သတင်း ကျော်စောခြင်း ကိုအလို ရှိသောမင်း ဧကရာဇ်တို့သည်တန်ခိုး သတင်း ကျော်စောခြင်း ဖြစ်အောင်စီရင် မှ ကျော်စောထင်ရှား အံ့ သည်မဟာဓမ္မရာဇ်မင်း မြွတ်။ 4 February 1574

သက္ကရာဇ် ၉၃၅ ခုတပေါင်း လပြည့် နေ့တွင် လောကုတ္တရာဆရာတော် ပြသာဒ်တော်သို့ကြွ ရောက်၍ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်မင်း တရား အား မိန့်တော်မူသည်။

(ရှေး ဟောင်း စါပေ သုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း သခင်ဆင်ဖြူများ ရှင်
လက်နက်စကြာသခင်အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊
ရွှေပြည်တော်မှစ၍ နိုင်ငံတော်အတွင်း မြို့ပြ ကျေး ရွာများ မှာဥပုသ်ပဝါရဏာ
ကပ်လထပ်ရက်ငင်နေ့ ခေါ်အမှတ်အသား များ သည်တရား ကျမ်း ဂန်နှင့်မညီ
သော ကြောင့်တရား ကျမ်း ဂန်နှင့်အညီကျင့် ဆောင်ကြမှ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာအကျိုး ?1554
စီး ပွါး များ ရာသည်ကို ထောက်၍ နှစ် ပေါင်း ၂၀ ကြော်ထုတ်ပြန်ပြသ တော်မူသည်၊
ရဟန်း ရှင်လူပြည်သူပြည်သား အပေါင်း တို့မှန်ကန်ညီညွတ် အောင်မကျင့်မဆောင်
နိုင်၊ ဘုရား ဟော တော်မူသည့်ကျမ်း ဂန်ပါဠိဇာတ်နိပါတ်များ ကိုဆရာ တော်သံ
ဃာ တော်မင်း ညီမင်း သား မင်း မြေး မှူး တော်မတ် တော်ပြည်သူပြည်သား တို့
နှင့်အစုံအညီစည်း ဝေး ဘတ် စေလျှင် ဟော တော်မူရင်း ပါဠိပါဠိနှင့်ပြန်ဆိုချက်အ
ဓိပ္ပါယ်မညီ သော ကြောင့်အဋ္ဌကထာဋီကာနက်များ နှင့်သိသာ ရှင်း လင်း ညီညွတ်
အောင်သာသနာအကျော်လက်ာ ရဆရာ တော် လောကုတ္တရာဆရာ တော်တို့ လျှောက်
ထား ရမည် မေး မြန်း သည်ကိုလည်း ဆရာ တော်သံဃာ တော်မင်း သား မင်း
မြေး မှူး တော်မတ် တော်ညီညွတ်မှန်ကန် အောင်မ လျှောက်ထား နိုင်ကအနက်အ
ဓိပ္ပါယ်နှင့်ရှင်း လင်း အောင်မ လျှောက်မထား မပြော မဆိုနိုင်သည်ကိုလည်း အ
မှန်အကန်ကျင့် ဆောင်ကြမည်မဟုတ်၊ အဝိရောဓနတရား နှင့်အညီပြည်သူတို့နှင့်မ
ဆန့်ကျင်မှု၊ ဆရာသမား စဉ် ဘေား ဘိုး စဉ်ဆက်ကျင့် ဆောင်သည့်အတိုင်း ခေါ်
ဝေါ်မှတ်သား ကျင့် ဆောင်ကြမှညီညွတ်မည့်အကြောင်း ဖြစ်သည်၊
ဥပုသ်ပဝါရဏာဝါဆိုဝါကပ်လထပ်ရက်ငင်နေ့ ခေါ်ရက် ခေါ်အမှတ်အသား များ
ကိုဆရာစဉ်ဆက် ခေါ် ဝေါ်မှတ်သား မြဲကျင့် ဆောင်ကြစေ၊
နှစ်စဉ်စာမေး စာပြန်ပဋ္ဌင်း ခံ ရှင်ပြုအလှူကောင်း မှုများ မှာလည်း အစဉ်
လှူဒါန်း နည်း အတိုင်း လှူဒါန်း မြဲလှူဒါန်း ကြစေ၊
ဥပုသ်သီတင်း ဆောက်တည်သူတို့မှာဘုရား ဇရပ်များ တွင်သာဥပုသ်သီတင်း ခံ၍
မနေစေနှင့်၊ ကျောင်း ကန်သွား ၍လည်း ဥပုသ်သီတင်း ဆောက်တည်ကြစေ၊
ရွှေပြည်တော်မှစ၍ နိုင်ငံတော်အတွင်း စော်ဘွား မြို့စား ၊ မြို့ဝန်၊ စစ်ကဲ၊
မြို့ရွာသူကြီး ၊ ခေါင်း အကြီး တို့ကို စေ့နှံ့ အောင်ပြန်ဆိုထား ရမည်။

14 March (1574)

14 March (1574)

(သက္ကရာဇ် ၉၃၅ ခု နှောင်း) တန်ကူး လပြည့်ကျော် ၇ ရက် နေ့ နေမိန္ဒရ တွင်ပြုန်။

(ရှေး ဟောင်း စါပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောဆင်ဖြူများ ရှင်လက်နက်စကြာသခင် အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ငါအရှင်ဧကရာဇ် မင်း မြတ်လက်ထက် တော်တွင် ဘား လောင်း တော်ဘိုး လောင်း တော်တို့လက်ထက် ကထက်မကတိုး ပွါး များ ပြား သောတိုင်း နိုင်ငံ တော်အကျယ်အဝန်း ရှိသည့်အတိုင်း ပြည်သူသတ္တဝါအ ပေါင်း တို့တရား မမှန်မကန်ဖြစ်သည်ကို မှန်ကန် အောင်နှစ်လရှည် စွာ ဆွေး နွေး တိုင်ပင်ပြုသ ပြောဆို တော်မူသည်၊ ယခုရဟန်း ဆိုသူတို့သည်အမြတ်အ ဃောင် ဆောင်သာဖြစ်၍ကျင့် ဆောက်တည် သောတရား ကို မေး တော်မူလျှင်တစုံ တခု မျှကျင့် ဆောက်တည် သောအရာ မရှိ၊ မပြော မဆိုနိုင်၊ (ရှေး ဘား လောင်း တော်ဘိုး လောင်း တော်တို့လက်ထက်ပွဲ ကျောင်း ဆရာတို့သည်) ဥတ္တိစတုဏ္ဍဖြင့်ရဟန်း ပြု၍ အထင်အရှား သိသိသာသာ နေထိုင်သည်၊ လဇ္ဇီအလဇ္ဇီဆိုသည် မှာလည်း ကျင့်သည်ကာ လလဇ္ဇီ၊ မကျင့်ကာလအလဇ္ဇီသာဖြစ်လျက် မည်သူလဇ္ဇီ၊ မည်သူအလဇ္ဇီဟူ၍ မခြား နားသင့် ဖြစ်သည်၊ ရှေး ပွဲ ကျောင်း စည်တီး မီး နှက်ရဟန်း အစဉ်ထုံး စံလည်း မပျောက်စေ ရ၊ ပွဲ ကျောင်း စည်တီး မီး နှက်ရဟန်း အနွယ်အစဉ်အလိုက် ဥတ္တိစတုဏ္ဍဖြင့်ပြုမြဲပြု စေ၍ ပွဲ ကျောင်း ရဟန်း တည်ထွန်း စေပြီး လျှင်အကျင့်သီလ မှာလည်း သင်္ခါရသည်အတ္တိနကြိ ဖြစ်၍ မျက်စိတမှိတ်လျှပ်တပြက်ကာလတွင်နာနက္ခဏိက စေဘနာဟူ သေါပဋ္ဌာန်း ပါဠိ တော်နှင့်အညီတခဏတွင်သာကုသိုလ် စေတနာ၊ အကုသိုလ် စေတနာဖြစ်ကုန်သည်၊ တ ခဏအလွန်ကာလဖြစ်သည်မဟုတ်၊တရား သဘော တော်ကို ထောက်သဖြင့်လူတို့ကျင့် ဆောင် သကဲ့သို့အရိယဓမ္မတရား ဆယ်ပါး ကိုမနောကံဖြင့်ပုတီး တပတ်ဖြစ်စေ၊ နှစ်ပတ်ဖြစ် စေ၊ တပတ်နှစ်ပတ်ပင်မဟုတ် သော်လည်း ပုတီး ဆယ်လုံး ဖြစ်စေ၊ ငါး လုံး ဖြစ်စေ၊ နှစ်လုံး ဖြစ်စေ၊ တလုံး ဖြစ်စေ၊ တတ်အား သမျှကျင့် ဆောက်တည်သဖြင့်ကုသိုလ် စေတ နာဖြစ်၍အကျိုး ရသည်များ ကိုနှလုံး သွင်း ပြီး လျှင်အရိယဓမ္မတရား ဆယ်ပါး တို့ကို တတ်အား သမျှကျင့် ဆောင်ကြ စေ၊ အဝတ်အစား အသုံး အဆောင်မှာလည်း ရှေး ပွဲ ကျောင်း ရဟန်း တို့ဝတ်စား သုံး ဆောင်သည့်အတိုင်း ဆံရိတ်ခြင်း ၊ သင်္ကန်း ဝတ် ခြင်း ၊ သပိတ် ဆောင်ခြင်း များ ကိုဝတ်စား သုံး ဆောင်စေ၊ အရုံအတင်ဆိုသည် မှာအဝတ်သင်္ကန်း ၌တရား မဟုတ်၊ အကျင့်မှာသာတရား ဖြစ်သည်၊ အရုံအတင်ဝတ် ဆင်လိုသမျှဝတ်ဆင်စေ၊ (ထိုအရိယာဓမ္မတရား ကိုနှလုံး သွင်း သဖြင့်အကျိုး ဖြစ်ပြီး

သည်ကိုလူကဲ့သို့လယ်ယာ ဥယျာဉ်လုပ် ဆောင်ခြင်း ၊ ပွဲသဘင်ပြုခြင်း များ မှာလည်း အလိုရှိသမျှလုပ် ဆောင် စိုက်ပျိုး ပြုစု စေ) ၊ ပြည်သူပြည်သား တို့ကလည်း ရှေး အစဉ် လျှဒါန်း ကိုး ကွယ်သကဲ့သို့ ကျောင်း ကန် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း ကိုး ကွယ် စေ၊ ပွဲ ကျောင်း ဂူဟန်း တည်ထွန်း ပွါး များ အောင်ကြပ်ကြပ်တည်း တည်း စီရင် စေ။

(14 March 1574)

သက္ကရာဇ် (၉၃၅ခု နှောင်း တန်ကူး လပြည့်ကျော် ၈ရက်) နေ့ ဒေါဗညား တွင်ပြန်။

(ရှေး ဟောင်း စာပေသုတေသီ၊ သူရိယ၊ တွဲ ၁၆၊ မှတ် ၁၂၊ မျက် ၃၃၊ ပေ လေး ပင်၊ မှတ် ၁၊ ဩဂုတ် ၁၉၈၀၊ စာ၄၇ – ၈)

ဘုန်း တော်အလွှန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောဆင်ဖြူများ သခင်လက်နက်စကြာရှင်
အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ လူတို့တွင်အသုံး အ
ဆောင်ဥတုရတု၊ နှစ်လပက္ခရက်၊ နာရီဗဝါး ပါဒ်ဗီဇနာပြန်ခရာပဟိုရ် မေါင်း
များ ကိုညည့်တိုသည်၊ နေ့ရှည်သည်၊ နေ့တိုသည်၊ ညည့်ရှည်သည်များ နှင့် ခေါ် ဝေါ်
သုံး ဆောင်ကြသည်မှာ လောကီကျမ်း ကြီး ရာဇမတ္တဏ်ကျမ်း များ နှင့်မညီဖြစ်သည်၊
လောကီရာဇမတ္တဏ်ကျမ်း ကြီး များ တွင်ဆဋ္ဌိပြ နေ့ဟိ၊ ခြောက်(ခု၏အ)ပြန်တို့
သည်၊ဝိကလာ၊ ဝိကလာတခုမည်သည်၊ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏၊ ဝိကလန်၊ ဝိကလာတို့၏၊ ဆဋ္ဌိ
တိ၊ ၆၀တို့ဖြင့်၊ ကလာ၊ ကလာတခုသည်၊ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏၊ ထသံ၊ ထိုကလာတို့၏၊ ဆ
ဋ္ဌာပိ၊ ၆၀တို့သည်ကား ၊ အံသာ၊ တအံသာသည်၊ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏၊ ထာကရိသာ၊ ထို
အံသာ ၃၀တို့သည်ကား ၊ ရာသီ၊ တရာသီသည်၊ ဘဝေဖြစ်၏၊ တေစ၊ ထိုရာသီတို့သည်၊
မေသာဒယော၊ မိဿအစရှိကုန်သော ၁၂ ပါး တို့တည်း ၊ တံဒွါဒသဘိ၊ ထို ၁၂ ရာသီ
တို့ဖြင့်၊ ဘဂဏော၊ ဘဂဏတခုသည်၊ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏၊ ကပ္ပေ၊ တကမ္ဘာ၌၊ သတ္တသု
ညာနံ၊ သုညရလုံး တို့သည်လည်း ကောင်း ၊ တံသဗ္ဗေဒါ၊ ၄၃၂ ခုတို့သည်လည်း ကောင်း၊
သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏၊ ခံတယဟိနာ၊ သုည၃လုံး တို့ ချေအပ်ကုန်သော၊ တေရဝိဘဝဏ္ဏါ၊
ထိုရဝိဘဝဏ္ဏတို့သည်၊ စတုယုဂံ၊ စတုယုဂမည်သည်၊ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏၊ စသုဗ္ဗိ၊ ၄ခုတို့
ဖြင့်၊ ဂုဏ်တော၊ မြှောက်အပ်သော၊ တံဒသဘာဂေါ၊ ထိုစတုယုဂ၏ ၁၀ခု မြောက်
ဖြစ်သောအဘို့သည်ကား ၊ ကတော၊ ကတယုဂ်မည်၏၊ တြိဘိ၊ ၃ခုတို့ဖြင့်၊ ဂုဏာ၊
မြှောက်အပ်သော၊ တံဒသဘာဂါ၊ ထိုစတုယုဂ၊ ၁၀ခု မြှောက်ဖြစ်သောအဘို့သည်၊
ကာလတြေတြာယုဂေါ၊ ကာလတြေတြာယုဂမည်၏၊ ဒိဂုဏော၊ ၂ခုတို့ဖြင့်မြှောက်
အပ်သော၊ တံဒသဘာဂေါ၊ ထိုစတုယုဂ၏ ၁၀ခု မြှောက်ဖြစ်သောအဘို့သည်ကား ၊
ဒွါပရော၊ ဒွါပရယုဂ်မည်၏၊ ဧကေန၊ တခုဖြင့်၊ ဂုဏာ၊ မြှောက်အပ်သော၊ တံ
ဒသဘာဂါ၊ ထိုစတုယုဂ၏ ၁၀ခု မြှောက်ဖြစ်သောအဘို့ကိုကား ၊ ကလီ၊ ကလိယုဂဟူ
၍၊သမ္ဘာချာတာ၊ ကောင်း စွာ ဟောအပ်၏၊ အကရသန ပေသာတု၊ မျက်စိ ၁၀
မှိတ်တို့သည်၊ ကလာ၊ကာလမည်၏၊ တာပိတိံသ၊ ထိုကာလ ၃၀တို့သည်ကား ၊ ခဏော၊
ခဏမည်၏၊ တေဒွါဒသတုဂဏာ၊ ထို ၁၂ ခဏတို့ကိုကား ၊ မုဟုတ္တာ၊ မုဟုတ္တမည်ကုန်၏
ဟူ၍၊ မတာ၊ သိအပ်၏၊ တေတိံသ၊ ထိုမုဟုတ် ၃၀တို့သည်ကား ၊ အဟောရတ္တံ၊ တရက်

ဖြစ်၏၊ တေပဥ္စဒသာ၊ ထို၁၅ရက်တို့သည်ကား၊ ပက္ခော၊ တပက္ခမည်၏၊ ပုဗ္ဗာပရာ
ပက္ခော၊ ရှေ့ပက္ခ နောက်ပက္ခသည်ကား၊ သုဂတော၊ လဆန်းပက္ခလကွယ်ပက္ခမည်ကုန်
၏၊ ဥဘယောတု၊ ထို၂ပက္ခသည်ကား၊ မာသော၊ တလမည်၏၊ ဒွါဒသဟိမာသေဟိ၊ ၁၂လ
တို့ဖြင့်၊ သမုတာအာရဗ္ဘကိတံ၊ ၄ဂဥပုသ်ဖြင့်မှတ်အပ်သော ဝဿံ၊ လူတို့၏တနှစ်သည်၊ ဘ
ဝေ၊ ဖြစ်၏၊ မာသေန၊ လူတို့၏တလဖြင့်၊ ပေပြိမဟောရတ္တံ၊ ပိတနတ်တို့၏တရက်သည်၊
လူတို့၏တနှစ်ဖြစ်၏၊ ဒေဝမဟောရတ္တံ၊ ပိတရာနတ်တို့မှတပါး ကုန်သောနတ်တို့၏တ
ရက်သည်၊ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏ဟူ၍ ရာဇမတ္တဏ်ကျမ်း တွင်လာသည်၊ အဘိဓါန်ဋီကာတွင်
လည်း တဖြ၊ ထိုတရက်တွင်၊ ဥတ္တရာယန်၊ လူတို့၏ ဥတ္တရာယဉ် ၆လသည်၊ ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့
၏၊ ဒိနံ၊ နေ့သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ ဒက္ခိဏာယနံ၊ လူတို့၏ ဒက္ခိဏာယဉ် ၆လသည်တမူကား ၊
ဒေဝတမဟောရတ္တံ၊ နတ်တို့၏ညဉ့်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ ဒိဗ္ဗာ၊ နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊
ဒွေပဝေသေဒယော၊ ယုဂ္ဂ ထောင်တို့သည်၊ ဗြဟ္မယောရတ္တိ၊ ဗြဟ္မာတို့၏တရက်ဖြစ်သော၊
သောတု၊ ထိုဗြဟ္မာတို့၏တရက်သည်ကား၊ နရာနံ၊ လူတို့၏၊ သုဃောသုသော၊ ကပ္ပာမည်၏၊
ယုဂါနံ၊ ယုဂတို့၏၊ သတ္တဟိတုရတခုသည်ကား ၊ မနွန္တရံ၊ မနွန္တရမည်၏၊ ဿေဒွါဒသ
သဟဿံ၊ ထိုနတ်တို့၏၂၀၀၀ကိုကား ၊ ယုဂါချာ၊ နတ်တို့၏တယုဂမည်၏ဟူ၍၊ ပရိကိတ္တိ
တာ၊ ဆိုအပ်၏၊ သဟဿဂုဏတံ၊ တထောင်ဖြင့် မြှောက်အပ်သော၊ ဇော်တု၊ ထိုနတ်တို့
၏ ယုဂကိုကား ၊ အဟောဗြဟ္မံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏ နေ့ဟူ၍၊ ဥဒါဟဋံ၊ ဆိုအပ်ဟုလာသည်၊
ကျမ်း ဂန်တွင်လည်း ၊ တိသရတ္တိဒိဝေါမာသော၊ မာသဒွါဒသသံဝစ္ဆရောဟူ၍လာ
သည်၊ ထိုသို့ကျမ်း ဂန်အဘိဓါန် ဗေဒင်ကျမ်း ရာဇမတ္တဏ်တို့၌ နေ့၃၀ညဉ့်၃၀ညဉ့်
နေ့နာရီ၆၀လျှင်တရက်၊ ၁၅ရက်လျှင်တပက္ခ၊ ၂ပက္ခလျှင်တမာသ၊ ၂မာသကိုတ
ရတု၊ ၂ရတုကိုတဥတု၊ ၃ဥတုကိုတနှစ်၊ တနှစ်ကိုရက်ပေါင်း၃၆၀၊ နာရီပေါင်း
၂၁၆၀၀ဖြစ်ကြောင်းကိုလာသည်အတိုင်းအခေါ်အဝေါ်အသုံးအဆောင်မပြု၊ နေ့
နာရီတိုသည်၊ ညဉ့်နာရီရှည်သည်၊ ညဉ့်နာရီတိုသည်၊ နေ့နာရီရှည်သည်ဟုကျမ်း ဂန်
အဘိဓါန်ရာဇမတ္တဏ်ကျမ်း ကြီး တို့၌မလာ၊ ကျမ်း ဂန်လာသည့်အတိုင်း နေ့နာရီ
၃၀၊ ညဉ့်နာရီ၃၀၊ တပဟိုရ်လျှင်၇နာရီ၂ပတ်တီး စေ၊ ကျမ်း ဂန်မလာသည်
ကိုညဉ့်ကို၉နာရီ၊ နေ့ကို၉နာရီ၊ နေ့ကို၇နာရီ၊ ညဉ့်ကို၉နာရီမတီး စေနှင့်၊
နာရီခွက်ချသည်မှာလည်း နာရီခွက်ကိုတီး မြဲတိုင်း ၄ပတ်လျှင်တမောင်း ၊ ၆

မောင်းတီး၍ နောက်တမောင်း မှ ၁၄ ပတ်နစ်လျှင် ဖလားကိုဆယ်၍ ချပြီးလျှင် ၂ ပတ်နစ်မှ ၇ မောင်း ခတ်၍ တပဟိုရ်တီး စေ၊ နောက် နောက်ကိုလည်း အစဉ်အတိုင်း ဖလားကိုချ၍ နေ့ ၄ ပဟိုရ်၊ ည ၄ ပဟိုရ်တီး မြဲတီး စေ။

သက္ကရာဇ် ၉၃၇ ခုနယုန်လပြည့်နေ့ နေမိန္ဒုရ·တွင်ပြန်။ 24 May 1575

(သုရိယ၊ အတွဲ ၁၇၊ အမှတ် ၃၊ မေ ၁၉၃၃၊ စာ ၆၄ – ၅၊ ရှေးဟောင်း စာပေ သုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ် တော်မူလှ သောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့် တော်ရှိသည်၊ သက္ကရာဇ် ၉၅၉ ခု တော်သလင်း လပြည့် ကျော် ၂ ရက် ၄ နေ့
ရတနာပူရကိုနာမံဖျက်၍ ရွှေဝမြို့ကြီး သမုတ်၍ထီး နန်း ကနက် ဆောက်စိုက်၍
စမွယ် တော်မူမည်အရာကိုထုံး စံပုံသက် သေသာဓကရှာ သော်သ ရေ ခေတ္တရာ
ပြည်၌သမုန္ဒရီမင်း သည်သက္ကရာဇ် ၅၅၉ ခုကိုသင်္ချ ၁၅၅၇ ခု ချ၍သက္ကရာဇ်တို
ကလိယုဂ် ၂ ခု စီရင်သည်၊ ထိုအခါဘုရား သခင်သာသနာ တော် ဒေါဒေါရသာရှိ
AD 107
သည် ကောဇာသက္ကရာဇ်တို ၂၉ ခုဘုရား သာသနာ တော် ၆၅၁ ခု ရောက်သော
ခါသုပညာနဂရဆိန္နမင်း ဖြေး တော်ဖြစ် သောသမုဒ္ဒရာဇ်မင်း သည် ညောင်
ဦး ရွာ၊ နဂါး ဘိုရွာ၊ နဂါး ကြစ်ရွာ၊ မန်ကျည်း ကြီး ရွာ၊ တူး တည်ရွာ၊
ကျောက်စကား ရွာ၊ ကုတ်ကဲသိမ်ရွာ၊ ညောင်ဝန်း ရွာ၊ အနုရာဓရွာ၊ တန်း
ဆောင်း ထွန်း ရွာ၊ ရွာမုန်း ရွာ၊ ကြင်လိုရွာ၊ ကုက္ကိုရွာ၊ တောင်ပရွာ၊ မြေ
ခဲတွင်း ရွာ၊ သရက်ရွာ၊ စည့်ကူရွာ၊ ယုံလွတ်ကျွန်း ရွာ၊ ရွာစိုက်ဟူ သော ၁၉ ရွာ
သား တို့ကိုအလုံး အရင်း သူရဲသူခက်ပြုံ၍သိမ်း ရုံး ပြီး လျှင်ချိ တော်မူ၏၊ တူရွင်း
တောင်တွင်စံ တော်မူ သောအခါအုတ်မြို့မတည်၊ သစ်မြို့တည် ကြောင်း ကို ရှေး စာထုံး
ဟောင်း ရှိသည်၊ နောက် ငှက်၊ ဘူး ၊ ဝက်၊ ရှူး တို့သည်တူး ရွင်း တောင်တွင် ပေါ်
ရှိသည်၊ သား တော်ပြူ စောထီး ခွင်း ၍ ရန်အ ပေါင်း နှိမ်နင်း သည်၊ ထိုကဲ့သို့လည်း
ကောင်း ရတနာပူ ရမြို့ရွာကိုအ နောက်သို့ချဲ့၍တည်လျှင် ကျောက် မောင်နှမတို့ကိုမြို့
ပြင်ရှိ စေရမည်၊ ပဒုမ္မစန္ဒသူရိယမင်း တွင်ဆင်ဖြူအရပ် ၁၅ တောင်ငယ်ခန့် လောက်
သောဆင် တော်ကိုရ တော်မူ သောအရပ်ဖြစ်၍ဆင် တော်ရတွင်သည်၊ ရေဆိပ်နား
၌ကူး တို့ကိုဆင်ရကူး တို့တွင် သောဆိပ်သို့နီး အောင်တိုင်း တာရမည်၊ မြို့တံခါး ကိုး
ရပ် အောင်စွာနတ်တန် ဆောင်း ၊ ငါး စီး ရှင်နတ်တန် ဆောင်း ၊ မြို့ထောင့်
ပြမြို့ပတ်လည်ပြမှစ၍နန်း မြို့တော်၊ မြေနန်း ၊ ဖြိုတိုက်လွှတ်ရုံး ဝင်း ရုံး နောက်
ရုံး များ နှင့်ခန့်ထား စီရင်ရန်မဏ္ဍယား တတ် ဗေဒင်ပါတ်တို့နှင့်တက္ကသိရိမဟာ
ဓမ္မကိုခန့်ထား ၍အလျှင်သွား စေရမည်၊ အလျှင်ခန့် တော်မူသည့်ကျွန် တော်မျိုး တို့
အဝမှာရှိနှင့်ပြီ၊ လုပ် ဆောင်စီရင်ရုံထား ပြီး ကြောင်း ကိုအလျှင်သံ တော်ဦး
တင်ရမည်၊ ဝန်တို့ကစီရင်။

9 April 1597

9 April 1597

သက္ကရာဇ် ၉၅၉ ခုကဆုန်လဆန်း ၅ရက် နေ့နား ခံစ မြောင်မှူး
ထုန်၍လွှတ်တွင်ပြန်။

(ရှေး ဟောင်း စာပေသုတေသီ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး
ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ မဟာဥက္ကာသေန၊ မဟာဥက္ကဓမ္မတို့ကို ညောင်
ရမ်းအောင်မြေကပင် သေနာပတိအရာကိုခန့်တော်မူသည်၊ သေနာပတိ
ဆိုသည့်အရာသည် ငါအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား မကြားသည်ကိုကြား
အောင်လျှောက်ခြင်း၊ အကျိုးတော်စီးပွါးတော်ကိုမယုတ်မလျော့စေခြင်း၊
တိုင်းရေးပြည်ရေးတို့ကိုမပြတ်ရှင်းလင်းခြင်း၊ မြို့နေပြည်သားတို့ကိုမပြတ်
မစခြင်း၊ ခိုးသေးမီးပွါးတို့ကိုမပေါ်မထွက်ရအောင်လုံ့လဝိယမပြု၍စီရင်
ခြင်း၊ ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါတို့ကိုအပြစ်နှင့်လျော်စွာစီရင်ခြင်း၊ အမှုထမ်းတို့
အရည်အချင်းကိုစစ်ကြော၍စာတင်ခြင်း၊ အရာထမ်းကိုလက္ခဏာဂုဏ်ရည်ကိုပြု၍
စာသွင်းခြင်း၊ အမျိုးလေးပါးတို့နှိုက်သင်္ဂဟပြု၍ထောက်မခြင်း၊ အမှုထမ်းတို့
တွင်မကုံမလုံသူတို့ကိုရွေးကောက်၍ချီးမြှင့်ခြင်း၊ အသုံးအဆောင်ထောက်မခြင်း၊
ခိုးသူမုဒိန်းတို့ကိုမပေါ်မထွက်ရအောင်မပြတ်အာဏာ(ပေး)ခြင်း၊ (အမှု)
ပေါ်ထွက်သမျှတို့တွင်အသွားနှင့်စီရင်သင့်သည်အနှောက်နှင့်စီရင်သင့်သည်အပြစ်
နှင့်စီရင်ရာသည်များကိုငါအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးကိုထုံးစံပြု၍လျှောက်
ထားခြင်း၊ လူဆိုးလူသွမ်းတို့၏လက္ခဏာကိုဆောင်သောသူတို့အားတရားပြု၍
သွန်သင်ခြင်း၊ ကြေးငွေပန္နာရများကိုမမက်မမောလောဘကိုချုပ်တည်း၍
ဒေါသကိုနောက်ထား၍စီရင်ခြင်း၊ အရိုးကိုအရွက်မဖုံးစေရဖြောင့်သား
တော်တည့်အောင်စီရင်ခြင်း၊ ရှေ့နေခေါင်းရပ်တရားဆုံးဖြတ်သူတို့အလိုတူ
သို့မလိုက်တရားရှိသည်ကိုသာစီရင်ခြင်း၊ ရှုံးသင့်သသူတို့ကိုအံ့ရှုံးပေးခြင်း၊
နိုင်သင့်သသူတို့ကိုအောင်စေခြင်း၊ မှူးမတ်နေရာနေ၊ နေရာမနေ၊ အမည်
ရ၊ မရအမှုထမ်းတို့အားသင်္ဂဟဖြင့်အဝတ်အစားမစထောက်ပံ့ခြင်း၊ မြို့နေ
ပြည်သားသမီးသားတို့ကိုမညှဉ်းဆဲမနှိပ်စက်ခြင်း၊ အရှက်အကြောက်တို့ကို
ကြောက်ရွံ့စက်ဆုတ်ခြင်း၊ ပန္နာကာယမသင့်သသူတို့ကိုပယ်ခြင်း၊ တရားနှင့်
လျော်စွာပြုသ၍ မမှန်သည့်အရာမှန်သည့်အချက်တို့ကိုထုံးစံပုံသက်သေပြု၍စီရင်
ခြင်း၊ နေ့တိုင်းပဥ္စသီသီလဆောက်တည်ခြင်း၊ တလလေးသတင်းဥပုသ်ဆောက်
တည်ခြင်း၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုအားထုတ်ခြင်း၊ အစိုးရသောအရှင်အား

မေတ္တာပို့ခြင်း ၊ ခပ်သိမ်း သောသတ္တဝါတို့အား သဗ္ဗေသတ္တာအဝေရာ ဟော
ကြွှခြင်း ၊ ကြီး သည့်စကား ကိုငယ် အောင်၊ ငယ်သည့်စကား ကိုပ ပျောက် အောင်
စီရင်ခြင်း ၊ ဆုံး မခြင်း ၊ အိမ်သို့လွှတ်သို့ ရောက် သောလက် ဆောင်ပန္နာတို့ကို
အရာ တော်တဝက်ကိုယ်ဘို့တဝက်ထား ပြီး မှအရာ တော်ပဏ္ဏာကိုလက် ဆောင်စါ
ရေး တို့အား အပ်ထား ၍သိုမှီး စေခြင်း ၊ လဆန်း ၁ရက် နေ့ကိုအမှန်သွင်းလို
(သောပဏ္ဏာကို) ရွှေနန်း စာ ရေး ကိုအပ်ထား ခြင်း ၊ မ သေတန်သူတို့ကိုအ
ဝေး မြို့ရွာသို့ပို့ခြင်း ၊ မဖြတ်တန် သောအမှုတို့ကို နှောင်အိမ် ထောင်တန်း (တွင်)
တလဆယ်ရက်ထား ပြီး မှအပြစ်နှင့် လျော်စွာစီရင်ခြင်း ၊ စီရင် ကြောင်း ကို
လျှောက်ထား ခြင်း ၊ အရာသို့တင်သင့်သသူ မတင်သင့်သသူတို့ကိုစစ်၍ထုံး မိန့်စီ
ရင်ခြင်း ၊ အရှင့်မျက်နှာ တော်ရှင်သည်သာသည်၊ မရှင်မသာသည်စိတ် စေတ
သိတ်မှတ်ခြင်း ၊ အကျစ်အလစ်ရှိခြင်း ၊ သိခြင်း ၊ ဆိုသင့်ဆိုပိုင် တွင်း သာဆိုခြင်း ၊
အစဉ်စကား ကိုမ ပြောင်း ၊ ဥယည်ကိုစိုက်ပျိုး ခြင်း ၊ ညှိုး နွမ်း သောသစ်ပင်
ကိုလုံ့လပြုခြင်း ၊ ငယ်နု သောသစ်ပင်ကိုစုံမက်ခြင်း ၊ ပေါင်း မြက်ကိုပယ်ခြင်း ၊
အငွက်အပွင့်အနှံတို့ကိုအသုံး ရတန်ရသင့်သည်ကိုရည်၍ခူး ခြင်း ၊ ဆွတ်ခြင်း ၊ အ
ရှင် ရေး နှိုက်အပြီး အစီး ဆာယာအိပ် မွေ့အခံ့အလွှား အဝင်အထွက်ခဲခက် သော
အရာလူပြီး လူစီး တို့အား ရှာ၍အရှင် ခြေ တော်ရင်း ဝယ် နေ့ညဉ့်သက် စောင့်
ခန့်ထား ၍ စောင့် ရှောက် စေခြင်း ၊ စီး ပွါး တော်ဘဏ္ဍာ ဟော်များ ကိုမ
လျော့မယုတ် စေခြင်း ၊ မိန်မတို့သို့အလို မလိုက်ခြင်း ၊ ဥစ္စာတံစိုး သုံး ပါး ကိုပယ်
ခြင်း ၊ အခွင့်ပိုင်သည်တွင်သာကိုယ်ဘို့ ကိုယ်တာသာယူခြင်း ၊ ညဉ်ဦး ယံအခါမမွ
သတ်ဖြတ်ပုံတတ် သောသူ၊ ထုံး စံတတ် သောသူ၊ စစ် ရေး မက် ရေး သိကြွမ်း နား လည်
၍ စီရင်တတ် သောသူ၊ ကုန်သွား တတ် သောသူ၊ ဖေါက်ကား ရောင်း ဝယ်တတ် သော
သူ၊ ကျွမ်း ဂန်တတ် သောသူ၊ ကြယ်သွား လသွား နက္ခတ်တာရာဘတ် သောသူတို့နှင့်
တိုင်ပင်နှိုင်း ရှည်ခြင်း ၊ လက္ခဏာတို့ကို ဆောင်ခြင်း ၊ ညဉ့်သုံး ယံတွင်တယံငှင်း
စကား မျိုး တို့ကို ဆွေး နွေး ခြင်း ၊ တယံ၌အိပ် ပျော် စေခြင်း ၊ တယံ၌အရိယါ
ပုဒ်မှုခြင်း တို့ကိုလုံ့လပြုခြင်း ၊ အရှင်အကျိုး တော်ကိုအသက်နှင့်အမှုအပြစ် တော်မ
ငြင်ရ အောင် ဆောင်ခြင်း ၊ ပဏ္ဍိတလက္ခဏာသမ္ပတ္တိစ သော ၃၂ ပါး သောအင်္ဂါ

29 April 1597

တို့ကိုလုံ့လပြုရာ သောအရာတို့ကို ရွက်ဆောက်၏ လော၊ စား ရကာ သောက်ရကာ မပြု၊ တိုင်းရေး ပြည်ရေး မရှုတ်စေခြင်း ၊ ကြေး ငွေ လောက်ငစေခြင်း ၊ ပြည်တွင်း လေး မျက်နှာ မငြိမ်မဝပ် စေကြောင်း တို့ကိုနဲ့သမတ်စာ ရေး စာချီ တို့နှင့် တွေး ရော၍ ခိုး ယူစေခြင်း ၊ မကောင်း သောအယူဝါဒတို့လိုက်ရန် သေရည် သေရက်နှင့်မကောင်းသောအမှုတို့ကို ဆောင်ကြသလော၊ တနှစ်လျှင် ၁၂ လ၊ မိုးဥတုလုပ်ဆောင်သည်၊ ဆောင်း ဥတုလုပ်ဆောင်သည်၊ နွေဥတုလုပ်ဆောင်သည်၊ လုပ်သား တို့ကို ကောက်ကြီး ၊ မုရင်း ခွန်၊ ကောက်တီခွန်မှစ၍ဆိပ်တည်ပွဲကင်း ကျူး တို့ကျွန် ခေါင်း ကွဲ ခေါင်း ကွဲနွား မြီး ဥယည်ခွန်၊ လှည်း ဦး ခွန်၊ ပေါင်း ခွန်၊ ဆီဆုံခွန်၊ ကျောက်ရွှေ ငွေခွန်၊ တင်း တိမ်ခွန်၊ လှံခွန်မှစ၍အခွန်တော်များ ကို ရေး စစ်သိမ်း ခံမှတ်သား သည့်စာ ရေး တို့မှစ၍အရာသို့တက်သမ္ဘဝန်စုရစာ ရေး စာချီတို့စစ်ဆေး၍ ကြွေး ကိုဂဏန်း အချက်ကိုမစီရင်လော၊ သေနာပတိ လက္ခဏာညီ၏ လော၊ ညီကြ၏ လောအမေး တော်အတိုင်း တနှစ်လျှင် ၁၂ လ၊ တလတွင် အသုံး တော်၊ သုံး ကျန်ကြွင်း သည်များ နှင့်လကြာရက်ကြာ ကြေး တော် ငွေ တော် ပဏ္ဏာ တော်များ ကိုမလစ်မဟင်း ရ အောင်ဘုရား ကျွန် တော်တို့စစ်ဆေး၍ ကြွေး ကိုဂဏန်း တတ်သသူတို့ကိုသုံး ကုန်စာရင်း မကျန်ကြွင်း သည့်စာရင်း ပုရပိုက်ထက် ဆေး ဒန်း ဟင်း သပတား ဇယား ပုံပြင်တင်ပြ၍ ရွှေနန်း တော်စာ ရေး ကို အပ်ပါကြောင်း ကိုရှိခိုး သံ တော်ဦး တင်၊ ဝန်ရှင် တော်သုံး ယောက်ကိုကျိုင်း ကြီး ရွှေချက်ကျိုင်း ငယ် ရွှေချက်သနား တော်မူသည်။

29 April 1597

သက္ကရာဇ် ၉၅၉ ခုကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက် နေ့နား ခံပြော့ကြီး မှူး ထုတ်၍လွှတ်တွင်ပြန်။

(ရွှေ ဟောင်း စါပေသုတေသီ စါစု)

29 May 1597

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရားအမိန့်တော်ရှိသည်၊ ခမည်းတော်ဘုရားသည်အတိုင်း မသိသော ဉာဏ်တော်ဖြင့် ဆောက်တော်မူ၍ ညောင်ရမ်းမြို့ကိုသူရဲ ကောင်းဟန်ကိုယ်ရံ ရှမ်း စုယွန်းစု ပေးအပ်တော်မူ၍ စကြာလေး ပွင့်ဒိမ်ခေါင်တန်း လေးဆူ၊ ဆောင်ကူး၊ ဆောင်ကပ်၊ ဝင်းမြင်းကပ်၊ အထက်ကွပ်ပြစ်၊ စမြင်၊ သူရဲတန်းနှင့်တကွဝေါပလာ၊ကျိုင်းကြီး၊ ကျိုင်းငယ်၊ စီးဆင် ယည်သာမ၊ ဆင်တော်သည်စု၂စု၊ သွောံစု၂စု၊ မြင်းစု၂စု၊ သေနတ်စု၂စုသနား တော်မူ၍ ငါအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးကိုမင်းသားလက်ထက်ကသနား တော်မူ၍ ရှေ့ရုံး နောက်ရုံး အတွင်းဝင်းရုံးနှင့်စီရင်ရသည်၊ ယခုငါသည် ရှေးဘေးဘုး သောက်နှင့်အညီ

17 August 1597

ထီးဖြူဆောင်း တော်မူသည်၊ သက္ကရာဇ်၉၅၉ခု တော်သလင်းလပြည့်ကျော်၂ ရက်၄နေ့သာကီဝင်မင်းမျိုးသတိုး မင်းဖျား တည်ထောင်ပြုစု တော်မူသော သံလျက်ကျွန်း ရွှေထီး စိုက်မှုစိုး အုပ်စမွှယ် တော်မူမည်၊ ထွက်တော်မူကြီး စီရင်၊ မြို့တွင်း မြို့ပြင်ရုက္ခစိုး၊ ဘုမ္မစိုး၊ အာကာသစိုး၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂန်၊ အနာဂန်၊ သာသနာတော်စောင့်မြို့စောင့်နတ်တို့ကိုပုဏ္ဏားကိုး ပါး စုကအဇာဂရုရာဇိန္ဒတို့နှင့်ပုဏ္ဏား ၅၀၊ သီရိမဟာဓမ္မ၊ သီရိဥက္ကာဓမ္မ၊ ရွှေဝင်း သီရိဇေယကျော်သူ၊ စာရေးကြီး ရာဇသရေ၊ ပိသုကာပျံစည်သူ၊ လက်သမား ၅၀၀တို့ကိုအလျှင်ရတနာပူရအဝသို့သွား၍ စီရင်စေ၊ ဝန်တို့ကစာသင့်အောင် ပေးမှာ။

29 May 1597

သက္ကရာဇ်၉၅၉ခုနယုန်လပြည့်ကျော်၁၀ရက်၁နေ့စမြောင်မှူး ထုတ်၍ရုံး တွင်ပြန်။

(ရှေးဟောင်း စါပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း သမီး မင်း သား အဆောင်အရွက်အစီး အနင်း ကိုအမျိုး
အမတ်အစီး အနင်း (ကူး သည်) မြင်သည်၊ မစီး မနင်း စေနှင့်၊ မင်း သား မင်း
မြေး အမျိုး အမတ်သမီး က တော်တို့မှာလည်း သနား တော်မူသည့်အစီး အနင်း အ
ဆောင်အရွက်ကိုစါရင်း ပေးရင်း မှတ်သား ၍ထား ၊ ကူး ၍မဆောင်စေနှင့်၊
မင်း သား မင်း မြေး ကိုကတ္တီပါအစိမ်း အနီဝတ်စေ၊ တော်နေကတ္တီပါပြောက်ဝတ်
စေ။ ထီး စလွယ်သနား တော်မူသသူပင်ဖြစ်သော်လည်း ရွှေချည်ပါနှင့်၊ တုလွတ်မျိုး
ဟူသမျှကိုမဝတ်စေနှင့်၊ လှေသနား တော်မူသသူတို့မှာလည်း အောင်း နီသတ္တလပ်
ကတော့ပိုး ကျိုး သာသွဲစေ၊ ပန်း ဆိုင်း အောင်း မသွဲစေနှင့်၊ အောင်း ကိုလည်း
ရေမသီစေနှင့်၊ ဝဲး သုံး ထောင်ရေနှင့်ကွာစေ၊ အလံကိုလည်း ကုန်း စရက်ဒေါင့်
သုတ်ဇာမျှူနီကိုလည်း မတည်စေနှင့်၊ နီး ပါး ထည်ကိုသာအလံလုပ်စေ၊ ပန်း ပွါး ဖြူသာ
သွဲစေ၊ အစိမ်း အနီချယ်၍မသွဲစေနှင့်၊ အလံရွက်ကိုလည်း အချယ်အနီအဖြူမချုပ်မလုပ်
စေနှင့်၊ အနီသင်း ချောသာထည့်စေ၊ လှော်သည့်တက်ကိုလည်း အနီသွေး မသုတ်
စေနှင့်၊ တက်ဖြူသာလှော်စေ၊ တက်မကိုမူကား အနီသုတ်စေ၊ ပဋ္ဌင်း ပျို့ရှင်ပျို့တို့
ကိုပန်း သွဲပေါက်ဆိုး ပိုး နား နတ်နေရောင်သည်များ ကိုခေါင်း တက်မဆောင်
စေနှင့်၊ ဝဲကိုလက်ချား ဆိုး အနီဆိုး နား တောင်း ကိုလည်း မဝတ်စေမပန်စေ
နှင့်၊ မှုး တော်မတ်တော်သင်း မှုး ကျေး စား တို့ကိုလည်း ပန်း ဆိုင်း အကျီပန်း
ဆိုး ပေါင်း ထုတ်ပန်း နှစ်ပုဆိုး ကိုမဝတ်စေနှင့်။

3 January 1650

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၁ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၁၂ ရက်နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆၅)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ကျွန်မြတ် ခေါင်းခန့်လျှင် ယောကျ်ား ကို၃၊ မိန်း မကို၂၊ ၅ ဝိခံ စေ၊ သူငယ်အမျိုး အစား နှင့်အမိအဘ ကြောင့် ပေး လိုက်သည်ကို ခေါင်း အမြီး မယူစေ နှင့်၊ ရွှေပြည်စိုး အစား မှာလူတယောက်ကို ၂ ဒိုစီ ပေး စေ၊ ပွဲခအပြီး ခ ပေး စေ၊ ပြတ်သသူလည်း ပွဲခအပြီး ခ ပေး စေ၊ ကြေး လိုက်စား စေ၊ ကြေး ခတ်သည်တို့ကိုအပအစား ဖြစ်ရမည်၊ ကျွန်ခေါင်း မှာ မစား သာ၊ တိုက်တော်ဝင်ဖြစ် စေရမည်၊ ဈေး ကိုလည်း တကောင်း ဈေး စား လူတို့မကောက် စေနှင့်၊ ကွမ်း ဦး ကောက်တော်မူမှ ၅ ဝိကိုလည်း ကြေး မသွင်း စေနှင့်၊ ကွမ်း ရှိသ၍အသုံး တော်ဘို့နန္ဒ ကျော်သူကိုသွင်း စေ။

16 March 1652

သက္ကရာဇ်၁၀၁၃ ခု(နှောင်း)တကူး လပြည့်ကျော်၃ ရက်၃ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့်၉၈ / ၁၇၁ / ၇ ပေ)

2 September 1653

ဘုန်း တော်အလွှန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ နောက်ဆောက်လုပ်မည့်ကျောင်း များကို ခုံဆောင်လုံး ပန်း လှမထည့်မလုပ်စေနှင့်၊ အမှူး အမတ်ကျောင်း ဖြစ်လျှင်သည်တုရင်အမွှန်း ချင်ပိတ် ကိုရွှေထည့်စေ၊ ပြည်ဘောင်ချင်စွန်း အထက်မြင်း မိုရ်လည်ဆီး ကိုရွှေမထည့်စေနှင့်၊ ကျောင်းထွင်းကိုမူကား တိုင်မာရဘင်ရနယ်ထုပ် လျှောက်ကိုထည့်စေ၊ တုရင်ထွင် ထီး မထည့်စေနှင့်၊ စိန်ဘူး သာတင်စေ၊ ဥကင်ထည့်သည့်ဆင်ကတ်လည်သည်၊ အုပ်လှော ကါး အုတ်တတိုင်း လုပ်ကို ဆောက်လုပ်မည့်အကြောင်းကို ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်၍ထည့် လုပ်စေအမိန့်တော်ရှိမှလုပ်ရမည်၊ နန္ဒကျော်သူမှာ မူကါး ၊ ခုံဆေါင်လုံး ပန်း ယှထည့်လုပ်ခင်း လေပြီး သည်ဖြစ် သော ကြောင့်ထည့်လုပ်လေပြီး သည်အတိုင်း ရှိ စေ။

2 September 1653

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၅ ခုတော်သလင်း လပြည့်ကျော် ၆ ရက်နေ့တွင် နန္ဒဗလ ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉ဂ / ၁၇၁ / ၇၆ပ)

12 January 1654

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား

12 February 1654

အမိန့်တော်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၁၅ ခုတပေါင်းလဆန်း ၇ ရက်နေ့ ဇေယပူရမြို့ အနောက်ဘေး တော်နရပတိကြီး စံတော်မူသောကန္နား တော်ရာအရှေ့မြောက် ယွန်း မြေပြင်ကျယ်ဝန်း သာယာ(လှ) သောအရပ်နိုက် ဇေတဝန် ၃ ထပ်ဆင်ကပ်ပတ် လည်မုတ်မှန်ကင်းနှင့်တကွတန်ဆောင်း ၅ ထပ်နှင့် ကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်တော် မူမည်၊ မဟါရံအတွင်း ပြင် ၂ ထပ် ကျောင်း ရံ ၄၀ ဆောက်တော်မူမည်၊ ကျောင်း တော်ရှေ့ဆောင်းတန်း တောင်ကတောင် အုတ်ရိုး ကုတည်စေ၊ ကျောက်တိုင်စိုက်၍ဘုံ သာဘုလွတ်ကျောက်တက်အကွရာရေး စေ၊ စီရင်တော်မူမည်မှာ ရှေ့မုတ်ရာဝယ် ပထမမဓမ္မစကြာ ဟော်တော်မူဟန်ဘုရား ရုပ်ထုတော်၊ ရှေ့တ ဆောင်းတောင်မုတ်ရာ တွင်ပထမသင်္ဂါယနာတင်တဆောင်း တွင်ဘုရား ရုပ်ထုတော် ၁၊ ရဟန္တာ ၅၀၀၊ မြောက်မုတ်ရာတွင်ဒုတိယသင်္ဂါယနာတင်တန်ဆောင်း တွင် ဗေါမိမဏ္ဍိုင်ဝယ်သဗ္ဗညာ နပထမံ ဗောဓိပလ္လင်္ကအစရှိသောဘုရား သိခင်နေတော်မူသောအရာဝယ်ရဆူ သောတန်ဆောင်း တွင်ဆေးရေး ရုပ်ထုတော်တဆူစီ၊ ရာဇာရတ နန္ဒိုက်သိကြားစ တုလောကပါလ်တို့ပူဇော်ဟန်ရေးသား၍ ၁၈ သောမင်း မိဘုရား သား တော်သ မီး တော်ဝန်ဝင်း မှူး တို့အရုပ်ကြာငုံကိုင်လျက်လက်နှစ်ဘက်ရှက်လျက် ရေး ရမည်၊ သဲမြေကြဲစေ၊ ရာဇမှတ်ကာစေ၊ အတွင်း ပြင်မြူတါရေပြည့်ပန်း ညွန့်ဒါန်တန်ခွန် ကြက်လျှာ၊ စိုက်တည်စေ၊ ထီး ဖြူတခွန်ကုက္ကား မုလေး ပွါး ရွှေပန်း ခိုင် ငွေပန်း ခိုင် ရွှေတန်ဆောင်း ငွေတန်ဆောင်း ဆီမီး ပွင့်တသိန်း ငါး သောင်း ထွန်း ညှိ စေ၊ စည်တော်စုံကိုစင်နှင့်တီး စေ၊ သဘင်စည်ဖြူ ၅ ပုံသာနှင့်တီး စေ၊ မြန်မာ ဆိုင်း ၄ မွန်ဆိုင်း ရှမ်း အတီး အကယွန်း အတီး အကမနုအတီး အကသက်ကသည်း အတီး အကယိုး ဒယား အတီး အကမြန်မာအတီး အကတို့မှာလည်း ဘါသါလိုက်တီး က၍သဘင်ခံ စေ။

မြန်မာအတီး အက ၄၊ ရှမ်း အတီး အက ၅၊ ကုလား အက ၅၊ သက်ကသည်း အက ၅၊ ရခိုင်အက ၅၊ တရုတ်အက ၅၊ မြန်မာကြီး အက ၅၊ သဘင်စါရေး ခန့်ရှေ့မုတ် တန်ဆောင်း မှာစကါး ကျောင်း ဆရာဟော်နှင့်သံဃာ တော် ၅၀၊ တောင်မုတ် တန်ဆောင်း မှာအနန္တဓဇဆရာတော်နှင့်သံဃာတော် ၅၀၊ မြောက်မုတ်တန်

ဆောင်း မှာအနုရုဒ္ဓါဆရာတော်နှင့်သင်္ဃာ ၇၀၊ အနောက်မုတ်တန်ဆောင်း မှာ စစ်ကိုင်း မင်း ဝန်၄ထပ်ဆရာတော်နှင့်သင်္ဃာ တော် ၁၀၀၊ ကျောင်း မတော် ရာထွင်တန်ဆောင်း ရဆူမှာ မဟါတိ လောကဂုရုဆရာတော်၊ လောကမှန်ကင်း ဆရာတော်၊ မြစ်နား လေး ထပ်ဆရာတော်၊ ဝေဇယန္တာဆရာတော်၊ ပန်း ရဘုံစံတုလွတ် ဆရာတော်၊ ဥမင် တော်ဦး ဆရာတော်၊ အောင်တပ်ဆရာတော် ရပါး နှင့်သင်္ဃာ တော်ဆရာတော် ၁ လျှင် ရှစ်ပါး စီ ပရိတ် တော်ရွတ် ပင့် စေ၊ မိုး သောက်ကို ဆွမ်း တော် ကျွေး စေ၊ ပရိတ်ကြီး ရှစ်စောင်အဌ ဇေယမင်္ဂလိရတနာ ရွှေချိုင့်၊ စက်ပရိတ်စတုသိက္ခာ ပါရစက္ကမဟာပရိတ်၊ မဟာစကြာတရား တော်မှစ၍ကမ္မဝါတော်ရွတ် ဖတ် တော်မူရမည် လျှောက်၊ အစီရင် သေနာပတိဥက္ကါမဟာဝန် ထောက်၊ လက်ျာရန္တာမိတ်၊ စါရေး ကြီး ရာဇာသိင်္ဃတို့ကိုသွား၍ တင့်တယ် လျှောက်ပတ် အောင်စီရင် စေ၊ အသုံး စာရေး ၁၊ ကျော်ဝန်စါရေး ၁၊ ခန့်ထား ရန်များ နှင့်တကွလုပ်ရန် ရှိသမျှ တို့ကိုအသီး သီး ဝန်တို့က ခန့်ထား စီရင်။

မီး သွေး တိုက်နှင့်ဆီတည့်စစ်ကိုင်း တက်မြစ်ဆိပ်ကသည် ကျောင်း တော် ရောက်ထန်း ၇၀၀၀ ညောင်၇၀၀၀ စိုက်ပျိုး စေ၊ ရေမပြတ်စေနှင့်၊ အကြပ်အမ အကြည့်အရှုခန့်ထား ရမည်၊ ဝန်တို့စီရင်။

12 January 1654

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၅ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၅ ရက် နေ့နာခံ ပြော့ကြီး မှူး ထုတ်၍လွှတ်တွင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့်၉၈ / ၁၇၁ / ၇၆ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဘုံသာတုလွှတ်ရွှေကျောင်း တော်ကိုတင်လျှောက်တော်မူသည်သင်္ကန်း စုံ
၁၀၀၀ သပိတ်ပေါင်း ခွက်ကရား သရေနယ်သင်ဖြူး နာမွှမ်း ခေါင်းအုံး တောင်
ဝေး နီ ခေါက်ထီးကြီး ကရမက်ဆင်စွယ်ယွှတ်ကော်ဇော ခွက်အုပ် ဆေးကြုပ်တကောင်း
ပိတ်ရင်းပျား ဆင်စွယ်တပ်ယွန်း ပွတ်အိုး တကောင်း ကတ်ကျေး ထား ငယ်ကြွေပကန်
သံသပိတ် ၅၀၀ ကြေး နီသပိတ်ဘုံး ၊ အင်္ဂြိကံ့ကူတံအခွေး ကံ့ကူချွန်၊ ပုရပိုက် ယပ်အပ်
စက္ကူခြေနင်း ရေအိုး ရေမှုတ်ကြိမ် စေ စါ ထောက်ကမ္ဗ လွှတမည်လျှင်တထောင်စီမ
စေ့မစဝ်ဟူ၍ ရွှေနား တော်မကြားရစေနှင့်၊ ကျောင်း တော်ကိုတံတား ဦး အ
ရပ်သစ်ဆိမ့်ပင်ရှင်သဒ္ဒမ္မသိရိပုဂ္ဂိုလ် တော်မြတ်ကို ဈဍ္ဍာနဂါ ရာဇဂုရုတံဆိပ်တော်
နှင့်တင်လျှောက်တော်မူမည်၊ မယ်တော်မိဘုရား စီးသည့်ဦး ၂ဘက် ဗောင်း ပုံ ရွှေပိန်း
ကိုအနီဖြစ်စေရမည်၊ ရွှေကိုပွတ်ဖျက်စေ၊ ယိုး ဒယား ကဆက်သည့် ယောက်သွား ကျပ်
၁၊ ဆင်စွယ်နီလွှာရက်တရပတ်ဝန်း ရှက်ပျောက်ထု ၁၊ သန္တာနက် တောင်ဝေး ရင်း
ဖျား ဆင်စွယ်တပ် ၁၊ တကောင်း ပိတ် ပြောက်ထု ၁၊ လဲအုန်း ကြီး အလွန်း နှင့် ၁၊ နီး
ခေါက်ဖြူ ၁၁၀၀၊ သင်ဖြူး နားမွှန်း ၁၀၀၊ အိုး ချောစလောင်း စုံ ၁၀၀၊ ခါသ
တဘက်ရမတိတဘက်သင်္ကန်း တော်စုံသံသပိတ် ကြေး နီး ဘုံအခြေနှင့် ကြေး နီဟင်း ခွက်
ချိုင့် ကြေး နီကရား ကျောင်း တော်ဦး ဂင်ရှေ့စိုက်ရန်ထီး ဖြူ ရွှေချ ညောင်ရွက်
ရွှေချက်နှင့် ၄၊ ကျောက်ခုံ ၄၊ မှန်စီ ရွှေစာ တိုက်ဆင်စွယ် ပြောက်ထု ၁၊ ဆင်စွယ်လုပ်
ပြောက်ထုဘဏ္ဍိုင်ခွက်ချိုင့် ကြေး နီကရား ကျောင်း တော်ဥဂင်ရှေ့စိုက်ရန်ထီး ဖြူ
ရွှေချညောင်ရွက် ရွှေချက်နှင့် ၄၊ ကျောက်ခုံ ၄၊ မှန်စီ ရွှေချစာ တိုက်ဆင်စွယ် ပြောက်
ထု ၁၊ ဆင်စွယ်လုပ် ပြောက်ထုဘဏ္ဍိုင်ဂူထွက်စါမရီရုပ်နှင့်တကွအလှူတော်ဂုံများ ကို
ကျောင်း တော် ရောက်ပို့စေ၊ ဆရာတော်ဘုရား အဆောင်များ နှင့် ဝေါပုံ့ကို
တံတား ဦးသို့ ဆောင်ယူစေ၊ ဝေါပို့တံ မြောက်ဘက်သက္ကူရွာထွင်ခမည်း တော်ဘုရား
ထား တော်မူ သောယွန်း စုအင်မွန်ခွန်နှင့်ဦး ရေ ၂၀ တို့ကိုနှုတ်တော်မူ၍ ဝေါ
ထမ်း ၍လှူတော်မူသည်။ စါး ခွက်စါး ချင်း လုပ်ခင်း အင်း လယ်ယာ မြေထပ်၍သနား
တော်မူသည်၊ ဝန်တို့က ခေါ်၍ စါချွန်အပ်၊ ဆရာတို့ စစ်ကိုင်း သို့ကူး မည်မှာအလှူတော်
တင်ခြိနန်း စင်လှော်ကား လေး စင်း ထွင်တစင်း မာန်အောင်ဆိပ်ကရှည်စေ၊ စည်

1 January 1655

တော်တင်လျှော်ကါး ကိုလည်း ရှည်စေ၊ ဆရာတော်ကျောင်း တော်သို့ရောက်လျှင် တောင်စူး စူး ယာယီကျောင်း တော်ကသီတင်း သုံး နေစေ၊ ထွက်တော်မူကြီး ထွက်၍ကိုယ်တော်ကြပ်မ၍တင်လျှ တော်မူမည်၊ ဝေါတင်လုပ်စေ၊ ရွှေကရား ဆုတောင်း တော်စါဖတ်အဆောင်မြဲကခန့်၊ ကျောင်း တော်တင်မည် ကောင်း မြွတ် သောအခါ

31 March 1655

တော်သက္ကရာဇ် ၁၀၁၇ ခုကဆုန်လဆန်း ၆ ရက်စနေနေ့နံက်တချက်တီး ကျော်၅နာရီ ၂ ပတ် ၁၀ ဗီဇ နာပြည့်လျှင်အနောက် မြောက် ထောင့်သို့မျက်နှာပြု၍ ရတနာသုံးပါး တို့အား ပူဇော်၍ ၁ သား ၅ သား ၄ သား တို့ကိုမစေ၍တင်လျှ တော်မူရာသည်။ ပရိတ်တော်ပန်း အုံး ညွန့် မြေဇာညွန့်သပြေညွန့် ဆောင်ရာသည်၊ အခါထိန်း ဇာရဒိန္န၊ ဟရိတပြဲဟွာတို့ကိုခန့်၊ ဝန်တို့ကစီရင်။

1 January 1655

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၆ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၅ ရက်နေ့နားခံပြေ့ကြီး မှူး ထုတ်၍လွှတ်ထွင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၀ / ၁၇၁ / ၇ ပေ)

ဈေးတော်မူသည့်ထန်း ၇၀၀၀၊ ညောင် ၇၀၀၀။ ပြင်ဝတ်ဝန်လမ်း ဆိပ်တလျှောက် မြောက်ဘက်ကုဏ္ဍဝသာယွန်း စုအဲမွန်ခွန်နှင့်ဦး ရေလု ၂၀ တို့ကိုစါး ခွက်စါး ချင်း လုပ်ခင်း လယ်ယာမြေနှင့်တကွ ငွေခရား နှင့် ရေစက်တော် ချ၍ ဈေးတော်မူသည်။ ဘုရား သဗ္ဗညုဆုကိုပန်တော်မူသည်၊ အရိယာသင်္ဃာတော်မြတ်တို့အား လည်း သပိတ် သင်္ကန်း ရဟန်း ပရိက္ခရာအစုံဆွမ်း ဟင်း အဖျော်ကွမ်း ယင်လဘက်ထုပ်လက်သုပ်ပ ဝါလက်ဘက် ချောင်း သာလူအုပ်ဈေးတော်မူသည်၊ ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး လည်း ဆ ရာတော်ဘုရား တရား တော်ကိုနာတော်မူ၍အပြီး တလကိုဆရာတော်ဘုရား မှာဆွမ်း ဆန်တင်း ချင် ၂၀် ငါး ပိဆား ဆီပိဿာ ၁ ဈေးတော်မူသည်၊ သင်္ဃာတော်တို့ မှာတင်း ချင်ဆွမ်း ဆန် ၁ ၁/၂ စီ ငါး ငါး ပိဆါး ဆီပိဿာ ၁ စီ ဈေးတော်မူသည်၊ အမိန့်တော် ကိုစါရေး ကြီး တို့သို့ချ၍ စါရေး တို့မှတ်ရသည်၊ အလုံး စုံပြည့်လျှင်ပြန်တော်မူသည်၊ မြစ်နား သို့ ဝေါပြဿဒ် ရောက်လျှင်ကရဝိတ် ဘောင်တော်စီး ၍ ဧရာဝတီသို့ကူး တော်မူ၍ မာန်အောင်တံခါး ကဝင်၍ ရွှေနန်း တော်သို့ ရောက်တော်မူသည်၊ တလိုင်း တို့ သေလျှင်ပြဿဒ်ဦး ဗြဲတိုက်ကိုတဆင့်သာလုပ်စေ၊ နှစ်ဆင့်သုံး ဆင့်မလုပ် စေနှင့်၊ ခုံကိုလည်း မြန်မာတို့ သေလျှင်လုပ်သည့်နည်း လုပ်စေ၊ သောင်း လုံး ပန်း လှမတတ်စေနှင့်၊ ညောင်ရွက်သရက်ရွက် မပွါး သာဆွဲစေ၊ ငွဲလုံး မဆွဲစေနှင့်၊ တလိုင်း တို့သား ငယ်သွီး ငယ် သေလျှင်လည်း သံလျင်း နှင့်မချစေနှင့်။

22 February 1656

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၇ ခု တပေါင်း လဆန်း ၉ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မှီး ကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

18 November 1657

7 May 1657

သက္ကရာဇ်၁၀၁၉ ခု နယုန်လဆန်း ၆ ရက် နေ့ ငါး ထပ် ကျောင်း တော်ကို ဆောက် တော်မူသည်။ ဝေလုဝန် ကျောက်စာတိုင် ပန်လင်တည်၍ ရိုက်သည်၊ ရုပ်ထု တော်ကို ဝါ

14 June 1657

ဆိုလပြည့် နေ့စ၍ ဇီရင်သည်၊ ကျွန်တော် ရင်း ဗလ ကျော်သူကို ခန့် တော်မူသည်၊ အ ရုံ စောင့်သင်ပုတ် တော်ကဝ်င မှူးခန်မယ်ယီး စိုင်ထွယ်၊ ငဘယ် ကျော်မယ်ယီး မိဇ်ပုံတို့နှင့်ဦး ရေကာရေ ကျော်ယွန်း စုသါးတို့ကို ရွှေကာ ရျိုးနှင့် မင်းရဲ နော်ရထာ နန္ဒသူရတို့ကို ခန့်ထား၍ ဆု တောင်း တော်စာတတ် ရေ၍ ယူ ဖော် မူသည်၊ ငါးထပ် အိယကာလက်ထက်ညီ တော်မင်းရဲသီဟသူကို ဇိန်ရှေ့ ရှေ့ ဝေါင်းသသနဝ်း တော် မူသည်၊ ညီ တော်မင်းရဲသိခ်သူမင်း ၊ သီး ရှင်နန်း ဆက်ကိုမင်း ရဲ ကျော်စွာ ကျော်၊ မင်း သား မောင်ပြုံး ကိုမင်း ရဲ နော်ရထာ၊ မင်း သား မောင်ဘီလူး ကိုကြည့်ပ်မြို့၊ မင်း သား မောင်ညီကိုမြ တောင်မြို့၊ ညီ တော်မယ် တော်ချွား ခမည်း တော်သား တပါး ကိုမင်း ရဲ ကျော်ထင်၊ တောင်ငူမြို့၊ တပါး ကိုမင်း ရဲ ကျော် ခေါင်၊ ပြည်မြို့၊ ဝေါကြီး ကျိုင်း လေး ချက်စီသနား တော်မူ၍၊ ပြည်မြို့မှာ နေရသည်၊ ကုလား သဘော်သား တို့သည်သဘော်ပြည်သို့သွား လေလျှင်တိုက် ကျအိမ်ရာကိုတပါး တခြား သို့မရောင်း ချစေနှင့်၊ သား မယား သေလျှင်လည်း န န္ဒသူမှာစါရင်း ပေရင်း မှတ်သား ၍ နေနှင့်စေ၊ ကုန်သည်ကြီး တို့ရောက်လျှင်အခင် ကိုလိုက်၍ ချ၊ ခမည်း တော်ဘုရား လက်ထက် တော်က ရှိမြဲ သောအတိုင်း သာရှိစေ၊ တိုက် ကျတို့ကိုတိုး ပွါး ၍အသစ်မလုပ်စေနှင့်။

18 November 1657

သက္ကရာဇ်၁၀၁၉ ခုနတ်တော်လပြည့် ကျော် ၉ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆၅)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်းရဲကျော်ထင်၊ ကေတုမတီမြို့တိုင်း ခရိုင်နှင့်တကွ ငါသနား
တော်မူသည်၊ သို့သနားတော်မူကြောင်းလည်း မင်းရဲကျော်ထင်သည် ငါအသျှင်ဘဝ
ရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား ခမည်းတော် မင်းတရားသားတော်ဖြစ်၍ ကေတု
မတီမြို့ကိုတိုင်း ခရိုင်နှင့်တကွ ငါသနားတော်မူသည်၊ ငါအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရား
ကြီးကိုသာအရှင်မှတ်ရမည်၊ ငါကျေးဇူးကြက်သရေတော်ကိုနှိမ်းနယ်အောင်မကြံ
နှင့်၊ တိုင်းရေးပြည်ရေး သာယာငြိမ်ဝပ်မည်အကြောင်းကိုသာအားထုတ်ရမည်
ငါကိုလည်း ချစ်ကြောက်ရိုသေစေ၊ ခန့်ထားတော်မူသည့်တိုင်း ခရိုင်အတွင်း ထွင်
သာသနာတော်ရေး၊ တိုင်းရေးပြည်ရေး မသင့်စေချင်း၊ မြို့နေပြည်သား
တို့ကိုနှဲ့ထွင်မွှေနှောက်လျှပ်ဘောက်၍အဓိကရုဏ်းကြီး အောင်ပြုကျင့်သူ၊ ခိုးသူ၊ မုဒိမ်း
တို့နှင့်ပေါင်းရက်၍တိုင်း ခရိုင်နိုင်ငံတော်ကိုဖျက်သူ၊ အိမ်ယာခြံ ဓ ဘောက်ယူတက်
ခိုးသူ၊ နိုင်ငံတော်ကိုဖျက်သူ၊ စေတီပုထိုး ကျောင်းကန်ရေတွင်း ရေကန်တို့ကိုဖျက်
ဆီးသူတို့နှင့်အကျိုးစီးပွါးတော်ကိုရှုတ်ချပြောဆိုသူတို့ကို တွေ့မြင်ပေါ်ရှိလျှင် ရှေး
မင်းတို့စီရင်ထုံးကိုနှောင်မဝံ့အောင်စီရင်။ သူပုန်သူကန်တို့နှင့် တွေးရောရှက်
တင်၍ မသွားသင့်မရောက်သင့်သောအရာများကိုနေ့ညဉ့်ရောက်ပေါက်သော
လူသွမ်းလူဆိုးတို့ကိုစစ်ကြောပြီး လျှင်ရွှေဘဝါးတော်အောက်ပို့ဆက်လိစေ။ မည်သည်
သူတို့အမှု၊ မည်သည်သူတို့စကား ရှိ၍ပြုရသည်သော်လည်း နှုတ်ထွက်ရှိစေ။ မည်သည်သူ
တို့ကမှာထား စေပါ၍တိုင်း ခရိုင်နိုင်ငံနေတို့ကို မြှောက်လွှားတိုင်ပင်ရသည်၊ အ
သာအယာ ပြောဆိုရသည်အရာစီစီကြပ်ကြပ်စစ်ချက်ထွက်မှ၊ စကားအရအမိန့်နှင့်၊
ကေတုမတီမြို့သို့ပို့အပ်လှာစေရမည်။ စီရင်နက်ထွင်မွှေနှောက်နှဲ့ထွင်သူတို့မပေါ်
မထွက်ရအောင်၊ ကျေးဇူးသစ္စာတော်ကိုထောက်၍ ငါအကျိုးတော်ကိုသာဆောင်
ရမည်။ ကြီးသည့်အမှုကိုငယ်အောင်၊ ငယ်သည့်အမှုကိုပပျောက်အောင်စီရင်။ မြို့နေ
ပြည်သားတိုင်း ခရိုင်ပျော်ပိုက်နေထိုင်သူတို့ကို၊ လယ်ယာကိုင်း ကျွန်း ကျွဲနွား မြင်း
မှစ၍ဥစ္စာသမီးသား ကျေးကျွန်လူသူတို့ကိုအနိုင်အပိုင်နှိပ်စက်ဖျက်ဆီး သောအရာ
တို့ကိုရှောင်ကြဉ်၍ဆယ်ပါး သာတရား နှင့်ညီစွာသင်္ဂဟတရား ဖြင့်သိမ်း ပိုက်အုပ်
ချုပ်ရမည်။ ကျေးဆိုး ကျွန်ဆိုး တို့ကိုလက်မခံနှင့်။ ငါသား တော်မြေး တော်နှင့်၊

ချစ်ကြည် လေး မြတ်ရမည်။ ဆွေတော်မျိုး တော်တို့ညီညွတ်သင့်တင့်မှ၊ တောကြောင့် ကျား လုံ၊ ကျား ကြောင့်တောလုံ၊ ကြူရိုး ၏သို့ဖြစ်မည်။ ထိုအကြောင်း အရာများ ကို ထောက်၍ ငါပြုစု တော်မူသည့်အတိုင်း တည်အောင်မှတ်ရမည်။ တနှစ်လျှင်ဝါဝင်ဝါကျွတ် ကန်တော့ပူဇော် တော်ဆက် ရောက် စေ၊ ငါခန့်ထား သနား တော်မူသည့်အတိုင်း ၊ ကေတုမတီဟု သောတိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး ကိုတရား နှင့်အညီ တော်တည့်ဖြောင့်မတ်စွာ စစ်ကြောစီရင်၍စား ၊ မြို့ရွာကိုဖြစ်ပွါး စည်ပင်ငြိမ်ဝပ် အောင်ပြုစု။ အသည်အလာကိုမစသိမ်း ပိုက်၍ကြပ်ကြပ်တည်း တည်း စီရင်။

3 March 1658

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၉ ခုတန်ခူး လဆန်း ၁၁ ရက်၄ဟူး နေ့၊ ညီတော်မင်း ရဲကျော်ထင်ကို တောင်ငူမြို့ကိုပိုင်စား သနား တော်မူ၍ထား အပ်၍ ကေတုမတီမြို့ မှာစီရင်ရသည့်အမိန့်တော်။ အတွင်း တော်ကနားခံ ပြော့ကြီး မှူး ထုတ်၍လွှတ်တွင် ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(ရှေး သု ၄၂၀၇)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း ရဲကျော်ခေါင်ကိုသရေခေတ္တရာပြည်ကိုတိုင်း ခရိုင်နှင့်
တကွပိုင်စား ငါသနား တော်မူသည်။ သို့သနား တော်မူကြောင်း လည်း မင်း ရဲ
ကျော်ခေါင်သည်ခမည်း တော်ဘုရား သား တော်ဖြစ်၍ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင်ဘွဲ့အမည်
နှင့်မွေး မြူပြုစု တော်မူသည်ညီ တော်ဖြစ်၍သနား တော်မူသည်။ ငါအသျှင်ဘဝရှင်
မင်း တရား ကြီး ကိုသာအရှင်မှတ်၊ ငါကျေး ဇူး ကြက်သရေတော်ကိုနှမ်း နယ်အောင်
မကြံနှင့်၊ တိုင်း ရေး ပြည်ရေး သာယာငြိမ်ဝပ်အောင်ကိုသာစီရင်၊ ငါကိုလည်း
ချစ်ကြောက်ရိုသေစေ။ ခန့်ထား တော်မူသည့်အတွင်း ထွင်သာသနာတော်ရေး
တိုင်း ရေး ပြည်ရေး အရှင်ရေး ကိုယ်ရေး မြို့နေပြည်သား တို့ကိုမစရမည်။ တိုင်း
ခရိုင်သာယာငြိမ်ဝပ်မှလည်း အကျိုး စီး ပွါး တော်ပွါး မည်။ ပြည်သူလူရဟန်း တို့ချမ်း
သာမည်။ လူဆိုး လူသွမ်း ခို့ထွင် မွှေနှောက်၍လျှပ် ဘောက်သူတို့ကိုလက်မခံနှင့်။ လူဆိုး
လူပျက်တို့သည်ကပ်ခို၍ ခို့ထွင် မွှေနှောက်လျှပ် ပေါက်၍မြို့နေပြည်သား တို့မငြိမ်မဝပ်
ရှိရလျှင်အရေး တော်နှိုက်မသင့်ရှိမည်။ တိုင်း ခရိုင်နီး စပ်ရာနေသူတို့နှင့်အချင်း
ချင်း မသင့်မတင့်ရှိ၍အဓိကရုံး ဖြစ်ကြလျှင်လည်း မသင့်ရှိကြမည်။ ထိုသို့မီး ပုံမကြီး
ခင်ပေါ်ထွက်သမျှအမှုကိုရှင်း လင်း ရမည်။ တိုင်း ခရိုင်ကိုဖျက်ဆီး သူအိမ်ယာခြံစ
ဘောက်ယူတက်ခိုး သူမုဒိမ်း ပြုသူစေတီပုထိုး ကျောင်း ကန်ရေတွင်း တို့ကိုတူး ဖြို
ဖျက်ဆီး သူလူတို့နှင့်ငါအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ကျေး ဇူး ကြက်သရေတော်ကို
နှမ်း နယ်အောင် ပြောဆိုသူတို့ပေါ်ရှိလျှင်သင်း တို့ဝမ်း တွင်သစ္စာတော်မရှိပြီ
ဖြစ်သည်။ ထင်ရှား အောင်စီရင်။ မြို့နေပြည်သား အသည်အလဲတို့မှာလည်း အမှု
ထမ်း ရေအလိုက်နေ၍အမှုတော်ကိုလည်း မထမ်း ၊ သင်း တို့ရှိရာအနှောက်အရှက်
ပြုလိုသူတို့ကအစေအပါး ရောက်သော်လည်း ကောင်း ၊ အဆာရှိသော်ငင်း ၊ မှာ
ထား ပေး မှာသူတို့အလိုရှိရာခဲ့၍ပြည်ရွာမချမ်း သာအောင်ပြုသူလူဆိုး တို့ပေါ်
ရှိလျှင်ရွှေဘဝါး တော်အောက်ပို့ဆက်လာစေ။ စစ်ကြော၍အကြောင်း အရာများ
တို့သည်မှန်လျှင်စေပါသူတို့မစ၍ ခို့ထွင်မွှေနှောက်လျှပ်ဘောက်သူတို့ကိုပို့အပ်သောအ
ခါမှရာဇဝတ်တော်ကိုထင်ရှား အောင်စီရင်ရမည်။ မြို့နေပြည်သား တို့ဥစ္စာ
လယ်ယာကိုင်း ကျွန်း ကျွဲနွား လူသူအမျိုး သမီး ပျိုတို့ကိုမနှိပ်မစက်နှင့်၊ ညီတော်သား

3 March 1658

တော်ဆွေတော်မျိုး တော်တို့၏ ကျေးဇူး ကြက်သရေကို ထောက်၍ဆယ်ပါး သောတရား နှင့်ညီညွတ် အောင်ကျင့်၊သင်္ဂဟဖြင့်သော အုပ်ချုပ်ရမည်။ သား တော် မြေး တော်တို့နှင့် ချစ်ကြည်စေ။ မင်း သား မင်း မြေး ဆွေတော်မျိုး တော်တို့နှင့်သင့်တင့်ညီညွတ်မှ ငါအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား ကျေးဇူး ကြက်သရေတော်လည်း ရှိမည်။ ဆွေတော်မျိုး တော်တို့လည်း ၊ တောကြောင့်ကျား လုံ၊ ကျားကြောင့်တောလုံ၊ ကျူ ဂုံ၏သို့ဆိုသော ရှေး စကား ဟောင်း အတိုင်း ညီညွတ်၍ စီရင်သင့်သမျှလည်း အာဏာ တည်၍ ကျောက်ထက်အက္ခရာကဲ့သို့ဖြစ်မည်။ တနှစ်လျှင် ဝါဝင် ဝါကျွတ်ရှိခိုး ပူဇော်တော် ကိုသံတမန်ခန့်ထား၍ ရွှေဘဝါး တော်အောက် ရောက်စေရမည်။ အခွန်အတုတ်များ မှာ၊ ၁၀၀စား ရလျှင် ၁၀၊ ၁၀လျှင် ၁သာ စစ်ကြော ရေး မှတ်၍ စား ၊ မြို့ရွာကို ဖြစ်ပွါး စည်ပင် အောင်မြို့အသည်အလါကို မစသိမ်း ပိုက်၊ အမှုပေါ်ထွက်သမျှမှာအမှု နှင့်လျော်အောင်ကြပ်ကြပ်တည်း တည်း စီရင်။

3 March 15

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၉ ခုတန်ခူး လဆန်း ၁၁ ရက် နေ့သရေခေတ္တရာတိုင်း ခရိုင်နှင့်ညီ တော်မင်း ငဲကျော်ခေါင်ကိုသနား တော်မူရာတွင် ပေး သည့် ရွှေပြား တင်အမိန့်တော်။

(ရှေး သု ၄၂၈၇)

25 April 1659

သက္ကရာဇ်၁၀၂၁ကဆုန်လပြည့်၂နေ့ လျှော်တော်လေး စင်း ပင်း တလဲ မင်း လက်ထက် ဖွဲ့သည်။

၁ သာရဗိမာန်	နေထွက်စံ
၂ ကမကော	ဒက္ခရမန်တချက်တီး စံ
၃ သာရကာ	အက္ခရမန်သုံး ချက်တီး စံ
၄ အိကင်း	စန္ဒဗိမာန်လက် ပေါ်စံ

လှော်ကား တော်နှစ်ဆယ့်တစင်း ကား

၁ လက်ရွေး ကြီး
၂ လက်သင်
၃ ပြည်လုံး ကျော်
၄ ပြည်လုံး အံ့
၅ ဗြဒယော်
၆ သလွင်ဖြူ
၇ သဖြူ
၈ ထွက်တိုင်း နိုင်
၉ ပြိုင်တိုင်း ရ
၁၀ ရွှေတံငါ
၁၁ ဇွဲနင်အင်း မ
၁၂ တောင်ငူ
၁၃ ပြည်အင်း မ
၁၄ ရန်နိုင်
၁၅ မြစ်ထွင်း ရန်နိုင်
၁၆ မာရဘင်
၁၇ သူရဲကျော်
၁၈ ပဲကူး နိုင်
၁၉ ဘုန်း တော်နိုင်
၂၀ ဘုန်း တော်ကန်အသည်
၂၁ လောကဗိမာန်

2 June 1661

26 November 1660

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၂ ခု နတ်တော်လဆန်း ၅ ရက်နေ့၊ တောင်ငူမင်း မင်းရဲကျော်
ထင်ပြည်မင်း မင်းရဲကျော်ခေါင်တို့ကို ရွှေဘဝါး တော်အောက်လက်နက်ကိုင် ၁၀၀၀
စီနှင့်လိုက်ရမည်မှာထား၍ ခေါ်ရသည်၊ မင်းရဲကျော်ခေါင် ပုဏ္ဏား ဒေါရသီဝံကုလား
ဟေဇတို့ကို ခေါ်၍ အဝသို့ဆန်ရမည် အမိန့်တော်အမှာတော် ရောက်သည်၊ ဇာတာ
စန်း လက်မှစ၍ အလုံး စုံကိုတွက်ချက်ပါမေး တော်မူသည်၊ ပုဏ္ဏား တို့လည်း တွက်သည်၊
ပဋိသန္ဓေတိုင်၊ ဆည်တိုင်၊ မဲဘွားတိုင်၊ ဓါတ်တိုင်၊ ဦး တိုင်၊ လယ်တိုင်၊ ဆုံး စုတ်၊ အာ
ယုတိုင်ဦး တိုင်လယ်တိုင်ဆုံး ၊ ဣဿရိယတိုင်ဦး တိုင်လယ်တိုင်ဆုံး ဟရိပေတတိုင်ဦး တိုင်
လယ်တိုင်ဆုံး ၊ စည်းခံဓမ္မတိုင်ဦး တိုင်လယ်တိုင်ဆုံး ၊ ပဉ္စသီလတိုင်ဦး တိုင်လယ်တိုင်ဆုံး ၊
သာသနာတော်ဓါတ်တိုင်ဦး တိုင်လယ်တိုင်ဆုံး ၊ သက္ကရာဇ်ကြက်ခြေ၊ ခတ်ကြက်ခြေ၊ စုတ်
ကြက်ခြေ၊ ဥပတ်ကြက်ခြေ၊ ပဉ္စာဝီသစ သောတွက်ဂိုဏ်း တို့ကိုတွက်၍၊ ဇာတာတော်မှာ
ဂြိုဟ်စီး တသာလွတ်စင်သန့်ရှင်း တော်မူသည်၊ ဇာတာဘက် တော်မူပြီး ၊ သည်နေ
ရာဂထ မြောက်၍ထီး ဖြူဆောင်း ရမည်၊ စုတ်လတ်ရှိသည်၊ နောင်နှစ်ပင်ရစုတ်
ရလတ်သံမြန်သည်၊မည်သည်ကိုမျှ ကြောင့်ကြ တော်မမူနှင့်၊ အလို တော်ရှိရာပြီး ပြည့်စုံ
ပါမည် ဟော၏၊ ငွေဒါစီ၊ ခါသိတအုပ်စီ၊ ရွှေဒါဝိစီ ဖျတော်မူ၍ အဝသို့ ရောက်လျှင်
တကါတော်မင်း မြတ်မြို့ တော်အနောက် တောင် ထောင့်ကသစ်ဆိမ့်ပင်တပ် တော်
ဘွင် သောအရာကိုလုံး လပြု၏၊ တပ် တော်တည်၍ နေ တော်မူထပ်၍ မင်း ရဲကျော်
ခေါင်လည်း ထပ်၍ အဝသို့ဆန်လာ၍ မြို့ တော်အနောက် တောင် ထောင့်တွင်တပ်တည်
၍ နေ၏၊ သစ်ဆိမ့်ပင်စိုက်ရ၏၊ သစ်ဆိမ့်ပင်ဆင်တရပ်ခန့်မြင့်၏။ 24 May 1661

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၃ ခုနယုန်လဆန်း ၇ ရက်နေ့မင်း ရဲကျော်ခေါင် ရွှေ
နန်း တက်၏၊ နောင် တော်မင်း တရား ကို ရွှေတိုက်မှာ ထား ၏၊ နောက်ပြင်
အိမ် တော်မှာထား ပြန်၏၊ နောက် အောက်သို့ စုံစေရာတွင်မင်း မိဘုရား ရွှေ
တကောင်း ဖြင့် ရာဇမဏိစူဠာ တော်ဘုံသာတုလွတ် ကျောင်း ၊ ကျောင်း တော်ငါး
ထပ်ကျောင်း တော်ကိုရည်၍ ရေစက်သွန်း ၍ဆု တောင်း ပဌနာပြု တော်မူ၏၊ သ
လွှာဝတီမြစ်မှာဘုံး တော်စံ၏၊ မိဘုရား သား တော်သုံး ယောက်လုံး ဆုံး တော်
မူ၏။

2 June 1661

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၃ ခုနယုန်လပြည့် ကျော် ၁ ရက် ၁ နေ့တွင်ဘုန်း တော်အ

လွန်ကြီး မြွတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား ဇေတဝန် ဆောင်သို့ထွက်တော်မူရာတွင်အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ကျွန်းတော်ခေါင်း ကျွန်း မြို့ဈေး ကောက်ကို ရှေး အစုအစည်းအတိုင်း နိဗ္ဗာန်တော်ရခမည်း တော်ဘုရား လက်ထက် ဘော်ကနည်း အစုအစည်းအတိုင်း သာတိုက်တော်သို့သွင်း စေ။

(မျိုး ကြည့်၉၈-၁၇၁-၇၆ပ)

8 June 1661

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဝင်း တော်လေး မျက်နှာ ခေါင်း အဝန်း အကြီး တို့ကိုဝန်စာ
ရေး ဝင်း မှူး ဝင်း ဝချီအမှူး တို့အဆိုး ရတမှုဟူ၍ ခေါင်း အဝန်း အကြီး ငယ်သား
တို့စိတ်မတူပဲကိုထင်း ခွေမီး မှုတ်စပါး ထောင်း ရေခပ်ကျွန်ခဲ့သို့နောက်မန်မလိုက်
စေနှင့်၊ သည်အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရသော်နှစ်ခွန်း ချေရမည်မဟုတ်၊ ဘေး
လောင်း တော်အလောင်း မင်း မြတ်တို့လက်ထက်နည်း ဧကရာဇ်မင်း တို့စေါင့်ရုံ၍
ဝင်း မှာမြဲရသည်အမှုတော်ရှိမှဖြစ်ရမည်သာ။ ဝင်း မှူး တို့လည်း သား ကိုမိခင်
ပိုက်ထုပ်အုပ်သကဲ့သို့အမှုတော်ကိုထမ်း ကုံနိုင်အောင်စီရင်။

8 June 1661

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၃ ခုနယုန်လပြည့်ကျော်၇ရက်ဝနေ့အမိန့်တော်။
(ချီး ကြည့်၉၈ / ၁၇၁ / ၇၆၅)

21 October 1661

အမိန့်တော်ရှိသည်ကိုယ်ရံတော်ခေါင်းအဝန်းတို့သေရသည်ဝင်းစချီတို့ထွင်ပါရှိသည် စား စရာမရှိလျှင်ရရာမသင့်သင့်မဆိုစါး ၍ဝမ်းပြက်၍ သေရသည်၊ မရှိလျှင်မရှိကြောင်းကိုဝင်း စချီတို့သည်ငကိုသံတော်ဦး မတင်။

21 October 1661

သက္ကရာဇ်၁၀၂၃ခုတန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၀ရက်၂နေ့လက်ယာတုရင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့်၉၀/၁၇၁/၇၆ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား ဒေ မိန့်တော်ရှိသည်။ မိန်း မစု လှေ လှော်စုပိုင်တါး စည်တီး သည်သူများ နှင့်ကိုယ်ရံ တော်ဝင်း တော်သား ဒိုင်း ကော်စု ရတို့နှင့်သင့်၍သား ယောက်ျား မြင်လျှင်အ ဘပါကိုယ်ရံတော်မှာဝင်၍ထမ်း စေ၊ သိမ်တော်မူစုအမွေမှာ ကြေး နှင့်နေသူ ကိုယ်ရံတော် ယောက်ျား နှင့်သင့်သသူတို့ကိုကိုယ်ရံတော်မှဖြစ်စေ။

17 April 1662

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၄ ခုကဆုန်လဆန်း ၁၁ ရက်နေ့ ၅ နေ့လွှတ်တော်မှာ ဝင်း စနီတို့ကို ခေါ်၍ မင်း သက်တော်ရှည်ပြန်အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့်၉၈ / ၁၇၁ / ၇၆ပ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း ဘုရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ လက်ယာဇယသူ၊ သိမ်းစု၊ အမွေဝန်၊ ဆေးကမ္ဘာဝန်သည်နှစ်စုထွင်ဝင်း တော်သား ကောင်ဟန်တစ်ဒိုင်း တပ်သူရဲတစ်ကောင်း ဟန်သေနတ်လုလင်အမြောက်သမား၊ ကော်တော်ရန္တမိတ်ဝန်ဒိုင်း သူရဲကောင်ဟန်သေနတ်စသည်အစိုးများ နှင့်သင့်သည့်မယား သမီး မှန်သည်ကိုစစ်ကြော၍အစိုးသို့ပေါင်း စေ ရာဇမဝန်မိန်းမ ၃ စု၊ ဒေဝသိန္ဓုဝန်လှေလှော်စည်တီး စတုရင်ကျော်သူဝန်ပိုင်း တ၁၁၂ စို့၊ မိန်းမကျွမ်း တောင်သူသံလျှင်မုဏ္ဍမရှမ်း ဝန်ရွက်သည်အစုများနှင့်သင့်၍သား ယောကျ်ား မြင်သည်များ ကိုသပေါက်တော်အစိုးသို့သွင်း။ သည်ပြင်အလပ်ကျွန်ရှိသည်များ ကိုအဘစိုးသို့ဝင်၍ထမ်း စေ။

1 May 1662

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၄ ခုကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက် ၅ နေ့အမိန့်တော်။

(ချိုး ကြည့် ၉၀ / ၁၇၁ / ၇၈၀)

14 August 1662

14 August 1662

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၄ ခု တော်သလင်း လဆန်း ၁၂ ရက် ၅ နေ့ပြိုတိုက် တော်သို့ထွက် တော်မူရာ ထွင်ဝင်း မင်း မျှား သံတော်ဦး တင်သည်ကိုမိုး ရွာ၍ရှင်ဝင်း မခင်း ၆၉ နှင့်အမိန့် တော် ရှိသည်။

(မှီး ကြည့်၉ဂ – ၁ရ၁ – ရ၆ပ)

17 August 1663

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၅ ခုပါခေါင်လပြည့်ကျော် ၉ ရက် ၂ နေ့တွင် သူရဲရန်ဒိုင်းသွေး သောက်ကြီး ငမွေး သေသည်စကားကို သွေးသောက်ငယ်သား တို့ကြိုက်ညီ၍သည် သွေးသောက်ကြီး ငအင်း သွေးသောက်ကြီး ဟောင်း ငခွေး သမီး ဖြူပွေး သိုက်သား ငစံငယ်နှင့်အချင်း များသည်အကြောင်း ကိုရှိခိုး သံဟော်ဦး တင်သော် သွေးသောက်ငယ်သား တို့အကြိုက်များ ဆရာ သွေးသောက်ကြီး ပြုလေတော့သည်အမိန့်တော်ရှိသည်။

၄င်း စရဲ ခေါင်းဒိုင်းခေါင်း ငပု သေသည့်အစား အိုး စကြီး ငနော်ကို သွေးသောက် 1657
တကါညီသည်အကြောင်း နှင့်နော်ဘဘိုး အကြီး ငပုခသည် ၁၉ ခုမြို့တွင်း ကထမ်း ၍ ပယ်လေး သူ့သား မြေး ကိုခေါင်း အကြီး မပြုစေနှင့်၊ အမိန့်တော်ထပ်ရှိ ကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သော်သမီး သွေးသောက်အညိုဝ်လိုက်သည်ကို ခေါင်း ပြုစေတော့အမိန့်တော်ရှိသည်။

17 August 1663

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၅ ခုဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၉ ရက် ၂ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇ ပေ)

21 January 1664

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၅ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၄ ရက် ၅ နေ့ ရွှေလှံ ထောင်မှူး မှာ ရွှေလှံ ထောင်သား ကျွန်ဖြစ်သသူ ပေါက်ဖြူ ကြေး ၁၈၂ ငကျိုင်း ငအောင်စိမ်မြစ် ကြေး ၂၀၀ ငစံဘော် ကြေး ၁၂၀၊ ငကုလား ကြေး ၆၀၊ မိန်း မမြီအပိုင်း ၊ ၎င်း ရွှေမြအပိုင်း သည် ယောကျ်ား ၅ ယောက်၊ မိန်း မ ၂ ယောက်ကို ရွှေလှံ ထောင်မှူး လွန်လျှင် ရွှေလှံ ထောင်စုမှာ ဝင်၍ထမ်း စေ။ အမိန့်တော်ရှိ၍ ရာဇတမန်ရုံး တော်မှာ အပ်သည်။
(ချိုး ကြည့် ၉၈ -- ၁၇၁ – ရေပ)

28 February 1664

28 February 1664

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၅ ခု တပေါင်းလဆန်း ၁၃ ရက် ၁ နေ့ အမိန့်တော်ရှိသ နေ့က စ၍ ဆင်ထိမ်း ဆင်ကွပ် ဆင်ပိုက် အောင်း၊ မထိန်း ဆင်ကံ ကျွေး သည်အစို့နှင့် သင့်၍ မြင်သည့် သားသမီးတို့ သော်ကား အဖပါဟု၍ မဆိုစေနှင့်၊ ဆင်သို့ ချည်းပါစေ။

28 February 1664

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၅ တပေါင်းလဆန်း ၁၃ ရက် နေ့ အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ် တော်မူလှ သော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ လက်ယာသူရမွှ ယော်တာသိုရိ ယောတာ ၄၀ သား ၅၀ သား တို့ ကိုမီး မှုထင်း ရာရှိလျှင်မှတ်သား၍ ဝင် စေ၊ ၄င်း ကိုယ်ရံ တော်တို့ပြာရက်သည်တို့သည် ငယ်သည်၊ သည်ရက်သံလှံကိုသာ ရက်စေ၊ သည်အမိန့်တော်ရှိသည်ကသည်အလျှား ၄ တောင် ၃ တောင်နှစ်မိုက်၊ အနံသုံး တောင်နှစ် တောင်တမိုက်၊ နှစ်မိုက်သည်သာ ရက်စေ၊ ပုရပိုက်လည်း အငယ်ကိုမရေး မမှတ်စေနှင့်။

19 April 1664

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၆ ခုကဆုန်လဆန်း ၅ ရက် ၅ နေ့မင်း ရန္တသကြီ၊ ရာဇ သိမ်၊ သီရိဇာန္တ ရတ်တို့ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

1 May 1664

အမျိုး အမတ် နေရာ နေအမည်ရကိုအရာထွင်တံခါး တိုင်အောင် နောက်လိုက်တယောက် စီဝင်စေ၊ မိုး လေရွာသော်မူကား အမျိုး အမတ်အမည်ရအတွင်း မြဲစွဲရသူတို့ကို အတွင်း တံခါး တိုင်အောင်ခမောက် ဆောင်း စေ၊ ခမောက်ကိုင်လည်း တယောက် စီဝင်စေ။

1 May 1664

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၆ ခုကဆုန်လပြည့်ကျော် ၂ ရက် ၁ နေ့ ရမ္မာ ၁၀ တီနန်း တော်ထွင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(ချိုး ကြည့် ၉၈-၁၇၁-၇၆၅)

(22 May 1664)

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၇ ခု စါရင်း တော်စ၍ ရွှေတိုက်တော်သွင်း၏။ သဇိဆိမ့်ပင် 1665
တပ်တော်ကို ကျောင်းတော် မှတ်မှန်ကင်း နှင့်တကွ စောင်းတန်း ငါး ဆူထည့်၍ ဆောက်၏။ မဒ္ဒါဘိဂုရု တံဆိပ်တော်နှင့် ပြည်မြို့က ရောက်သည့် ရှင်အဋ္ဌသမ္မောဓိကို တင်လျှောက်တော်မူ၏။ ခမည်း တော်လက်ထက် အရပ်ရပ်က ပါသည့် မင်းကြီး စောရန် နောင်လူစုတို့ကို ခြေရင်း တော်စေါင့်ရသည်။ လူဦး ရေ ၁၀၀၀ တိုက် မြေနန်း တော် ထွင်လက်ဝဲ သေနတ် ၅၀၀ လက်ျာ သေနတ် ၅၀၀ ဘွဲ့တော်မူ၍ မြေနန်း တော်တွင် စေါင့်နေရ၏။ ပြည်မြို့မှာ အိမ်တော် စေါင့်တို့ကို မြေနန်း တော် စေါင့်နေရာ တော်ခင်း တမျက်လှည်း အစုဘွဲ့တော်မူ၍ ပြည်မြို့က ပါသည့် ရွှေလုလင်တို့ကို ဇေယကာမဏိ သွောက်ကို ရာဇသိခ် သွောက် ဥဒိန်သကြဲ သွောက်တို့ကို မှီး ကြီး ထား အပ်တော်မူ၏။ မြေနန်း စေါင့်သွောက်ကြီး ငယ်သားတို့ကို မြေနန်း တော် ရှေ့စေါင်း တန်း မြောက်လက်ျာ ကန္နား နှင့် နေ့ည စေါင့်နေရ၏။ ပြည်မြို့က ပါသည့် စမြောင်သား တုရင်သား ဘွား ဘက်ကျော်သား ဒိုင်း တော်သား သူရဲ ကျော်လက်ဝဲလက်ျာ တန်ဝန်ကျင် သေနတ်တို့ကို အစုဘွဲ့တော်မူ၏။ မြေနန်း သွောက်တို့ကို အထက် မြေနန်း သွောက်နှင့် အရည်တူ အမှု တော်ကို ထမ်း ရွက် စေခန့်တော်မူ၏။

သား တော် နရာစရကို အိမ်ရှေ့နှင်း တော်မူ၏။ သမီး တော်မင်း ညိုကို ကမ်းနီမြို့နှင့် မိဘုရား ခေါင် ရွှေဘွဲ့ ပဏ္ဏမြား ရင်း ဖွား ရရစ်စီ၊ အပုလ မဟာနန္ဒ ဒေဝီ ကွမ်း ခွက်ရှစ် ထောင့်နှင့် ဆက်ရ၏။ ဝေါကြီး ကျိုင်း ရွှေချက်၈၊ ထီး ဖြူ၈၊ စည်တော်စုံ ငွေနှဲ ငွေခရာ ပုံသာ နှင့် သနား တော်မူ၏။ သား တော်ကား သခင်ရှင်ဘုန်ခိုင်ကို မင်း ရဲနရာ၊ မင်း သား ရှင်အောင်ကို မင်း ရဲသီဟ၊ မင်း သား မောင်စံရာကို ပဋ္ဌနကို ရိမြို့၊ မင်း သား မောင်ကထူး ကို တိုင်တား မြို့၊ မင်း သား မောင်ဘီ လူး ကို ဘောင်လင်း မြို့ကို သနား တော်မူသည်။ သခင်အိမ်ရှေ့မင်း ကို လျော်ကား ငွေစက်တွင်း အပြည့် အောင်းဖြူ ၅ ပွင့်၊ သား တော်တို့မှာ လျော်ကား ပရိတ်ချည်ငါး ဆင့်မျက်စိ ဘပ်၊ စင်းလုံး ငှက်ပြည့်၊ ခင် တယင်း အနီတစု ရွှေနှစ်စု သနား တော်မူသည်။ အိမ်ရှေ့ နောက် မောရဘင်ဆီး သနား တော်မူသည်။

(22 May 1664)

(သက္ကရာဇ် ၁၀၂၆ ခု နယုန်လဆန်း ၈ ရက် ၁ နေ့ သား တော်ကို အိမ်ရှေ့နှင်း တော်မူသော အခါ ပြန်သည့် အမိန့်တော်)

(မှီး ကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ယရည်ဆင်ထိန်း ဆင်ကွပ်ဆင်နှင့်စပ်သ၍ကိုမိဘမကိုလျှင်မိန်း မကိုသင်ရောင်း ချပေါင်ထား ရမည်၊ သား ယောကျ်ား နှင့်စပ်သ၍ကိုမရောင်း မပေါင်စေနှင့်၊ ရောင်း ပေါင်သ၍ကိုထုပ်ဘိ၊ ကြေး ကိုငါး ရန်း ၍ဆင်ဝန်တို့က စီရင်စေ၊တနှစ်မပိုင်တနှစ်ပိုင်ဆင်စေ၊ သည်အမိန့်တော်ရှိသည်မှစ၍မရောင်း မပေါင်စေနှင့်၊ ရောင်း ပေါင်သော်ကြေး ဆုံး စေ၊ယရည်ဆင်ထိန်း ဆင်ကွပ်တို့သည် သူ့ထွင်ကြေး နှင့်နေ၍သား ယောကျ်ား သား မိန်း မမြင်သမျှကိုသပေါက်မကေါက်စေနှင့်သိမ်း ၊ ကိုယ်ရုံတော်သား ဝင်း တော်သား တို့နှင့်သင့်ကြ၍မြင်သည့်သား သမီး ကိုယောကျ်ား ပါမိန်း မပါဖြစ်စေသည့်ပြင်တပါး နှင့်ယရည်ဆင်ထိန်း ဆင်ကွပ်မိန်း မတို့ဆင့်သည်ကိုခမည်း တော်ဘုရား လက်ထက်တော်ကစ၍ ယောကျ်ား ပါမိန်း မပါရှိလေသည်ကိုယောကျ်ား လိုက်ယောကျ်ား ပါဖြစ်စေ။

11 June 1664

သက္ကရာဇ်၁၀၂၆ ခုနယုန်လပြည့်ကျော်၁၃ရက်ပနေ့ရမ္ဘာ၁ဝတ်နန်းတော်မှာပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့်၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

သည်ကိုမီး မှုထင်း ရာဆင်လွတ်မြင်း လွတ်ရှိသျှင်လက်ယာရက္ခသူ၊ ရမ္မယောတာလက်ယာတုရင်၊ သည်မျှား ကိုဝင်စောအတွင်း တော်မြို ၄၀ တော်သား ၅၀ တော်သား အယွင်း တော်မြိုသ၍ကိုမဝင်စေနှင့်ရိုး တော်တွင်နေစေ။

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၆ ခု နှောင်းတကူး လပြည့်ကျော် ၁၁ ရက် (၆) နေ့ 31 March 1665
လက်ယာတုရင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ဗဂ - ၁၇၁ - ၇ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ လက်ယာဝင်း မှူး လက်ယာရန္တမိတ်က တောင်ဘီလာမှာ ဆောက်
သည့်ဇာရပ်ကို မှတ်ထည့်၍ ဆောက်လုပ်ပါရမည့်အကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရာ
မင်း သား မင်း မြေး တော်နေမှူး ကြီး မတ်ကြီး နေရာ၅သွယ် နေတို့စရပ်တ
ဆောင်း လည်း အမျှား ပင်ရှိသည်၊ ကြီး သည်မူ၍ လေဘလက်ယာရန္တမိတ်ကမှတ်ထည့်
၍ ဆောက်ပါမည်ဆိုသည်၊ ဆောက်ပစေ၊ ကျောင်း တင်မူကား ခုံပေါင်လုံး ပန်လှ
နှင့်သုပ် ဆောင်သည်သာမင်း ကေရာဇ်အရာ တော်ဖြစ်သည်။ စရပ်တဆောင်း
ကျောင်း ကန်ကိုယီး မထည့်စေနှင့်။

16 October 1665

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၇ ခုတဆောင်မုန်း လပြည့်ကျော် ၄ ရက် ၂ နေ့ရာ ကျော်
သူပြန်သည့်အမိန့်တော်။
(မျိုး ကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

15 January 1666

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဝင်း တော်၄မျက်နှာဒိုင်း သူရဲတပ်သား သေနတ်အမြောက်
သမား ဘွား ဘက်ကျော်စ မြောင်ရွှေသ ပေါက်အရှင်သမား အချပ်သမား ရှေ့
တော်ပြေး ဦး ယည်တော် စေါင့်မျက်ပါး သမား သည်များ မှာကို ယောကျ်ား ပါ
မိန်း ပါစါရင်း သွင်း။ ရွှေပန်း ပန်မြင်း ပေါင်လုင်အဆောင်တော်ကိုင်ဝါး ရင်း
ထုတ်သား သူကျွန်ကျောင်း မှီကျောင်း ကျွန်အသည်းသည်များ မှာလမိုင်း မနှင့်သင့်
ရာထွင်မြင်သည့်သား သမီး ကိုလုံး လုံး လမိုင်း သို့စါရင်း သွင်း။ လက်လုပ် ယောကျ်ား
နှင့်သင့်ရာထွင်မြင်သည့်သား သမီး သော်ကား ယောကျ်ား ပါမိန်း မပါစါရင်း
သွင်း စေ၊ လက်လုပ်စါရင်း သွင်း စေ၊ လက်လုပ်စါရင်း နှင့်ဆိုင်၍တပါး အစုရှင်
မရှိသ၍ကိုလက်လုပ်တော်သို့သွင်း ၊ အမွေလုလမိုင်း တော်သို့မသွင်း ခင်မြင်သော
သား သမီး တပါး အရှင်တပါး အရှင်ဖြစ်သသူသည်လမိုင်း တော်မသွင်း ခင်အရှင်
ရှိကတည်း ကပင်သင့်ကြ၍မြင်ပါ၍သား သမီး ကိုအရှင်ရှိစည်ကတည်း ကပင် ယောကျ်ား 1641
ပါမိန်း မပါမဆိုသာ။လမိုင်း တော်မူလနှယ်စါရင်း ဟူ၍သက္ကရာဇ်၁၀၀၃ခုကပင်
လမိုင်း တို့မှာသည်အတိုင်း ခမည်း တော်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်
တော်ရှိသည်ကိုယမန်ထွင် ယောကျ်ား လိုက် ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါစီရင် 1649
လေသည်။သို့စီရင်၍သက္ကရာဇ်၁၀၁၁ခုစါရင်း မှာ ယောကျ်ား လိုက် ယောကျ်ား ပါ 1649
မိန်း မလိုက်မိန်း မပါရှိကြ လေပြီး သည်၊ သည်သို့မဆိုသာ။သက္ကရာဇ်၁၀၁၁ခုစါရင်း
တော်ဝင်သည် နောက်မှစီရင်ဆုံး ဖြတ်၍ပြီး ပြတ်လေပြီး သည်ကိုလည်း မဆိုသာ၊ သည်
ပြင်ကိုသည်ငအမိန့်တော်စါရှိ လေသည်မှာ၍ခမည်း တော်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး
ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း သာစီရင်။

15 January 1666

သက္ကရာဇ်၁၀၂၇ခုတပို့တွဲလပြည့်ကျော်၆ရက်၂နေ့ဝင်း မှူး ၄မျက်နှာ
ဝန်စုအစုစာရေး တို့ကိုလွှတ်တော်ထွင် ဇေယျတမန်ဖတ်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။
(မျိုးကြည့်၉၈-၁၇၁-၇ပေ)

မင်းကျွန်တော်မျိုးသည်၊ သူကျေးသူကျွန်ဖြစ်လေသည်၊ စည်လွင်လေသည်များကို
ထုပ်၍မင်းကျွန်တော်အစို့သို့ထမ်းစေသည် သာ၊မျက်များတင်လေသည် များကို
ထုတ်၍အစို့သို့သွင်း၍ထမ်းစေသည်၊ မင်းကျွန်တော်အစို့ချင်းသာကျုံ၍၊ သို့ရှိ
အောင်သင့်ကြစေ၊ တပါးသူကျွန်နှင့်မရက်မတင်စေနှင့်၊ ၉၉၈ ခုကပင်အမိန့် 1636
တော်ရှိဆုံမှမင်းကျွန်တော်မျိုးသည်တပါးမိန်းမတပါးယောကျ်ား ဆင့်သည်ရှိသော် 1638
သားသမီးကိုသာယောကျ်ားပါမိန်းမပါရစေ၊ သက္ကရာဇ်၁၀၀၀ကပင်သည်
အတိုင်းခမည်းတော်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရားအမိန့်တော်ရှိသည်၊ ယ
မန်တွင်လည်းခမည်းတော်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရားအမိန့်တော်အတိုင်း
တည်စေထပ်၍အမိန့်တော်ရှိပြန်သည်၊ သို့အမိန့်တော်ရှိပြန်ကြောင်းကိုမူကား ကျွန်
တော်မျိုးချင်းထွင်ကိုသာယောကျ်ားလိုက်ယောကျ်ားပါမိန်းမလိုက်မိန်းမပါ
ဖြစ်စေဟူ၍မစီရင်သာ၊ စီရင်လေပြီးသမှုကိုသော်မူကား မဆိုသာပြီ၊သည်အမိန့်
တော်ရှိသည်နေ့မှစ၍ခမည်းတော်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးလက်ထက်တော်မိန်း
မလွတ်သူယောကျ်ားကားကျွန်သင့်ကြ၍သားသမီးဖြစ်ဝေခွဲသည်၊အလွတ်သူတရား
ကိုမနုရာဇာတို့စီရင်ထုံးစီရင်နည်းအတိုင်းမိန်းမကားအလွတ်သူယောကျ်ား
ကားကျွန်သင့်ကျ၍သားယောကျ်ားသားမိန်းမမွေးသည်ဖြစ်စေယောကျ်ား
ချည်းမိန်းမချည်းမွေးသည်ဖြစ်စေ၊ သုံးစုစု၍နှစ်စုကိုမိန်းမအလွတ်သူရစေ၊
တစုကိုယောကျ်ားရှင်ရစေ၊ သည်အမိန့်တော်ရှိသည်အတိုင်းနည်းကျအောင်စီ
ရင်။

14 June 1666

သက္ကရာဇ်၁၀၂၈ ခုပထမဝါဆိုလပြည့်ကျော်၉ရက်၅နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့်၉၈–၁၇၁–၇၈ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ မင်း သား မင်း မြေး မျိုး မတ်တို့သည်ခမည်း တော်ဘဝရှင် မင်း တရား ကြီး လက်ထက် တော် ပေး တော်မူသည်အတိုင်း အဆောင်အယောင်အဆောင်အရွက်ကို ဆောင်စေ၊ ငလက်ယက် တော်တွင်လည်း ပေး တော်မူသည်အတိုင်း သာ ဆောင်ရမည်၊ ထူး ၍တိုး ၍လုပ် ဆောင်ရမည်မဟုတ်၊ ကွမ်း လိပ်သနား တော်မူသသူတို့မှာလည်း ကွမ်း သိပ်နား ကိုလက်မတဝန်း ခန့်အပြောက်ထု စေ၊ အလယ်ကို အကြောင်း ငင်စေ၊ အပြောက်ထုလိုလျှင်လည်း အလယ် ကြောင်း ငင်ရာကိုပြည့်ရုံသာ ထုစေ၊ ဘောင်း ထည့်၍ မလုပ် စေနှင့်၊ တော် နေရာတို့ကိုလက်ဘက်အိုး ရှစ်ထောင့် လုပ်၍စား လိုလျှင်စား စေ၊ ခိုနန်း လုပ်၍မစား စေနှင့်၊ သည်ပြင်များ ကိုအဝန်း ၄ ထောင့်သာစား စေ၊ ခမောက်တင်လိုလည်း မင်း သား မင်း မြေး တော်နေ ကိုဖင်း သပတား ချိတ်ထိုက်အနီသင် ချော ဆောင်စေ၊ သည့်ပြင်ကိုအနီသင် ချော ဆောင်စေ၊ သည့်ပြင်ကိုအနီသင် ချောမဆောင် စေနှင့်၊ ဆေး ချယ်၍သာ ဆောင် စေ၊ နေရာ ၅ သွယ် နော့ကွမ်း စင်လက်တွင်း နေ၊ အမည်ရသါခမောက်တင် ဆောင်း စေ၊ ဆေး သမား၊ သဒ္ဒေး၊ ပိသုကာတို့ကိုမဆောင် စေနှင့်၊ အိန္ဒြာကမူကား ဆောင်စေ၊ ကျိုင်း လည်း နေရာနှင့်အမည်ရသာ ဆောင်စေ၊ ဒိုင်း မျိုး သင်း မျိုး အမျိုး အကြီး တို့မှာသနား တော်မူသည်ဖြစ်မှသာကျိုင်း ဆောင်ရမည်၊ ထား ဆောင်သည်လည်း မင်း သား မင်း မြေး မှသာ ဆောင်ရမည်၊ ဆောင်လျှင်အိမ်မသွပ် စေနှင့်၊ အမျိုး အမတ်တို့မှာလည်း အမှတ် ပေး တော်မူသမျှမှာသာ ဆောင်စေ၊ ထား အိမ်ကိုရွှေ သမွတ်မထိုး စေနှင့်၊ ပညာရုံတကိုမူကား ထား ဆောင်လိုလျှင် ဆောင်စေ၊ မီး မှု ထင်း ရာ ၄ ရှိသော်မူကား ထား လုံ ါမြဲပါရမည်၊ လက်ယာ ကျော်သူမူကား မြို့ဝန် ဖြစ်သည်၊ ထား နှင့်မကင်း သာ ဆောင်စေ။

15 September 1666

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၈ ခု တော်သလင်း လပြည့်ကျော် ၁၃ ရက် ၀ နေ့အမိန့်တော်

(မျိုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

21 November 1666

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၈ ခုန တော်လဆန်း ၆ ရက် နေ့ပြိုတိုက် တော်သို့ထွက် တော်မူရာတွင် မာရဘင်သား တို့ကမြင်မည်အကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရာတွင်အမိန့် တော်ရတန်း နှင့်နာရီထား သည်တန်ဆောင်း တစပ်တည်း ရှိသည်ကိုနာရီသား တို့ကလည်း လုပ်ရိုး မရှိဆိုသည်။အမိန့်တော်ရသား တို့ကလည်း နေတန်ကိုမှ ရှေ့မလုပ် ဘူး ပါလုပ်စေအမိန့်တော်ရှိလျှင်ကျွန်ုပ်နေထမ်း တွင်သာလုပ်ပါရမည်နာရီတန် သည်ကျွန်ုပ်တို့နှင့်မဆိုင်ပါဟူ၍ညင်း ဆိုကြောင်း နှင့်သံတော်ဦး တင်လျှင်တန်ဆောင်း သည်တို့ကိုလုပ်စေ၍ကောင်း အောင်လုပ်နိုင်မည်မဟုတ်။သစ်သံလက်မား နှစ်ယောက် ဝန်တို့မှာ တောင်း၍အမိန့်တော်ရသား တို့ကိုလုပ်စေ၊ နာရီသား တို့မှာညဉ့်နေ့ ပင်အမှုရှိ သည်ဖြစ်သော ကြောင့်လူများ ချင်ကူညီ၍လုပ်စေ၊ သို့အမိန့်တော်ရှိသည် ကိုတဖြင်ရာတွင်မှတဆောင်နှင့်နာရီထား သည်အဆက်ကိုနန်း ကံကျွေး အသည်လက် သမား ပိသုကာသစ် တောသံ တော်အုပ်ကြပ် တော်နှင့် ရွှေလှံ ထောင်မှူး စီရင်၍ လုပ်သည်၊ တောင်ကတဘက်ကိုအမိန့်ရသို့သစ်ဝါး စိုက်၍လုပ်သည်။သည်ပြင် နေသသူမှာ အလိုက်အလိုက်လုပ်စေ။ အမိန့်တော်နှင့်ထမ်း လုပ်သည်အကြောင်း ။

(မြီးကြည့် ၃၈ - ၁၇၁ - ၇၄ပ)

19 December 1666

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်၊ နပက်နေရှင်တော ရွှေရှင်တော ဘလာလက်ကိုင်ဘရင်ချိ သေ
နတ်ဘံတား ဦး သေနတ်လက်ရွေး တော်သား တို့ကပ္ပါး တစုကဆက်သည့်စါနှင့်ဝန်
ရှင်ထွင်ဆိုကြသည့်အက္ခရာဝန်ရှင်စီရင်ချက်စစ်ကြော မေး မြန်း ကြောင်း များ
ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သည်မှာ ရှင်တော ရွေး ရှင်တော ပလာလက်ကိုင်ဘယင်ဂျီ
သေနတ်တံတား ဦး သေနတ်လက်ရွေး တောင်စုသား ကရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ဆက်
သော်လည်း အစုချအကွက်ချမဟုဘ်ဘဲလုပ်စား ဆောင်စား နေသူတို့ကိုမြို့တိုင်း ရွာ
တိုင်း စီရင်ထုံး စီရင်နည်း ကျလေပြီး သည်ကိုရှင်တော ရွေး ရှင်တော ပလာဘယင်
ဂျီသေနတ်တံတား ဦး သေနတ်လက်ရွေး တော်သား တစုတို့သာထူး ၍လွတ်သာ ချိမ့်
မည်လော၊ အသည်တဝက်တို့သည်ကပ္ပါး တဝက်တို့ မြေသည် သေနတ်လုင်မြင်း သည်လုင်သေ
နတ်တဝက်ကို၊ ကိုယ်ရံတော်တိုင်း ကေါင်း ဟန်ဒိုင်း တို့ကို ပေး ၊ ထပ်၍ဝန်တို့စီရင်
သည်သင့်လေပြီ။

19 December 1666

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၈ ခုပြာသိုလဆန်း ၅ ရက် ၄ နေ့အမိန့်တော်ရှိသည့်အ
တိုင်း တုရင်ပဖွည်း ရာဇဂုဏ်ဆင် ခေါင်း ဒိုင်း မှူး တို့ရုံး တော်တွင် ၂ ဘက်မျက်
နှာညီပြန်သည့်အမိန့်တော်။
(မှီးကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ကုလားသင်္ဘောသားတို့အရင်မှာသားသမီးတို့တပါးနေ၍တိုက်ကိုငါး၍စား ကြောင်းကိုရှိခိုးသံတော်ဦးတင်သည်မှာ၊ ငါးရမ်း၍မစားစေနှင့်၊ စါရင်း ပေရင်းမှတ်၍သိမ်း၊ သန်တမန်ကုန်သည်ကြီးတို့ရေခက်လျှင်အင်ကိုလိုက်၍ချရမည်၊ ဘိုက်တွင်အိမ်တွင်သားမယားအဖြစ်နေလျှင်နေစေ၊ မနေဘဲငါးရမ်း၍စါးသည် များကိုမစါးသာ။

3 April 1667

သက္ကရာဇ်(၁၁၂၉)ခု(နှောင်း)ဘကူးလပြည့်ကျော်၆ရက်၅နေ့ အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉ဂ-၁ရ၁-ရ၆ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘုရင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း သား မင်း မြေး မှူး တော်မတ်တော်တို့ ကျောင်း ကန်
ဆောက်လျှင် မှတ်ထုတ်သည်၊ ဥကင်ထည့်သည်၊ အုတ်လှေကား လုပ်သည်၊ မလုပ်စေနှင့်။ သည်
ပြင်ထုတ်၍ဆင်ကပ်လည်း၍ ဆောက်လိုသသူကို ဆောက်ပစေ၊ ရှေးလည်း ကျောင်း ဟောင်း
ထုံး ဟောင်း များ သည်အမှတ်မဲ့အများ ပင် ဆောက် လေသည် ကျောင်း ကန် ရှိသည်။

1 February 1668

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၉ ခုတပေါင်း လဆန်း ၁ ရက်ဝ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၅)

21 March 1668

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ထောင်ငမျက်နှာသား သည်အစည်ပင်ကျွန်အလုံး စုံအသေး အဖွဲ့ခန့်ထား စေပါရသည်၊ သင်းတို့တွင်အမှုအရာရှိ၍ စား ကြွေး သောက်ကြွေး ကြောင့် နေရာရကျွန်ရှင်တို့ကို ခေါ်၍ ထောင်သား မင်း ကျွန်တို့ကိုဝယ်သည်၊ ပေါင်သည် ကျွန်ပြုရမည် လေဟူ၍လည်း မဆိုသင့်၊ ဆင်း ရဲသူဆင်း ရဲသား တို့ကြွေး ကိုလည်း သင်း တို့တွင်အမှုအရာရှိ၍ စား ကြွေး သောက်ကြွေး ကြောင့်ဖြစ်သည့်ကိုကိုယ်ငါး ယမ်း၍ ကျွေး ရှင်တို့ကို ပေး စေ၊ ကြွေး ပိုင်ရှင်အမှုထမ်း စေလူလွတ်သူထွက်ယိုး မယ်၍ နေ သည်များ ကိုလည်း ကြပ်ကြပ် နိုင် အောင်စစ်။

21 March 1668

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၉ ခု (နှောင်း) တကူး လပြည့်ကျော် ၅ ရက် ၀ နေ့ အမိန့်တော်။

(မြီး ကြည့် ၉ ဂ - ၁ ရ ၁ - ရ ပေ)

နန္ဒသူရိယ ကျောင်း ဆောက်ရာမှာဥဂင်တည့်လိုလျှင်ထည့်ပစေ၊ အမျိုးအမတ်တို့ ကျောင်း ဆောက်ရာမှာလည်း စိမ်ဘူး ဘတ်လိုလျှင်တပ်ပစေ၊ ကြီးသည်မဟုတ်အ ဤမျှအတန်း အရာဖြစ်သည်။

6 October 1668

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၀ တဆောင်မုန်း လဆန်း ၁၃ ရက် ၃ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ လက်ဘက်ပွဲပြတ်ငညို ဆွေသား တို့ကလဘက် ဘောက်သည်ကြီး တန်
တား ဦး သေနတ်ပန်း ရသေနတ်ငဖြိုး တို့ပွဲ ဆောက်၍ ချိန်ခွင်ရာစုဆွဲ၍ ပွဲပြတ်
ကဲ့သို့၊ ရောင်း ဝယ်မည် လေ့ဆို ကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သည့်၊ ရွှေပြည်
ဘော်တွင် တောင်ပြင်ဆင်ရ ဘောက်သည်ကြီး တို့သည်ပွဲ နှင့်ချိန်ခွင်ရာစုဆွဲ၍ အလေး
တောင်း နှင့်ဘကြီး တော်ဘုရား လက်ထက်တော်၊ ခမည်း တော်ဘုရား လက်ဆက်
တော်တွင် ရောင်း ဝယ် ကြောင်း ကိုဆိုကြလေသည်၊ အိန္ဒလည်း ခမည်း တော်ဘုရား
လက်ယက် တော်ကသိမြင်မှတ်သား မ်သည်အတိုင်း ရောင်း ဝယ်ရ ကြောင်း ကိုဆိုလေ
သည်၊ ငဆွေသား ငယ်ငညို ငယ်တို့သါလည်း လက်ဘက်ပွဲပြတ်မပြတ်၊ အိန္ဒလည်း လက်ဘက်ပွဲ
ပြတ်ငှင်း ဖြစ်သည်၊ သည်လက်ဘက်ပွဲပြတ်ဣန္ဒကပင်ဆိုပြီး သည်ကိုပွဲဆိုင် ဆောက်၍ ရာ
စုဆွဲ၍ မရောင်း သာဟူ၍ ဆိုမြည် လေ၊ ပွဲကြီး ဆိုင်း ကြီး နှင့်ချိန်ခွင်ရာစုဆွဲ၍ ဘေါက်
သည်ကြီး ကုံသည်ကြီး ရောင်း ဝယ် ဘောက်ကား များ ခြင်း သည်ပြည်ကြီး အသရေပြည်
ကြီး တန်းသာ ခဟုတ်လော၊ ပွဲဆိုင်နှင့်ရာစုဆွဲ၍ ရောင်း ကြပစေ၊ကုံသည်တွင် ဘောက်
သည်ကြီး ဝယ်သောအခါပြတ်ငိုး အတိုင်း ကိုလည်း ပွဲပြတ်တို့ပြတ်ရမည်၊ ပွဲခကိုလည်း စား
ငိုး အတိုင်း စား ရမည်၊ ပန်း စုတို့လည်း အိန္ဒဆိုသည်အတိုင်း ၅ ဝိထိုး စေ၊ လွန်ကူး ၍
မတိုး မယူသာ၊ တကြိမ်ပြတ်၍ ဝယ် လေပြီး သည်လက်ဘက်ကိုလည်း ဘောက်သည်တို့အ လျှောက်
ရောင်း ဝယ်ကြလိမ့် မည်အထပ်ထပ်ပြတ်ပြန်ရ ကောင်း ၏ မဆိုသာ။

24 December 1669

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၁ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၃ ရက် ၅ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉ ဂ -- ၁ ရ ၁ - ရ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ ကိုယ်ရံတော်ရွှေလှံတောင် လင်း ဇင်နတ်ရှင်ဂျမ်း ပိုက်တော်
ပြုသူရဲနတ်စက်ဂျန် အောင်ရဲစက်ရဲဘော်၊ မင်းတရား လောင်း မိတရော်မင်း
ဖင်ဟင်မခဲတင်ဒိုင်း လက်ရွေးသရေမစစ်၊ ပတင်း တောခေါင်း ငယ်သားတို့
အစုသား နှင့်မြင်စိုင်း မင်းသမီး အချင်းများ ကြ၍ ဝန်ရှင်ထွင်နိုး ကြရာဝန်
ရှင်စီရင်သည်ကိုကိုယ်ရံတော်ရအစိုးသား တို့စိတ်မပြေ၍ ရှိခိုး တင်ဆက်သော ကြောင့်
စစ်ကြော၍ကိုယ်ရံတော်ရစိုးသား တို့တက်သည်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်စာနှင့်ဝန်ရှင်
ဖွင်ဆိုကြသည်အကျရာဆင် ခြေ၊ ဝန်ရှင်စီရင်ကြောင်း စစ်ကြောမေးမြန်း ကြောင်း
များ ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သည်မှာကိုယ်ရံတော်ရွှေလှံတောင်ဖဖနတ်ရှမ်း
ပိုက်တော်သား တို့နှင့်ခေါင်း ငယ်သား တို့ရာစိုးသား သံတော်ဦး တင်စါဆက်ရာ
မှာအစိုးချသမီး နှင့်သင့်၍အစိုးချ မြေထွင် နေလျှင်အစိုးချလည်း ကောင်း မည်လေ
တော့သည်၊ ခွဲ၍ စီရင်သာ တော့မည်လေ၊ ကြည်း ဘိတိ နေလှာသသူကပွဲး ကိုလည်း
ကျေး ခွား မြို့စား မတောင်း လေသော်ကား လွှတ်သာချိမ့်မည်လေ။

27 June 1670

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၂ ခုဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၆ ရက် ၂ နေ့အမိန့်တော်ရှိသည့်အ
တိုင်း ဂိုး တော်ထွင် ၂ ဘက်အညီတုရင်ပစ္စည်း တုရင်ပုညာရာဇ ခေတ္တတို့ပြန်သည့်
အမိန့်တော်။ အိမ်ရှေ့မင်း အမိန့်တော်။
(မြိုး ကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ် တော်မူလှ သောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း တောင်သား တံခါး သား လက်မ ထောင်သား တို့သို့ပါ
စေ၊ ဝင်း တော်သား ဝိုင်း တော်သား အမြောင်သမား သူရဲတပ်သား လမိုင်း
ဆင်ထိန်း ဆင်ကံ ကွေး ယရည်ဆင်ကျုံး သား သူငယ် တော်မြင်း တော်ကိုင် ရှေ့တော်
ပြေး စမြောင်တုရင် ဝေါတော်သား ကျိုင်း တော်စွဲဥယည်သား ပညာသည်၊ ထိုက်
သား လက်မယွန်းသည်အစုများ နှင့် ထောင်သား တံခါး သား လက်မ ထောင်သား
တို့နှင့်သင့်၍မြင်သည်သား သမီး တို့ကို ယောကျ်ား ပါမိန်း မပါဖြစ် စေ၊ထောင်သား
တံခါး သား လက်မ ထောင်သား များ တို့တွင်ခမည်း တော်ဘဝရှင်မင်း တရား
ကြီး ဘုရား လက်ထက်ယမန်ဘဝရှင်လက်ထက် တော်တွင် စီရင်၍ပြီး လေသည်ကို ထောင်
သား တံခါး သား လက်မ ထောင်သား ပါစေဟူ၍ မထုတ်မယူ စေနှင့်၊ စီရင် လေပြီး
သည်အတိုင်း တည် စေသည်အမိန့်တော်ရှိသည်မှ စ၍ ထောင်သား ထောင်သမတံခါး
သား တံခါး သမ၊ လက်မ ထောင်သမား လက်မ ထောင်သမတို့နှင့်မြင်သည် သေနတ်
သုင် ကျောင်း မှီဘဏ္ဍာအရွက်သူကျွန်တို့နှင့်သင့်၍မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို ထောင်သား
တံခါး သား လက်မ ထောင်သား တို့သို့ချည်ပါစေ၊ ထောင်သား တံခါး သား လက်မ
ထောင်သား သူတွင် ကြေး ပေါင် နေ့သည့်အမှုသမ်း ငယ်သား တို့ကိုလုပ် ဆောင်ရှာ
ဖွေ၍ကိုယ် နေ ကြေး ကိုဆပ် စေ၊ သည်အမိန့်တော်ရှိသည်မှ စ၍ မရောင်း မပေါင်
စေနှင့်၊ရောင်း ပေါင်၍ဖြစ်လျှင် ကြေး ဆုံး စေ။

13 August 1671

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၃ ခုဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၄ ရက် ၂ နေ့ ပရိတ်နသဆက်
ဆောင် တော်သို့ထွက် တော်မူရာတွင်အမိန့်တော်။ ဘေး တော်ဘုရား အမိန့်တော်။
(မျိုး ကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူ၍ သောအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ မင်းရဲကျော်ထင်မယ်တော်သည်ဘိုး တော်ဘုရား သမီး တော် ရင်း ဘကြီး တော်ဘုရား ခမည်း တော်ဘုရား နှမ တော်ဖြစ်လျှင်၊ သာကီဝင် မင်းသားတို့သည်မကွဲမပြားစေရ၊ မျိုးချင်း ရှကိခေ ရသဂဲ့သို့ပါနှစ်မတော် ဒိဘုရား ခေါင်ကြီး အတုလမဟာသိရိမဟာနန္ဒ ဒေဝီနှင့်စုံဘက်တော်မူ၍ ရွှေနန်းကို နှင်းအပ်တော်မူသည်၊ ရွှေနန်းကိုတက်တော်မူ၍ ငါအရိုက်အရာကိုစိုး အုပ်စီရင်။

16 February 1673

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၄ ခုတပေါင်းလဆန်း ၁၂ ရက်နေ့နားခံစမြောင် မှူး ထုတ်၍လွှတ်တွင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

16 February 1673

မင်းရဲကျော်ထင်ငှင်း နေ့(သက္ကရာဇ် ၁၀၃၄ တပေါင်းလဆန်း ၁၂ ရက်) ရွှေနန်းတက်တော်မူသည်။ သိရိပဝရအဂ္ဂဓမ္မရာဇာမဟာဓိပတိတံဆိပ် တော်ခံသည်။

(မျိုးကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ကြွေး မြီတင်သည်ဟူ၍ သား တို့ကို ရောင်း ၍ ပေး ကန်း သည်
သည်သို့မပြုစေနှင့်၊ ရှေ့အရိုး အစည်အတိုင်း ယောကျ်ား ကိုလည်း ရှောင်လေး လုံး
ထုံး စေ၊ မိန်း မကိုလည်း ဆံထုံး လေး မြွှာထုံး စေ၍ မောင်း ကြေး နင်း နှင့်
ခတ်စေ၍ မြို့ကိုလည်၍ လှည့်ပြီး တင်သည်ဟူ၍ ကုလား ထိပ်၊ တရုပ်ထိဂ် ခပ်၍ မဘောင်း
စေနှင့်၊ ခပ်မြဲသစ်ထိပ်သာ ခပ်ရမည်။

7 July 1673

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၅ ဝါခေါင်လဆန်း ၅ ရက် ၃ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

26 March 1674

ဘုန်း တော်အသွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား

30 April 1674

အမိန့်တော်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ်၁၀၃၆ ခုနယုန်လဆန်း ၇ရက်နေ့မယ်တော်မိဘုရား

မဟာရတနာဓိပတိဒေဝီ ဆောက်မည့်ကျောင်း တော်ကိုဘုံလေး ထပ်ဆောင်း

တန်း ၅ဆူမုတ်မှန်ကင်းလျှော်ဘော်မူသည်မာရဘင်ဥကင်ရွက်ရှင်လွှတ်စီရင်စေ။

26 March 1674

သက္ကရာဇ်(၁၁၃၅)ခုကဆုန်လဆန်း ၂ရက်နေ့နာခံပြေ့ကြီး မှူး

ထုတ်၍လွှတ်တွင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့်၉ဂ - ၁ရ၁ - ရပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဇေယရန္တမိတ်မသား ကျောင်း ကုံ မှတ်ထည့်၍ဆင်ကတ်ထည့်
ဆောက်ပါမည်ပန်တို့ကိုအစီရင်ခံရာမှာ၊ ဘုံး တော်ဘုရား လက်ထက် တော်ကပင်
မှတ်သည့်၍မဆောက်ရ၊ ဘကြီး တော်ဘုရား လက်ထက် ဘော်တွင်မှသာ ဆောက်ကြရ
သည်၊မင်း သား မင်း မြေး မျိုး မတ်ကြီး သာယည့်ရခည့်အရာဖြစ်သည်၊မှတ်မထည့်
စေနှင့်၊ဇေတဝန်ဆောင်ကပ်လည်၍ ဆောက်စေ။

5 May 1674

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၆ ခုနယုန်လဆန်း ၁၂ ရက် ၄ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉ဂ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဘောဂသဌေး ပယ်ကျောင်း မှာ အမိန့်တော်ကိုလွန်၍ဆင်ကပ် တခန်း လွှတ်၍ ဆောက်သည်၊ အလှူမှုဖြစ်သော ကြောင့်သင်းအသက်ကိုလွှတ်တော်မူသည်၊ အခြား အမှုဖြစ်လျှင် သေကောင်း ပါလေပြီ၊ သင်းကိုနှာလှအောင်ကွပ်၊ ယခု ကျောင်း နေပုဂ္ဂိုလ်သည်သီလဝန်ဂုဏဝန်အလှူကောင်း မှုဖြစ်သော ကြောင့် ဆောက်မိသည် အရာကိုမဖျက်စေနှင့်၊ ယခု ရှိသည်အတိုင်း ဆောက်ရလေတော့မည်၊ နောင်သည် ကဲ့သို့မဆောက်စေနှင့်၊ ဘကြီး တော်ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်အတိုင်း နေရာ သွယ်နေတို့သာဆင်ကပ်လည်း ဆောက်ရသည်။

4 March 1675

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၆ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့အမိန့်တော်။

(မှီးကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

12 December 1675

သက္ကရာဇ်၁၀၃၇ ခုပြာသိုလဆန်း ၇ ရက် ၃ နေ့ပြဲတိုက်တော်သို့ထွက်တော်မူရာတွင် ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသောအရှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ တဝန်နှင့်တဝန်၊တစို့နှင့်တစို့သင့်သသူတို့ထွင်လင်သေ၍ မယား သားသမီး၊မယားသေ၍လင်သားသမီး အမွေခံသော်၊ တို့အစုနှင့်ဆိုင်သည်ဟူ၍ မဆိုမတောင်းစေနှင့်၊ တရားဖြစ်မှ ကောက်ရမည်အမိန့်တော်ရှိသည်။

(မျိုးကြည့်၉၈-၁၇၁-၇၆၀)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ယခုဆောင်းကြသည့်ခမောက်တင်ကိုသစွေး အနီဟင်းသပတား သုတ်သည်၊ မင်းသား မင်းမြေး နှင့်ဧတော်နေတို့ကိုသာ ဆောင်းစေ၊ နေရာ လေးသွယ်နှင့်မှူးမတ်ပျိုတို့ကိုအနီသစွေး သုတ်၍မဆောင်းစေနှင့်၊ ချိတ်ကိုအ ဇိန်း အနီအဝါအနက်ချယ်လှယ်၍သာ ဆောင်းစေ၊ ချိတ်နီသင့်ချောတိုက်၍မဆောင်း စေနှင့်၊ မြင်းခင်း ၊ ဆင်ခင်း ထွက်လျှင်ရွှေချည်ပါဝတ်လုံမည်သရိကတ္တီပါနီတုလွတ် သည်များကိုမင်းသား မင်းမြေး နှင့်တော်ဒနကိုသာဝတ်စေ၊ နေရာလေး သွယ်နေမှုကားမှိုင်းလုံး ပြောက်အနီအဝါကိုသာဝတ်စေ၊ သဘင်တော်တက်ကိုမှုကား နေရာကိုလိုက်၍ ရွှေဝတ်မြဲသောအတိုင်း သာဝတ်ရမည်၊ ထား အိမ်ရွှေသံပက်ထည့် သည်များလည်း မင်းသား မင်းမြေး ဘို့အရာသာဖြစ်သည်၊ မှူးတော်မတ်တော် တို့မထည့်စေနှင့်။

19 May 1678

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၀ ပြည့်နယုန်လဆန်း ၁၀ ရက်နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

ဆင်း ရဲသား မဝတ်ကောင်း သသုသား မြေး တို့ကို ရွှေခြေချင်း ရွှေနား တောင်း ခေါင်း ပွ၊ ရွှေပေနားတောင်း၊ ဆင်စွယ်လက်သည်း စောင်း ထိုး နား တောင်း၊ သည်များ ကိုမဝတ်စေနှင့်၊ မင်း သား မင်း မြေး မှူး သား မတ်သား တို့ကိုသာ ဝတ်စေ၊ မိန်း မဝတ်ဆင်စွယ်လက်သည်း စောင်း ထိုး နား တောင်း တို့ကိုလည်း မှူး သမီး မတ်သမီး တို့သာဝတ်စေ၊ သည်ပြင်မဝတ်စေနှင့်၊ သောင်သား တံခါး သား တို့ကိုလည်း အရပ်အကွက်တွင်သာနေစေ၊ ထောင်သား မြေတံခါး သား မြေ့တွင်လည်း တပါး တခြား ကာင်၍ မနေစေနှင့်။

19 May 1678

သက္ကရာဇ်၁၀၄၀ ပြည့်နယုန်လဆန်း ၁၀ ရက်နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့်၉ဂ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ငွေပြည်တော်ပွဲတည် ရှေးမူကား တယောက်တည်း သာဖြတ်စားသည်၊ ယခုမူကား အရှင်ဖိဘ သေလျှင်သား သမီး ကို့သည်အမွေဥစ္စာကဲ့သို့ခွဲ၍ဆယ်ရက်စီဖြတ် စားသော ကြောင့်အချင်း အရာများ ကြ၍တရား တ ဘောင်နှင့်သာ ရှိကြသည်၊ ရောင်း ဝယ်ရာမှာလည်း သူအလှည့်ငါအလှည့်အညင်း အခုံ ရှိကြရာတွင် ရောင်း သသူလည်း မရောင်း သာ၊ဝယ်သသူလည်း မဝယ်သာဖြစ်သော ကြောင့်ယောကျ်ား ရိုး ကိုယောကျ်ား လိုက်၊ မိန်း မရိုး ကိုမိန်း မလိုက်၊ ဆိုင်သသူ နီး သသူတို့ကိုတယောက် တည်း သာပြတ် စေ၊ပြတ်၍ ရသည်ဆံဆား ငါး ပိစား ရသည်များ ကိုလည်း ရှေး အစည် ရှည်စွာကအစုကိုစား လေပြီး သည်ဖြစ်သော ကြောင့်ဆိုင်သင့်မြတ်သသူလက် ဝေကိုသာ ခံ၍အစုကိုစား ရမည်၊ စီရင် ကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရာမှာသည်စီရင် ချက်သည်သင့် လေပြီ၊ ဘိုး တော်ဘုရား အမိန့်တော်လည်း သူကြီး ပြည်စိုး ပွဲတည်ခံ ဟိုင်ဦး တံတိုင်း မြေတိုင်အရိုး အစည်အရာကိုအရိုး ဖြစ်ရိုး ရှိရမည်မဟုတ်၊ အမိန့် တော်ရှိသည့်အတိုင်း ယောကျ်ား ရိုး ဖြစ်လျှင်လည်း ဆိဆိုင် နီး သသူတယောက်သာပြတ် စေ၊ မိန်း မရိုး ဖြစ်လျှင်လည်း အလျှောက်ဆီဆိုင် နီး သသူတယောက်သာပြတ်စေ၊ အမွေဥစ္စာကဲ့သို့ခွဲဝေစုဆ၍သား ချင်း ရှိတိုင်း ခွဲဝေပြတ်စားရမည်မဟုတ်၊ မပြတ် စား စေနှင့်။

26 July 1678

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၀ ပြည့်ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၄ ရက် ၀ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆ ပ)

မင်းသား မင်း မြေး မျိုး ကြီး မတ်ကြီး မျိုး ပျိုမတ်ပျိုသင်း မျိုး ကြေး စား တို့ခြံ
စောင့်ရံကာကြရသည်။ ခြံတိုင်း ကိုထွင်၍ ပေါက်လျှို၍ကပ်စိတ် ချွန်၍ကာရံကြရသည်
အရာမှာလည်း ရှေး ဘုရား လက်ထက် တော်ကနည်း မြင်း ခြံကိုပိတ်ပိတ်၍ကာသည်
အိမ်လည်း ကာစေ။ မြင်းခြံ ကိုလူကား ကာရ၏။ ပိတ်ပိတ်၍ မကာရသည်အိမ်ကိုလည်း
ဝိတ်သည်တကား ငွက် ပေါ်ကကြက် ပေါက်ကဲ့သို့ မတည့်မစပ် စေနှင့်။ နေရာ ၄၀ တော်
၅၀ တော်မင်း ဆောင် တော်တို့ကိုသာခြံတိုင်ကိုရက် ပေါက်လျှိုကပ်တိုင်လည့်၍ ရက်၍စေ။
သည်ပြင်နီး ခေါက် နေမာရဘင်မျိုး ဘို့မှစ၍သင်း မျိုး ကြေး စား တို့ကိုခြံတို့သို့ခြံ
တိုင်ကိုရက် ပေါက်လျှိုကပ်ဘိုင်တည့်၍ မရက် စေနှင့်။ ကပ်စိတ်ရက်ပြီး လျှင်အရင်း အ
မြှား ကိုညှပ်၍သာဂာ စေ။ မျက်တွက်သာကာရမည်သူတို့ကိုလည်း မျက်တွက်သာကာ စေ။
26 July 1678
သက္ကရာဇ် ၁၀၄၀ ပြည့်ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၄ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

4 January 1679

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ မင်း မနား ဟံခါး တော်ကသည်၊ တုရင်သီဟဘုရား ရောက်၊ ဘုရား ကသည်အနောက်သို့ဥတမူ ကျောင်း ရောက်၊ သည်ကသည် မြောက်သို့ဘုံစံဝဝတီ ကျောင်း ရောက်၊ တိုင်း ထွာ လေသည်၊ ကြိုး တာထွင်ကြိုး တာလက်ဖြင့်အတာသုံး ဆယ် ကသည်အထွင်း ပြင်ကို ကျောင်း ကောင်း ကန်ကောင်း ရွေ ကျောင်း မဆောက်စေ နှင့်၊ နေမျိုး ကျော်ထင်သည် တော်ဦး နေ လေပြီး သည်အမတ်ကြီး ဖြစ်သည်၊ ကျောင်း ဦး ဂင်သနှင့်အုပ် လှေကား သုံး ဆူလုပ်ပေစေ။

4 January 1679

သက္ကရာဇ်၁၀၄၀ပြည့်တပို့တွဲလဆန်း ၄ရက်၄ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့်၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

26 February 1679

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်၊ တပယင်း ကျေးထုံ မောင်း အသည်နှင့်ကျွံ မောင်း စား အမှု
အကောက်အခွဲ ကြောင်း အချင်းများ ကြ၍လွှတ်တော်မှာ အစီရင်ခံကြရာ ၁၀၃၅ ခု 1673
တွင် ဗျာဒိတ်တော်ထွက်သည် မင်းကျွန်တော်မျိုးတို့တွင် သာဝန်အမှူး ခေါင်းအကြီး
မကောက်မစား စေနှင့်ရှိသည်၊ မြို့နေရွာနေအသည်ကာလတို့မှာ ဗျာဒိပ်တော်
တမ်း မရှိအလော်အလယ်ဆိုကြ ကြောင်းကို နားတော်ကြားတော်မူသည်၊ လက်ျာပုံ့ချို
ဝန်ပြည်လုံး ကျော်သား သေ၍ မယား အမွေခံသည်ကို၊ ဝန်အမှူး ခေါင်းအကြီးတို့
ကောက်စား လိုသည်ထို ကြောင့်ကို ရွှေနားတော်ကြားတော်မူ၍ လင်သေ မယား
အမွေခံသည်၊ မယား သေ၍ လင်အမွေခံသည်၊ မိဘ သေ၍ သားသမီးတို့အမွေခံ
သည်ကိုတရား တဘောင်မဖြစ်ကြဘဲကို ကောက်ခွဲသာမည် လေ၊ အမွေခံတို့အချင်းများ 1673
ကြ၍ စီရင်ရသည်ဖြစ်မှသာ ကောက်စား စေဟူ၍ ဗျာဒိပ်တော် ၁၀၃၅ ခုကပင်ရှိ
သည်၊ သို့ရှိသည် ဗျာဒိပ်တော်ကို မယိုမယွင်း ရအောင်မှတ်သား၍ မရေး ပဲပြည်လုံး
ကျော်သား အမှုတွင်သာ အချင်းများ၍ ရွှေနားတော်ကြားတော်မူ၍ ဗျာဒိပ်
တော်ရှိ ကြောင်း မင်းကျွန်တော်မျိုး တွင်ရွေးသား အမအ ထွေထွေဆို မိန့်ကြသည်၊
မင်းကျွန်တော်မျိုး လည်း ကျွန်အသည်အလာတို့သည် ငကျွန်တော်မျိုး ချည်း ဖြစ်သည်၊
မင်းကျွန်တော်မျိုး တွင်အချင်းများ၍ ရွှေနားတော်ကြားတော်မူလျှင်အမိန့်
တော်ရှိသည်ဟုဖြစ်သည်၊ စကား ရှည်စကား နည်း ဟူသမျှသည် မတရား သည်အမှုဟူ
၍ ဗျာဒိပ်တော်ရှိ ခြေသည်၊ အမိန့်တော်သို့စင်သည်အမှုဟူ၍သာ စီရင်ရမည်၊ အသည်
တွင်များ၍ ဗျာဒိပ်တော်ရှိသည်ဖြစ်လည်း မင်းကျွန်မျိုး မှာစကား ရှည်စကား
နည်း ဟူသမျှကို ဗျာဒိပ်တော်သို့အဝင်ဖြစ် ကောင်း သည်ဟူ၍ စီရင်ရမည်ကို မထောက်
မချင့်အထွေထွေဆို မိန့်ကြသည်၊ မင်းကျွန်အသည်အလာ မြို့နေရွာနေတို့တွင်လင်သေ
၍ မယား အမွေခံသည်၊ မယား သေ၍လင်အမွေခံသည်၊ မိဘ သေ၍သား မြေး အမွေ
ခံထိုက်သူတို့သည်တရား တဘောင်မဖြစ်အချင်း မများ စံလေသည်ကိုဝန်အမှူး ခေါင်း
အကြီး စာရေး မြို့စား ရွာစား တို့မကောက်မခွဲစေနှင့်တရား တဘောင်ဖြစ်၍
စီရင်ဝေစုရမှ ကောက်ခံစေ။

26 February 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၀ ပြည့်တပေါင်း လပြည့်ကျော် ၁၃ ရက် ၃ နေ့အမိန့်တော်

26 February 1679

ကိုလွှတ်တော်တွင်ပြန်သည်။

(မှိုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ထောင်သား၊ တံခါးသား၊ ထောင်ချင်း ၊ လမိုင်း တိုက်သား၊
ကြသား၊ ကျီသား ၊ ဥယည်သား၊ လက်မရွံ့၊ လက်မထောင်၊ သဘင်သည်၊ ဒေါင်ရွေး ၊ သက်
ကယ်ရိတ်၊ ယမ်းချက်၊ ပြသတ်တော်စေါင့်၊ ပြိုတိုက်တော်စေါင့်၊ မြေနန်းတော်စေါင့်၊
ဆင်ဆေးသမား ၊ ဆင်ပိုက်ပြင်၊ ဆင်မှာနှင့်စပ်သ၍၊ မြင်းဆေးသမား၊ မြင်း
ပိုက်မြင်း မှာနှင့်စပ်သရွေ့အနောက်ဝန်စီရင်နက်အမှုး အကြီး စုသပေါက်တော်
မှုး သွေးသောက်၊ မြင်းသည်သား လုင်၊ ရှမ်းသူငယ်သူကောင်း စု၊ ကျိုင်သည်ပါ
လူကောင်း အစု၊ ဗေဒင်စာပြန်သည်ကိုး စုပြင်အနောက်မှာနှင့်စပ်သရွေ့ တောင်
တံခါး ကစ၍အစုကြမ်းဟူသမျှကိုရှင်ပဥ္စင်း မပြုစေနှင့်၊ ရှင်ပဥ္စင်း ဖြစ်လေပြီး သည်
ကိုမူကား မဆိုသာပြီ၊ သည်အစုကြမ်းသား မိန်းမနှင့်ဝင်းတော်ငှမျက်နှာသား
မှစ၍ မှုးတော်မတ်တော်ကျွန်တော်မျိုး သူကျွန်ကျောင်း မှီတို့နှင့်မြင်သည်သား သ
မီး တို့ကိုအမိပါအဘပါမဆိုစေနှင့်၊ သည်အစို့တို့သာပါစေ၊ သည်အစုသား အမှုထမ်း
ယောကျာ်း တို့နှင့်တချား အစုမိန်းမတို့နှင့်သင့်၍မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမူကား
မိန်းမလိုက်မိန်းမပါယောကျာ်း လိုက်ယောကျာ်း ပါဖြစ်ရလိမ့်မည်၊ သည်အစို့ကြချင်း
သင့်၍မြင်သည့် သား သမီး တို့ကိုမူကါး မိန်းမလိုက်မိန်းမပါယောကျာ်း လိုက်ယော
ကျာ်း ပါစါရင်းသွင်း၊ သည်စုသား တို့သည်မကုန်မတတ်နိုင်၍ ကြေးကျွန်ဖြစ်နှင့်လေ
ရာထွင်အချား အစုနှင့်သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ ကျေး ရှင်ကျွန်သည် အစုသား ခြင်း
တို့နှင့်သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ သင့်ကြ၍မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမိဘ ဆွေမျိုး တို့ထတ်ကုန်
နိုင်၍ပေး ရွေး လျှင်လက်ထက်ပွား ဟူ၍မဆိုစေနှင့်၊ တန်ဘိုး ရွေး စေ၊ သည်အ
သာကျွန်ဖြစ်သသူတို့နှင့် ကျေး ရှင်ကျွန်ရိုး နှင့်သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ အစုအငန်း မရှိ
သည်ကျွန်နှင့်သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုကား အမိန့်
တော်ရှိသည့်အစို့သား ယောကျာ်း ကျွန်ဖြစ်လျှင်သား ယောကျာ်း တို့တန်ဘိုး ရွေး
စေ၊ သား မိန်းမကိုမရွေး စေနှင့်၊ မိန်းမသည်အမိန့်တော်ရှိသည်အစုသား ကျွန်
ဖြစ်လည်း သား**ယောကျာ်း**ကိုတန်ဘိုး ရွေး စေ၊ သား မိန်းမကိုမရွေး စေနှင့်၊ သည်
အစုသား တို့သည် ကျွေး မြီမရှိဘဲမှီ၍သူ ကျေး သူကျွန်ဖြစ်သည်ဟူ၍ မဖြစ်စေနှင့်၊ စစ်ကြော
၍ထုတ်၊ ကျွေး မြီပင်ရှိသော်လည်း ကိုယ်နေတန်ဆုံး တန်သည်ဖြစ်မှကိုဆုံးရမည်၊ ထောင်

သွား၊ တံခါးသွား၊ အနောက်သွား၊ သူငယ်တော်၊ ထမ်း စင်နှင့်စပ်သ၍၊ မြင်း နှင့်စပ်
သ၍၊ လက်မရှိ၊ လက်မထောင်သွား၊ ရှစ်စုသွား၊ ယောကျ်ား သာ ယောကျ်ား အမှုထမ်း
ကို ကြွေးမြီရှိသည်ဟူ၍ ကျေးကျွန်ဖြစ်၍ မရှိစေနှင့်၊ စစ်ကြော၍ထုတ်၊ ကြွေးမြီရှိ၍ ကျွန်
ဖြစ်သည်မှန်လျှင်သည် ကြေးကို ဝန်စာရေးတို့က စီရင်လုပ်ဆောင်စေ၍ဆပ်၊ မိန်းမ
ကိုမူကား ကြွေးမြီရှိသည်မှန်၍ ကျွန်ဖြစ်တန်လျှင်ဖြစ်ရလိမ့်မည်၊ တော်မှာသော်မူ
ကား မိန်းမသော်မူကား ပင်ဖြစ်သော်လည်း ကျေးကျွန်မဖြစ်စေနှင့်၊ စစ်ကြော
၍ထုတ်၊ ကြေးကိုလုပ်ဆောင်၍ဆပ်စေ၊ အသစ်ရောင်းဝယ်လျှင် ကြေးဆုံရလိမ့်မည်
ဒိုင်းတော်သွား၊ ဝင်းတော်သွား၊ တပ်တော်သွား၊ သူရဲ၊ ကောင်းဟန်၊ အမြောက်
သမား၊ ဝေါတော်သွား၊ ကျိုင်းတော်စွဲ၊ ရွှေတော်ပြေး၊ ရုံးတော်စမြောင်တုရင်
ပြော့သွား၊ နေရာချ၊ ပညာသည်၊ မျက်ပါးသည်အမိန့်တော်ရှိသည် အမှုထမ်း အရည်
တူအစုသွား မိန်းမတို့နှင့်အထက်က အမိန့်တော်ရှိသည်အစုကြမ်းများကိုမြင်သည် သေ
နတ်ကစ၍ သွေးသောက်စုမှူး တော်မတ်တော်ကျွန်တော်မျိုးတို့နှင့်သင့်၍မြင်သည့်
သားသမီးတို့ကို ယောကျ်ားလိုက်ယောကျ်ားပါ မိန်းလိုက်မိန်းမပါဖြစ်စေ၊ ကျွန်
တော်မျိုး မိန်းမနှင့်သူ ကျေးသူကျွန်တို့နှင့်သင့်၍မြင်သည့်သားသမီးတို့ကိုဘိုးတော်
ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး လက်ထက်တော်က မိန်းမအလွတ်သူ ယောကျ်ားသူကျွန်သင့်
ကြ၍သားသမီး မြင်လျှင်ခွဲဝေသည်အလွတ်သူတို့တရားကိုမနုရာဇာတို့စီရင်ထုံး စီ
ရင်နည်းအတိုင်း မိန်းမအလွတ်သူ ယောကျ်ား ကျွန်သင့်၍သွား ယောကျ်ား သွား
မိန်းမမွေးမြင်သည်ဖြစ်စေ၊ ယောကျ်ား ချည်းသာမိန်းမချည်းသာမွေးမြင်သည်
ဖြစ်စေ၊ သုံးစုစု၍နှစ်စုကိုမိန်းမအလွတ်သူရပစေ။ တစုကိုယောကျ်ား ရှင်ရပ
စေ၊ မိန်းမကျွန်အလွတ်ယောကျ်ား နှင့်သင့်၍မြင်သည့်သားသမီးကိုယောကျ်ား
လိုက်ယောကျ်ားပါဖြစ်စေ၊ သည်အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း နည်းကြအောင်စီရင်၊
သည်အစုသွားတို့သည် ကျွေးမြီမရှိပဲကိုယိုးမဲမှီခို၍မနေစေနှင့်၊ ထုတ်၊ ကြွေးမြီပင်ရှိ
သော်လည်း ကိုနေတန်ဆုံးတန်သည်ဖြစ်မှကိုယ်ဆုံးရမည်၊ ဒိုင်းတော်သွား၊ ဝင်းတော်
သွား၊ သူရဲ၊ ကောင်းဟန်၊ အမြောက် သွား၊ ဝေါတော်သွား၊ ကျိုင်းတော်စွဲ၊ ရွှေတော်
ပြေး၊ ရုံးဆော်၊ စမြောင်တုရင် ပြော့သွား၊ နေရာချ၊ ပညာသည်၊ မျက်ပါးသည်အမိန့်
တော်ရှိသည်အမှုထမ်း ရည်တူသည်အစုတို့သည်သူကျွန်ဖြစ်လေရာတွင်အခြား အစုနှင့်

10 April 1679

ဖြစ်စေ ကြေး ရှင်ကျွန်သည်အစုသား ခြင်း တို့နှင့် သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ သင့်၍မြင်သည်သား သမီး တို့ကိုမိဘ ဆွေမျိုး တို့သည်တတ်ကုန်နိုင်၍ ရွေး သော်လက်ထက်ပွါး ဟူ၍ မဆိုစေနှင့်၊ တန်ဘိုး ရွေး စေ၊ အစုအငန်း မိဘ ဆွေမျိုး တို့သည်၊ မရွေး ဝဲဝန်စါရေး ကသွား သူတို့သည်၊ ယိုး မယ်၍မရွေး မထုတ်စေနှင့်၊ သည်အစုသား ကျွန်ဖြစ်သည်သူတို့နှင့် ကြေး ရှင်ကျွန်ရှိသော်လည်း ဖြစ်စေ၊ အစုအငန်း မရှိသည်ကျွန်နှင့် သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ သင့်၍မြင်သောသား သမီး တို့ကို သော်မူကား အမိန့်တော်ရှိသည်အစိုသား ယောက်ျား ကျွန်ဖြစ်လျှင်သား ယောက်ျား ကိုတံဖိုး ကိုရွေး စေ၊ မိန်း မကိုမရွေး စေနှင့်၊ မိန်း မသည်အမိန့်တော်ရှိသည်အစုသား ကျွန်ဖြစ်လည်း သား မိန်း မကိုတံပိုး ရွေး စေ၊ သား ယောက်ျား ကိုမရွေး စေနှင့်၊ မိဘသားချင်း ဆွေမျိုး တို့သည်ပေး ရွေး လျှင်တံပိုး ပေး ရွေး စေ၊ သည်အမိန့်တော်ရှိသည့်နေ့မှစ၍အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရသော်၊ ဝန်စာရေး ပြုသသူတို့အ ခြေရှိမည် မမှတ်နှင့်၊ သေနတ်မြင်း သည်၊ ရွှေပန်းပန်သွေး သောက်စုကျွန်တော်မျိုး တို့သည်မင်း မှုမင်း ရာကိုကြောက်၍ ရှောင်လွှဲယိုး မယ်ကပ်ခို၍မင်း သား မင်း မြေး မှူး တော်မတ်တော်တို့တွင်မှီခို၍တက်သက်၍မနေစေနှင့်၊ ကြေး ငွေပင်တင်သော်လည်း ကိုယ်ဆုံး တန်မှသာနေစေ၊ ကိုယ်မဆုံး တန်လျှင်မနေစေနှင့်၊စစ်ကြော၍ထုတ်။

10 April 1679

သက္ကရာဇ်၁၀၄၁ခုကဆုံလဆန်း ၁၂ရက် ၆ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့်၉ဂ – ၁ရ၁ – ရပေ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ရွှေခွန်တော်၊ ငွေခွန်တော်၊ ဃောခွန်၊ ပိုးခွန်၊ သစ်သီး ခွန်၊ ပန်းယို အခွန်တော်ကို ကျေးဇူးသစ္စာတော် ၂ ပါး ရှိသည်အတိုင်း မလစ် မဟင်း မယွင်း မယိုဂ်ရအောင် ၁၂ ရာသီအလိုက်အထူးထူး အပြားပြား ပေါ်သည့် သစ်သီး ပန်းယိုတို့မှစ၍ ရွှေခွန်တော် ငွေခွန်တော်များကိုအစဉ်မပြတ်ဆက်သွင်း ရမည်။ မုတ္တမအခွန်တော်ဝန်၊ တောင်ငူအခွန်တော်ဝန်ခန့်ထားတော်မူသည်။ ရွှေနန်းငိုးရှမ်းပြည်ရှိ ငွေခွန်၊ မြစ်ညာရှိ ငွေခွန်၊ အကြေ ၉ ရွာ၊ အညာ ၉ ရွာ၊ ငွေခွန်၊ တုရွင်းတိုင် ငွေခွန်တော်များ မှာ ငွေခွန်ဝန်သီးခြား၍ခန့်ထား တော်မူသည်၊ ရွှေငွေသွေး ပွဲ့လျက်အခွန်တော်များ မှာလည်း ကျီဝန်ကနှိုး ဆော် စီရင်ဆက်သွင်းရမည်။ အမိန့်တော်အကြိမ်ကြိမ်ပြန်၍ ရှိသည်ကိုမတည်ရ၊ ကူးသန်း ရှက် တင်စီရင်ကြသောကြောင့်အခွန်တော်ဆက်ကျွန်တော်မျိုး ဆင်းရဲသား မငြိမ်မဝပ် ရှိသည်၊ သင့်သည်လော၊ ဝန်တို့သီခြား ခန့်ထားတော်မူသည့်အတိုင်း ဆက်သွင်း စေ ပြန်ဆိုသည်။

(10 April 1679)

(သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုကဆုန်လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့ပြန်သည့်အမိန့်တော်။)

(စမ္ပူဒီပဥဆောင်း ၊ မျက် ၈၂၊ အုပ်ချုပ်ပုံ၊ စ၊ မျက် ၃၁၃)

(31 May 1679)

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု (ပထမဝါဆိုလဆန်း ၃ ရက် ၀ နေ့) ရွှေတိုက်စာရင်းဝင်

အရှေ့ဘက်တိုက်စု ကျေးရွာစာရင်း

၁ အောင်ပင်လယ်

၂ ဒေါင်ပင်လယ်ကန်အသည်

၃ အုတ်ဖို

၄ အုန်းကွမ်း

၅ ဘုတ်ရွာ

၆ ကင်းရွာ

၇ ကြပင်း

၈ ရွှေခုံတိုင်

၉ မြစ်တွင်း

၁၀ မကွေးတရာ

၁၁ ကွဲနဖါး

၁၂ ခက်ဘင်

၁၃ တောင်အင်း

၁၄ မဏ္ဍရာ

၁၅ ရေမြပုကန်

၁၆ တောင်ပြုံးငယ်

၁၇ စကြင်

၁၈ စကြင်တောင်ရွာ

၁၉ သပြေလှ

၂၀ စုံးရွာ

၂၁ စဝိုင်

၂၂ နာရိတောင်

၂၃ မြစ်သစ်ငယ်
၂၄ ဝရင်းတုတ်
၂၅ ကွမ်းစည်
၂၆ ပြောင်ပြလင်းဇင်း
၂၇ ကွန်သာယာ
၂၈ ကင်ကုံပယ်
၂၉ ပေါက်နက်
၃၀ ရေကြည်
၃၁ ရေနှံ့သာ
၃၂ ဆေးဟောင်း
၃၃ ဆေးသစ်
၃၄ ဝါတန်ဆက်
၃၅ ငှက်ကြီးသိုက်
၃၆ ရက်ဘား
၃၇ ရမာန်
၃၈ ယမုံ
၃၉ မုံတော
၄၀ ရေထွက်

အနောက်ဘက်တိုက်စုကျေးရွာစာရင်း

၁ သွန်ရွာ
၂ မန်လည်
၃ သက်ပန်း
၄ တောင်တွင်းငယ်
၅ ဝဲနှံ့သာရွာ
၆ မလွန်မတ္တီလာ
၇ ထီးလိုင်

၈ တပယ်

၉ မြောင်လှမြို့

၁၀ မြင်း ခုံတိုင်မြို့

၁၁ သဲကျေး ရွာ

၁၂ နှံ့သာရွာ

၁၃ ခေါင်း ကွဲရွာ

၁၄ ငမြာကြီး

၁၅ သကြင် မြောက်ရွာ

၁၆ လှိုင်း တက်မြို့

၁၇ ပြင်စည်မြို့

၁၈ ကင်း တောက်ရွာ

၁၉ ရွာသယာရွာ

၂၀ ရန်နောင်မြို့သစ်

၂၁ ရန်နောင်မြို့အဝင်ဇီး ချို

၂၂ ဖွတ်အင်း

၂၃ သာဂရ

၂၄ မြို့တင်မြို့

၂၅ ပင်လှ

၂၆ ကျီသာ

၂၇ ငန်စွန်

၂၈ ထရကန်

၂၉ လှိုင်တက်မြို့

၃၀ ကင်း သာရွာ

၃၁ မင်း လှရွာ

၃၂ မင်း လှကင်း သာရွာ

၃၃ လှိုင်တက် ငွေစွန်

၃၄ ဝါရွက်
၃၅ အင်း နီ
၃၆ ကြောက်မြို့
၃၇ မှုင်ထိတ်
၃၈ မြစ်စုတ်
၃၉ မလည်
၄၀ . . .
၄၁ . . .
၄၂ . . .
၄၃ . . .

တောင်ဘက်တိုက်စု ကျေး ရွာစာရင်း

၁ ဆင်ရင်ရွာ
၂ ငမြောငယ်
၃ ကျောက်မဆင်
၄ နွယ်ရေခက်
၅ လင်ကတော
၆ ချောင်း ဆုံကြီး
၇ ညောင်မရွာ
၈ တရား
၉ ကြက်မောက်
၁၀ သပြေ
၁၁ ချောင်း ဆုံငယ်
၁၂ မြောက်မှုား
၁၃ ပျည်း မ
၁၄ ပြဖွဲ့ဒတ်
၁၅ ဖြစ်သီ

၁၆ လယ်အိုး
၁၇ ထီး ကျိုင့်
၁၈ ဗန်ရွာ
၁၉ မကျည်း ဌ
၂၀ ပုပ္ပါး ရွာ
၂၁ မတောင့်တ
၂၂ ဦး နှောက်
၂၃ စကား
၂၄ မြို့ကြီး
၂၅ ဖြစ်သီ
၂၆ ဆုံတား
၂၇ ဝကျ
၂၈ မင်း ရွာ
၂၉ လုံပေါင်
၃၀ ဘူး တောင်း
၃၁ ငဇင်
၃၂ လက်ပံ
၃၃ ဆင်စွယ်
၃၄ သလင်း
၃၅ စင်ဆယ်
၃၆ ငမှိုင်း
၃၇ တကော
၃၈ ညည့်ရှော
၃၉ ဆသိမ်
၄၀ ကျော်ရွာ
၄၁ မြတ်ဝန်

၄၂ ငနံသင်

၄၃ လယ်ကန်

၄၄ ကက်ရင်

၄၅ ပလဲရွာ

၄၆ ငကြောင်ရွာ

၄၇ တည်ကြည့်ရွာ

၄၈ ဝယ်ပေါင်ရွာ

၄၉ ကျွတ်ရွာ

၅၀ ကျောက်မြစုံချက်

၅၁ စုံခံချင်

၅၂ မိဘုရား

၅၃ မင်းကန်

၅၄ ခေါသင်္ကြီ

၅၅ ပန်းတိန်တော်

၅၆ တောကသောင်

၅၇ သိတုန်

၅၈ မြဲနဲ

၅၉ ကျိုင်ခမောက်

၆၀ ရွာသမင်

၆၁ မုံပြစ်

မြောက်ဘက်ကျေး ရွာစါရင်း စု

၁ မောက္ကတော်

၂ သင်တော

၃ ငစည့်ကိုင်

၄ ငစည့်ကိုင်တောင်အောက်

၅ ဘောက်ရှရွာ

(31 May 1679)

၆ မှက်ထိ

၇ ဂုံမ္ဗကား ရွာ

၈ မြင်ထွင်

၉ မုံရွာ

၁၀ ဈေတက်

၁၁ တောင်ကြား

၁၂ ကုလား ရွာ

၁၃ ငသုံ့ရွာ

၁၄ ခေါက် ရောင်ရွာ

၁၅ ဟင်္သာရွာ

၁၆ သာဝတ္တိ

၁၇ တည် တော

၁၈ ငကင်

၁၉ ဆေရ

၂၀ နန်နုန်ရွာ

၂၁ ကွမ်း ဘုံး

၂၂ ကျွန်း တော

၂၃ ဘိန်ကား

၂၄ မြောင်

၂၅ မုတ်ဆိုး ချံ

၂၆ တန်တည်

၂၇ ကုန်း ရွာ

၂၈ ရင်မိဿံ

၂၉ မ တောင့်တ

၃၀ ရွာသာ

၃၁ နဘက်

၃၂ ကျောက်ရစ်

၃၃ ကြာပန်း ညို

၃၄ အင်း ပဲအင်း တိုင်

၃၅ သစ်ဆိမ့် ယော

၃၆ ပဲခွဲ

၃၇ ဆင်ကွတ်

၃၈ သံမောက်

၃၉ ဆင်ကလည်

၄၀ မြင်း မူ

၄၁ မြေနဲ

၄၂ အင်း မ

၄၃ ရွာသစ်ကြီး

၄၄ မြင်း မေ

၄၅ ပြောရွာ

၄၆ ရွာသံ

၄၇ ဝဏ္ဏနာ

၄၈ အုန်း ပေါက်

၄၉ ညောင်ရင်း

၅၀ မန်ကျည်း တုံ

၅၁ ကြေး မုံ

၅၂ မဇေရွာ

၅၃ သရိုင်ရွာ

၅၄ ရေဝင်

၅၅ ရတုံ

၅၆ သိန်ကတော

၅၇ စဉ်သာ

(31 May 1679)

၅၈ စဝေပုံတောင်
၅၉ ရေဟို
၆၀ စမွန်
၆၁ ပယ်သဝယ်
၆၂ ခဏ္ဍရာ
၆၃ မအုပ်ရွာ
၆၄ ချောင်းဦး
၆၅ လှထွေ
၆၆ ဝလို
၆၇ အင်းရှည်ချော်
၆၈ ကျောက်ကါ
၆၉ ကူခေါင်း
၇၀ ရုသာ
၇၁ တပဲယင်းခွဲ
၇၂ မြေနဲ
၇၃ ဆံတော်ဆွဲ
၇၄ မြင်စသာ
၇၅ ဘူးရှောက်
၇၆ မုတ်ဆိုးဘို
၇၇ မန်ကျည်းစဉ်
၇၈ ခက်လုံ
၇၉ ရွာစိုက်
၈၀ ထုံးကြီး
၈၁ ရဝေရွာ
၈၂ စောဘွတ်အို
၈၃ သင်တွဲ
၈၄ မင်းရွာ

ဆင်ကျည်တိုက် ကျေး ရွာစီရင်စု

၁ ငမုံ

၂ ပဒူ

၃ ဆား ထုံး

၄ ပုံသွင်

၅ သပေါက်ရွာ

၆ လက်ပန်တိုင်

၇ ပတော်ပြင်

၈ မုံညင်ပြင်

၉ ဝက်ရဲငါး ရွာ

၁၀ ယင်း မါ

၁၁ ထောင်မှိုင်း

၁၂ ပတိုသာ

၁၃ မောင်တုံး

၁၄ လင်း ဇရက်

၁၅ လှည်း ခုတ်

၁၆ ချင်ပြန်

၁၇ ဝရာ

၁၈ ငလည်ပေါက်

၁၉ တောပု

၂၀ လည်ခုတ်

၂၁ လမိုရ်

၂၂ ကံကြီ

၂၃ မြစ်ကိုင်

၂၄ ဇီး ပကြီ

၂၅ ဇီး ပကြီ မြောက်ရွာ

၂၆ ကပ်ပွက်

၂၇ ပတူရွာ

၂၈ ငွေတင်

၂၉ မအူငယ်

၃၀ သက်ကဲပု

၃၁ ဓါတ်တည်

၃၂ တုရွာ

၃၃ မအူကြီး

၃၄ ငနန်း သောက်

၃၅ ငသတင်

၃၆ ရွာပုကြီး

၃၇ ထိန်နယ်

၃၈ တောင်ရင်း

၃၉ ရွှေပန်း ပင်

၄၀ ဝက်ခဲ

၄၁ ရင်ပေါင်တိုင်

၄၂ အောင်သာ

၄၃ ကမ္ဘဏ်

၄၄ ဆင်တဲ

၄၅ ရွာသစ်

၄၆ ပျာအို

၄၇ နွားကြီး

၄၈ မန်ကျည်း ကြွတ်

၄၉ အုတ်ရှစ်ပြာ

၅၀ တတ်ရွာ

၅၁ သက်ရွာ

၅၂ မဲဇလီ
၅၃ ကံသစ်
၅၄ စိုင်နံ့
၅၅ မြင်မွေးဘောင်သာ
၅၆ ဝက်ရဲအဝင်ရွာ
၅၇ နက်ရင်တောင်
၅၈ မြေနက်
၅၉ ဆင်ရွာ
၆၀ ရန်နောင်

တွင်းသင်းတိုက် ကျေး ရွာစါရင်း စု

၁ မြေကြက်ဆူ
၂ ကပိုင်
၃ ကျပို့
၄ အောင်သစ်ဆိမ့်မအူ
၅ မုံညိုရွာ
၆ စချမ်းသာ
၇ မစရိတ်ရွာ
၈ ခွင်ကိုင်
၉ ဒေါင်းရွေ
၁၀ မအူငယ်အလယ်ရွာ
၁၁ အနိမ့်ပေါင်း ဝ
၁၂ အုတ်ရှစ်ကျေး
၁၃ ယင်းတိုက်
၁၄ ဆင်ကွတ်
၁၅ ညောင်စောက်
၁၆ မုံလှ

၁၇ ချည်ပါ

၁၈ စောကြီး

၁၉ မွန်သာ

၂၀ ဝရုံ

၂၁ သုဓနု

၂၂ ရွှာထွမ်

၂၃ မကြည်ပြုတ်

၂၄ ဟံလင်း

၂၅ သစ်ရောင်

၂၆ တလိုင်း ရွှာ

၂၇ ပြည်တော်သာ

၂၈ ချောင်း ကောက်

၂၉ မြွေရွှာ

၃၀ ဆာတုံပြည်မ

၃၁ ကဝ်ဖြူ

၃၂ ပေါင်း ဝရွှာ

၃၃ ငတ်ဝ

၃၄ လင်း ယင်

၃၅ မင်း တုံး

၃၆ တဒုံ

၃၇ ယင်း မတော

၃၈ ကင်း မိပေါက်

၃၉ ဗိုင်ရှာ

၄၀ မန္တလေး

၄၁ ရှား ကိုင်

၄၂ လေကြောင်သင်

၄၃ ရွှေပုလဲ

၄၄ မောက်လုတ်

၄၅ ကောင်း စင်

၄၆ မင်း စု

၄၇ တောင်ခြေ

၄၈ ကြိုဟ်ရွှေ

၄၉ မင်ကျို

၅၀ တပယ်

၅၁ ကွမ်း ရွှေ

၅၂ တောင်ကန်

၅၃ မိတ္တီလာ

၅၄ ကုလအုမ်

၅၅ ကုတ္တိယာရွှေ

၅၆ မဲကိုင်

မဟာဒါန်တိုက် ကျေး ရွှေစါရင်း စု

၁ မင်တောင်

၂ ငါး ပတ်ချောင်း

၃ အုတ်နှဲ့ဘုတ်

၄ အနိမ့်မင်း ရွှေ

၅ ကျေး နှင်

၆ ကျောက်ရစ်

၇ လယ်ကြီး

၈ လက်ပံတောင်

၉ ကမ်ဖြူ

၁၀ ရွှေသစ်

၁၁ ရွှေဘင်

၁၂ တုံရွာ
၁၃ မောက်သရက်
၁၄ မြောင်
၁၅ ကျောင်း တောင်ရွာ
၁၆ ကိုင်း ရွာ
၁၇ ဇီး တောရွာ
၁၈ ခွေး ကုံး
၁၉ ပစွာ
၂၀ ကြောင်သင်
၂၁ တွဲပွဲ
၂၂ ကျတက်
၂၃ လက်တောင်း ကြီး
၂၄ လက်တောင်း ငယ်
၂၅ မတောက် ခေါင်း
၂၆ စသာရွာ
၂၇ ရှာထောင်
၂၈ နမဲလှ
၂၉ မှူး ငရွာ
၃၀ မင်း ရဲရွာ
၃၁ ကြခတ်သာစည်
၃၂ သစိုး ရွာ
၃၃ မင်း ရွာ
၃၄ ရှဉ့်ပေါက်ဝရွာ
၃၅ ဆခါသာစည်
၃၆ ိုက်သရက်
၃၇ သစ်ခေါင်း ဆိတ်

၃၈ သာစံရွာ
၃၉ ဖလကန်
၄၀ ကျေး တိုင်
၄၁ သစ်ဘရာ
၄၂ ပေါက်မြင်
၄၃ မုံကျုင်း
၄၄ အိုး မ
၄၅ အင်း တန်
၄၆ လက်လုတ်
၄၇ ကျီရွာ
၄၈ ဘုရား ထု
၄၉ တောင်သမန်
၅၀ ရွာတင် ကျေး
၅၁ ရေကတူး
၅၂ ငကြောင်တုံ
၅၃ တောင်သင်း
၅၄ စလင်း ဝင်မနာ
၅၅ ကျပင်း
၅၆ တောင်ပြင်
၅၇ တစိုက်
၅၈ မှင်း တိုက်
၅၉ ပြင်တကျဉ်း
၆၀ ဇဝရွာ
၆၁ ပြင်ဆက်
၆၂ ငတန်
၆၃ မိုး ထောင်
၆၄ ဆံဆက်

31 May 1679

သက္ကရာဇ်၁၀၃၀သက္ကရာဇ်၁၀၄၁ခုပထမဝါဆိုလဆန်း ၃ ရက်ဝ နေ့၄ ချက်တီး ကျော်ဖနာရီပြည့်တွင်သား ၅သား တို့ကိုအစတည်၍တိုင်ဘွဲ့ဘက်သည့်စါရင်း စု။

အရပ်ရပ်မြို့ရွာကိုစစ်သည့်စာရင်း

ပင်း ယမြို့မတိုင်မလွတ်	၁	
၄င်း အသည်တိုင်	၁	၂၁
ပင်း တလဲမြို့အသည်တိုင်	၁	၂၀
၄င်း ကျိုးရှုတိုင်	၁	၂
ပြင်စည်မြို့အသည်တိုင်	၁	၃၄
၄င်း ကျိုးရှုတိုင်	၁	၄၃
ညောင်အုပ်မြို့ကျိုးရှုတိုင်	၁	
၄င်း အသည်တိုင်	၁	၁၂၁
ကျောက်ဆောက်မြို့ကျိုးရှု	၁	၅
၄င်း အသည်တိုင်	၁	၁၇
ဂလုတ်မြို့ကျိုးရှု	၁	၁၄
၄င်း အသည်တိုင်	၁	၁၉၅၉၁
တောင်ဆင်း မြို့	၁	၂
၄င်း အသည်တိုင်	၁	၁၂
ငါရေကောက်မြို့ကျိုးရှု	၁	၀
၄င်း အသည်တိုင်	၁	၁၂၁
တရွှင်း တိုင်ကျိုးရှု	၁	
အသည်တိုင်	၁	၃
ကျောက်ပန်း တောင်း	၁	၃၀
အသည်တိုင်	၁	၁၄
ယင်း တော်မြို့ကျိုးရှု	၁	၀၅
အသည်တိုင်	၁	၁၀
ပင်း မြို့ကျိုးရှု	၁	၂

၎င်း အသည်တိုင်	၁	၅
နတ်မောက်ကျုရှု	၁	၄၅
၎င်း အသည်တိုင်	၁	၄၂
တောင်တွင်း ကြီး မြို့	၁	၁
၎င်း အသည်တိုင်	၁	၇
ပုပ္ပါး မြို့ကိုရှု	၁	၃
၎င်း အသည်တိုင်	၁	၈၄
ပုဂံမြို့ကိုရှု	၁	မ
၎င်း အသည်တိုင်	၁	၆၉
ရွာသာကိုရှု	၁	၂၃
၎င်း အသည်တိုင်	၁	၆၉
ရွာသာကိုရှု	၁	၁၂
၎င်း အသည်တိုင်	၁	၄၇
ငစဉ့်ကူး မြို့ကိုရှု	၁	မ
၎င်း အသည်တိုင်	၁	၆၅
စလေမြို့ကိုရှု	၁	၃
၎င်း အသည်တိုင်	၁	၄၃
ပခန်း ငယ်မြို့ကိုရှု	၁	၅၅
အသည်တိုင်	၁	၄၈၉
ကျောက်ရဲမြို့ကိုရှု	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၂
ဝက်မစွတ်မြို့ကိုရှု	၁	၉
အသည်တိုင်	၁	၅
ရေနံချောင်း မြို့ကိုရှု	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၂၄
မကွေး မြို့ကိုရှု	၁	၄

အသည်တိုင်	၁	၅၀
ပဌနကိုရ်ကျီမှူး	၁	၈
အသည်တိုင်	၁	၁၀၃
ပတိန်း မြို့ကျီမှူး	၁	၂
အသည်တိုင်	၁	၁၇
မဘဲမြို့ကျီမှူး	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၁၄
စကုမြို့ကျီမှူး	၁	၄၃
အသည်တိုင်	၁	၆၆
လယ်ကိုင်း မြို့ကျီမှူး	၁	၃၂
အသည်တိုင်	၁	၄၀၃
တောင်ခွင်မြို့ကျီမှူး	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	၃၁
စလင်း မြို့ကျီမှူး	၁	၁၀
အသည်တိုင်	၁	၁၆၉
ဆောက်မြို့ကျီမှူး	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၆
လောင်း ရှည်မြို့ကျီမှူး	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၆
ယောမြို့ကျီမှူး	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၄၄
ပခမ်း မြို့ကျီမှူး	၁	၁၈
အသည်တိုင်	၁	၁၅၁
ရဲ လှေကျီမှူး	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၁၄၈
အမြင့်မြို့ကျီမှူး	၁	၂
အသည်တိုင်	၁	၆၅

သထုံမြို့ရွှာ	၁	၁ ဒိ
အသည်တိုင်	၁	၃ ၄ ၅
ကန်း နီမြို့ကျီရွှာ	၁	၃
အသည်တိုင်	၁	၁ ၃ ၁
မင်း ကင်း မြို့ကျီရွှာ	၁	၂
အသည်တိုင်	၁	၁ ၂
ထီး လင်း မြို့ကျီရွှာ	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၂ ၉
ကလေး သောင်သွတ်မြို့ကျီရွှာ	၁	ဒိ
အသည်တိုင်	၁	မ
ကလေး သောင်သွတ်မြို့ကျီရွှာ	၁	၅ ဒိ
အသည်တိုင်	၁	မ
မြေတူး မြို့ကျီရွှာ	၁	၃ ၄ ဒိ
အသည်တိုင်	၁	၁ ဂ
မင်း ကင်း မြို့ကျီရွှာ	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၁ ဂ ၅
စည်ပုအဓုရမြို့ကျီရွှာ	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	၄
ကသောမြို့ကျီရွှာ	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	မ
မြှတောင်မြို့ကျီရွှာ	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၁ ဒိ
ကြိုညှပ်မြို့ကျီရွှာ	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၇ ၅
စမ္ဗာနဂိုရ်မြို့ကျီရွှာ	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၃

ပြည်မြို့သံလျှင်ထံ	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	မ
စစ်ကိုင်း မြို့ကျီးစု	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	၂၄
မြေထဲမြို့ကျီးစု	၁	၈
အသည်တိုင်	၁	၁၅၉
ကသမ့်မြို့ကျီးစု	၁	၂
အသည်တိုင်	၁	၁၂
သရက်မြို့ကျီးစု	၁	၁၆၂
အသည်တိုင်	၁	၂၅၅
မလွန်မြို့ကျီးစု	၁	၄
အသည်တိုင်	၁	၃၀
မြင်ကူမြို့ကျီးစု	၁	၅
အသည်တိုင်	၁	၇
မင်းတုံး မြို့သူကြီး ကင်း စောင့်	၁	၆၇
စချီ	၁	၁၃
အသည်တိုင်	၁	၆၈
တိုင်တား မြို့သူကြီး ကင်း စောင့်	၁	၃၆
အသည်တိုင်	၁	၁၃၉
ဖိုး ခေါင်	၁	၁၃၅
မြို့သစ်သူကြီး ဖိုး ခေါင်တောင်ဦး	၁	၂၀
အသည်တိုင်	၁	၂၃၂
ဝတီး မြို့သူကြီး	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	၉
ရမည်း သင်း မြို့	၁	၅
ဘဏ္ဍမြို့	၁	၆

ပုဘက်မြို့	၁	၂၁
မိုး တား မြို့သူကြီး	၁	၃
အသည်တိုင်	၁	၁၈
ကောင်း တုံမြို့သူကြီး	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	၁၄
ကောင်း စင်မြို့သူကြီး	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	၁
ယင်း ခဲမြို့သူကြီး	၁	၁၁
အသည်တိုင်	၁	
ရတနာပူ ရွှေပြည် တော်ပြည်စိုး	၁	
၎င်း အသည်စု	၁	
မနုဖြူမြို့	၁	
ဟံသာတမြို့	၁	
ကြံခင်း မြို့	၁	
ဒဂုံမြို့	၁	
ကနောင်မြို့	၁	
ပသိမ်မြို့	၁	
ဒလမြို့	၁	
မုတ္တမမြို့	၁	
ပနံမြို့	၁	
မြစ်သား မြို့	၁	
မြင်း ခုံတိုင်မြို့	၁	
စဉ်သာမြို့	၁	
ဝေါမြို့	၁	
ညောင်အုဝ်မြို့	၁	
မြင်စိုင်း မြို့	၁	

2 June 1679

29 January 1316
သက္ကရာဇ် ၆၇၈ ခုတပေါင်း လဆန်း ၆ ရက် ၅ နေ့ညတချက်တီး ကျော်၅နာရီ ၁ ပါဒ် ၁၀ ဗီဇနာအဿ လီဿ နက္ခတ်မွန်း တည့်ဝိဇယပူရမြို့ကိုသီဟသူ (တည်) သည်၊ မြို့နန်း တော်၊ အတွင်း ကျောင်း ၊ ရွှေဂူ၊ စည်း ခုံ၊ ထောက်ဂှည်ကန်၊ ကန်လှ၅် ခုနစ်ဌာ နကိုတချိန်တခါတည်း တည်တော်မူသည်။

17 November 1322
သက္ကရာဇ်၆၈၄ခု နတ်တော်လဆန်း ၉ ရက် ၄ နေ့ဥဇနာမင်းကြီး ရွှေ 13 January 1323
နန်း တက်ရာတွင်တပို့တွဲလဆန်း ၇ ရက် နေ့အမှုထမ်း တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည့်အစုကား ပန်း ရမြင်း ၃၀၀၊ သင်းကြီး မြင်း ၃၀၀။ ညောင်ရမ်း မြင်း ၃၀၀။ ကျောက် ဆောက်မြင်း ၄၀။ သင်တောင်မြင်း ၃၀၊ ရွှေကာ ၃၀၀၊ ရွှေဒိုင်း ၃၀၀၊ ရွှေ လေး ၃၀၀ဘွဲ့၍ ရွှေတိုက်တော်သွင်း သည်။

မြောက်ဘက်မြင်း ၁၅၀။ ပင်စည်မြင်း ၁၅၀။ ယူတော်မြင်း ၁၅၀၊ လက်ရွေး ကြီး မြင်း ၁၅၀၊ လက်ရွေး ငယ်မြင်း ၇၀၊ ကြောင်သင်း မြင်း ၅၀၊ မြင်း သည်ကြီး မြင်း ၃၀၊ ခက်လုံ ၃၀၊ မြို့ကံကျွေး စေခန့်တောင်သင်း အစုသည်အ 30 October 1326
စုစုတို့ကိုသက္ကရာဇ်၆၈၈ခု နတ်တော်လဆန်း ၅ ရက် ၅ နေ့ဇေယပူရမြို့၌မင်း ပြု သောအသခ်ယာ စောယွန်း ဖွဲ့၍ ရွှေတိုက်သွင်း၏။

6 May 1435
ပြင်စီမြင်း ၃၆စီး ကိုသက္ကရာဇ်၇၉၇ခု နယုန်လဆန်း ၁၀ ရက် ၆ နေ့ ရတနာပူရတွင်ပဌမမင်း ခေါင်ထပ်၍ဘွဲ့တော်မူသည်။

တောင်ငူတွင်ရဲရင့်သည့်သူကောင်း သား မြေး တို့ကိုရွေး ကောက်ဖွဲ့ သည်ကား နက်မြင်း တစု၊ တံဆောင်း မြင်း တစု၊ လက်ဝဲမြင်း တစု၊ လကျာ်မြင်း တစု၊ ၅်မြင်း စုတို့ကို ကေတုမတီမြို့၌ဆက်၍တည် သောမဟာသ်ရိ ဇေယသူရဘွဲ့တော် မူ၏။

9 December 1507
သက္ကရာဇ်၈၆၉ခုပြာသိုလဆန်း ၇ ရက် ၅ နေ့သလ္လာဝတီမြစ်သက်ကယ်နန်း တော်တွင်ရဲဘော်မြင်း စု၂၀ဘွဲ့တော်မူသည်။

1534
ရဲဘော်မြင်း ၂စုကိုသက္ကရာဇ်၈၉၆ခုမင်း တရား ရွှေထီး တောင်ငူ တွင်ဘွဲ့သည်။

1593
သက္ကရာဇ်၉၅၅ခုဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်မင်း တရား သား ငါး ဆူဒါယ ကာ ရွှေပြည်မြင်း ကိုဘွဲ့သည့်အကြောင်းကား ကျေး စား ရွာစားတို့သား မြေးတို့ကိုဘွဲ့သည်။

ဒိုင်း ကိုင်အင်း တရော်၄၀၀၀၀၊ ဒိုင်း ၁၀၀လျှင်အမှုး ၁၊ ဒိုင်း ကိုင်၄၀၀၀၀ဇာမှုး ၄၀၀တို့ကိုသက္ကရာဇ်၉၂၉ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၁ ရက်၄နေ့မြင်း 10 December 1567 ခင်း မထွက်မီအမိန့်တော်ပြန်သည်၊ အရပ်စုကား မိုး ကောင်း နှင့်ခန္တီး စပ်ကြား တွင်ရှိသည့်လူစု၊ ဗန်း မော်နှင့်မို း ဝန်း စပ်ကြား ရှိသည့်လူစု၊ မိုး ကောင်း နှင့်မိုး ညှင်း စပ်ကြား ရှိသည့်လူစု၊ ပလောင်၊ လဝ၊ ကချင်၊ ကရင်၊ အင်း တရော်၊ အင်းကျယ်၊ ရှမ်း ၊ ယွန်း သည်လူမျိုး တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည်။

အင်း ဝတွင် ပြေ့သား သင်း မှုး သား မြေး တို့ကိုနတ်ရှင်မြင်း ၁၀၀ ဘွဲ့၍ထမ်း ရင်း နတ်ရှင်မြင်း စုမှာသွင်း သည်၊ ပြေ့သား သင်း မှုး သား ဦး ရေ၅၀၊ ကျေး ရွာမရ သေသူတို့သား မြေး ၅၀၊ နှစ်စုဦး ရေ၁၀၀တို့ကို သက္ကရာဇ်၉၆၆ခုဝါခေါင်လပြည့်ကျော်၁၁ ရက် ၆နေ့ ညောင်ရမ်း မင်း ဘွဲ့သည်၊ 10 August 1604 မောက်တိုအနက်၊ ချပ်နက်၊ ပန်း မှတ်လကျာ။ ရွှေလှံမြင်း စုမှတ်အလံနက်၊ အလယ်ချက်မှာလဝန်း ယုန်ရုပ်နှင့်သနား တော်မူ၍လကျာတော်(ဆ)င်ကပ် နေ၍ခစား ရသည်။

နန်း ဦး မြင်း ၃၀ကိုညောင်ရမ်း ပါအမှုး ကြီး တို့သား မြေး အရည် 22 April 1604 တူဦး ရေ၃၀၊ သက္ကရာဇ်၉၆၆ခုကဆုန်လဆန်း ၅ရက်၁နေ့ ညောင်ရမ်း မင်း တရား ဘွဲ့တော်မူသည်၊ မောက်တိုအနီ၊ ချပ်နီ၊ ပန်း မှတ်လက်ဝဲ၊ ရွှေလှံမြင်း စုမှတ်အလံဖြူအလယ်ချက်မှာလဝန်း သနား တော်မူ၍လက်ဝဲတော်ဆင်ကပ်တွင် နေ၍ခစား ရသည်။

နန်း တွင်း မြင်း ၂ ရစီး ကိုနောက် တော်ပါအမှုး ကြီး တို့သား မြေး 22 April 1604 တို့ကို၄င်း နေ့ဘွဲ့တော်မူသည်၊ မောက်ဘိုမှတ်နည်းတူသနား တော်မူသည်၊ လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင် နေ၍ခစား ရသည်။

ရှေ့မြင်း အစီး ၃၀မှာလကျာတော်ဆင်ကပ်တွင် မောက်တိုနက်၊ နောက်မြင်း ခုနစ်စီး ကိုအဝတွင်ရှိသည့်မြင်း စီး ရင်း တွင်ဖြည့်၍ နောက်တော်ပါကျေး စား သင်း မှုး သား တို့ကိုမြင်း စုဘွဲ့တော်မူသည်၊ တစီး လျှင်လယ်ပါယ်၁ဝဲ သနား တော်မူသည်၊ မောက်တိုနက်လကျာဆင်ကတ်တွင်ခစား ရသည်။

အ တွင်းကိုး စုမြင်း နောက်တော်ပါခေါင်း ရင်း တော်အိတ်တို့ကို

စား မြေ သနား တော်မူ၍အတွင်း ကိုး စုမြင်း ထပ်၍ဘွဲ့ တော်မူသည်။

သိုဟန်စား သွေး သောက်ကို မိုးနဲ စော်ဘွား ညီသား မြေး တို့ကိုဘွဲ့သည်၊ လကျာ တော် မောင်း မလည်တွင် နေ၍ခစား ရသည်၊ ရွှေမှတ် မှောက်တိုနီ ရွှေ ရေး ရွှေထိပ် ရွှေကုန်း ချပ်နီ ရွှေ ရေး သနား တော်မူသည်။

မိုင်း လာစား သွေံကိုမိုးနဲ စော်ဘွား ဆွေသား မျိုး သား တို့ကိုငင်း
သတ္တရာဇ်တွင်ဘွဲ့သည်၊ လက်ဝဲ မေါင်းမလယ်တွင် ခစားရသည်၊ အေါင်း မှတ် မောက်တို 1604
နီ ရွှေထိပ် ရွှေကုန်း ချပ်နက် ရွှေ ရေး သနား တော်မူသည်။

တုရင် ယော်တာ သွေံကိုမိုး နဲ စော်ဘွား ဆွေသား မျိုး သား တို့ကို ဘွဲ့ တော်မူသည်၊ လက်ဝဲ မောင်း မလယ်တွင် နေ၍ခစား ရသည်၊ အောင်း မှတ် မောက်တိုနီ ရွှေထိပ် ရွှေကုန်း ချပ်နက် ရွှေ ရေး သနား တော်မူသည်။

မုဆိုး ခြံစား သွာဒိနှသာ သွေံကိုငင်း သတ္တရာဇ်တွင်မိုး နဲ စော် 1604
ဘွား ဆွေသား မျိုး သား တို့ကိုဘွဲ့သည်၊ လကျာ တော် မောင်း မလယ်တွင် နေ၍ခစား ရသည်၊ အော(င်း)မှတ်မောက်တိုနီချပ်နက် ရွှေထိပ် ရွှေကုန်း ရွှေ ရေး သနား တော်မူသည်။

ချိမလွဲသိုင်း ခေါင်း ကိုယ်ရံ တော်မြင်း ကိုမိုး နဲ စော်ဘွား တွင် ကျေး စား သား သင်း မှူး သား တို့ကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ လကျာ တော် မောင်း မလယ် တွင် နေ၍ခစား ရသည်၊ မောက်ဘိုနီချပ်နက်ခ မောက် ဆောင်း မြင်း ပေါင်း ၁၀။

အသိမ်းခေါင်းကိုယ်ရံ တော်မြင်း ကို ညောင်ရွှေ စော်ဘွား တွင် ကျေး စား ရွာစား သင်း မှူး တို့သား မြေး ကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ လကျာ မောင်း မလယ်တွင် နေ၍ခစား ရသည်။ မောက်တိုနီချပ်နက်ခ မောက် ဆောင်း (မြင်း ပေါင်း ၁၀)။

ကြောင်း ပြာဆင်ကဲ ခေါင်း ကိုယ်ရံ တော်မြင်း ၁၀ကိုဗမော် စော်ဘွား ဆွေသား မျိုး သား တို့ကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ လကျာ တော် မောင်း မလယ်တွင် ခစား ရသည်၊ မောက်တိုနီချပ်နီခ မေါက် ဆောင်း (မြင်း ပေါင်း)၁၀။

မူလတကောင်း ကိုယ်ရံ တော်မြင်း ၁၀ကိုဗန်း မော် စော်ဘွား တွင် ကျေး စား သင်း မှူး တို့ကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ (လက်ဝဲ တော် မောင်း မလယ်)တွင်

နေ၍ခစား ရသည်၊ နောက်မောက်တိုနီချပ်နက်ခမောက် ဆောင်း (မြင်း ပေါင်း) ၁၀။

စော ကဲကြီး ခေါင်း ကိုယ်ဂုံ တော်မြင်း (၁၀ကို) မိုး နဲပါကျေး စား သင်း မှူး တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ လက်ဝဲ မောင်း မလည်တွင် နေ (၍ခစား) ရသည်၊ မောက်တိုနီချပ်နက်ခမော(က်) ဆောင်း (မြင်း ပေါင်း) ၁၀။

စော ကဲကြီး ခေါင်း ကိုယ်ဂုံ တော်မြင်း ၁၀ကိုမိုး နဲပါကျေး စား သင်း မှူး တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ လက်ျာ (တော်) မောင်း မလည်တွင် နေ၍ (ခစား ရသည်)၊ မောက်တိုနီချပ်နက်ခမောက် ဆောင်း (မြင်း ပေါင်း) ၁၀။

ဒေဝကမ္ဘာ ခေါင်း ကိုယ်ဂုံ တော်မြင်း ၁၀ကိုမိုး နဲပါကျေး စား မိုး ညင်း ပါကျေး စား သင်း မှူး တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ လက်ျာ တော်ဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မောက်တိုနက် ရွှေရေး ပန်း ငါး ပွင့်လက်ျာ ချွတ်ရိုး နီအဖျား ရွှေပိန်း အရင်း ကြံဆစ် (မြင်း စုမှတ်အလံ နီ လကွင်း) အဖြူ။

လက်ျာန နွှမိတ် ခေါင်း ကိုယ်ဂုံမြင်း (၁၀) ကိုနောက် ထောက်ပါကျေး စား ရွာစား တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ လက်ဝဲ တော်ဆင်ကပ်တွင် နေ (၍ခစား) ရသည်၊ မောက်တိုနီ ရွှေရေး ပန်း ငါး ပွင့်လက်ဝဲ ချွတ်ရိုး နက်အဖျားနီငုံ ရွှေပိန်းအရင်းကြံဆစ်မြင်း စုမှတ်အလံဝါလကွင်း အစိမ်း ။

သီး တောင်စား ခေါင်း ကိုယ်ဂုံ တော်မြင်း (၁၀) ကိုညောင်ရွှေ စော်ဘွား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ လက်ျာ မောင်း မလည်တွင် နေ(၍ ခစား) ရသည်။ မောက်တိုနက်ချပ်နက်ခမောက် ဆောင်း ။

ကန်တူးမြင်း မှူး သွေး သောက်ကိုမိုး နဲပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ လက်ဝဲ တော်ဆင်ကပ်က နေ၍ ခစား ရသည်၊ မောက်တိုနက် **ရစ် မြီး** ။

ကံလွဲစား သွေး သောက်ကိုမိုး နဲပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့သည်၊ လက်ဝဲ တော်ဆင်ကပ်က နေ၍ ခစား ရသည်၊ မောက်တိုနက်မျှည်း နက်

2 June 1679

ပိုက်သင်ရုံ သွေး သောက်ကိုမိုး နဲပါကျေး စား ငှာစား တို့
သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ လက်ဝဲ မောင်း မလည်တွင် နေ (၍ခစား) ရ
သည်၊ မောက်တိုနက်မျဉ်း နက်။

ငရွှေစံ သွော်ကိုမိုး နဲပါကျေး စား ငှာစား တို့ကိုဘွဲ့သည်၊ လက်ဝဲ
မောင်း မလည်တွင် နေရသည်၊ မောက်တိုနက်မျဉ်း နက်။

1550
သက္ကရာဇ် ၉၁၂ ခုတွင်အထွဋ်အမြတ် ရောက် တော်မူ သောဟံသာဝတီ 1552
ဆင်ဖြူရှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား သက္ကရာဇ် ၉၁၄ ခုမိတ်နန်း စံ တော်
မူ၍ ဒိုင်းဝ(င်း) ကိုယ်ရံအစုစုကျွန် တော်မျိုး တို့နှင့် ဝေါ တော်ကျိုင်း တော်ထီး ဖြူ
တော်အဆောင်နီမှစ၍အစုအငန်း အလုံး စုံကိုစစ်ကြော ရွေး ချယ်၍ ရွှေနန်း ဥ 1567
ကင်ဖွင့် တော်မူသည်၊ သက္ကရာဇ် ၉၂၉ ခု ရွှေမြို့ တော်ကြီး ရွှေနန်း ကြီး ကိုသိမ်း မြန်း
တော်မူသည်၊ ဒိုင်း ဝင်း ကိုယ်ရံဒိုင်း ကဲ့လွှား အစုစုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ ဝေါ တော်
ကျိုင်း တော်အစုစုကိုလည်း ဖြည့်သွင်း တော်မူသည်။

1580
သက္ကရာဇ် ၉၄၂ ခုမင်း သား မောင်သစ္စာကိုမင်း ရဲနန္တမိတ်ဘွဲ့နှင့်
ခမည်း တော် မြောက်သား တော်နှင့်တကွ ညောင်ရမ်း မြို့ကိုသနား တော်မူသည်၊
ဆင် ၁၀ စီး ၊ မြင်း ၁၀၀၊ အမှုထမ်း လက်နက်ကိုင် ၁၀၀၀၊ ဓါး လက်နက် ၂၅ စင်း ၊
ဝင်း ကိုယ်ရံအစု ၃၀၊ ဝေါမျုး ၊ ရှင်ပန်း အောင်နှင့် ဝေါသား ၅၀ သနား တော်
မူ၍ ညောင်ရမ်း မြို့သို့ ပြောင်း နေရသည်၊ သား တော်နှင့် ပျော်ပိုက်သူတို့လိုက်
လိုလျှင်လိုက် စေအမိန့် တော်ရှိ၍လည်း လူ ၁၀၀၀ ကျော်လူလွတ်လူလပ်မင်း ကပ်စိုး မှီ
ကိုစစ်၍ ရသည်သူလူ ၇၀၀ ကိုသား တော် ညောင်ရမ်း သို့ ပေး တော်မူလိုက်သည်၊
သား တော်မင်း တရား လည်း ညောင်ရမ်း မြို့ကိုစံ တော်မူ၍အမှု တော်ကိုမင်း
သား တကာ နည်း ထမ်း ရွက်ရသည်။

17 February 1600
သက္ကရာဇ် ၉၆၁ ခုတပေါင်း လဆန်း ၁၅ ရက်၁နေ့ ရွှေထီး ရွှေနန်း
သိမ်း မြန်း စံပယ် တော်မူ၍သီဟသူရမဟာဓမ္မရာဇ်ဟူ သောအမည်ကိုခံ တော်မူ
သည်၊ သား တော်ကြီး ကိုအိမ် ရှေ့ထား တော်မူသည်၊ တပယင်း မြို့ကိုကံ ကျွေး ခံ ပေး
တော်မူသည်၊ သား တော်အလပ်ကိုသီဟသူအမည်နှင့်တရုတ်မြို့ကို ပေး တော်မူသည်၊
သား တော်အငယ်ကိုကန်းနီကို ပေး တော်မူသည်၊ ရှင်မြတ်လှကိုဓမ္မ သောကအမည်

နှင့်ငစဉ်ကူး ကိုပေး တော်မူသည်။ မင်းတို့မင်းကြီး ကိုစည်သူကျော်ထင်အမည် နှင့်စလင်းမြို့ကိုပေး တော်မူသည်၊ ၎င်း နောက်မင်း ရဲဥဇနာအမည်ကိုပေး တော်မူသည်၊ ညောင်ရမ်း နောက် တော်ပါကျွန်တော်မျိုး တို့ကိုစီစစ်ရွေး ချယ်၍ အစုအငန်း ဘွဲ့တော်မူသည်၊ သူရဲယောကျ်ား ကောင်း နောက်တော်ပါကျွန်တော် မျိုး ရင်း ငပါမိငကွန်ဆတို့နှင့်တလိုင်း ၁၂ ခေါင်း သား တို့ကိုသူရဲ ၁၂ ထပ်ဘွဲ့တော်မူ သည်။

ကျွန်တော်မျိုး ရင်း အောင်မြတ်ထွန်း နှင့် ခေါင်းခုနစ် ယောက်သား တို့ကိုရွှေသား သုံး ဝင်း ဘွဲ့တော်မူသည်၊ ဟံသာဝတီပါမျုး မတ်တို့သား မြေး ပြဘဍ တို့နှင့်လူပေါင်း ခေါင်း ၁၂ ကိုလည်း ရွှေပန်း ပန် ၁၂ စုဘွဲ့တော်မူသည်၊ ဟံသာဝ တီပါဝေါမျုး ရှင်မာန် အောင်နှင့် ဝေါသား ၅၀ ပြင် နောက် တော်ပါကျွန်ရင်း တို့ ကိုလည်း ဝေါသား ၅၀ ဖြည့်သွင်း တော်မူ၍ ဝေါသွေး သောက်ကြီး ၁၂ ငယ်သား ၁၀၀ ဝေါတော်စုဘွဲ့တော်မူသည်၊ ညောင်ရမ်း နောက် တော်ပါကျွန်မြန်မာရှမ်း ယွန်း ကုလား တလိုင်း လင်း ဇင်း များ ကိုလည်း နေမြေစား မြေပေး ချသနား တော်မူသည်၊ အစုအငန်း လည်း ဘွဲ့တော်မူသည်၊ ခေါင်း အကြီး သွေံ ထောင် (ကဲ) စ (ချီ) အဝန်း ခန့်တော်မူသည်၊ အထက်မင်း ဧကရာဇ်အမှုထမ်း တို့မှာဘွဲ့ ရင်း အတိုင်း ထမ်း ရွက်ရသည်၊ အစုအငန်း မရှိ နောက် တော်ပါမြန်မာရှမ်း ယွန်း တလိုင်း ကုလား တို့ကိုသာအစုအငန်း ဘွဲ့တော်မူ၍လုပ်မြေ နေမြေပေး ချ သနား တော်မူသည်၊ အစီး အနင်း အဆောင်အရွက်လည်း သနား တော်မူသည်။

မုတ္တမငပါအူသား ငဆုငပါရမီနှင့် ၃၀ တို့ကိုစမြောင်မှာဖြည့်သွင်း တော် မူသည်၊ နေရာချရုံး ဆော်အစုကိုလည်း ဘွဲ့တော်မူသည်၊ ပန်း ထိန်း ပန်း ပုပန်း တည်း ပန်း သွန်း ရန်ပ ထော သေနတ်လုပ်မှစ၍အမှုထမ်း တို့ကိုလည်း နေမြေစား မြေပေး ချသနား တော်မူသည်။

ခမည်း တော်ဘုရား ညောင်ရမ်း ကိုပေး တော်မူသည်တွင်ပါလာသည့် ဝေါကြီး အစုသား တို့ကိုလည်း မင်္ဂလာရတနာ ဝေါရတနာထမ်း စင်တော်ဟူ၍ ဝေါ တော်ကြီး ကိုကျောက်အပြည့်စီ၍ ရတနာထမ်း စင်တော်စုဘွဲ့တော်မူသည်၊ မင်္ဂလာ ဝေါတော်ကြီး သား တို့နှင့်တချက်တည်း ထမ်း စေရသည်၊ ၎င်း နှစ်စုသား တို့ကိုလည်း

နေမြေလုပ်မြေပေး ချသနား တော်မူသည်။ နေမြေလည်း ရန်အောင်တံခါး ပြင်သေနတ်အိမ်လုပ်အစုသား မြေး နှင့်စပ်၍ ချတော်မူသည်၊ လက်ဝဲတဘက်၅၄တဲ လက်ျာတဘက်၂၆တာ ပေး တော်မူသည်၊ ၄င်း မြစ်ညာရွာ ရောင်ရွာနယ် လေး ရပ်ကိုလည်း နေမြေစား မြေပါသနား တော်မူသည်၊ ၄င်း တွင်လုပ်မြေပယ် ပေါင်း ၁၀၀၊ ၄င်း အတွင်း တွင်လည်း သနား တော်မူသည်၊ အရှေ့ကျွန်ကြီး လက် သုံး တောင်အင်း ပေါက်အနောက် တောင်ဆင်း မြောက် ကျောက်မော်ဦး နယ် လေး ရပ်သတ်၍ဆင် မြေကနုတ်၍ ပေး တော်မူသည်၊ တောင်ဘက်သင်း ထွဲမြောင်း ရေသောက်မှာလည်း စား မြေပယ်ပေါင်း ၁၀၀ ပေး တော်မူသည်၊ မြေအလား ကား အရှေ့မြောက်ခိုက်၊ တောင်မြောက်ခိုက်၊ အနောက်သခွတ်ပင်ကြီး ထိ၊ မြေဘံ ငစံရာလုပ်မြေအစပ်နယ်သတ်၍ ပေး တော်မူသည်၊ ၄င်း သွေး သောက်ကြီး တို့ကို လည်း မတ္တရာမိအိမ်နဲ့ကိုင်နက်ကရွှေကျောင်း ပေါက်ဝတဘက်ပယ်ပေါင်း ၁၀၀ သွေဘံကြီး ၁၂ယောက်ကို ပေး တော်မူသည်၊ ၄င်း နောက်တွင်မဂ်လာထမ်း စင် သား မှာလည်း မိုင်း ပွင့်ချောင်း အနောက်ဘက်တွင်၁၀၀တာဝန်း သနား တော်မူသည်၊ ရန်အောင်တံခါး ပြင် မြေမှာ နေစေအမိန့်တော်နှင့်ချပေး သနား တော်မူသည်။

သက္ကရာဇ်၉၉၅ခုသီရိဓမ္မရာဇာမဟာဓိပတိအမည်တော်ရှိသော 1633
ရာဇာမုဏိစူဠာဘုရား ဒါယကာ တော်မင်း တရား ကြီး လက်ထက်ရာဇာမုဏိစူဠာဘုရား ရှင်သို့ထွက် တော်မူသည်တွင် ဝေါတော်သား တို့ကဘုရား ကျွန်တော်တို့ တွင်စါး မြေနေမြေပေး ချပါ(ရှိခိုး)သံတော်ဦး တင်ရာမှုး ကြောင်း ရွေး သေသဖန်း တက် သေး တံနောက် မြောက်တပြင်ကိုပယ် ပေါင်း ၅၆ပယ်၂ပေး ချ တော်မူသည်။

(သက္ကရာဇ်၁၀၇၀ပြည့်တွင်သီရိပဝရတရိဘဝနာသီဟသူရအဌပဏ္ဍိတ 1708
သုဓမ္မရာဇာဟုသော မင်း တရား ကြီး လက်ထက် တော်တွင်မဂ်လာရတနာထမ်း စင် တော် ဝေါတော်ကြီး အစုသား တို့ကိုအာ လောင်ကျွန်း တောင်ပိုင်း ၅၀ မြောက် ပိုင်း ၅၀ကကိုကျွန်ရ၅၂ပေး တော်မူပြန်သည်၊ ၄င်း ဝေါတော်ကျိုင်း တော်ထီး ဖြူ တော်အစုသား ဘို့ကိုလည်း အရှေ့အတွင်း ကထမ်း စေ၊ အိမ်နိမ့်တော်အပ်၍အရှေ့က

ထမ်းသည်။ အရှေ့အတွင်း သို့ကျိုင်း တော်နှစ်စို့ ဝေါတော်သုံး စို့ထီး ဖြူတော်နှစ်စို့၊
မြေနန်း တခုနှစ်စို့ဘွား ဘက်တော်နှစ်စို့သင်း ၁၁ စို့အစုသား တို့ကိုအရှေ့အတွင်း
ကမင်း ဧကရာဇ်အဆက်ဆက်ထမ်း မြဲအစဉ်ရှိသည်အတိုင်း ထမ်း စေအမိန့်တော်ရှိ၍
ထမ်း ရသည်။

1714

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုမာန်အောင်ရတနာဘုရား ဒါယကာ ဟော်မင်း
တရား လက်ထက် ဝေါတော်ကြီး သုံး စို့သား တို့ကို နောက်ချေး ကျွန်း မြေနုအကျယ်ပယ်
၁၀၀။ လက်ပန်ကော ၁၁၅ ဦကိုခေါး မဦး ကျပေး တော်မူသည်၊ ၄င်း ဝတ်ချက်င
အောင်တိုင်နက်တပယ် ပေါင်း ၅၀ မြေသုံး ရပ် ပေး တော်မူသည်။

ဝချက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကျော်စံကိုင်း၊ တောင်ဦး စီး
သောကိုင်း၊ အနောက်ကိုကျွန်း ခုံ၊ မြောက်ကိုဇမ္ဗုတ်ဆိပ် မြေနှင့်အစပ်တည်း။)

ဝေါတော်ကြီး ရတနာထမ်း စင်သား တို့မှာ ဝေါရတနာထမ်း ရလျှင်
ပုဆိုး ကွက်ကျယ်နား ခေါင်း ပေါင်း ထုပ်နှင့်ထမ်း စေ၊ အဝတ်ကို ရွှေတိုက်ဝန်က
ပေး စေ၊ ကံကျွေး ကိုကျီဝန်စာရေး ကဆန်ပေး စေ၊ စပါး တည်စား တို့က ပေး
စေ၊ ဝေါတော်ကျိုင်း တော်ထီး ဖြူတော်အတွင်း သင်း ဝင်း တော်လေး မျက်နှာ
သား ဒိုင်း သား လှေသင်း တော်သား တို့ကိုလည်း ဆိပ်ဘည်ပွဲကင်း ကူး တို့ ပြော့အ
ခွန်ချော ပို့ကြိုး ထိုး ဝါး မှစ၍လွတ်ငြိမ်း စေအမိန့်တော်ရှိသည်။

1636

သက္ကရာဇ် ၉၉၈ ခု ရာဇမုဏိစူဠာဘုရား ဒါယကာ တော်မင်း တရား
ကြီး လက်ထက် တော်တွင် ဝေါထက် ဝေါဘလာအစုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ ဘွဲ့ တော်မူသည်ကား

29 March 1636

သက္ကရာဇ် ၉၉၈ ခုကဆုန်လဆန်း ၅ ရက် ၃ နေ့ ဝေါဘလာစုဘွဲ့ တော်မူသည်မှာ ကထူး
ပေါက် လေး စုသား ကနှုတ်၍ ၂၀ ဘွဲ့ တော်မူသည်၊ ၄င်း တွင် ငသာကျော်တို့ သွေ့ာက်
ကြီး ခံတော်မူ၍ ဝေါတော်ကြီး ရတနာသား တို့နှင့်တဝတည်း ချထား တော်မူသည်၊
စား မြေလည်း ပေး တော်မူသည်၊ နေမြေလည်း ဝေါတော်ကြီး သား တို့နှင့်တချက်
တည်း ရွာ ရောင်ရွာမှာချ တော်မူသည်၊ မြေလည်း ရွာ ရောင်မြေ ၅၀ ပေး
တော်မူသည်၊ တောင်ဘက်ဇီး တောရွာငမွေတိုင်နက်ကား ၁၅ ပေး တော်မူသည်၊
နေမြေကိုငစင်ငိုင်း သား တို့တိုင်း တာချ ပေး ရသည်၊ မြေလား ကား အရှေ့
ညောင်ပင်၊ တောင်သမိုး ပင်မ၊ အနောက် ထောက်ရွာ ပင်ကြီး၊ မြောက်

ကစွန်းကျင်း နယ်လေး ရပ်သတ်၍ ပေး တော်မူသည်၊ အထမ်း အနေမှာ ဝေါတော်ကြီး ရတနာသား တို့နှင့်တချက်တည်း ထမ်း စေ၊ ဝေါကြီး သား တို့လည်း ဝေါဘလာစု ဘွဲ့တော်မူသည်တွင်အင်း နှမြောဖြ ၂ ပေး တော်မူပြန်သည်။

ဟဲလုံစား သွေး သောက်ကိုသီပေါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည်၊ လက်ဝဲ မောင်း မလည်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မောက်တိုနက် မျည်း နက်။

သည်မိုင်းသွေး သောက်ကိုမိုး ဝန်ပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့သည်၊ လကျာ မောင်း မလည်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မောက်တိုနက်မျည်း နက်။

ပိုက်ကမ္မာ သွေံကိုမိုး နဲပါရှမ်း ပိုက်ကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည်၊ လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက် ထိပ်တွင် ရွှေ လေး သစ် ရစ်ပြီး ။

ရောင်ကွတ်စား သွေး သောက်ကိုညောင်ရွှေပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည်၊ လကျာ မောင်း မလည်ဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက်။

ကျောက်အိုင်စား သွေး သောက်ကိုမိုး ကောင်း ပါကျေး စား ရွာစိး တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည်၊ လကျာဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက်။

စန္ဒဗလ သွေး သောက်ကိုမိုး နဲပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည်၊ လကျာဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက်။

ဒေဝသာရ သွေး သောက်ကိုဗန်း မော်ပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည်၊ လကျာဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျည်း နက် မောက်တိုနက် ရွှေငုံ။

တုရင်ပတေ့သွေး သောက်ကို မိုးနဲ မိုး ညင်း ပါကျေး စား ရွာစား တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့သည်၊ လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက် ထိပ် ရွှေငုံကွက် ရစ်ပြီး ။

ရာဇယောဓာသွေး သောက်ကိုမိုး နဲ့ပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မှုသည်၊ လက်ျာဆင်ကပ်တွင် နေ၍ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက်ကွက်ရစ်မြီး ။

တုရင်ဗလသွေး သောက်ကိုမိုး နဲ့ပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့သည်၊ လက်ျာဆင်ကပ်က နေ၍ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက်ထိပ်ရွှေငုံ ကွက်ရစ်မြီး ။

1604
မြင်း စု ၁၇ စု၊ သွေ့ စု ၁၉၊ ပေါင်း ၃၆ စု၊ သက္ကရာဇ် ၉၆၆ ခုတွင် ညောင်ရမ်း မင်း တရား ဘွဲ့တော်မှုသည်။

1606
လက်တောင်းစား ခေါင်း သရေခေတ္တရာမြင်း ကို ၉၆၈ ခု ညောင်ရမ်း မင်း မရှိသည့်နောက်သား တော်အနောက်ဘက်လွန်သည်ဒုတိယမင်း ခေါင်သား တော်ရွှေနန်း ကြော့ရှင်နရပတိ ဆွေသား မျိုး သား တို့ကိုဘွဲ့သည်၊ လက်ျာဆင်ကပ် တွင် နေ၍ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက်။

ဒေဝကာမဏိကိုအိမ်ရှေ့နောက်တော်ပါမိုး ကောင်း မိုး နဲ့က ရောက်သည့်ကျေး စား ရွာစား တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မှုသည်၊ လက်ျာမောင်း မလည်က နေ၍ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက်၊ ရွှေမြို့တော်ပတ်လည်ထွက်တော်မူလျှင် နောက်ဘော်လိုက်ရသည်၊ ပန်း ခက်ချပ်ကိုင်ရသည်။

မဲဒိုး စား ခေါင်း မြင်း စုတို့ကိုဘွဲ့တော်မှုသည့်အိမ်ရှေ့နောက်တော် ပါကျေး စား တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မှုသည်၊ လက်ျာမောင်း မလည်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ ခမောက်ဆောင်း မျည်း မောက်တိုနက်။

ကျောက်ရစ်စား ဗလယောဓာ ခေါင်း မြင်း စုကိုနောက်တော်ပါ ရှမ်း ပိုက်က ကျေး စား ရွာစား တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မှုသည်၊ လက်ျာဆင်ကပ် နေ၍ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက်။

နန္ဒပစ္စည်း ခေါင်း မြင်း စုတို့ကိုသိန္နီပါကျေး စား ရွာစား တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မှုသည်၊ လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင် နေ၍ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက် တိုနက်။

အိမ်ဖြူစား ငမြတ်နိုင်ကို ခေါင်း မြင်း စုကိုသိန္နီပါကျေး စား ရွာစား

တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည်၊ လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျည်းနက် မောက်တိုနက်။

မြင်း တကျည်စား ခေါင်း မြင်း စုကိုသိန္ဒိုပါကျေး စား ရွာစား တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည်၊ လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက်။

ယင်း တိုက်စား ခေါင်း မြင်း စုခမည်း တော်ဘုရား တွင်အစုမဘွဲ့ ကျန်သည်မိုး နဲ့ပါကျေး စား ရွာစား တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည်၊ လကျာဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက်။

တုရင်သိင်္ခ ခေါင်း မိုး ကောင်း ပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည်၊ လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက်။

လက်ပံစား ခေါင်း မြင်း စုအိမ်ရှေ့တော်ပါမိုး ကောင်း ကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော်မူသည်၊ လကျာဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျည်း မောက်တိုနက်။

သည်မြင်း ၁၀ စီး တို့ကိုသက္ကရာဇ် ၉၆၈ ခုတွင်အနောက်ဘက်လွန်မင်း 1606
တရား အဝရွှေနန်း တော်တွင်ဘွဲ့သည်။

ငမျိုး တင် သွေး သောက်ကိုသက္ကရာဇ် ၉၇၂ ခုတွင်အနောက်ဘက်လွန် 1610
မင်း တရား ဘွဲ့သည်၊ ငမျိုး တင်သည် ထောင်မှူး နန္ဒစည်သူသား ၊ နေရောင် ပြမှူး သား ငရဲတော်၊ ထောင်မှူး ငမိမောင်၊ မုံနောဒိုင်း မှူး သား ငရဲတိုင်၊ ဒေဝသိင်္ခရွှေလှံ ထောင်မှူး သား ငမြ တ်ထွေး၊ ဂုံမဆုတ်မှူး သား ငမြတ်သာတို့အ ရည်တူရွေး ကောက်၍ဘွဲ့သည်။

ရမ္ဘဒေဂ သွေး သောက်ကိုဆင်ဖြူရှင်သား တော် တောင်ငူ ရောက် မင်း သည်သား တော်ပြည်မင်း ကြီး စောရန်နောင်ကိုလက်ဘွဲ့သည်။

ရန်နိုင်စား လုပ်ကြံရာတွင်အဝသို့ထွက် ပြေး သည်လင်ဇင်း တို့ကိုအနောက် ဘက်လွန်မင်း တရား ဘွဲ့တော်မူသည်။

ဟံဖျည်ဗိုလ်မှူး သွေး သောက် ပေါက်ကျိုင်း စန္ဒဗလ ယောထာ ကျောက်မ ရွေး ဒိုင်း မှူး ရန်နှိမ်သရေ တို့ရည်တူမြင်း ရေး ဘက်ဝင် ၂၈ စီး ဘွဲ့တော်မူသည်၊

လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင်နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျှည်း မောက်တိုယပ်နီ။

ဝေါတော်ကြီး မှူး နေမျိုး ဘုန်း ကျော် သွေဘံကို နေမျိုး ဘုံ ကျော်ညီ ရန္တပ္ပ၊ ဗိန္ဒုမေမွှာ ငရန်နောင်။ ပဲကူး ဘယကာမဏီ နေမျိုး ကျော်ထင်ဇေယျသီဟ တို့အရည်တူဘွဲ့တော်မူသည်၊ လွှတ်မတက်ရ၊ မျှည်း မောက်တိုနက်။

နန္ဒမိတ် သွေး သောက် ခေါင်း စုလက်ဝဲ ရဲတိုင်သား ငပုပြ တေဇသား လကျာ်လက်ဝဲသိဋ္ဌ ညီး၊ ဇေယဘယသား ငမြ၊ စန္ဒကုတ်သား ထောင်မှူး နန္ဒသုသား ငစံ ဘော်၊ ညောင်စောက်ဒိုင်း မှူး ကောင်း ရှိန် ကျော်ဒိုင်း မှူး ငလုံး လက်ဖယ်နှင့်ညီ ငရဲ ဘော်တို့အရည်တူဘွဲ့တော်မူသည်၊ လကျာ် တော်ဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မောက်တိုယပ်နီ။

ကျောက် ဆောက်စား သွေး သော် မျှည်းခါးစွဲ မှူး ငရွှေရုံ၊ ရွာပုလဲစား ငပု၊ လောင်းပြစား ငတို့၊ ရွာမိလောင်စား ငရဲ ကျော်ဆား တွင်းစား ငရွှေး တို့အရည်တူဘွဲ့တော်မူသည်၊ လကျာ် တော်ဆင်ကပ် နေ၍ ခစား ရသည်၊ မျှည်း မောက်တိုနက်။

ခက်လုံမြင်း မှူး သွေး သောက်မင်း ခင်း စား သခ်ယာသား ရန္တာ မိတ် ရန္တာ ရာဇာ တို့အရည်တူဘွဲ့တော်မူသည်၊ လွှတ်တော်မတက်ရ၊ မောက်တိုယပ်နီ။ 1610

သက္ကရာဇ် ၉၇၂ ခုအနောက်ဘက်လှန်မင်းတရားဘွဲ့တော်မူသည်။ တက်ကွတ်မျှည်းမောက်တိုနက်။

2 June 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု (ပထမ) ဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက် ၂ နေ့ ရွှေတိုက်စာရင်းသွင်း တော်မူသည်။

(သုတေသီစာစု ၊ ဝက်မစွတ်စာစု)

(2 June) 1679

3 January 1544

သက္ကရာဇ် ၉၀၅ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၁၀ ရက် ၅ နေ့၊ တောင်ငူပြည်ကပါသည့်ဟံသာဝတီမှော်ကွန်း မပေါ်မထွန်း ခင်ပဲခူး မြို့အောင်မြေသာထွန်း နန်းတော်တွင် တောင်ငူမြို့ပါ၊ ဇင်းမယ်မြို့ပါ၊ ထားဝယ်မြို့ပါ၊ မုတ္တမမြို့ပါ၊ သရေခေတ္တရာမြို့ပါ၊ တရိယင်္ဂဒီပမြို့ပါအထက်ထီး ဆောင်း စော်ဘွား တို့ကပါသည့်သား မြေး တို့ကိုတစုလျှင် ၅၀၊ ၁၀၀၊ ၁၅၀ စု၍သစ္စာမဖေါက်မပြန်မှန်၍အမှုတော်ကိုရိုး ရိုး မတ်မတ်ထမ်း ရွက်သည့်လူတို့ကိုရွေး၊ သော် မြေနန်း တော်တွင်လက်ဝဲ ၅၀၊ လကျာ ၅၀ ခန့်တော်မူသည်၊ အိပ်လှည့်အိပ်ဖန်စာရင်း၊ ဆီမီး ထွန်း မှူး၊ တင်း တိမ်ရုံမှူး၊ ဝင်း တော်လေး ရပ်မှူး ကစစ်ကြောလျှင် တောင်ငူပါသူကောင်း စု၊ ရွေး လုလင်ငမြတ်သနွေနှင့်လက်ဝဲ တော် ၅၀၊ ၎င်း ငစံ အောင်နှင့်လကျာ တော် ၅၀ စာရင်း နှင့် ပေး ၍အမှုတော်ကိုထမ်း ရွက် စေသည်၊ ထွက် တော်မူလျှင် ဝေါ တော် ရှေ့လက်ဝဲလကျာဝတ် ကောင်း နား ငွေကောင်း နှင့်ယပ်ရိုး နီစွဲကိုင်၍လိုက် ရသည်။

1626

သက္ကရာဇ် ၉၈၈ ခုသီရိသုဓမ္မာရာဇာမဟာဓိပတိမင်း တရား ကြီး သည်မဟာဓမ္မရာဇ်ရာဇာမင်း လက်ထက် တော်မိုး ရွှေမြို့ကသိမ်း ယူ တော်မူခဲ့ သည့်မွန်သဝန်နှင့် ခေါင်း လေး စကြီး ၊ ၎င်း ၁၀၀ တို့ကိုအနောက်ဝင်း တော် အိပ်ကိုယ်ရုံဘွဲ့ တော်မူသည်၊ လုပ်မြေ နေ မြေစား မြေမှာသက္ကရာဇ် ၉၉၉ ခု ကျောက် မြောင်း နား တွင်စစ်ရင် တောင် မြေကတက်တူရန် အောင်တက် ခေါင် ဒိုင်း မှူး ရေအိုး စား တို့တိုင်း တာမှတ်သား ချပေး သည်၊ အရှေ့ဧရာဝတီ၊ တောင်ကိုလား သော် ကျောက်ငနွား ချောင်း ၊ အနောက်ကိုလား သော်ကံ ချောင်း ၊ မြောက်ကိုလား သော် မြေရိုး ကုန်း တန်း ၊ ကျောက်ဖြူသုံး တိုင်၊ ၎င်း ကလား သော်ရွာတပင် သေတပင်ရှင်အဲ အောင်တင်၊ ၎င်း ကကိုလား သော်လှပ ချောင်း တန်း တပင်ဝ မြစ်လယ် ကြောထိ။ ပဗွေဒိုင်း စုသား တို့ကို သနား တော်မူသည်။

1637

သက္ကရာဇ် ၉၉၉ ခုတွင်သာလွန်မင်း တရား လက်ထက်မိုး ကြိုး ဓား ရှစ်စင်း အပ် တော်မူ၍ထွက် တော်မူလျှင် ရှေ့လိုက်မြဲတွင်မိုး ကြိုး ဓား စွဲ၍လိုက်ရ သည်၊ ပဲကူး မြေသာနန်း တော်တွင်မင်း တရား ရွှေထီး ဘွဲ့ တော်မူသည်၊ မြေ

နန်း တော်လက်ဝဲလကျာ တောင်ငူသူ ကောင်း စု၊ ရွှေ လုလင်ငမြတ်သန္တေနှင့်
လူ၅၀၊ ငစံအောင်နှင့်လူ၅၀၊ ပဲခူး ရွှေတိုက်တော်မှာသွင်း သည်၊ ရွှေတိုက်စိုး
စား ငွေ၂ဝိ၊ ရေး စား ၁ဝိ၊ စာရင်း ထိန်း သင်္ကြာစွဲစား ၅ ပေး ရသည်၊
ရွှေ လုလင်တို့ကိုလက်ဝဲ၁၅၊ လကျာ၁၅ မြေနန်း တော်မြဲ၊ သူနာကြည့်သမား ကြပ်၊
နေရာတော်ခင်း ၊ တံမြက်လှည်း ၊ သွေး သောက်တို့ကိုအစိုးခွဲ၍သွင်း သည်။

ဟုံသာဝတီပါရာဇာဘယသွေး သောက်၊ ကြုံး တော်စား သွေး သောက်
တို့မှာလက်ဝဲ၅၀၊ လကျာ၅၀။ မုတ္တမမြို့ပါသေနတ်၊ သရေခေတ္တရာမြို့ပါသေနတ်၊
ဝန်း ကျင်ပါသေနတ်၊ မင်း တုန်း ပါသေနတ်၊ ညောင်ရမ်း ပါသေနတ်၊ တံတား
ဦး သေနတ်၊ ပန်း ရ သေနတ်၊ သူငယ် တော် သေနတ်အစုစုတို့ကို မြေနန်း တော်
မှာခန့်ထား တော်မူ၍တစုတွင် သေနတ်လက်ဝဲ၅၀၊ လကျာ၅၀၊ အိပ်ဖန်မှာ
သွေး သောက်ကြီး တို့နှင့်တစုလျှင်၁၀စီ မြေနန်း တော်မှာအိပ်ရသည်။

30 January 1316

သက္ကရာဇ်၆၇၇ခုတပေါင်း လဆန်း ၇ရက်၆နေ့ညည့်တချက်တီး ကျော်
၅နာရီတပါဒ်တဗိဇနာအဿလိဿနက္ခတ်မွန်း တည့်တွင်ဝိဇယပူရမြို့ကိုသီဟသူတည်သည်၊
တချိန်တခါတည်း ပြုစုတော်မူသည်ကား မြို့နန်း တော်၊ ရွှေစည်း ခုံ၊ အတွင်း ကျောင်း ၊
ရွှေကူ၊ ထောက်ရှည်ကန်တော်၊ ကန်လှကန်တော်ဤခုနစ်ဌာနတည်း ၊ ပန်း ရ
သေနတ်၁၀၀၀၊ ရွှေမြို့တော်သေနတ်၁၀၀၀၊ နောက်တော်ပါသေနတ်၁၀၀၀၊
ဘရင်ကျီသေနတ်၁၀၀၀။ ရွှေကာ၁၀၀၀၊ ရွှေဒိုင်း ၁၀၀၀၊ ရွှေလှံ၁၀၀၀၊
ရွှေလေး ၁၀၀၀၊ ရွှေလွှား ၁၀၀၀ဘွဲ့တော်မူ၍ကျား ကြီး မကြီး ကျား ငယ်မ
ငယ်အမှုထမ်း ရှောင်ပြေး ပုန်း မရှမ်း ၊ ကျွန်အို၊ ပဉ္စင်း ၊ ရှင်၊ သီတင်း သုံး

4 July 1313

မှန်စာရင်း ပြု၍သက္ကရာဇ်၆၇၅ခုဒသာဒိမတ်ကြိုလျက်ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း ၁၁ရက်
၄နေ့ရွှေတိုက်တော်စာရင်း သွင်း တော်မူ၏။

17 November 1322

သက္ကရာဇ်၆၈၄ခုနတ်တော်လဆန်း ၉ရက်၄နေ့တွင်စကား ခုနစ်
ကျောင်း ဒါယကာမဟာဥဇနာမင်း ကြီး ရွှေနန်း တော်တက်လျှင်ဘွဲ့တော်မူသည့်
အစုကား ပန်း ရမြင်း ၃၀၊ ပုခန်း မြင်း ၃၀၊ လင်း ဇင်း မြင်း ၃၀၊ ထား
ဝယ်မြင်း ၃၀၊ လုံပေါက်မြင်း ၃၀၊ ဇင်း မယ်မြင်း ၃၀၊ ပုဂံမြင်း ၊ ရှေ့မြင်း ၊
နောက်မြင်း ၊ လကျာမြင်း ၊ လက်ဝဲမြင်း ၊ ကျွန်တော်ဟောင်း မြင်း ၊ ကျောက်

စေါင်း မြင်း ၊ ဘင်း ကြီး မြင်း ၊ ညောင်ရမ်း မြင်း ၊ ကျောက် ဆောက်မြင်း ၄၄၊ လမ္ဘူမြင်း ၄၀၊ သင် တောင်း မြင်း ၃၀၊ ရက္ခကန် တော်မြင်း ၃၀၊ အိုး ခေါင် လေး ၊ မြို့တောင် လေး ၊ တောင်ငူ လေး ၊ ပင်း သ လေး ၊ အင်တိုင်း သာ ရွှေ လေး ၊ ပင်း တယ ရွှေ လေး ၊ ရွှေကာ ၃၀၀ ၊ ရွှေလှာ း ၃၀၀ သွဲ့၍ ရွှေတိုက် တော်သွင်း ၏။ (29 March 1344)

သက္ကရာဇ်(၇၀၆ခု)ညီ တော်ငါး စီး ရှင်(တကူး လဆန်း ၁၅ရက် 13 January 1345
၂ နေ့) ရွှေနန်း တက်ရာတွင်တပို့တွဲလဆန်း ၁၀ ရက်၅ နေ့သွဲ့ တော်မူသည်၊ ပင် လယ်မြင်း ချ တော်မူသည်၊ အစုကား မောပြည်မိုင်း ၉ မိုင်း ကျိုင်း ၉ကျိုင်း ဓါး ၉ စင်း ဗန်း မော်မိုး ကောင်း သိန္နီကျိုင်း တုံကျိုင်း သည်သီ ပေါစ သောအညာ ရှမ်း ပြည်တလွား တို့ နေ သောမြို့တွင် ဟော်ယွန်း ဆက် ဆောက် စေ၍ ချိတ်တက် စေသည်၊ မိုး ကောင်း သိန္နီကျိုင်း တုံကျိုင်း သည်၄င်း မြို့မှာ စေ ာက်ဦ ဝိ လေး ထောင့်ရာဇပ လ္လင်ထီး ဖြူ၂၊ ထီး ဝါ၊ ကျိုင်း ရွှေချက်၄၊ ဝေါကြီး စည်နီရ၊ ငွေခရာ၊ ငွေနှဲ၊ ပုံသာ၊ စည်ပလုတ်၊ လင်း ကွင်း ၊ ဆွဲ ဓါး ပတ္တမြား စီ၊ ဆောင် ဓါး ကတ္တီပါနက်အိမ် သွတ်၊ ကွမ်း ခွက် ရှစ် ထောင့်ပတ္တမြား စီ။ လဘက်အိုး ၊ ထွေး အင်၊ တ ကောင်း ဗိတ်၊ အ ဆောင် နီ၊ အောင်း စက်က ဝတ်သ နား တော်မူသည်၊ ဆင် ပေါက်၊ ဆင် မ၊ လှော်ကား ရွှေစက်ကွင်း ပြည့်၊ ခင်တယင်အမ္ဘမ်း ပြောက်ထုသ နား တော်မူသည်၊ ရွှေဘဝါး တော် အောက်တနှစ်လျှင်ဝါဝင်ဝါကျွတ် ရွှေဖူင် ငွေ ဖူင် ရွှေဖလား ငွေဖလား ရွှေပန်း ခိုင် ငွေပန်း ခိုင်အသုံး တော်မြင်း ဖဲဇာ ပယင်း ကန် တော့လက် ဆောင် တော်ဆက်လှာ ရသည်၊ လက် ဆောင် တော်တုံ့သည်၊ ဆု တော် ပေး သည်၊ ထိုမှတပါး စော်ဘွား တို့မှာကျိုင်း ရွှေချက်၂၊ ထီး ဝါ၄၊ အ ဆောင်အရွက်အစုံ၊ လှော်ကား တောင် ရွှေဆင် မျှော့ဝမ်း ရွှေပွင့်အတန်အရာ လှော်ကား ခိုနန်း ထောင့်၄ချက်၊ ခင်တယင်အနီ၂စု ရွှေတစုသ နား တော်မူ သည်၊ မြို့စား တပ် ပေါင်း စား တို့ကိုလည်း အထိုက်အ လျောက်သ နား တော်မူသည်။ 29 January 1316

သက္ကရာဇ်၆ရရခုတ ပေါင်း လဆန်း ၆ ရက်၅ နေ့ညည့်အဿလိဿ နက္ခတ် မှ န်း တည့်တွင်စစ်ပင်ကိုင်း ရာမင်း ဝန် တောင် ခြေရင်း ဝယ်တည် ထောင် သော ရွှေနန်း မြို့မည် ဇေယျပူရ မော်ကွန်း တိုင်စိုက်၍သား တော်အသ ခ်ယာ

စေတယွန်း ကိုသနား တော်မူ၍ထီး ဖြူဆောင်း ရသောသီရိသုရာဇာအနုရုဒ္ဓါဓိပတိတံဆိပ်ခံ စေ၍ မင်း ပြုရသည်။

12 June 1323

သက္ကရာဇ် ၆၈၅ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၁၀ ရက် ၁ နေ့ စာရင်း တော်သွင်းသည့်မြင်း စုတို့ကား မြောက်ဘက်မြင်း ၁၅၀၊ ယုတော်မူမြင်း ၁၅၀။ လက်ရွေးကြီး မြင်း ၁၅၀၊ လက်ရွေး ငယ်မြင်း ၁၅၀၊ ကြောင်သင်း မြင်း ၁၅၀၊ မြင်းသည်ကြီး မြင်း ၃၀၊ ခက်လုံမြင်း ၃၀ တို့ကား မြို့ကံ ကျွေး တော်ခံအသည်ကြီး မြင်း တည်း ။ အသည်ဝန်တို့အပ် တော်မူသည်ပြင်စီမြင်း ၃၆ စီး ၊ တလုပ်မြို့မြင်း ၃၆ စီး ၊ ၯှထွေမြင်း ၊ ကတူး မြင်း ၊ စောပွတ်အိုမြင်း ၊ ယုံသာမြင်း ၊ တက်ပြွတ်မြင်း ၊ ပယ်သူကြီး မြင်း ၊ တောင်ကောမြင်း ၊ စတေမြင်း ၊ တပယင်း မြင်း ၊ တနင်္လာ မြင်း ၊ တကိုင်ဘာမြင်း ၊ ကံပေါက်မြင်း ။ မှင်ရှည်မြင်း ၊ သရက်အင်မြင်း ၊ ဝပါ မြင်း ။ ပင်းယမြင်း ၊ မြင်စိုင်း ရွှေနန်း ရှင်သွဲ့တော်မူ သောမြင်း တို့ကိုထပ်၍ ရွှေတိုက် တော်သွင်း သည်၊ အတွင်း သင်း မြင်း ၉ စီး တို့ကိုလည်း သွဲ့တော်မူသည်။ 1377-1335

စစ်ကိုင်း ထွင်မင်း ပြုသောသီဟပတေ့မင်း ပြောက်သွဲ့သည်ကား တနင်း ဘာရီမြင်း ၊ တနင်သာမြင်း ၊ ဇေယနန်သူနတ်မြင်း ၊ ဇေယကျော်သူ သွေး သောက်၊ ကော်တောနန္ဒမိတ် သွေး သောက်၊ ဘယသာရ သွေး သောက်၊ မှူး သား မတ်သား ကြီး စု၊ မှူး သား မတ်သား စု၊ တောင်ငူလုပျိုစု၊ စာရေး စာချီစု၊ ရှေ့တော်ပြေး စု၊ တောင်ရွာစား သွေး သောက်၊ သကျည်စား သွေး သောက်၊ ဘန်ကြဉ့်စား သွေး သောက်၊ စသာစါး သွေး သောက်၊ လက်မည်း စား သွေး သောက်၊ သော်ကတို့ သွေး သောက်၊ သူငယ်တော်မှူး သွေး သောက်၊ သူငဲ့လုလင်မှူး သွေး သောက်၊ အတွင်း ရွှေမှူး သွေး သောက်၊ တုရင်ဝေရ သွေး သောက်၊ ဒေဝသူရ သွေး သောက်၊ နတ်စက်ရန်အောင်မှူး သွေး သောက်၊ ကျော်ဘက်ရန်စင်မှူး သွေး သောက်၊ သော်ကတို့ သွေး သောက်၊ မခေါက်စား သွေး သောက်၊ ကျွန်း တောစား သွေး သောက်၊ မရှောက်စား သွေး သောက်၊ မြှင်ရွာစား သွေး သောက်၊ ဝေလုသာရ သွေး သောက်၊ ပေါက်တောစား သွေး သောက်၊ ကပိုင်စား သွေး သောက်၊ ကွဲတက်စား သွေး သောက်၊ တံတတ်စား သွေး သောက်၊ မင်းသား သီဟရဲ ကျော်လူစု၊ သီရိကျော်ထင်လူစု၊ မိကျောင်း တက်ချောင်း ဥ

ယျှာဉ်တကောင်း မင်း ရိုး သတိုး ဇမ္ဗူဒီပ ဓဇကပ္ပိလဝတ်ပြည်သကျသါကီယမျိုး ဆွေ
သား မျိုး သား သတိုး ရထာရ၊ သတိုး ရွှေရ၊ သတိုး တိုင်း ရ၊ သတိုး တံခွန်ရ၊
သတိုးသလွန်ရ၊ သတိုး လှေရ၊ သတိုး ဂဍ္ဍံရ၊ သတိုး နဂါး ရ၊ သတိုး နဂါး နိုင်၊ သ
တိုး ရငယ်၊ သတိုး ရဟော်လာ၊ သတိုး ပေါင်ရှည်၊ သတိုး ကျောက်ရှည်၊ သတိုး ဆင်
လောက်စား၊ သတိုး ဆင်ထိန်း၊ သတိုး မင်း ဖျား၊ သတိုး ဆွေစည်မျိုး ဆက်တို့
ကိုလည်း စစ်ကိုင်း တွင် ရွှေတိုက် တော်သွင်း ရ၏။

(5 September 1367)
(သက္ကရာဇ် ၇၂၉ ခု တော်သလင်း လဆန်း ၁၂ ရက် ၁ နေ့) ရဘနာပူရအင်းဝ
30 September 1378
ကိုမင်း ပြုတော်မူသော မင်း ကြီး စွာစော်ကဲလက်ထက်သက္ကရာဇ် (၇၄၀) ပြည့်
တန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၁၀ ရက် ၄ နေ့သွဲ့ဘက် တော်မူ၍ ရွှေတိုက်သွင်း သည်။
(သုတေသီစာစု၊ ဝက်မစွတ်စာစု)

(2 June) 1679

လူမျိုး တရာ့ဘပါး ကား မြန်မာခုနစ်၊ မွန်သုံး ၊ ရှမ်း နှစ်ဆယ့်ခုနစ်။ ကုလား
ခြောက်ဆယ် လေး ဟည်း ၊ မြန်မာခုနစ်ကား မြန်မာကြီး ၊ ပြူ၊ သက်၊ ဒဝယ်၊ ဒ
နု၊ တောင်သူ၊ တောင်လာ၊ မွန်သုံး ကား ၊ မွန်တီ၊ မွန်စ၊ မွန်ည၊ ရှမ်း နှစ်
ဆယ့်ခုနစ်ကား ယွန်း ၊ ယိုး ဒယား ၊ ရှမ်း ၊ လင်း ဇင်း ၊ တရုတ်၊ တရက်၊ န
ဘက်၊ နဘဲ၊ ဂုံ၊ အင်း ကြယ်၊ ကတူး ၊ ကစက်၊ ကရင်၊ ဘက်ရိ၊ ပလေ၊ ပလောင်၊
စိမ့်၊ လဝိုက်၊ လဟင်၊ ချင်း ၊ ကချင်၊ မြက်၊ တရင်၊ ကသည်း ၊ မျက်နှာမည်း ၊ လူး ၊
သောက္ကတဲ၊ ကုလား ခြောက်ဆယ့်လေး မျိုး ကား ပဋိက္ကရာ၊ ရခိုင်၊ သင်း တွဲ၊
ဇောဂျီ၊ ပန်း သေး ၊ သူလျှောင်၊ သူလှို၊ တပသီ၊ ဟာရိ၊ ဂန္ဓာ၊ မလ္လကာ၊ ဇာ
ဝါ၊ ဇဝိန်၊ လဘူ၊ လမြင်၊ စင်ကြို၊ ကြမ်း တန်း ၊ ဥဿဟ။ လိင်္ဂါ၊ ကာမြို့၊ ပဏ္ဍုန၊
လင်း ယောင်၊ အသာ၊ ပင်း ကား ၊ ခါဇာ။ ကမ်း ယံ၊ ကလယ်၊ ဂိန်တူ၊ မိဿာ၊
ရေဆွ၊ လ င်း လေ၊ ပိတ်သွေ၊ ကမ်ခို၊ သီဟိုဠ်၊ ကည၊ မဇာဂီ၊ ရောဂါ၊ ဇော
ရာ။ ဇဟုတ်၊ ဇောတုတ်။ လောယာ၊ ကျည်း ၊ ပုဏ္ဏား ၊ ဗောဓိ၊ အိမ်ပတ်၊ သရေ၊
လင်း ၊ ခရော။ ပညာ၊ ဗျာဘာ၊ ရုံ၊ မာန်၊ ပြော့၊ ဉုံ၊ သုတ္တုံ၊ မာလိမ်၊ သက်
မြက်၊ ဥပျည်း ၊ ပင်ဝါ၊ ပင်ကာ၊ ရေမီး ထွက်၊ ပိတ်စိတ်၊ ခါမာ၊ ဇယာ၊ ပေါင်း
လူမျိုး တရာ့ဘ ယောက်တို့ကို ရေထွက်၍ ရွှေတိုက်သွင်း ရ၏။

စစ်ကိုင်း မင်း ပြောက်ဘွဲ့သော ဇေယကျော်သူ သွေး သောက်မှစ၍
ပုခန်း မြင်း ၊ ဒဝယ်မြင်း ၊ လင်း ဇင်း မြင်း ၊ လုံ ပေါက်မြင်း အစရှိသော ၃၃
စီး တို့ကိုသား တော်အိမ်ရှေ့ဘရဖွား ကိုသနား တော်မူ၏။ (25 November 1400)

မင်း ကြီး စွာ စော်ကဲသား (သက္ကရာဇ်၇၆၂ခုနှစ် တော်လဆန်း ဂ
ရက်၅ နေ့အဝန်း ကိုတက် တော်မူ သော) ပထမမင်း ခေါင်လက်ထက်၊ ဘွဲ့ တော်မူ
သည့်အစုကား အရှေ့ဘက် ကျော်စည်တိုက်၊ အနောက်ဘက်တိုက်၊ တောင်ဘက်ဘိုက်၊
မြောက်ဘက်တိုက်၊ ဆင်ကျည်တိုက်၊ တွင်းသင်းတိုက်၊ မဟာဒါန်တိုက်၊ အဆောင်နီ၊ ဝေါသါး ၊
ကျွင်း သား ၊ ယမား ၊ ထီး ဖြူတော်ဖွင့်၊ ပန်း ပွတ်တိုက်၊ နန်း ကံကွေး တိုက်၊
အုန်း ပေါက်တိုက်၊ ကြေး တိုက်၊ အသုံး တိုက်၊ အရှေ့တိုက်၊ အနောက်တိုက်၊ ဆင်စွယ်
တိုက်၊ ငရုပ်တိုက်၊ မီး သွေး တိုက်၊ ကျွန်တော်သုံး တောင်တိုက် ဝင်မြို့ရွာအဝင်
အပါနှင့်တကွပိုင်ရ၏။

လှော်ကားသုံး တောင်တိုက်ကိုဘွဲ့တော်မူရာတွင် ရှေးသတိုး မင်း
ဖွား လက်ထက်ဘွဲ့တော်မူရာတွင် ရွှေတိုက်ဝင်စာရင်း တော်ကား တလိုင်း ရွာ
သည်ပင် တောင်ခုနစ်ဆယ်ပြုကိုစား ရွာဘုရားကိုစား မြေမရှိလက်သမား
ညောင်ရေတကား အစာအစွတ်အမြောက်တလိုင်း ရွာကအခွန်ခံရိုး အစဉ်ရှိ
သည်၊ အညာလည်း ကောင်းတုံ၊ ကောင်းစင်၊ ချင်းတွင်း လည်း ကမ်းနီ၊
အောက်လည်း ညောင်ဦး၊ ရပ်စေါက်ဘုရားတိုင်၊ ပန်း ဝဲဘဖိုလျှင်မယ်နအ
ခွန် ၂၀၊ မြှော့အခွန် ၂၀၊ အချိန်ကိုခုနစ်လက်သစ်၊ စစ်သူတို့စား သည်၊ စပါး
တတင်း၊ သေတကန်၊ ကွမ်းဘိုး ကြက်သေဘခု၊ ကြက်ရှင်တခု၊ ဒဝယ်မှုး အင်းကို
ငပြည့်ဝမှုး သည်၊ ခံသည်၊ လှော်(ကား)သုံး ထောင်မှုး ကြီး စား တက်မြေ
လက်နိုင်အခွန်ခံရိုး ကား အညာလည်း ခက်သင်ကောင်ကြီး တိုင်၊ အောက်လည်း
အလယ်ကျွန်း ခေါင်း ခွဲတိုင် အောင်၊ အဝကျွန်း ဦး ကသည်ဘလဲဘတိုင် အောင်ဆိပ်
ခွန်တလကြေး ခုနစ်ပိဿာတန်၊ မြစ်ငယ်မုံရွေး ကူး တို့ ၁၅၀၊ တလလျှင်ကူး တို့တ
စင်း ကြေး ၆၊ တကူး တို့ဆိပ်၊ ခေါင်း ခွဲ၊ တပက်ဆွဲ၊ ပျည်ဘောင် လှော်ကား ကူး
တို့၊ ကန်ရိုး နှစ်လုံး ထိုင်ကူး တို့၊ အနောက်ကူး တို့၊ ပြင်သာကူး တို့တစင်း လျှင်တ
လကိုကြေး ၆၊ တန်အဝင်အပါကား ရွာသစ်ကြီး ထွင်ပြည်ဘော်သာ၊ သျှာရေ
ရွာ၊ တလိုင်း ရွာ၊ မတဲ၊ တီး ပေါင်ဘကား၊ ရွာအင်း၊ ယင်ပြည်၊ အင်း ထိန်၊
ညောင်ချောင်း၊တကောင်အင်း၊ကွက်တိုင်အင်း၊ ရေဖြူ အင်း၊ငပန်ကြီးအင်း၊ငပန်ငယ်
အင်း၊ ဝဲကြီး အင်း၊ အရိပ်မထွက်မြောက်အင်း၊ မြစ်ကယ်အင်း၊ ထိပေါင်ကား
သုံး အင်း၊ ဝဲမအင်း၊ စချိုင်အင်း၊ ရေယူချောင်း၊ ကျောဘူ၊ ကျောက်ပြွတ်၊
မြစ်တု၊ လက်တောင်း၊ ပလိပ်၊ အင်း လျှား၊ ဤကား လှော်ကား သုံး တောင်
(2 June) 1679
အဝင် ရွှေတိုက်တော်ရှိသက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု (ပထမဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက် ၂ ရက်ရွှေ
တိုက်) စာရင်း တော်ပြီး၏။
(သုတေသီစါစု၊ ဝက်မစွတ်စါစု)

17 June 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုပထမဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၄ ရက် ၂ နေ့ပြဲတိုက်တော်သို့ထွက်တော်မူ ရာထွင်လက်ယာကျော်သူကျောင်း ဆောက်သည်အုတ်လှေကား အုတ်တံတိုင်း လုပ်ပါမည် ဆိုကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သော် ဆောက်လုပ်စေ၊ ဘုန်း တော်ကြီး လှ သောဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။

(မျိုးကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ဝင်း တော်ငမျက်နှာမှစ၍ကုန်အမျိုး အစုတိုင်း ဟူသမျှသည်၊ မင်း မှုမင်း ရာကို ရှောင်လွှဲ၍ သော်လည်း ကောင်း၊ ယမန်ကာလတွင်လွှင့်ပါး ၍ သော်လည်း ကောင်း ၊ တချား မြို့ရွာမှာရှိသည်ကိုမြို့စား ရွာစား တို့သည်သိမ်း ထား ၍ စေပါသော်သူကြီး ပြည်စိုး သည်သိမ်း ထား လေသော ကြောင့်တို့ကိုလည်း ငြိမ်း ချမ်း လို၍တပါး မှာမှီခို နေသည်ကိုကျွန် တော်မျိုး အစုတို့တွင် ခေါင်း အကြီး ပြုသသူတို့သိ၍ ငါတို့အစုသား ငါတို့အဝင်သည်သူမှာမရှိသာဟူ၍ ဝန်တို့ကစ၍ ဝန်စုဒိုင်း သည်လဲဆိုလျှင်တရား ကဲ့သို့ ကြေး ငွေ တောင်း ယမ်း ၍မစား စေနှင့်၊ရာဇဝတ်စစ် စစ်၍ဟုတ်မှန်လျှင် အဟုတ်စီရင်ရမည်။

30 June 1679

သက္ကရာဇ်၁၀၄၁ခု ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း ၃ ရက် ၂ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့်၉ဂ – ၁ရ၁ – ရပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်၊ အိမ်ရှေ့အိမ်တော်ရာတွင်အဘယက တော်သည့် ဆောင်သီး ဆော်ရာ
တွင်သာကျွန်တော်မအိမ် ဆောက်ပါမည်ဟူ၍ဘုရား မယ်တော်ဘုရား ကိုသံတော်ဦး
တင်၍ ဆောက်တော့အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ဆောင် သီး ရာတွင်မဆောက်၊အိမ်တော်
ရာတိုင် အောင်ပင် ဆောက်သည်၊ပြည်ကြီး သပေါက်မျှား မှာလည်း ဆင်ကပ်တော်ရာ
တွင်သာ ဆောက်ပါမည်သံတော်ဦး တင်၍ ဆောက်တော့အမိန့်ရှိသည်၊ဆင်ကပ်တော်
ရာတွင်သာမဆောက်၊ဆင်ဝင်တော်ရာ နေရောင်ကာရာ ရောက် အောင်ပင်
ဆောက်သည်၊သံတော်ဦး တင်သည် အရာကိုလွန်၍ ဆောက်သည်ဖြစ်သော ကြောင့်ဖြတ်
၍ပြစ်ကောင်း လေပြီ၊သို့ရာတွင်မူကား ပျက်စီး လိမ့်မည်ဖြစ်သော ကြောင့်ဖြည်း
ဖြည်း သာသာ ဖျက်၍ယူစေ၊ တန်း မျှား မှာလည်း ရှိမြဲတိုင်း လူသွား သာ အောင်
ရှိစေ၊ဝင်း တော်တွင်းသို့လည်း တပါး တချား ကိုလည်း မဝင်စေနှင့်၊ နေမြဲနေပါ
မည်လဲဆိုလျှင် နောက် တော်ပါသေနတ်လုင်ကိုသာချ၍ နေစေ၊ နေလျှင်လည်း အိမ်
တော်ရာသို့အိမ်ဦး ပြု၍ ဆောက် စေ၊လမ်း ပန်း ကိုလည်း ၢင့်တင့်သွား လာသာ
အောင်မြို့ဝန်ကြပ်မ၍ဆို၊ အိမ်တော်ရာအရှေ့လည်း ထန်းပင် ရောက် တောင်ဝင်း
တော်နား ရောက်အနောက်လည်း အောင်နိုင်ငယ်အိမ်ရှေ့ဆယ် တောင်ချား လေါက်
မြောက်လည်း မာရဘင် တော်တံခါး တောင်နား ရောက်သည်အတွင်း ကိုအိမ်ရာမ
ဆောက်စေနှင့်။

29 July 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုဝါခေါင်လဆန်း ၂ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

စါရင်း ယူရာမှာ ကျွန်ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဆိုလျှင်ကျွန်စါရင်း သာတင်မည်မဟုတ်၊ ကြေးမည် မျှနှင့်ကျွန်ဖြစ်သည်ဟူ၍ စစ်၊ ကျွန်ဖြစ်တန်မှ ဖြစ်ရမည်၊ ယိုး မဲ့ မှီခို၍ နေလျှင်လည်း အစုသို့သွင်း ၍အမှုတော်ကိုထမ်း ရမည်။

2 August 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု ဝါခေါင်လဆန်း ၆ ရက် ၆ နေ့ အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉ဂ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

15 August 1679

15 August 1679
သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့ အမိန့်တော်ရှိသည်ကို ဘယ်သို့သော
အကြောင်းကား ပြန်သည်နည်း အမိန့်တော်ရှိသည်။ အမိန့်တော်ကိုလွှတ်တွင် ဇေယျသူ
15 August 1679
ပြန်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့ပြည်ကြီး သပေါက်မျှား
ချင်း ရွာစား ကိုပြည်လုံး ကျော်သား တို့နေသည်တန်းရာ မြေကိုသနား တော်မူသည်
ကိုမြို့လကျာ်တောင်သို့ အမိန့်တော်ကိုအနောက်ဝန်ဘယရာဇာသူကသ ပေါက်မျှား အဝန်း
တို့ရှေ့ဆွင် ပြန်လှာသည်။

(မျိုးကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား 1671
အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ၁၀၃၃ ခုဘကြီးတော်ဘုရား အမိန့်တော်၊ ထောင်သား
ထောင်သမ၊တံခါးသမ၊လက်မထောင်သမတို့နှင့် သေနတ်လုင်၊ကျောင်း မှီဘဏ္ဍာအ
သည်အရွတ်သူ့ကျွန်တို့နှင့်သင့်၍မြင်သည့်သား သမီးတို့ကိုအဘပါအမိပါဟူ၍ မစီရင်သာ၊
တံခါးသားလက်မထောင်သားတို့သို့ပါစေအမိန့်တော်ရှိကြောင်း နှင့်ဝန်တို့ကိုအစီ
ရင်ခံသော်အမိန့်တော်အတိုင်း သည်အစုတို့နှင့် ထောင်သား ထောင်သမ တံ
ခါး သား တံခါး သမလက်မထောင်သား လက်မထောင်သမတို့နှင့်သင့်လျှင် ယော
ကျ်ားမိန်းမကိုအမိန့်တော်အတိုင်း သိမ်းရလေတော့သည် ဝန်တို့ဆိုကြောင်းကို
ရွှေနားတော်ကြားတော်မူသည်၊ သည်အတိုင်းဖြစ်လျှင်နာပလေသည်ဖြစ်သော
ကြောင့်ထောင်သား တံခါးသား လက်မထောင်သားတို့နှင့်မြင်သည် သေနတ်လုင်
သွေးသောက်စု ရွှေပန်းပန်၊ အသည်ဘဏ္ဍာကျောင်း မှီကျွန်မိန်းမတို့နှင့်သင့်၍
မြင်သည်သား သမီးတို့ကိုယောကျ်ားလိုက်ယောကျ်ားပါမိန်းမလိုက်မိန်းမပါဖြစ်
စေ၊ ထောင်သမတံခါးသမလက်မထောင်သမတို့နှင့်မြင်သည် သေနတ်လုင်သွေး
သောက်စု ရွှေပန်းပန်အရွတ်သည်ဘဏ္ဍာကျောင်း မှီသူကျွန်ယောကျ်ားနှင့်သင့်၍
မြင်သည်သား သမီးတို့ကိုမူကား အမိပါဖြစ်ရမည်။

15 August 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉၈-၁၇၁-၇၆ပ)

ဒဂုံဆံတော်ရှင်မှာ ကြေး ကိုအုပ်လုပ်သည်ကိုမြို့ဝန်ကတား ရာမှာအလျှကောင်း မှု
အရာဖြစ်သည်၊မတား စေနှင့်လုပ်ပစေ။

26 August 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု တော်သလင်း လဆန်း ၁ ရက် ၄ နေ့တွင် ဇေယျသူ
ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉ဂ - ၁၇၁ - ၇ပေ)

ရွှေပြည်တော်တွင်းတွင်၊ စောင်းညှင်း တယောတီး မှုတ်၍သာလှုပျိုလှုရွယ်တို့ကို
သွား ဖေပ လွှေမှုတ်၍အချင်း ဆို၍ မဆို ကောင်း သည်စကား ကိုဆိုမည်၍ မသွား
စေနှင့်၊နိုင်အောင်စစ်။

3 October 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုသတင်းကျွတ်လဆန်း ၉ ရက် ၆ နေ့ ဇေယျသူပြန်သည်
အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉၇ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

အမိန့်တော်ရှိသည်အရေးအတွင်း ဆောင်သား ငတုတ် ကျော်ငယ်ကို ထောင်ကနုတ်၍ ရှေ့တော် ပြေး သို့မိုး၊ ပုံတီး စေ။

14 October 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုသတင်း ကျွတ်လပြည့်ကျော် ၅ ရက် ၃ နေ့ ဇေယျသူပြန် သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ်၁၀၄၁ခုတဆောင်မုန်းလဆန်း၄ရက်၂နေ့တွင် 27 October 1679
အရင်ကပေးလေသည့်အမိန့်တော်ထမ်းများသည်မသိသာလေ၊ အထွေးထွေးအ
ရောရောရှိလေသည်၊ ဝန်စာရေးတို့လက်တွင်မရှိစေနှင့်၊ ချေဘိ၊ ယခုအမိန့်တော်
ထမ်းအတိုင်းသာဝန်စုတိုင်းအပ်၍ရှိစေ၊ သည်အမိန့်တော်ထမ်းသည်ဘိုးတော်ဘု
ရားအမိန့်တော်၊ ဘကြီးတော်ဘုရားအမိန့်တော်၊ ခမည်းတော်ဘုရားအမိန့်
တော်၊ ငါ့အမိန့်တော်၊ ဧကရာဇ်မင်း၄ပါးအမိန့်တော်ပင်ဖြစ်သည်၊ ဝန်စုတိုင်း 1679
ပေးသည့်အမိန့်တော်ထမ်းသည်၁၀၄၁ခုအမိန့်တော်ထမ်းရင်းတွင်ကြွေးမြီပင်
ရှိသော်လည်းကိုနေတန်ဆုံးတန်သည်ဖြစ်မှကိုယ်ဆုံးရမည်၊ သည်အစုသားတို့သည်သူကျွန်
ဖြစ်ရာတွင်အခြားအစုသားနှင့်ဖြစ်စေကြေးရှင်ကျွန်ရှင်နှင့်ဖြစ်စေဟူ၍ဆိုသည်ကို
အစုသားကိုပေါ်၍ဒိုင်းတော်သားဝင်းတော်သားကျိုင်းတော်စွဲရွှေတော်ပြေး
ရုံးဆော်စမြောင်တုရင်ပြောသားနေရာချပညာသည်မျက်ပါးသည်အမိန့်တော်ရှိ
သည့်အမှုထမ်းရည်တူဟူ၍သွင်းသည်အမိန့်တော်ထမ်းတွင်ပြောက်၍ရှိလေပြီးသွင်းပြန်
ကျောင်းကါးငရဲစောနှင့်ကျွန်သပေါက်ဦးရီးမြင်သည်နှင့်အဘိုးအစါးပေး၍ထွက်
သည်ဟူ၍တရားတွေ့ကြ၍မြို့ဝန်တွင်ဆိုကြသော်၊ အမိန့်တော်ထမ်းအတိုင်းအဘိုးပေး
စေမြို့ဝန်စီရင်သောကြောင့်သံတော်ဦးတင်ပါမည်ဆိုသည်ကိုရွှေနေစါမှတ်မခံလို 1679
ပါဟူ၍ဝန်တို့ကိုငရဲစေါကလဲဆိုကြောင်းကိုဝန်တို့ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်သည်၊ ၁၀၄၁
ခုအမိန့်တော်ထမ်းတွင်ဒိုင်းတော်သားတပ်သားသူရဲကောင်းဟန်အမြောက်သ
မားဝေါတော်သားကျိုင်းတော်စွဲရွှေတော်ပြေးရုံးဆော်စမြောင်တုရင်ပြော
သားနေရာချပညာသည်မျက်ပါးသည်အမိန့်တော်ရှိသည့်အမှုထမ်းရည်တူအစို့သား
မိန်းမတို့နှင့်သင့်သည့်သားသမီးတို့ကိုအစုခွဲ၍အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ကျွန်တော်မျိုးအ
စုသားတို့သည်ကြွေးမြီမရှိပဲမှီခို၍မနေစေနှင့်၊ ကြွေးမြီပင်ရှိသော်လည်းကိုယ်ဆုံး
တန်မှဆုံးရမည်အမိန့်တော်ရှိသည်၊ သို့ရာတွင်အုပ်၍သည်အစုသားတို့သည်သူကျွန်ဖြစ်
လေရာတွင်မြင်သည့်သားသမီးတို့ကိုသပေါက်မဆိုစေနှင့်၊ မိဘဆွေမျိုးသားချင်း
ရွေးလျှင်တန်ဘိုးသာပေးစေ၊ အမိန့်တော်ရှိသည့်အရာသည်ဒိုင်းတော်သား
ဝင်းတော်သား တပ်သား သူရဲ ကောင်းဟန်အမြောက်ဝေါ

တော်သားကျိုင်း တော်စွဲရှေ့တော်ပြေး ဂိုး ဆော်စ မြောင်တုရင် ပြေ့သား
နေရာချပညာသည်မျက်ပါး မှစ၍အရည်တူအမှုထမ်း ကိုသာအမိန့်တော်ရှိသည်၊ မြင်း
သည် သေနတ်သွေး သောက်စုတို့ကိုအမိန့်တော်ရှိသည်မဟုတ်၊ စာစီရာတွင်ဒိုင်း ဝန်
ကစ၍မြင်ပါအမှုထမ်း ရည်တူဟူ၍မခွဲခဲ့ပဲသည်အစုသား တို့သည်သူကျွန်ဖြစ် လေရာတွင်
အချား နှင့်ဖြစ် စေ၊ ကျေး ရှင်ကျွန်ရှင်နှင့်ဖြစ် စေ၊ သင့်နေကြ၍မြင်သည့်သား သ
မီး တို့ကိုသ ပေါက်ဟူ၍မဆို စေနှင့်၊ မိဘဆွေမျိုး တို့ငွေး ထုတ်လျှင်တံဘိုး တို့ကို ပေး စေ
ဟူ၍ ရှိသည်၊ ဒိုင်း တော်သား ဝင်း တော်သား သူငဲ ကောင်း ဟန်အမြောက်သမား
ဝေါ်တော်သားကျိုင်း တော်စွဲရှေ့တော်ပြေး ဂိုး ဆော်စ မြောင်တုရင် ပြေ့သား
နေရာချပညာသည်မျက်ပါး သည်အမိန့်တော်ရှိသည်အမှုထမ်း ရည်ဘူတို့နှင့်အထက်က
တောင်ဂံခါး မှစ၍အစုကြမ်း သား တို့ကျွန်ဖြစ်ရာတွင်မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမိ
ဘဆွေမျိုး တို့ကတတ်ကုံနိုင်လျှင်တန်ဘိုး ပေး ရွေး စေစီရင်။ အမိန့်တော်ရှိသည်၊
သည်တွင်သာ ဇေယျသူပြန်သည်။
(မျိုး ကြည့်၉၇–၁၇၁–၇၆ပ)

ရှင်ဘုရင်သည်အမိန့်တော်ရှိပြီး လျှက်နတ်ချေ လေါင်းချေအ ထွေထွေပြုသည်ဟူ၍ကျွန်တော်မျိုး တို့သည်ဆိုလိမ့်မည်ဖြစ်သောကြောင့်၊ လကျ်ာရက္ခမိတ်ဝန်လမိုင်း ငတူး တူငယ်အစီရင်ခံသည်၊ ကျွန်တော်မိဘကျွန်မိဘုန်း တော်ငယ်တွင်အမှတ်မဲ့မြင်သည့်သားနှစ်ယောက်နှင့်ဘုန်း တော်ငယ်ကိုကျွန်တော်မိဘမရှိလျှင်ကျွန်တော်တို့အစုဝေယူကြသည်၊ နောက်ဘုန်း တော်ငယ်သည့်အတိုင်း ယူပါဆိုသောကြောင့်ကျွန်တော်တို့ကိုသားမြေး ကဲ့သို့ မွေး သသူဖြစ်၍အတိုင်း ယူသည်၊ သား ငယ်နှစ်ယောက်ကိုစေစား ၍အရှည်အကြာရှိသည်ကိုဘုန်း တော်ငယ်ကလမိုင်း တောင်ခံကြီး နှင့်တချက်တည်း ဖြစ်ရာတွင်မြင်သည်သား ဟူ၍မြင်း ဝန်နန္ဒသီဟလမိုင်း ဝန်ပြုသည် ကာလဆိုကြသော်ဘုန်း တော်ငယ်ကငစံကြီး သား ဆိုသည်ကိုသာသား ဖြစ်ရချိမ့်မည်လော၊ အရှင်သိရဝ်သိဌာသိကိုဆိုပေဆိုလျှင်သား ကိုသည်ကိုသာဆိုပါသည်၊ အရှင်သိရဝ်သိဌာသိကိုမဆိုနိုင်ပါဆိုလျှင်သား ကား ကိုယ်သား မဖြစ်သာချေစီရင်လျှင်အမှုတော်ထမ်း ဖြစ်ပါစိမ့်မည်အဘိုး ယူပါစေ၊ လဲဆိုပြန်၍အဘိုး ကိုယူစေစီရင်လျှင်၊ စိတ်တူလက်ဆက်ပေး ၍ပြီး သည်။ ဘုန်း တော်ငယ်ကလည်း ပြီး ချက်စာကိုယူလေသည်၊အဘိုး မပေး သောကြောင့်စေစား ၍ရှိသည်ကိုယခုနောက်ဝင်မှုး လမိုင်း ဝန်ပြုရာတွင်မှ၊ ငစံကြီး သား ဖြစ်သည်ဟူ၍ဘုန်း တော်လဲပြန်လေသောကြောင့်အဆိုင်ဆိုဝ်ရသော်၊ နန္ဒသီဟစီရင်၍စိတ်တူပြီး ကြောင်း ကိုဘုန်း တော်ငယ်လက်မှာစီရင်ချက်စာရှိကြောင်း ကိုလည်း မယူပါငစံကြီး သား ဖြစ်ကြောင်း ကိုပြဆို၍ပြု၍စစ်မေး သော်အိမ်ခန်း နေရာတဲအုံနှင့်နေ၍ဝင်ထွက်ကြောင်း ကိုမသိချေ၊ ငစံကြီး သား ဆိုသည်ကိုသာသိသည်ဆိုသည်စကား ကိုယူ၍ကျွန်မဆိုသာချေ၊ စီရင်ဘိသည်အစီရင်ခံသည်၊ငထိုက်ငနိုင်ငယ်တို့အစီရင်ခံသည်၊ကျွန်တော်တို့ဘသည်လမိုင်း တော်သား ဖြစ်၍အမှုထမ်း ရသည်အကြောင်း ကိုဝန်တွင်း ဆိုင်ကြလျှင်လမိုင်း ပေါ်သား မဟုတ်ဆိုလေသောကြောင့်ချုပ်ရှုပ်၍ပြုသည်သက်သေအဘွှရာဆင်ခြေအလုံး စုံလမိုင်း ဝန်တွင်ရှိပလေပြီး သည်၊ အထက်ကဖြတ်စာရှိသည်ဆိုရာမှာ၊ ကျွန်တော်တို့ငယ်သည်သား အမိနှင့်ဆိုလေသည်အစီရင်ခံသည်၊ အနောက်ဝင်း မှုး တွင်ဆိုကြသည်အချုပ်၊ ငတုတ်နိုင်ညီအစ်ကိုအချုပ်၊ ကျွန်ုပ်တို့မိဘုန်း တော်နှင့်ကျွန်ုပ်တို့ငစံကြီး သဘောမျှ၍ထွက်ဝင်ရာတွင်ကျွန်ုပ်တို့ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်မွေး မြင်သည်၊ ငစံကြီး သား ဟူတ်စိမ့်၊ သိသူမိဘတင်မယား ငထင်ငတိုး ပ၊ ငချမ်

ပုံ၊ ငစံကြီး မယား မိထွား ငထင်တို့ကျွမ်း တိုက်၍ မေး သော်၊ ငတုတ်ငနိုင်ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်သည်ငစံကြီး သား ဟုတ် ကြောင်း ကိုသိ ပေ၏၊ သိ ကြောင်း ကိုမူကား ၊ ငစံကြီး နှင့်ဘုန်း တော်အရှက်အတင်ရှိ၍ ငစံကြီး မယား ကြီး မိထွား နှင့်ကွာ သော ကြောင့်သိသည်ဆိုသည်၊ ၎င်း ငတိုင်း ပကိုကျွမ်း တိုက်၍ မေး သော်ငထင်နှင့်နည်း တူဆိုသည်၊ ၎င်း ငချမ်း ပုံကိုကျွမ်း တိုက်၍ မေး သော်ငထင်နည်း တူဆိုသည်၊ ၎င်း ငတက်ကိုကျွမ်း တိုက်၍ မေး သော်ငထင်နည်း တူဆိုသည်၊ ငစံကြီး မယား မိထွား ကိုကျွမ်း တိုက်၍ မေး သော်၊ ငတုတ်ငနိုင်ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်သည်ငစံကြီး သား မှန်၏၊ သား ဖြစ် ကြောင်း ကိုသိသည်မူကား ကျွန်ုပ်လင်ဖြစ်စဉ်ဘုန်း တော်ငယ်နှင့်အရှက်အတင်ဖြစ်ကြ လေ၍ ငနိုင်ငတုတ်ကို မွေး မြင်သည်ကျွန်ုပ်ကိုမယား မမှတ်သား မမှတ်ပြုကျင့် သော ကြောင့်ရှင်း ကွာ ရ၍သား ဖြစ် ကြောင်း ကိုသိရသည်ဆိုသည် နောက်ဝင်း မှူး စီရင်ချက်။

(မှီး ကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဒေဝသီဟကဆရာတော် ရွှေလေး ထပ်ဘုန်းတော်ကြီး ရှင်မဟါမဟိန္ဒသာရကိုဝ် ကျောင်းတော် ဆောက်လှူတော်မူသည်၊ ကျောင်းဥကင်သထည့်ပါမည်၊ ကျောင်းခါးပန်း ထွင်ခုံ ပေါင်းလုံးပန်း လှထည့်လုပ်ပါမည်၊ အုတ်လှေကါး ၃ဆူ အုတ်တံတိုင်း လုပ်ပါမည် ဆိုဝ် ကြောင်းကိုဝ်သံတော်ဦးတင်ရာမှာ ဒေဝသီဟကဲ့သို့ မှူးမျိုဝ်မတ်မျိုဝ်တိုဝ်သည် ဆောက်ရ၍မိ့မည်မဟုတ်၊သိုဝ်ရာတွင် ကျောင်းကိုဝ်သိတင်း သုံးမည့်သခင်သည်စာသင်တော နေကေစာရမဟုတ်၊ ဘွားတော်ဘုရားဆရာ တော်ဆက်ရှည်ဖွာကေရာဇ်ဆရာတော်တံဆိပ်တော်ရဖြစ်သောကြောင့်ငါလှူတော် မူသည်၊လုပ်စေ။

30 October 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုတဆောင်မုန်းလဆန်း ၇ရက်၅နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ အကြီး တော်ရာဇ ကျော်သူ မယား ကား ကျောင်း ဥကင်သ
ထည့်ပါမည် ကျောင်း ထွင်ခါး ပန်း ကိုဝ်ခုန် ပေါင်းလုံးပန်းလှ ကျောင်း ပြင်ဆင်ကဝ်
ပတ်လည်ကိုဝ်ခုံ ဘောင်လုံ ဘောင်လှထည့်ပါမည်၊ အုတ် လှေကား ၃ဆူ အုတ်တံတိုင်း လုဝ်ပါ
မည်ဆိုဝ် ကြောင်း ကိုသံ တော်ဦး တင်သည်မှာ ငအရှိ တော်ဖြစ်သည်၊ ဥဂင်သနှင့်
ကျောင်း ထွင်ခါး ပန်းလက်တင်ကိုဝ်ခုံ ပေါင်းလုံးပန်းလှ လှေကား ၃ဆူ အုတ်တံတိုင်း လုဝ်စေ၊
ကျောင်း ပြင်ဆင်ကဝ်ပတ်လည်မှာ မူကား မင်း ဧကရာဇ် ကျောင်း တော်သာ
ထည့်သည်ပြင်ဆင်ကဝ်ပတ်လည်ခုံ ပေါင်းလုံးပန်း လှမလုဝ်စေနှင့်။ 16 January 1680

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုပြာသိုလပြည့်ကျော် ၁၁ ရက် ၆ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉ဂ – ၁ရ၁ – ရပေ)

16 January 1680

မင်း ခေါင်သိမ်စရိပ်မိုး ကြီး ပြစ်သော ကြောင့် ညာဏတိက္ခလုပ်သည့်အတိုင်း လုပ်စေ၊ အလျှင်ကငါ့အမိန့်တော်ရှိသည့်ကြီး စာချုနယ်အတွင်း ပြင်ကိုလည်း ကျောင်းကန်စရိပ်တစောင်း မဆောက်စေနှင့်။

16 January 1680

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုပြာသိုလပြည့်ကျော် ၁၁ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မြှုး ကြည့်၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

ရွှေဘွား တော်မြတ် အောက် ညောင် ရွှေ စော်ဘွား ရောက်လှာ စဉ်လွှတ် တော်သို့ဝ်
တက်ရာ တွင်မြင်းဇာင်ရန်းစိန်ခတ္တီပါစီ ကြောင်း၊ရွှေ ပေခ မောက် ဆောင်း၊ခ မောက်
ကိုဝ် နေ ရောင်ပိတ်သွတ် ကြောင်းနှင့်ဝန်တိုဝ်ကိုဝ်အစီရင်ခံ ကြောင်း ကိုဝ် ရွှေနား
တော်ကြား တော်မူသည်။ရွှေဘဝါး တော် အောက်တွင်မင်း ညီမင်း သား ကြီး တိုဝ်
သာခ မောက် နေ ရောင်ပိတ်သွတ်၍ ဆောင်း ရသည်၊ညောင် ရွှေ စော်ဘွား မှာ
ခ မောက်ကိုဝ်ပိတ်သွတ်၍မ ဆောင်း စေနှင့်။

1 March 1680

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုတ ပေါင်း လဆန်း ၁၂ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မြှုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၅)

16 March 1680

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ် တော်မူလှ သော မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်
တော်ရှိသည်၊ ဆင်ချည်တိုက်အဝင်မြကန်ဆည် ရေ သောက်နား ငှောင်း ကျဆည် ရေ
သောက် အောင်ပင်လယ်ကန် တော် ရေ သောက်လယ်ပယ်မျိုး ကျရာနယ်သီး နယ်
ခြား ဦး ရေလုပ်သား ကွဲရှည်း တိုင် ဆော်နက် မြေ ကျေး ရွာသည်ဆင်ချည်တိုက်
ဝင်အုံး ကွမ်း အရာ တော်ငှက်ကြီး သိုက်အရာ တော် ချောင်း စောက်လက်ပံအ
ရာ တော်သတိကွဲနွား ဘား ရွာ ရေ သောင်တမုတ်ဆိုး ကြူဝန်း ကျွန်း လှရွာ
ကြောင်မီး လက် ကောင်း ပု(လဲ)သက်ငယ်ကျင်း မှစ၍ ရွာ ပေါင်း ၂(ရာ)
သူကြီး မြေတိုင် တောကဲအလို တော်ကွဲရှည်း လုပ်သား ကို တော် ဝင်ဆက်သွင်း သမူ 1538
ကျေး ရွာ ပယ်နယ်ဦး ရေစါရင်း ကျနယ်ပယ်ကိုသက္ကရာဇ် ၉၀၀ ကျော်က ရွှေတိုက်
တော်မှာဆက်သွင်း ရသည်နည်း တလုံး တဝတည်း ပယ် ၁၀၀ ကျော်အနက်ရတနာ
မြစည်း ခုံဘုရား ဝတ် တော် မြေ ၄၂ ပယ် ဒိုသမိရဘုရား ဝတ် တော် မြေ ၃၉ ပယ်
ဒိ လှော်ကား ၃၀၀၀ မြေသူရဲ မြေလမိုင်း မြေဝင်း မြေဘဏ္ဍာ တော် မြေ ဒေါင်း
ရွှေ မြေနက် နေမိလှ မြေစစ်ဘုရင် ထောင်မှူး မြေဒိုင်း မြေကါ မြေအစုစု မြေ
ပယ် ၅၀၀ နှုတ်သည်ပြင်ကျန် မြေပယ် ၇၀၀ ကျော်နှင့်အိမ် ခြေဦး ရေစါရင်းကျား
ကြီး ကျား ငယ်မကြီး မငယ်အသက် နေ့နံလူ ၂၀၀ ကျော်ကိုဆည်ကြီး ကင်း စါး ၄ ကျော်
ထွန်း ဘား ၄သက်ပုံဘိုး ၄ ရွှေဦး ဘွား မိ တော်ဦး တို့လက်ထက်တိုင် ဆော်သည့်နည်း
ကင်း စား ဆည်ကြီး ၄ ကျော်ထွန်း တိုင် ဆော်၍ ရွှေတိုက်အင်း စါရင်း ပယ်နယ်သီး
သန့်ခြား နား ကန့်ကွက်၍အဘို့ တော်အခွန် တော်ကို (သွင်း)။ 16 March 1680

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုတ ပေါင်း လပြည့် ကျော် ၁၂ ရက်စနေ နေ့တွင် ရွှေ
လွှတ် တော်သို့နား ခံတမန်သာစည်တွင်ပြန်။

(စမ္ပူဒီပဥ ဆောင်း၊ ၁၉၆၀၊ စါ၇၅-၆)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသောဘဝရှင်မင်းတရားကြီး အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ရွှေခွန်တော် ငွေခွန်တော် ဘော်ဃောခွန်ပိုး ခွန်သစ်သီး ခွန်ပန်း ယိုအခွန်တော်ကို ကျေးဇူးသစ္စာတော်နှစ်ပါး ရှိသည့်အတိုင်း မလစ်မဟင်း မယွင်းမယိုရအောင်တဆယ့်နှစ်ရာသီတွင်အထူးထူး အပြားပြား ပေါ်သည့်သစ်သီးပန်းတို့မှစ၍ ရွှေခွန်တော်များကိုအစဉ်မပြတ်ဆက်သွင်းရမည်၊ မုတ္တမအခွန်တော်ဝန် တောင်ငူအခွန်တော်ဝန်ခန့်ထားတော်မူသည်၊ ရွှေနန်းဂိုးရှမ်းပြည်ရှိ ငွေခွန်မြစ်ညာရှိ ငွေခွန်အကြေကိုးရွာ အညာကိုးရွာ ငွေခွန်တူရွင်းတိုင် ငွေခွန်တော်များမှာ ငွေခွန်ဝန်သီးခြား၍ခန့်ထားတော်မူသည်၊ ရွှေငွေသစ်စေး ပွက်လျှက်အခွန်တော်များမှာလည်း ကျီဝန်ကနှိုးဆော်စီရင်ဆက်သွင်းရမည်အမိန့်တော်အကြိမ်ကြိမ်ပြန်၍ရှိသည်ကိုမတည်ရ၊ ကူးသန်းရှက်တင်စီရင်ကြသောကြောင့်အခွန်တော်ဆက်ကျွန်တော်မျိုး ဆင်းရဲသား (တို့) မငြိမ်မဝပ်ရှိသည်၊ သင့်သည်လေါ၊ ဝန်တို့သီးခြားခန့်ထားတော်မူသည့်အတိုင်း ဆက်သွင်းစေ။

(16 March) 1680

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၁ ခု (တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၁၂ ရက် နေ့တွင်ပြန်)

(စမ္ပူ ဒီပဥဆောင်း၊ ၁၉၆၀၊ စါ၈၂)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ မြို့ရွာသူကြီး ပြည်စိုး တို့စာရင်း တော်ဘက် ခေါ် ချ၍အညီ
1677
ရောက်လျှင် ၁၀၃၉ ခုက မြို့ရွာအိမ် ဆောက်အိမ်ပြင်ဆင်တင်း ကုတ် ဆောက်၊ မြင်း
ဆောင် ဆောက်၊ ခြံပြင်ခြံလုပ်အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း ကိုမြို့တိုင်း ရွာတိုင်း
မကျန်မကြွင်း ရအောင် ပေး ၊ အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ပေး သည့်အမိန့်တော်ကား
17 September 1677
၁၀၃၉ ခုသတင်း ကျွတ်လဆန်း ၂ ရက် ၂ နေ့မြို့စား ရွာစား တို့သည်အိမ်ဆင်တင်း
ကုတ်၊ မြင်း ဆောင် စောင်းရမ်းမပျက်မစီး ပဲကို ဝင်း အိမ်မြင်း သည်ဆင်တင်း
ကုတ်လုပ်မည်၊ မြင်းဆောင်ပြင်လုပ်မည်၊ စောင်းရန်းလုပ်မည်ဟူ၍သောအသည်ကား လ
တိုကို ကြေထွား အောင်မပျက်မဆီး ပဲကိုပင်ပျက်စီး သည်ဆို၍ ကြေး ငွေ တောင်း
ယမ်း ၍ ရလျှင် ကြေး ငွေကိုစား သောက်၍ နေသသူလည်း နေ လေသည်၊ ပြင်သည်ဆိုရ
ရုံသာပြုသသူလည်း ပြုသသည်၊ သိုပြုသည်မျှား သည်ဆင်း ရဲသား တိုကို မတတ်နိုင်
အောင်ညှည်း ဘန်း ၍ပြုသည်အရာဖြစ်သည်၊ မြိုပြုရွာပြည်ကိုမှုကား စည်ပင်
အောင်မမစစမသိမ်း မပိုက်ပြင်ဆင်ရုံသာဖြစ်သည်၊ မြို့စား ရွာစား တဝက်
မြို့သား ရွာသား တဝက်ဆိုက်လုပ်ပြင်ဆင် စေ၊ လား လား မ ကောင်း ပြက်စီး
သည်မှန်သော်မူကား အသည်လုံးလုံးဆောက်လုပ်ပြင်ဆင်ရမည်၊ မြို့ရွာသနား တော်မူ
၍မြို့တက်ရွာတက် ကောင်းရာမှာလည်း ဘကြီး တော်ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည့်
အတိုင်း အသည်ကိုတအိမ်ဥါစီ ၊ အလာကိုအသည်တဝက်၊ အိမ် ခြေကပ္ပါး ကိုအလာတ
ဝက်ကိုသာ ပေး ရမည်၊ သည်အတိုင်းမြို့တက်ရွာတက် တောင်းလျှင် ပေး ။
18 January 1681
သက္ကရာဇ် ၁၀၄၂ ခုတပိုတွဲလဆန်း ၁၀ ရက် ၃ နေ့အမိန့်တော်၊ လက်
ယာရန္တမိတ်ကပြည်စိုး သူကြီး တိုကို ပေး သည်။
(မျိုး ကြည့် ၉ ဂ - ၁ ရ ၁ - ရ ပေ)

5 October 1681

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၄၂ ခုတပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၆ ရက် ၀ နေ့တွင်အမိန့် 29 January 1681
တော်ရှိသည်၊ သွံ့စု၊ လူဖျိုတော်၊ မြင်းတော်သည်၊ သေနတ်လုလင်၊ ဒိုင်းတော်သား၊
ပင်းတော်သား၊ သူရဲ၊ ကောင်းဟန်၊ အမြောက်သမား၊ ဝေါတော်သား၊
ကျိုင်းတော်စွဲ၊ ရှေ့တော်ပြေး၊ ပြေ့သား၊ ရိုး ဆော်၊ စမြောင်တုရင်၊ နေ
ရာချတို့ကိုမင်းသား မင်းမြေး မင်းဆွေစိုး မျိုးတွင်မှီခိုတက်၍မနေစေနှင့်၊
ကြေးနှင့်ပင်စပ်သော်လည်း အမှုထမ်းကိုမရှိစေနှင့်၊ ထုတ်၊ ကြေးကိုတနှစ်မပိုင်
တနှစ်ပိုင်သာ ကောင်း ရမ်း ရမည်၊ လုပ်ဆောင်၍ဆပ်စေအမိန့်တော်ရှိသည်၊ သို့
အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း ထုတ်သင့်သည်ဖြစ်တော့သည်၊ အကြောင်း နှုကား စေပါရ
မည်ကိုရည်၍အဘိုး ပေး၍ယံသည်၊ အဘိုး ကြေးကိုတနှစ်မပိုင်တနှစ်ပိုင်သါတောင်း
ရမ်း ရမည်၊ လုပ်ဆောင်၍ဆပ်စေ၊ အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း သော်ကြေး ရှင်တို့
သည်ရတည်မည်မဟုတ်၊ ရှည်ကြာမည်အကြောင်း ရှိလေသည်ဖြစ်သောကြောင့်ထုတ်စေ
သသူတို့ကိုကိုယ်ကထုတ်၍ ပေး နိုင်လျှင်လည်း ပေး စေ၊ မတတ်နိုင်သသူတို့ကိုမူကား မှူး
တော်မတ်တော်ကစ၍ဆင်း ရဲသား တို့တွင်ကိုယ်နေ၍ ပြောင်း၍ ပေး စေ၊ မင်း
သား မင်း မြေး မင်း ဆွေမျိုး တို့တွင်မူကား မရှိစေနှင့်၊ နောင်လည်း မရောင်း
မဝယ်စေနှင့်၊ ဆင်ထိမ်း မြင်း ထိမ်း ဆင်မြင်း နှင့်စဂ်သ၍တိုက်သား ကျိုသား ကျွဲသား
တံခါး ဥယဉ်သား မိန်း မစုတောင်သား လမိုင်လက်မ တောင်လက်မ ရွံ့သ ပေါက်သား
သည်လူတစုတို့အ ရည်တူလူစုကိုမူကား ထုတ်သည့်အတိုင်း ထုတ်၍အဘိုး ကြေး ငွေကိုလုပ်ဆောင်
၍ဖြည်း ဖြည်း ပေး စေ၊ ဆပ်စေ၊ နိုင်ငံတော်အဝေး မြို့ပြမှာအစောင့်အနေခန့်
သသူတို့မှာဝယ်၍ ရှိလေသည်ကိုဝန်တို့ကမှာထား ၍ထုပ်သည်များ မှာရပ်ဖွန်ပြည်နား မှာ
အမှုတော်ထမ်း ခန့်၍ နေလေသသူတို့တွင်ထုပ်ယူ၍ စေပါသသူနည်း သော်လည်း အရှင်
ဧကရာဇ်မင်း မြတ်အားရောင်အပါတော်ပင်ဖြစ်သည်ဖြစ်သောကြောင့်အဝေး မှာ
ရှိသည်အနိုက်ကိုမထုတ်မယူစေနှင့်၊ ရှိမြဲရှိစေ၊ ရွှေပြည်တော်သို့ရောက်သော်တမူကား
ရွှေဘဝါး တော် အောက်ရှိတို့ကိုစီရင်သည့်နည်း ပြောင်း၍ နေစေ၊ ကျောင်း မှီနှင့်
ကျွန်တော်မျိုး နှင့်သင့်၍မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုစီရင်လုပ်ကြသည့်အတိုင်း စီရင်၊ ဘုရား 1666
ကျွန်နှင့်ကျွန်တော်မျိုး နှင့်သင့်ကြ၍မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုလည်း သက္ကရာဇ် ၁၀၂၈ ခု

5 October 1681

စာရင်း တော်ဝင်သ၍ကို မည်သို့မစီရင်သာပြီ၊ စာရင်း အတိုင်း တည်စေ၊ သက္က 1666 1665
ရာဇ် ၁၀၂၈ ခုကစ၍မြင်သည်သား သမီး တို့ကို မှုကား ဘုရား သို့သာပါစေ၊ ၁၀၂၇
ခုစာရင်း တော်သွင်း သော်လည်း အမိန့်တော်ရှိ၍ ဝန်သစိုဝ်စီရင်၍ပြီး လေသည်
ကို ၁၀၂၈ ခုစာရင်း ဝင်သည်ဟူ၍ မဆိုစေနှင့်၊ စီရင်သည့်အတိုင်း တည်စေ၊ နောက် 1666
နောင်လည်း ဘုရား ကျွန်နှင့်ကျွန် တော်မျိုး တို့ကို မသင့်စေနှင့်၊ နိုင်အောင်ဝန်
စာရေး တို့ကဆီး ဘား မြစ်တား ။

5 October 1681

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၃ ခုတန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၅ ရက် ၄ နေ့ ဝန်စုတို့ကို လွှတ်တော်သို့ ခေါ်၍အမိန့်တော်ကိုပြန်သည်၊ ဝန်စုစာရေး တို့ကိုအမိန့်တော်ကိုကူး စေသည်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇ ပေ)

ဘုန်းတော်အရှိန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော ဒသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရားအမိန့်တော်ရှိသည်။ အလျှင်ကပေးလေသည် အမိန့်တော်တမ်းများမှာလည်း မသိသာလေအောင် ထွေးထွေးအရေရာရေရာရှိလေသည်၊ ဝန်စာရေးတို့ဝ်လက်ထည်းတွင် မရှိစေနှင့်၊ချေဘိ၊ ယခုအမိန့်တော်တမ်းအတိုင်း သာဝန်စုတိုဝ်အပ်၍ရှိစေသည်အမိန့်တော်တမ်းသည်ဘိုဝ်းတော်ဘုရားအမိန့်တော်၊ ဘကြီးတော်ဘုရားအမိန့်တော်၊ ငအမိန့်တော်၊ ဧကရာဇ်မင်း ၄ ပါး အမိန့်တော်ပင်ဖြစ်သည်။

5 October 1681

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၃ ခုတန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၅ ရက် ၄ နေ့အမိန့်တော်၊ ဝန်စုတိုဝ်ထဝ်၍ပေးအပ်သည်။

(မျိုးကြည့်၉ ဂ - ၁ ရ ၁ - ရ ၆ ပ)

1113

သက္ကရာဇ် ၄၇၅ ခု ရောက်သောအခါ ပုဂံပြည်၌ အလောင်း စည်သူ ဝင်း တော်လေး ရပ်၌ အရံအကာ အစောင့်အနေ ခန့်တော်မူ၍ ဘွဲ့တော်မူသည်၊ လက်ျာ တော်ဝင်း မှူး မဟာသီရိဇေယျသူ ရကိုအပ် တော်မူသည်၊ ပြာဿဒ် တော် ရွှေထား ကာ၊ မာရဘင်ရန် အောင်ကာ၊ ကျော်ဘက်ရံဝင်း ကာ၊ အရင်း ကောင်း ကာ၊ နတ်စက်ရန်နိုင်ကာ၊ ပြည်လုံး တမွတ်ကာ၊ ရန်နိုင် လျှသင်း ကာ၊ သပေါက်ထင်ကာ၊ အောင်ဘက် ကျော်ကာ၊ မာရဘင်ပြည်လုံး ယူ ကျော်ကာ၊ မြေနန်း တော် ရှေ့ရဲကျော်ကာ၊ ရွှေဘူး ဆွဲကာ၊ လက်ရဲ ကျော်ကာ၊ ပန်သုံ စွဲကာ၊ ရန်ခွင်း ကာ၊ ရွှေ တောင်ကျွန်သီး အနှိုး ဆော်ကာ၊ မာရဘင်ဘွား ဘက်ရန်နိုင်ဒိုင်း ၊ ကောင်း ကင် လောင်မီး ဒိုင်း ၊ စိုင် ခေါင်း ဒိုင်း ၊ ကလေး ဒိုင်း ၊ ရန်ထိတ်ခွဲ ဒိုင်း ၊ ဆင်တက်မိုး ဒု ဒိုင်း ၊ ရှင်မိ တောက်စား ဒိုင်း ၊ ပြင်သစ်တပ် ဝင်း ရံအိပ်၊ ရှမ်း သူငယ် သေနတ်ဝင်း ရုံး စေ၊ လင်း ဇင်း ကတုတ်မြက်ကွက်တံခါး ၊ ရှေ့ဘက် နောက်ဘက်လှိုင်း တက် လျှထခါး ၊ အနောက်ဘက်သစ်တပ် ခြေရငါး အစောင့်ပွဲလုံး ကျော်ဒိုင်း ။ ယောက်စောက်ဒိုင်း ၊ ရဲပု ဒိုင်း ၊ လက်သစ်ဒိုင်း ၊ တောင်ငု ရွှေဒိုင်း ၊ နတ်ရှင်ဒိုင်း ၊ ဘန္ဓဲဒိုင်း ၊ သင် ပေါင်း ဒိုင်း ၊ ရဲခေါင် လေး ၊ ကတူး ပေါက် လေး ၊ အင်တိုင်း သာ လေး ၊ မြေတ လေး ၊ မြို့ တော် လေး ၊ လက် တောင်းလေး ၊ ဇင်း မယ် လျှသင်း ၊ ပြည်အင်း မ လျှသင်း ၊ မာရဘင် လျှသင်း ၊ သူရဲကျောင်း လျှသင်း ၊ အရေး မစစ်ကာ၊ မာဝတီတံခါး ရှေ့ဘက်သူရဲမိလျှ ဒိုင်း ၊ ၄င်း အနောက်ဘက်မ တောင့်တတံခါး မိုး ကောင်း ဒိုင်း ၊ အစုစုကာဒိုင်း လေး သေနတ် လျှသင်း ဝင်း ရုံး စေလုလင်မင်း ခင်း ကတုတ်မြက်ကွက် ရှေ့ဘက် နောက်ဘက်တံခါး အနောက်ဘက်အ ရှေ့ဘက်အစုစု ပေါင်း ၅၆ စုကိုအမှူး ခန့် တော်မူ၍လက်ျာဝင်း တော်တွင်ဝင်း မှူး ဝန်ခန့် တော်မူသည်။

မြောက် လေသာ တံခါး ၊ အရှေ့သဗ္ဗရန်ကာ တံခါး အနောက် မင်္ဂလာ တံခါး မှ စ၍ ဆိုင်သင့်ရာ တံခါး တော်ပါ ရှေ့ဝင်း မှူး နောက်ဝင်း မှူး လက်ဝဲဝင်း မှူး လက်ျာဝင်း မှူး ဝင်း ကာဒိုင်း လေး လျှသင်း ပြင်ဝင်း ရုံး အိပ် သေနတ်ဝင်း ရုံး စေလင်း ဇင်း ကတုတ်မြက်ကွက်တံခါး ရှေ့ဘက် နောက်ဘက်သဗ္ဗရန်ကာ တံခါး ၊ မင်္ဂလာ တံခါး ၊ လေသာ တံခါး ၊ အဝင်အပါ တံခါး တော်မျက်နှာ စာများ တွင် အစောင့်အနေ

၅၆ စုစီအပ်တော်မူ၍ လက်ဝဲဝင်း မှူး သီရိဘယသူရ၊ ရှေ့ဝင်း မှူး လက်ျာ[illegible]ယသူရ၊ နောက်ဝင်း မှူး လက်ျာသကြံတို့ကို ဝင်း ရုံး တော်တွင် နေ့ညည့် နေ၍ စီရင်စေ။

22 June 1683

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၅ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၁၀ ရက် ၆ နေ့ နား ခံဇီး ဘဏီ ၂ ၁ စား ထုတ်၍ လွှတ်တွင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(သုတေသီစါစု)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ သူကျွန်မိန်းမနှင့်ယောကျ်ား အလွတ်သူကျွန်မျိုးနှင့်ရှက်တင်သည့်
သားသမီး တိုင်ကိုင်ဒါမိပါအဘပါမဆိုစေနှင့်၊ သည်အစုသိုင်သာပါစေဆိုင်သည်ပြင်
ကျောင်း မှီနှင့်ကျွန်တော်မျိုးနှင့်ရှက်တင်ရာမှာကိုလည်း စီရင်တုံး အတိုင်း စီရင်
၍စါရင်းသွင်း သည်အတိုင်း ကိုင်ထမ်း ရွက်စါတင်သောခါ အင်းခတ်ကြောင်းရှောင်
ကြောင်း သသူတို့ကိုအင်းရှောင်အမိန့်တော်တမ်း လည်း လက်တွင်ရှိလေပြီ၊ သည်အမိန့်
ဘော်ဟမ်း ကိုင်ထန်းရွက်သိုင်တင်ဆိုင်လျက်ထန်းရွက်တင်ရာမှာ အထွေး ထွေး အရှက်
ရှက်ရှိရသော်မူကား ဝန်စါရေးတို့မှာသာအကြောင်း ဖြစ်သည်၊ ရွှေနား တော်
ကြားတော်မူလျှင်ခက်လိမ့်မည်၊ ကိုယ်ရံတော်နှင့်အနောက်သား ထောင်သားတံခါး
သား ရှက်တင်ကြောင်း ။

၁၀၃၃ ခုထွင်အင်း ခတ်ကြောင်း ရှောင်ကြောင်း တိုင်စါရင်း နှင့် 1671
ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရာမှာကိုယ်ရံတော်တို့ကိုင် ၁၀၂၇ ခုစာရင်း ဝင်သမျှကို 1665
ကိုယ်ရံတော်သိုင်ပါရမည်၊ ၁၀၂၈ ခုကစ၍ မွေးမြင်သ သူ မွေးမြင်သ၍တိုင်ကိုင် 1666
အမိပါဖြစ်စေ။

12 December 1686

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၈ ခုပြာသိုလဆန်း ၉ ရက်(၁) နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

7 September 1689

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ မြို့စား ရွာစား တို့သည်၊ အိမ်ဆင်တင်ကုတ်၊ မြင်း ဆောင်
စောင်းရန်းမပျက်မစီး ပဲကိုဝ်လုပ်မည်ဟူ၍သောမြို့ဝ်ရွာကိုဝ်ကြေ ထွား အောင်
ကြေး ငွေ တောင်း ယမ်း ၍ ရလျှင်စား သောက်သုံး စွဲ နေသည်။ပြင်သည်ဟူ၍ဆိုဝ်
ရရုံသာပြုသည်သူလည်း ပြုသည်၊ ဆင်း ရဲသား တိုဝ်မတတ်နိုင် အောင်ညှင်း ပန်း ၍
ပြုသည်အရာသည်အိမ်တင်း ကုတ်မြင်း ဆောင်ခြံမ ကောင်း ၍ပြင်ဆင်ရုံသာဖြစ်
လျှင်မြို့ဝ်စား ရွာစား တဝက်၊ မြို့သား ရွာသား တဝက်၊ စိုက်လုပ်ပြင်ဆင်စေ။ မ
ကောင်း ၍အသစ်ဆောက်လုပ်သော်ကား ၊ မြို့ဝ်ရွာကအလုံးဆောက်လုပ်စေ၊ မြို့ဝ်
တက်ရွာတက်မှာလည်း အသည်တအိမ့်ကိုဝ်၃၊ အလာကိုဝ် ၁၅ ဝိ၊ မြင်းသေနတ်ရဒီ၊ 1677
ဒိုင်း သူရဲတိုဝ်ကိုဝ်၃ရို ၂ ပေး စေဟူ၍၊ ၁၀၃၉ကပင်အမိန့်တော်ရှိသည် ကိုဝ်
အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရမြို့ဝ်စား ရွာစား တို့ဝ်သည်မြို့ဝ်ရွာကိုဝ်ကြေ ထွား 1677
အောင်တောင်း ယမ်း ဆိုဝ်မည်သည်ဖြစ်သောကြောင့်၁၀၃၉ခုထွင်အမိန့်တော်
ရှိသည့်အတိုင်း သာမြို့ဝ်တက်ရွာတက်ကိုဝ်တောင်း စေ၊ပေး ၊ အိမ်တင်း ကုတ်မြင်း
ဆောင်ခြံပြင်လျှင်လည်း မြို့ဝ်စား ရွာစား တဝက်လုပ်စေ၊အသစ်ဆောက်လုပ်လျှင်
လည်း မြို့ဝ်အင်ရွာအင်ရှိသျှင်အလုမ်း ဆောက်လုပ်စေ၊မြို့ဝ်အင်ရွာအင်ငယ်လျှင်မြို့ဝ်
စား ရွာစား တိုဝ်ကကူညီဆောက်လုပ်စေ။

7 September 1689

သက္ကရာဇ်၁၀၅၁ခုသတင်း ကျွတ်လဆန်း ၄ရက်(၆) နေ့ပြန်သည့်အ
မိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့်၉ဂ - ၁ရ၁ - ရပေ)

24 September 1689

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ မြို့စား ရွာစား သနား တော်မူလျှင်မြို့ရွာသူကြီး ငယ်တိုင်
သည်၊ မြို့တက်ရွာတက်ကိုအမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း မတည်ရ၊ မြို့စား ရွာစား
တို့ကိုမျက်နှာပြု၍ တောင်း ယမ်း တိုင်း ပေး ကမ်း ရသောကြောင့်မြို့သား
ရွာသား အသည်အလာတို့သည်ဆင်း ရဲခြင်း ကြီး စွာရှိရဘိသည်ကြား တော်မူသော
ကြောင့်မြို့တက်ရွာတက်ကိုအသည်ရင်တအိမ်လျှင် ကြေး ၃၊ အလ၁၁၅ဝိ၊ မြင်း သေ
နတ်ကိုင်ရ၅၊ ဒိုင်း သူရဲကောင်ဟန်ကို၃ရိ၂ ပေး စေယူစေ၊ အိမ်တင်း ကုတ်မြင်း
ဆောင်ခြံပြင်လုပ်လျှင်လည်း မြို့စား ရွာစား တဝက်၊မြို့သား ရွာသား တဝက်၊
ပြင်လုပ်စေဟူ၍၁၀၃၉ခုကပင်အမိန့်တော်ရှိ၍သူကြီး ပြည်စိုး ငယ်တိုင်ကိုစါပေး 1677
အပ်၍ ရှိလေပြီသည်ကိုအမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရ၊ သူကြီး ပြည်စိုး သူကြီး မိဘဖြစ်
လျက် အသည်ကါလတို့ကိုမမစစမြို့စား ရွာစား တို့ကိုမျက်နှာပြု၍ တောင်း
ယမ်း တိုင်း ပေး ကမ်း ရသည်ကြား တော်မူသည်၊သို့ဖြစ်သောကြောင့်၁၀၃၉ခု 1677
တွင်အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း မြို့တက်ရွာတက်ကို ပေး စေ၊ယူစေ၊ အိမ်တင်း ကုတ်
မြင်း စောင်း ခြံပြင်လုပ်လျှင်လည်း မြို့စား ရွာစား တဝက်မြို့သား ရွာသား
တဝက်ပြင်လုပ်စေ၊ အသစ်ဆောက်မူကား မြို့အင်ရွာအင်ရှိသည့်မြို့ရွာဖြစ်လျှင်လည်း
အလုံး ဆောက်လုပ်စေ၊ အင်မရှိသည့်မြို့ရွာဖြစ်လျှင်လည်း မြို့စား ရွာစား တို့
ကကူညီ၍ ဆောက်လုပ်စေ၊သည်အမိန့်တော်အတိုင်း မမှန်၊မြို့စား ရွာစား တို့ကို
မျက်နှာပြု၍ တောင်း ယမ်း ဆိုမည်တိုင်း မြို့သား ရွာသား တို့ ပေး ကမ်း ရ
သည်ကြား တော်မူပြန်ရသော် သူကြီး ပြည်စိုး ငယ်တို့ကိုကစ၍ သား မယား
အဆွေအမျိုးတို့ကိုမီး ပုံ၍တိုက်မည်။

24 September 1689

သက္ကရာဇ်၁၀၅၁ခုသတင်း ကျွတ်လပြည့်ကျော်၆ရက်၃နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့်၉ဂ – ၁၇၁ – ၇ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ် တော်မူလှ သော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့် တော်ရှိသည်။ ဝန်တို့ထွင်မြိုဝ်ဝန်တရား သူကြီး၊ ဝန်စုတိုဝ်ထွင်မြိုဝန်တရား သူကြီး၊ ဝန်စုတို့ထွင်တရား စကား အရှက်အတင်ရှိ၍ဆိုဝ်ကြလျှင်စကား ရှိသည့်အ လျှောက်စီရင်သည်ကိုဝ်၊ တဘက်သား ကစိတ် ဖြေ ပါဆိုဝ်သည်ကိုဝ် ပင်၊နိုင်သသူကစီရင် ချက်ဖြတ်စာ ပေး ပါ တောင်း သည်ကိုဝ်၊ မပြီး ပဲကိုဝ် ပေး သည်ဟူ၍ပြုသည်ကိုဝ် ပေး ၍စား ရလျှင်ဆိုင် ရာဆိုဝ်ပြန် ရာထွင် မည်သည့်လူစီရင်သည် စါရှိ ပါ တော့သည်ပြပြန်၍ စစ်ကြော စီရင် ရမည် သူတိုဝ်သည် မည်သူစီရင်သည်ဖြတ် ချက်စာ ရှိ ချေသည်ဟူ၍ဆင်ကြင်ရသည်ယူ၍ဆ ရာသည် ရှေ့နေတိုဝ်သည်လည်း မည်သည့်သူစီ ရင်သည် စာ ရှိ ခြေသည်၊ ရှေ့နေမလိုက်ဝန် ခြေ၊ရှိ ခိုဝ်သံ တော်ဦး တင်စာ မှတ်မခံဝန့် ခြေဆိုသည်ဖြစ်ပြန်ရသည်၊ သိုဝ်ဖြစ် သော ကြောင့်စီရင်၍အမှုသည်တဘက်သား မပြီး ပါဆိုဝ်သည်စကား ကိုဝ် နိုင်သသူကစီရင် ချက်စာ တောင်း သော်လည်း မ ပေး စေနှင့်၊ စီရင်၍နှစ်ဘက်စိတ်တူပြီး သည်ကိုဝ် နိုင်သသူကစီရင် ချက်ဖြတ်စာကိုဝ်ယူပါမည် တောင်း သော်လည်း ရှုံး သသူတ ဖက်သား နှင့်မျက်နှာညီစီရင် ချက်စာကိုဘတ်၍ ပေး စေ၊ သည်ငါ၏အမိန့် တော်ရှိသည်မှ စ၍ င အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရ၊ တဖက်သား မပြီး ပဲ နိုင်သသူကိုဝ် စီရင် ချက်ဖြတ်စာ ပေး သည်ကြား တော်မူလျှင်ကြီး စွာ သော အကွပ် တော်ကိုဝ်ကွပ်မည်၊ ယခု ပေး လေသည့်ဖြတ်စာ မှတ်မိသ၍ကိုဝ်လည်း ယူ စေ။

10 December 1689

သက္ကရာဇ်၁၀၅၁ ခုပြာသိုဝ်လဆန်း ၁၀ ရက်၃ နေ့တွင်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့်၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ နင်တိုဝ်မြိုဝ်ဝန်ခန့်တော်မူသည်၊ ခန့်တော်မူသော ခါမြဲတိုက် တော်သို့ထွက်တော်မူတိုင်း ငါအမိန့်တော်ရှိသည်၊ မြို့တံခါး တော်များ တွင်အမှုး အဝန်း ငယ်သား တိုဝ်ကိုဝ်ခန့်ထား သည့်အတိုင်း စေ့အောင်စစ်ကြော၍ စောင့်နေစေ၊ တံခါး အတွင်း ရက်ဘောက်ပြင်ရက်ဘောက်ကစ၍ ကိုဝ်လည်းနေထိုင်တိုဝ်သည် ကိုဝ်လည်းစစ်၍ အထွက်အဝင်ကိုဝ်လည်း အချိန်ကာလလွဲလျှင် မထွက်မဝင် စေနှင့်၊ အခင်း အခန့်ရှိ၍ ကွက်ဝင်ပါမည်ဆိုဝ်သော်လည်း အကြောင်း သိသသူဖြစ်၍ အခင်း အခန့်ရှိ သသူမှန်မှ ထွက်ဝင်စေ၊ မပြတ်စစ်ကြောနိုင်စေ၊ အမိန့်တော်ရှိလျှက်ကိုဝ်ငအမိန့် တော်အတိုင်း မတည်ရ၊ ကျော်ဘုံတံခါး ကိုဝ်ညည့်၃ချက်တီး တိုင်အောင်တံခါး မကိုဝ် ဘွင့်၍ လူသူအများ ထွက်ရသည်၊ ဝင်မနား တံခါး မှာလည်း ထွက်ဝင်ရသည်၊ အရှင် ဧကရာဇ်မြို့ဝ် တော်တံခါး မဟုတ်သကဲ့သိုဝ် ရာဇဝတ်နှင့်ဆန့်ကျင် အောင်တံခါး မှုး ငယ်တံခါး သား ငယ်တိုဝ်ပြုကျင့်သည်ကိုဝ် မစစ်မကြော မဆိုဝ်မည် နေသည်တကြိမ်သာ ဖြစ်သောကြောင့် နင်တိုဝ်ကြီး စွာသော အကွပ် တော်ကိုဝ် မကွပ်သည်၊ နောင်သည် ကဲ့သို့ဝ် မစစ်မကြော နေ၍ စိတ်ရှိတိုင်း ထွက်ဝင်ရလျှင် ကိုယ်ကစ၍ သား မယား တိုဝ်သည် ကြီး စွာသော အကွပ် တော်ကိုဝ် ခံရလိမ့်မည်၊ တံခါး တံမှုး ငယ်တံခါး သား ငယ် တိုဝ်ကိုဝ် စီရင်ရာ သိုဝ်လည်း သင်တိုဝ် ချေချည်လိုက်၍ ကြည့်စေ၊ စီရင်စေ၊ သည်အမိန့်တော် ရှိသည်မှစ၍ ည၄ချက်တီး ကသည်ညည့်တချက်တီး တိုင်ရုံးကိုဝ်သာ အခင်းအခန့်ရှိပါသည်ဟူ၍ တိုင်ကြား လျှင်ထွက်ဝင်စေ၊ တချက်တီး ကျော်ကစ၍ အခင်း အခန့်ရှိ၍ ထွက်ဝင်မည် လာသော်လည်း မြိုဝ်ဝန်စာ ပါမှ မလွယ်ကထွက်ဝင်စေဆိုဝ်၊ မြိုဝ်ဝန်စာ မပါပဲ ကိုဝ်အိမ် ရှေ့မင်း ပင်ဝင်လာသော်လည်း မထွက်မဝင်စေနှင့်၊ အဘသား မယား ဖြစ်သော် မူကား ထွက်မြဲဝင်မြဲအတိုင်း ထွက်ဝင်စေဆိုဝ်။

14 February 1690
သက္ကရာဇ် ၁၀၅၁ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ၂ ရက် (၆) နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

လက်သစ်သား ပြည်ငယ်သည်လက်မရွံ့ဒိုင်း မှူး တွင် ကြွေး ၁၄၀ နှင့်အပိုင်ဝယ်၍ နေရသည်ကိုယ် နေရင်းကြေး ကိုဝ် ပေး လိုဝ်သည်ဆိုဝ်၍လက်မရွံ့ဒိုင်း မှူး နှင့်အဆိုဝ်အစီရင်ခံကြ သော်အမှု တော်ထမ်း ဖြစ်မည်မှန်လျှင်တန်ဘိုး ကိုဝ်မဆိုဝ်သော နေရင်းကြေး ကိုဝ်သော ပေး စေစီရင်သည်ကိုဝ်လက်မရွံ့ဒိုင်း မှူး ကစိတ်မ ပြေပါရှိနိုဝ်း သံတော်ဦး တင်ပါမည်ဆိုဝ် သော ကြောင့်နားခံတိုဝ်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရာမှာငယ်ရွယ်ကပင် စေပါမည်ဟူ၍အဘိုး အပိုင်ဝယ် လေသည်ဖြစ် သော ကြောင့်တန်ဘိုဝ်း ကိုဝ် ပေး ရွေး စေ။

10 August 1690

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၂ ခုဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁ ရက် ၁ နေ့အမိန့်တော်။

(မြိုး ကြည့်၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ပ)

အမိန့်တော်ရှိသည်၊ မြို့တဝ်လမ်း သေး လမ်းမအကွက်အရဝ်တိုဝ်စါရင်း ပေရင်း ရှိသည့်အတိုင်း အဘိုး အဖွါး မှန်သည် မသန့်မရှင်း ရှိသည်ကိုဝ်မြို့ဝ်ဝန်ကိုယ်နှင့်မပြတ်စစ်ကြောကြည့်ရှုရမည်၊ လမ်း သေး လမ်း မမှာလည်း စါရင်း ပေရင်း ရှိသည့်အတိုင်း လမ်း ရှိသည် မရှိသည်၊ လမ်း သို့ဝ်အိမ်ခြံတိုး ပွား၍ ဆောက်သည် ချဲ့သည်ကိုဝ်အကွက်အရဝ်စီရင်နက်ထောင်မျှ ထောင်စချီတိုဝ်တွင်စါရင်း ရှိသည့်အတိုင်း တခဝါး လုဝ်၍တခ စေ၊ သည်တခဝါး နှင့်မြို့ဝ်ဝန်သွား တိုင်း လမ်း မှန်သည် မမှန်သည်ကိုဝ်စါရေး အတိုင်း တခဝါး လုဝ်၍တခ စေ၊ သည်တခဝါး ကိုဝ်လမ်း ကွက်သိုဝ် ရောက်လျှင်ထောင်အဝန်းငယ်သား ကိုဝ်ခါး ထွင်ယင် စေ၍လမ်း ကိုဝ်ဝင်၍သွား စေ၊ တခဝါး မဆန့်လမ်း သို့ဝ်အိမ်ချံပွတ်တန်တိုဝ်လျှင်မြို့ဝ်ဝန်တိုဝ်နှင့်ကြဝ်၍မြို့ဝ်ဝန်ကိုချက်ချင်း ပြင်လုဝ် စေ၊ နေ့ရက်မကြာ စေနှင့်၊ သည်အမိန့်တော်အတိုင်း ကိုဝ်မပြတ်ကြည့်ရှု၍တည် အောင်စီရင်။

(10 August) 1690

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၂ ခု(ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁ ရက် ၁ နေ့)အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ ပြည်သူတို့တွင် တရား စကား အရှက်အတင်ရှိ၍ လွှတ်တော်ကစ၍
ဝန်စုတို့ဆိုင်ကြရာတွင် အမှုသည်မရှိဘဲ ကိုယ်တယောက်ထည်းသာ အမှုကိုယ်ခံ၍ ၄ မှု ၅ မှု
၆ မှု ၇ မှု ချဲ့တွင် မွှေနှောက်၍ တောင်ထွင်းသူကြီး ငယ်သား၊ တပယင်း သူကြီး ငယ်ထူတင်
သာစား ငစံမြတ် ငယ်တို့ နယ်ကို တရား ခံ၍ မဆိုင်စေနှင့်၊ လက်သား ခြေငယ်
သွေး သောက် ငယ်သား တို့သည် မဆိုဝ်နိုင်၍ မြင်းကြီး မြင်း ခေါင်း ဒိုင်း မှူး သင်း
မှူး သွေး သောက်ကြီး ခေါင်း အဝန်းတို့သည် အမှုသည်တို့နှင့် တကွ ဆိုင်လျှင် ဆိုင်စေ၊
အမှုသည် မကျွန်းမသာ နာဖျား သော် သား ကို ခံစေ၊ သား မရှိလျှင် မြေး ကို ခံစေ၊
မြေး မရှိလျှင် ညီနှင့် ညီမ မောင်တို့ကို ခံစေ၊ သည်သူတို့ မရှိလျှင် အဆွေအမျိုးတို့ ခံ
စေ၊ အမှုသည် ပင်ရှိသော်လည်း ကိုယ် မဆိုင်နိုင်၍ အမှုသည်နှင့်တကွ သား မြေး ညီ
နှမ ညီမ မောင်တူ အဆွေအမျိုးတို့သည် လိုက်၍ ဆိုင်လျှင်လည်း ဆိုစေ၊ ရှမ်းယွန်း တလိုင်း
ကုလား ယင်းကရင်တို့သည် စကား ကို မပြန်မဆိုနိုင်၍ ပြန်ဆိုနိုင်သသူတို့ကို
ခေါ်၍ အမှုသည်နှင့် တကွ ဆိုင်လျှင် ဆိုစေ၊ အမှုသည် နာဖျား ၍ မလာနိုင်သည်ဖြစ်
လျှင်လည်း သား၊ သား မရှိလျှင်လည်း မြေး၊ မြေး မရှိလျှင်လည်း ညီနှမ ညီမ မောင်
တူ၊ သည်သူတို့ မရှိလျှင် အဆွေအမျိုးတို့ ပါလျှင် ပြန်ဆိုနိုင်သသူတို့နှင့် ဆိုစေ၊ မင်း
စေလုပ်သသူတို့သည် တရား ကို ခံ၍ မဆိုစေနှင့်၊ စကား ကိုလည်း မပြန်စေနှင့်၊
သင်းတို့ ပြန်ဆိုသည်ကိုလည်း အပြန်အဆို မခံ နှင့်၊ အပြန်အဆို ခံသည်ဟူ၍ ကြား
တော်မူရလျှင် ကြီး စွာသော အပြစ် တော်ကို ခံရလိမ့်မည်။ ။ လူတယောက်ကို တယောက်
ခြင်း သတ်၍ သေသည်ကို လျော်စေဟူ၍ မမှု သတ်ထွက်သည်၊ လူ တယောက်ကို ၂ ယောက်
၃ ယောက် ၄ ယောက် ၅ ယောက် ညီညာ၍ တတ်၍ သေသည်ကို တယောက် သတ်သကဲ့သို့
သာ စီရင်ရမည် မဟုတ်၊ တယောက်ချင်း ဖြစ်စေ အများ အုံညီ၍ ဖြစ်စေ ထား လက်
နက် ဒုတ်လှံ တန်နှင့် ထိုး ခုတ် ရိုက် ခတ်၍ သေလျှင် ဝန်မြို့ဝန်မှာ ရာဇဝတ်အလျောက်
ကွပ်ညှပ် စီရင်သည်ကဲ့သို့ ဝန်စုတို့မှာ ကြားလျှင်လည်း ဝန်တို့ကို ဖြစ်စေ မြို့ဝန်သို့
ဖြစ်စေ ပို့အပ်စေ၊ ပွဲသဘင် ရှိ၍ အထွေး ထွေး သတ်ပုတ်ရာတွင် သေသော်မူကား
တယောက်ခြင်း ဖြစ်လျှင် တယောက်၏ အလျော် အပြစ်၊ ၂ ယောက် ၃ ယောက် ၄ ယောက်
၅ ယောက် ၁၀ ယောက် သတ်၍ သေလျှင်လည်း သတ်သူ၏ အရေအတွက် အတိုင်း တယောက်

စီ လျှော်ဂိုဝ်း ဓမ္မသတ်အတိုင်း ဝန်စုဝန်စုတိုဝ်မှာအ လျှော်စီရင်စေ၊ ဝန်မြိုဝ်ဝန်
သိုဝ် ရောက် သော်မူကား ရာဇဝတ်အ လျှောက်ကွပ်ညှပ်စီရင်။

12 April 1691

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၃ ခုတန်ကူး လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက် ၁ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ သာဂသူ ဝန်ရွှေပန်း ပန်အစုသို့ ဇေယျကျော်က တော်လုတို့ကို ဝင်
၍ထဂ်း ၄ှာရ ကြောင်း ကိုရွှေနား တော်ကြား တော်မူ၍၊ ကေရာဇ်မင်း မြတ်တို့
ဝယ်ကျွန် တော်မျိုး အပေါင်း တို့ကိုအမြင့်အလပ်အနိမ့်ဟူ၍ ပိုင်း ခြား တော်မူသည်၊ မ
သိမဆိုင်သသူတို့သည်စိတ်ရှိတိုင်း ဝန်၊ ဝန်စုစာရေး ငယ်တို့ကိုရှိကပ်ကြစည်၍ ခိုဝင်ထမ်း
ရလျှင်သင်း တို့ကိုနှင့်ဆွေမျိုး သား ခြင်း ရှိကြတိုင်း စာရင်း ပေး သွင်း၍ မသိမဆိုင်
သည့်အစုအဝန်း မှာထမ်း ရသည်၊ သို့ထမ်း ရွက်ကြလျှင်ကျွန် တော်မျိုး အပေါင်း တို့သည်
မသန့်မရှင်း ရှိကြ၍အနိမ့်ကသည်အလပ်၊ အလပ်ကသည်အမြင့်၊ စိတ်ရှိတိုင်း ဝင်၍မ 1685
ထမ်း စေနှင့်၊ ၁၀၄၇ခုစာရင်း တော်ဝင်မိလေပြီး သည်ကိုသာထမ်း စေ၊ စာရင်း
တော်မဝင် လေသမျှကိုအစုရင်း သို့သာပြန်၍ထမ်း စေ၊ စာရင်း တော်မဝင်သည့်သူ
တို့သား သမီး နှင့်စာရင်း တော်စည်း ရုံး ပြီး သည်နောက်မှ မွေး မြင်သည့်သား သ
မီး တို့ကိုနိမ့်ရာသို့သာ ပါစေ၊ အမိန့်တော်ရှိသည့်အကြောင်း ကိုထောက်ရှု တော်မူပြန်
သော် သွေး သောက်စုမြင်း စုတို့သည်အရော ရောအရှက်ရှက်စာရင်း ပေရင်း ရှက်
တင်ကြ၍ ရှိသည်၊ ရှည်ကြာလေပြီး သည်ဖြစ်သောကြောင့်နန္ဒသိရိ သွေး သောက်၊ ဝေ
ဠုသုန္ဒရ သွေး သောက်၊ နန္ဒစည်သူ သွေး သောက်၊ ဝင်း ရှုံး မြင်း ငထွေး တို့ သွေး
သောက်၊ ငဖြိုး တင်တို့ သွေး သောက်၊ ဓမ္မသိဂ် သွေး သောက်၊ ဟန်ဗျည်ဗိုလ်ဒိုင်း မှူး
တို့ သွေး သောက်၊ ဥဒိန်ဇေယ သွေး သောက်၊ နန္ဒမိတ် သွေး သောက်၊ ဇေယဘယ
သွေး သောက်၊ စုတ္တတေး သွေး သောက်၊ ဇေယကျော်သူ သွေး သောက်၊ ဥဿရော
သွေး သောက်၊ ဝေါကြီး မှူး နေမျိုး ဘုန်း ကျော် သွေး သောက်၊ ဇေယကျော်ထင်တို့
သွေး သောက်၊ လက်ဝဲကျော်သူတို့ သွေး သောက်၊ ပိုက်သင်ဂုံ သွေး သောက်၊ ဇင်း မယ်
ဗညား ကျန်း တော သွေး သောက်၊ ဗညား ပရမ်း သွေး သောက်၊ စတ္တဘယ သွေး
သောက်၊ ဂင်း ရှုံး မြင်း ငဆွေတို့ သွေး သောက်၊ နောင်သက်တို့ သွေး သောက်၊
မြတ်ပင်တိုဝ် သွေး သောက်၊ အောင်ထွန်း တို့ သွေး သောက်၊ ဝဲကူး နိုင်မျိုး မှူး တို့
သွေး သောက်၊ ဝေလုသမန် သွေး သောက်၊ ငဘိုး ဘ သွေး သောက်၊ ကုလား ပျိုစု၊
ဘယရန္တသူဝန်စု၊ လက်ဝဲသား လက်ယာသား ၊ ဇေယနံ့သူ ရှုံးနတ်အထိန်းအချိစု၊ ကြေး
စား သင်း မှူး စု၊ ရခိုင်သူကောင်း စု၊ အနောက်မှာကျိုင်သည်ပါသူကောင်း စု၊

နတ်ရှင်မြင်း ၊ မင်းတရားမြင်း ၊ နန်းဦးမြင်း ၊ နန်းတွင်းမြင်း ၊ ရဲ
ဘော်မြင်း ၊ ရွှေပြည့်မြင်း ၊ ရှေ့မြင်း ၊ လက်ဝဲမြင်း ၊ လက်ယာမြင်း ၊ နောက်
မြင်း ၊ မင်းရဲမြင်း ၊ သရေခေတ္တရာမြင်း ၊ တုရင်သိန်းစည်း သွား သောက်
မြင်း ၊ ငရဲအောင် သွား သောက်မြင်း ၊ ငပု သွား သောက်မြင်း ၊ ငရွှေမြတ် သွား
သောက်မြင်း ၊ ဝေဠုသမန် သွား သောက်မြင်း ၊ လက်ဝဲလက်ယာရှမ်း မြင်း ၊ ရဲ
စေါ်မှူး သွား သောက်မြင်း ၊ အင်းယည်တုရင် သွား သောက်မြင်း ၊ ရဲပြင် သွား
သောက်မြင်း ၊ ခက်လုံမြင်း မှူး သွား သောက်မြင်း ၊ မြောင်း တံကါစီး သွား သောံ
မြင်း ၊ စန္ဒရာသီ သွား သောက်မြင်း ၊ သင်ထောင်မြင်း ၊ ပင်းယမြင်း ၊ ပင်
လယ်မြင်း ။ ဝရင်း ဟုတ်မြင်း ၊ လက်ဝဲလက်ယာရှမ်း မြင်း ၊ တုရင်ကသူတို့ သွား သောံ
သီထုံစား တို့ သွား သောက်၊ ကွမ်းအုံစီး တို့ သွား သောက်၊ မင်းလှနီပုံစား တို့ သွား
သောံ၊ လယ်အိုဝ်စား တို့ သွား သောက်၊ အဲပြပိုက်တို့ သွား သောက်၊ အုပ်ရှစ်ပြား စီး
တို့ သွား သောက်၊ တောယ သောက်စီး တို့ သွားသောက်၊ အဲအိုရံတို့ သွား သောက်၊ ရမ္မ
သည်တို့ သွား သောက်၊ ရွှေခုံတိုင်စား တို့ သွား သောက်၊ ပေါင် လေါင်စီး တို့ သွား သောံ၊
ပိုက်သင်ရန် ဟောင်း တို့ သွား သောက်၊ ငမြတ်စံတို့ သွား သောက်၊ ဆီပနီစား တို့
သွား သောက်၊ စောစစ်တို့ သွား သောက်၊ ဇေယသကြို သွား သောက်၊ သီရိမနုရပ်
သွား သောက်။ မင်းကံစား တို့ သွား သောက်၊ ရင်း မကံစား တို့ သွား သောက်၊
ဗတ္တဒေဝ သွား သောက်၊ အဲကံကောင်း သွား သောက်၊ ငရွှေကော် သွား သောက်၊
ခန္တီမြင်း ၊ လင်း ဇင်း မြင်း ၊ ကျွန်း ပြတ်စား သွား သောက်၊ မဏိဓမ္မ သွား သောံ၊
ငရွှေဘော် သွား သောက်၊ ဥဒိန်သမန် သွား သောက်၊ ငရွှေခဲ သွား သောက်၊ ရာ
ဇကမ္မာ သွား သောက်၊ ကံပိုင်စား သွား သောက်၊ ကျွဲနဘား စား သွား သောက်၊
ငဘုန်း ခိုင် သွား သောက်၊ ရမ္မသူရ သွား သောက်။ ငမောင် သွား သောက်၊ မြစ်
စုံစား သွား သောက်၊ ဇေယသူရ သွား သောက်၊ ဈေးသစ်စား သွား သောက်၊
ရဲကမ္မာ သွား သောက်၊ ဇင်း မယ်မြင်း ၊ သည်မာ သွား သောက်၊ မင်းလှရွှေ
တောင် သွား သောက်၊ ဇေယယော်တာ သွား သောက်၊ တုရင်သီဟ သွား သောက်၊
ကြံအိုစား သွား သောက်၊ သည်ရာဇာ သွား သောက်၊ မဏိဓမ္မ သွား သောက်၊ လက်
ဝဲရန္တမိတ်ဝန်မြင်း ၊ ရမ္မဒေဝ သွား သောက်၊ သီရိပိုက်ပသည် သွား သောက်၊ ဘယ

ရန္တသူဝန်မြင်း ၊ လက်ဝဲ၁၁၀စီး ၊ လက်ယာ၁၁၀စီး ၊ တုရင်သိဿ သွေး သောက်၊ ငဘုန်း သန်သွေး သောက်၊ မြေနဲစား သွေး သောက်၊ ငမွေး မောင်သွေး သောက်၊ သမန်းစား သွေး သောက်၊ ရန်အောင်မှူး သွေး သောက်။ ငန်စွန်မြင်း ၊ ဇေယကျော်ထင်ဝန်မြင်း ၊ သီဟယော်တာ သွေး သောက်၊ ဇေယနန်သူ ရှုံးနတ်မြင်း စု၊ ငဲလှေစီး အင်း မစား သွေး သောက်၊ အနောက်အမှူး အကြီး အစု၊ သပေါက်တော်မှူး သွေး သောက်၊ ရှမ်း သူငယ်စု၊ ရွှေပန်း ပန်၊ ကွန်သမိန် သွေး သောက်၊ ရွှေ လုင်မိုး ကြီး ဓား သမား ကြပ်ရာဇာသိဿ သွေး သောက်၊ ဆင်ပိုက်မြို့တွင်း သွေး သောက်၊ စိမ်း ညက်စား သွေး သောက်၊ ဆုယူ သွေး သောက်၊ နေရာချတို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို ယောက်ျား လိုက် ယောက်ျား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါသာဖြစ်စေ၊ သည်အစုသား တို့နှင့်အဝင် တော်ကိုင်မင်း ဆောင်ကိုင်၊ ဘယရန္တသူဝန်ခြံလုင်စု၊ ရာဇဂုဏ္ဍ သွေး သောက်၊ ဒေဝကမ္မ သွေး သောက်၊ နေမျိုး နော်ရထာ သွေး သောက်၊ ဇေယသင်္ကြံ သွေး သောက်၊ ရာဇာသိဿ သွေး သောက်၊ အနောက်ရှုံး ခြံလုင်စု၊ တလိုင်း စါရေး စု၊ သေနတ်လုင်၊ ငဲကတော်တင်၊ လုင်ဟောင်း ၊ ဇေယနန်သူ သွေး သောက်၊ လက်ျာရန္တမိတ် သွေး သောက်၊ စတုရင်္ဂသူ သွေး သောက်၊ ရာဇာတမန် သွေး သောက်၊ ဘုရင် ကျော်သူ သွေး သောက်၊ မြေနန်း တော်ခြံအစေခံငဲလှေစစ်ကွပ်၊ မတလိုင် သွေး သောက်၊ ထီး ဖြူတော် ဖွင့်လွှတ် စေလုင်အရပ်အစုမရှိစာပြန် တောင်ဖက်မြင်း ၊ မြောက်ဖက်မြင်း ၊ ဗေဒင်ဆေး သမား မန္တန်ရွတ်တို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား
သမီး တို့ကို၁၀၄ ရခု သွေး သောက်စုကသည် နေရာချအစုတိုင်စာရင်း ဝင်လေပြီး 1685
သည်ကိုမှုကား စါရင်း ဝင်သည့်အတိုင်း ထမ်း စေ။ 1685

1685

၁၀၄ ရခုစါရင်း မဝင်သည်သူတို့နှင့်၁၀၄ ရခုနောက် မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို သွေး သောက်စုမြင်း စုသို့မဝင်စေနှင့်၊ တင်တော်ဘိုင်ကစ၍မန္တန်ရွတ်အစုသို့သာပါစေ။

သည်အစုသား ချင်း သင့်ကြ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမှုကား ယောက်ျား လိုက် ယောက်ျား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါဖြစ်စေ၊ သည်အစုသား တို့နှင့်ဝင်း တော်သား ဒိုင်း တော်သား သူငဲ့တပ်သား ကောင်း ဟန်အမြောက်သမား ဝေါတော်သား ကျိုင်း တော်စွဲ ရှေ့တော် ပြေး ရုံ့ဆော်စ မြောင်တုရင် ပြေ

သား တင်း တိမ်ရုံဆီမီး ထွန်း ဘွား ဘက် ကျော်ပညာသည် မျက်ပါး ဘဏ္ဍာသည်တို့နှင့် 1685
သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို ၁၀၄ ရခု စါရင်း တော်မဝင်သသူတို့နှင့် နောက်
မှ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို ဝင်း တော်သါးကစ၍ ဘဏ္ဍာသည်တိုင်အစုသို့သါပါစေသည်၊
သည်အစုသား ခြင်း သင့်ကြ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို မူကား ယောကျ်ား လိုက်
ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါဖြစ်စေ။

သွေး သောက်စုကစ၍ ဒါသည်ပိုင်အငှသား တို့နှင့်လက်မထောင်သား
တခါး သား ထောင်ချင်း လမိုင်း တိုက်သား ကျီသား ကျသား ဥယည်သား လက်မရွံ့
သဘင်သည် ဒေါင်း ရွှေသက်ကယ်ရိတ်ယမ်း ချက်အုတ်ကျွတ်လုပ်စည်တီး နာရီသား ရှမ်း
ပွဲကိုင်ပြဿဒ်တော် စေါင့်ဦတိုက် တော် စေါင့်လွှတ် တော် စေါင့် မြေနန်း တော် စေါင့်
ငဲ လှေသား ဆင်ပိုက်ဆင် ဆေး သမား ဆင်မှာနှင့် စပ်သမှုမြင်း ဆေး သမား မြင်း
ပွဲပြတ်ပြင်မြင်း မှာနှင့်စပ်သမှုအ နောက်ဝန်စီရင်နက်သူ ကောင်း စုမြင်း သည်
လုင်ပြင်အကြမ်း စု ကျောင်း မှီ လူသိဃ်ကလူတို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သမှုကိုအမိပါအဘ
ပါမဆိုစေနှင့်။ သည်အစုကြမ်း သို့သာပါစေ၊ သည်အစုကြမ်း သား ခြင်း သင့်ကြ၍
မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို မူကား ယောကျ်ား လိုက် ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်
မိန်း မပါဖြစ်စေ၊ သည်အစုကြမ်း သား တို့နှင့်ဒိုင်း တော်သား သူငဲတပ်သား
ကောင်း ဟန်တို့သည်အမိန့် တော်မရှိမီသင့်ကြ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုအမိပါ 1665
အဘပါဟူ၍ မဆိုစေနှင့်၊ ၁၀၂ ရခု စါရင်း တော်ဝင်ခင်း လေပြီး သည်ကိုမူကား စါ 1665
ရင်း တော်အတိုင်း ထမ်း စေ။ ၁၀၂ ရခု စါရင်း တော်မဝင် သော်လည်း ထား
လက်နက်နှင့်အမှု တော်ကိုထမ်း ခင် လေပြီး သည်ကိုထမ်း မြဲအတိုင်း ထမ်း စေ၊ အမိန့် 1665
တော်ရှိရင်း အတိုင်း ထမ်း ရမည်၊ ၁၀၂ ရခု စါရင်း တော်မဝင်သသူအမှု တော်ကို
ထား လက်နက်ကိုင်၍ မထမ်း သေး သူတို့မူကား အစုကြမ်း သို့သာပါစေ။

သွေး သောက်စုကစ၍ အနောက်ဝန်စီရင်နက်အစုကြမ်းသါး တို့နှင့်ဘုရား 1665
ကျွန် ကျောင်း ကျွန် ယောကျ်ား မိန်း မနှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သူမှာ ၁၀၂ ရခုက
စါရင်း တော်ဝင်၍ထမ်း ရွက်ခင် လေပြီး သည်ကိုမူကား မဆိုသာချေ။ 1665

၁၀၂ ရခု စါရင်း တော်ဝင် သော်လည်း အမှုတော်ကိုမထမ်း သသူတို့ 1665
နှင့် ၁၀၂ ရခုမှာ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို မူကား ဘုရား သို့သာပါစေအမိန့်

တော်ရင်း အတိုင်း ဘုရား သို့သာ ပါစေ၊ ဘုရား ကျွန်နှင့် ကျောင်း ကျွန်လှူသံဃိက
လူတို့နှင့်သင့်ကြ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှာ မှုကား ရှေး စီရင်ထုံး စီရင်နည်း
ရှိကြသည့်အတိုင်း ဖြစ်စေ။ သွေး သောက်စုကသည် နေရာချတိုင်အစုတို့နှင့်အိမ်ရှေ့
မင်း ကျွန် သွေး သောက်စုမြင်း သည်တို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှာ
လည်း မိန်း မလိုက်မိန်း မပါယောကျ်ား လိုက် ယောကျ်ား ပါဖြစ်စေ။ သွေး သောက်
စုကသည် နေရာချတို့အစုနှင့်အိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်မင်း ဆောင်ကိုင်လုင်စုစာရေး စု
အစေခံဆေး သမား ဗေဒင်မန္တန်ရွတ်တို့အရည်ကူသင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး 1685
တို့ကိုမှုကား ၁၀၄၇ ခုစါရင်း တော်ဝင်သည့်မြင်း ဘို့ကိုအိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်မင်း ဆောင်
ကိုင်တို့အရည်တူအစုသို့ပါစေ၊ အိမ်ရှေ့မင်း ကျွန် သွေး သောက်စုမြင်း တော်သည်တို့
နှင့်အတင် တော်ကိုင်ကစ၍ မန္တန်ရွတ်တို့နှင့်သင့်ကြ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှာ 1685
လည်း ၁၀၄၇ ခုအိမ်ရှေ့မင်း ကျွန် သွေး သောက်မြင်း စုသို့စါရင်း ဝင်သူပြင်တင်
တော်ကိုင်အရည်တူအစုသို့သာ ပါစေ၊ တင် တော်ကိုင်ကစ၍ မန္တန်ရွတ်တိုင်အစုသား တို့
နှင့်အိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်မင်း ဆောင်ကိုင်လုင်ကစ၍ ဗေဒင်မန္တန်ရွတ်တိုင်အရည်တူအ
စုသား ခြင်း သင့်ကြ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို ယောကျ်ား လိုက် ယောကျ်ား ပါ
မိန်း မလိုက်မိန်း မပါစေ၊ တင် တော်ကိုင်ကသည်မန္တန်ရွတ်တိုင်အစုသား တို့နှင့်အိမ်
ရှေ့မင်း ကျွန်ဝင်း သား ဒိုင်း သား ကစ၍ ပညာသည်မျက်ပါး ဘဏ္ဍာသည်တို့နှင့်သင့် 1685
၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှာ ၁၀၄၇ ခုစါရင်း တော်မဝင်သေး သသူတို့ကိုဒိုင်း
သား ကစ၍ ပညာသည်မျက်ပါး ဘဏ္ဍာသည်တိုင်အစုသို့သာပါစေ၊ အိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်မင်း
ဆောင်ကိုင်လုင်စုတို့ကစ၍ မန္တန်ရွတ်တိုင်အစုတို့နှင့်ဝင်းတော်သား ကစ၍ ဂိုး ဆော်
စမြောင်တုရင် ပြေ့သား မျက်ပါး ဘဏ္ဍာသည်တိုင်အစုတို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့် 1685
သား သမီး တို့ကို ၁၀၄၇ ခုအိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်စုစါရင်း မဝင်သသူတို့ကိုဝင်း တော်
သား ဒိုင်း တော်သား ကစ၍ မျက်ပါး ဘဏ္ဍာသည်တိုင်အစုသို့သာပါစေ။ ဝင်း ဘော်
သား ကစ၍ ဘဏ္ဍာသည်တိုင်အစုသား တို့ရည်တူသား ခြင်း သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သ
မီး တို့ကို ယောကျ်ား လိုက် ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါဖြစ်စေ။

သွေခံစုကစ၍ဘဏ္ဍာသည်တိုင်အစုသား တို့ရည်တူအိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်
သွေး သောက်စုမြင်း စုကစ၍အသည်တိုင်အစုသား တို့နှင့်လက်မထောင်သား ကစ

27 April 1691

၍ ကျောင်း မှီ လူသံဃိကလူတို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှာလည်း အဘ
ပါအမိပါမဆို စေနှင့်၊ အစုကြမ်း သို့သာပါစေ၊ အိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်လူကြမ်း စုတိုက်သား
ကျိုသား ဘုံခါး သား ကစ၍အကြမ်း စုသား တို့နှင့် သွေ့ံ စုကစ၍ဘဏ္ဍာသည် တိုင်အ
စုသား တို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှာလည်း အိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်အစု
ကြမ်း သို့သာပါစေ၊ ဝင်း တော်သား ဒိုင်း တော်သား သူရဲကောင်း ဟန်တို့နှင့် 1665
အကြမ်း စုတို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှာ ၁၀၂၇ ခုအိမ်ရှေ့မင်း ကျွန် 1665
အစုသို့စာရင်း ဝင်သည်ကိုလည်း စာရင်း ရှိသည့်အတိုင်း ထမ်း စေ၊ ၁၀၂၇ ခုစာရင်း
မပင်သော်လည်း ထား လက်နက်ကိုင်၍ထမ်း လေပြီး သည်ကိုထမ်း မြဲထမ်း စေ။ 1665
၁၀၂၇ ခုစာရင်း မဝင်သသူထား လက်နက်ကိုင်၍မထမ်း သေး သူတို့ကိုလည်း အစုကြမ်း
သို့သာပါစေ၊ အစုကြမ်း ခြင်း သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမူကား ယောကျ်ား
လိုက် ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါဖြစ်စေ၊ အိမ်ရှေ့မင်း ကျွန် သွေး သောက်
စုကစ၍အကြမ်းစုတိုင်အစုသား တို့နှင့်ဘုရား ကျွန်တို့သင့်ကြ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး 1665
တို့ကိုအိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်အစုသို့ ၁၀၂၇ ခုစာရင်း ဝင်၍ထမ်း ရွက် လေပြီး သည်ကိုစာရင်း
ဝင်သည့်အတိုင်း ထမ်း စေ။ 1665

၁၀၂၇ ခုစာရင်း တော်ဝင်သော်လည်း မထမ်း သေး သသူတို့နှင့် 1665
၁၀၂၇ ခု မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုဘုရား သို့သာပါစေ၊ အကြမ်း စုနှင့်သူ
ကျွန်သင့်ရာမှာလည်း အမိန့်တော်ရင်း အတိုင်း ဖြစ်စေ၊ ကျွန် တော်မျိုး တို့နှင့်
သူကျွန်သင့်၍ မွေး မြင်ရာမှာလည်း မိန်း မအလွတ်သူ ယောကျ်ားသူကျွန် သင့်၍ မွေး
မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမိန်း မအလွတ်သူအစု ၂ စု၊ ယောကျ်ား ရှင် ၁ စု၊ ယောကျ်ား
အလွတ်သူမိန်း မသူကျွန်နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမူကား ယောကျ်ား
လိုက် ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါဖြစ်စေ၊ သည်အမိန့်တော်ထမ်း အတိုင်း
ဘည် အောင်စီရင်စေ၊ အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရသော်ဝန်စုစာရေး တို့လည်း ကြီး
စွာသောအ**ကျွမ်** တော်ကိုခံရလိမ့်မည်။

27 April 1691

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၃ ခုကဆုံလဆန်း ၁၁ ရက် ၂ နေ့အမိန့်တော်တမ်း ကြီး ။

(မျိုး ကြည့် ၉ဂ – ၁ရ၁ – ရ၆ပ)

13 May 1691

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၃ ခုကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁၂ ရက် ၄ ဟူနေ့တွင်ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး
မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး အမိန့်တော်ရှိသည်။ အသည်
ဝန်နှင့်မြို့ဝ်ဝန်စိုးတရာလုကြရာမှာမြို့ဝန်စီရင်နက်အပိုင်း အခြားသည်အရှေ့ကို
မြို့သစ်တောင်ကိုပန်းယတဘက်ဆွဲတူရွှင်းခြေ၊ ထက်သေး၊ ဝန်ပတော့အနေဘံကို ခေါင်း ခွဲ
ကုတို့ဆိပ် ထေဘံရစ်၊ မြေဘံကို ကောင်းမှု တော်ကြီး၏ရေး ခို တောင်၊သည်အပိုင်းအခြား
တွင်းတွင်သူ ခိုးထား ပြခိုးမှုယိုး မှုသတ်ပုတ်ဂိုက်ခတ်သည်အမှုကိုကား မြို့ဝန်မှာသာစစ်
ကြောစီရင်စေ။ ဝန်ရှင်စုရှင်အမှုး အကြီး ခေါင်းအဝန်တို့သည်တို့ဝန်စုတို့လက်သား
တို့သွေဘံငယ်သား ဟူ၍ မဆိုစေနှင့်၊မြို့ဝန်ကစီရင်စေ။
(အမျိုးသား ၁၉၄၅)

21 June 1691

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၃ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၇ ရက် ၆ နေ့ ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အရှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ အသည်ဝန်နှင့် မြို့ဝန်ခိုး တရား လုကြသည်ကို ဝန်တို့မှာ ခိုး မှုသည် ရာဇဝတ်စကား ဖြစ်သည်။ မြို့ဝန်မှာ မြို့စား ကအပ်သည်ဆိုသည့်အတိုင်း စီရင်စေဟူ၍ စီရင်သည်အရာသည် ခိုး ယူသည်အရာကို ထောံ၍ စီရင်သည်သင့် တော့သည်။ သဘောကို ထောက် သော်မူကား မြို့စား ကစစ်ကြော၍ မှန်သော ကြောင့်သူခိုး ဟူ၍ မအပ်သူခိုး ဟူ၍ယိုး သသူကိုသာသူခိုး ဖြစ်သည်ဟူ၍ မြို့ဝ်စား ကမြို့ဝ်ဝန်ကိုအပ်သည်ဖြစ်သည်၊ ယခုသူခိုး ဟူ၍အချင်း များ သည်အရာသည်တရား စကား ကဲ့သို့ ၂ ဘက်သား တို့ဆိုသည်စကား သည်အက္ခရာဆင်ချေနှင့် ဆိုသည့်စကား ဖြစ်သည်။ မြို့စား အပ်သည်ဟူ၍ မြို့ဝန်မှာ စစ်ကြော စီရင်စေဟူ၍ ဝန်တိုဝ်ကမြို့ဝ်ဝန်သို့ မချသင့်သေး ၊ သည့်နှယ်ယိုး မှုကိုပင် မြို့ဝန်ကိုစီရင်စေဆိုလျှင် မြို့သား ရွာသား ဝန်စုသား တို့ဝ်သည် နုတ်သာမည်သသူသည်သူကျွဲနွား သုဥစ္စာကိုခိုး သည်ဟူ၍ မြို့ဝန်ကို ခုံပြု၍လဲဆို လေလျှင်မြို့ဝန်ခေါ် ချ၍ စစ်ကြော စီရင်လျှင်စည်း စိမ် ဥစ္စာရှိသည်ဥစ္စာ မဲ့အား မဲ့ကိုဝ်မြို့ရွာတွင်မြို့ကိုင်ရွာကိုင်သူကြီး ခေါင်း အကြီး တိုဝ်သည် မလိုသူကိုမြို့ဝန်ကိုသူကျွဲသူနွား သုဥစ္စာတို့ကိုခိုး ၍ မိသည်ဆိုသည်ဖြစ်မှသင်းတို့သည် သေရှင်မသိအနာအကြင်အစစ်အကြောကိုခံရပလေစေ။ မဟုတ်လျှင်ငါတို့ဥစ္စာရှိသည်အား ရှိသည်ကား လျော်မည်ဟူ၍ သာအယူရှိ၍အား ရှိသသူတို့သည်စည်း စိမ်ဥစ္စာ မဲ့မျက်နှာ မဲ့တို့ကိုအပ် လေရာသည်လည်း တကြောင်း ။ သည်ကဲ့သို့အဝေး မြို့ဝ်ရွာများ မှာ ရိုး စွပ် မှုကိုမြို့ဝန်တို့က စီရင်ရလျှင်လည်း မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့သည်စစ်ကြောစီရင်စရာလွတ်လတ် လေရာသည်တကြောင်း ၊ အဝေး မြို့ရွာများ မှာခိုး မှုယိုး မှုကိုဝ်မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့မှာသာဆိုစေ။ မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့ကစစ်ကြော၍ ခိုး သည်မှန်မှမြို့ဝန်ကိုအပ်စေ။

သို့စစ်ကြော၍ ခိုး သူမှန်ပြီး သည်ကိုလည်း မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့သည်အလျော်အကျငါတို့စီရင်မှ ငါတို့အဘို့အရာရမည်ဟူ၍ အလျော်အကျစီရင်၍မြို့ဝန်သို့မအပ်ပဲ နေလျှင်မူကား မုဒိမ်း တန္တခိုး သေထား ပြုတို့သည်၊ ရန်သူငါး ပါး အပါအဝင်ဖြစ်သည်ပြည့်ရှေး ပြည့်နွား များ အောင်ရာဇဝတ်ကိုမထောံမချင့်ကိုယ့်ဘို့ ကိုယ့်ရာဖြစ် အောင်အလျှော်စီရင်သည်ဖြစ်သော ကြောင့်မြို့စား ရွာစား ဝန်စု

ရှင်အလျှော်စီရင်သူတို့ကိုဆယ်တက်လျှော်စေ။ တိုက်တော်ကိုသွင်းစေ၊ စီရင်သည်မြို့ကိုင်ရွာကိုင်သူကြီး ခေါင်း၊ အကြီးတို့ကသူခိုး ဟူ၍ကြိုး ပင်း သကား နှင့်မြို့ဝန်ကိုအပ်သမူကား မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့သည်ဝန်စုသား ဖြစ်သည်။ မြစ်။ မြို့ဝ်သား ရွာသား အသည်ကာလတို့ကိုအမှုဖြစ်သည်ဟူ၍ မဆိုစေနှင့်မြို့ဝန်မှာစီရင်စေ။ မြို့ကိုင်ရွာကိုင်သူကြီး ခေါင်း အကြီး တို့သည်သူခိုး ဟူ၍ကြိုး ပင်သကား နှင့်လုံခြုံအောင်မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့ကိုအပ်လျှင်လည်း မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့မှာထပ်၍မစစ်မကြောစေနှင့်မြို့ဝ်ဝန်သိုဝ်သာအပ်စေ။

မြို့စား ရွာစား ဝန်ရှင်မြို့ကိုင်ရွာကိုင်သူကြီး ခေါင်း အကြီး တို့ကသူခိုး ဟူ၍မြို့ဝန်ကိုအပ်လျှင်ရာဇဝတ်တော်စီစစ်၍မှန်သည်ဖြစ်လျှင်လည်း မြို့ဝန်မှာသာရာဇဝတ်တော်အလျောက်အပြစ်လေး ပေါ့ကို ထော်ံ၍သတ်တန်သည်လက်ဖြတ်တန်သည်မှတ်သား ၍ကွပ်ညှပ်တန်သည်ကိုရာဇဝတ်တော်အလျောက်စီရင်စေ။ ရာဇဝတ်မှုနှင့်စပ်ဆိုင်သည်အရာခိုး မှုယိုး မှုကိုစစ်ကြောစီရင်ရသည်ဟူ၍မြို့ကိုင်ရွာကိုင်ခေါ်ချ၍စစ်ကြောစီရင်သည်ဟူ၍ပြုသည်။

မြို့ဝန်စီရင်နက်အပိုင်း အခြား သည်အရှေ့ကိုမြို့သစ်၊ တောင်ကိုပန်း ယတဘက်ဆွဲတူရွှင်ခြေတက်သေး ဝမ္ဗတော့၊ အနော်ံကိုခေါင်း ခွဲကုတို့ဆိပ်ထော်ံရစ်၊ မြော်ံကိုကောင်း မှုတော်၊ စာရေး ၊ ခိုတောင်သည်အပိုင်း အခြား အတွင်း တွင်ခိုး သေး ထား ပြခိုး မှုယိုး မှုရိုက်ခတ်သတ်ပုတ်သည်အမှုကိုမူကား မြို့ဝန်မှာသာစစ်ကြောစီရင်စေ။ ဝန်စုရှင်အမှူး အကြီး ခေါင်း အဝန်း တို့သည်တို့ဝန်စု၊ တို့လက်သား ၊ တို့သွော်ံ၊ တို့ငယ်သား ဟူ၍ မဆိုစေနှင့်၊ မြို့ဝန်စီရင်နက်မဆိုင်အခြား ပြင်ကိုမြို့ဝန်ကခေါ်၍မစီရင်စေနှင့်၊ အမိန့်တော်အတိုင်း ပို့အပ်လှာသည်ဖြစ်မှရာဇဝတ်စီစစ်၍အပြစ်အလျှော်ံစီရင်စေ။

မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့စီရင်နက်မြို့ရွာအရပ်အကွက်တွင်လူတယောက်ကိုတယောက်ခြင်း ဖြစ်စေအများ အုံ့ညီ၍ဖြစ်စေထား လှံ၊ ဒုတ်၊ လှန်ကန်နှင့်ထိုး ခုတ်ရိုက်ခတ်၍ သေသော်၊ ကျိုး ပဲ့နာကျင်သော်၊ ထား ၊ လှံ၊ ဒုတ်၊ လှံကန်နှင့်ထိုး ခုတ်ရိုက်သတ်လေသည်ဟူ၍တရား တွေ့ဆိုကြရာတွင်စစ်ကြော၍ထား ၊ လှံ၊ ဒုတ်၊ လှန်ကန်နှင့်ထိုး ခုတ်ရိုက်သတ်၍ သေသည်၊ ကျိုး ပဲ့နာကျင်သည်မှန်လျှင်ဝန်တို့သို့

ဖြစ်စေပို့အပ်စေ။ သဘင်ပွဲရှိ၍အထွေး ထွေး သတ်ပုတ်ကြရာတွင် သေသော်မူကား မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့မှာတယောက်ခြင်း ဖြစ်လျှင်တယောက်၏အဖြစ်၊ နှစ်ယောက်သုံး ယောက်လေး ယောက်ငါး ယောက်တကျိတ်ဖြစ်လျှင်လည်း ထိုး ခုတ်ဂိုက်သတ်သူတို့၏အရေအတွက်အတိုင်း တယောက်စီမမွှသတ်လျှော်ငိုး ကိုစီရင်၍ လျှော်စေ။ မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့စီရင်သည်ကိုဝ်မပြီး၍မြို့ဝန်သို့ရောက် သေသော်မူကား ရာဇဝတ်အလျောက်တွပ်ညှပ်စီရင်၊ သွေးသဖွာ သောက်သည်ဆိုသည်အမှုဖြစ်သော်ကား ရာဇဝတ်ကြီး ဖြစ်သောကြောင့်မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့မှာစစ်ကြော၍မစီရင်စေနှင့်၊ ဝန်တို့သို့အပ်စေ၊ ဝန်စုရှင်မြို့စား ရွာစား တို့ကဝန်စုသားတို့နေသည့်အရပ်မြို့ရွာများ သို့တရား စကား ရှိ၍အခေါ်အချသွား ရလျှင်ခရီးအင်နှင့်မတန် ကြေး အပ်လာဝတ်ပေး ရသည်များ လှသည်။ တတိုင်ခရီး ကိုကြေး ၂၊ နှစ်တိုင်ကျော်သုံး တိုင်တည၌အိပ်ခရီး ကို ၃၊ ၄၊ ပေး ပို့စေ၊ နှစ်ည၌အိပ်ခရီး ကိုကြေး ၆၊ ပေး စေ။ သည်အရကိုထောံ၍ဝေး လျှင်ဝေး လျှောက်၊ နီး လျှင်နီး လျှော့ဆီဆိုင်ဂိုသာပေး စေ၊ ယူစေ၊ ခရီး ကတင်းခက်ခဲ သော်မူကာ ၂တိုင်ကျော်၃တိုင်တည၌ခရီး ဟူ၍မဆိုသာ၅၊ ၆၊ ပို့စေ၊ ပုံစံရေး သား ခင်း ရှိလျှင်၂တိုင်ကျော်၃တိုင်တည၌အိပ်ခရီး ဟူ၍မဆိုသာ၊ ရေး သား ရမည့်နေ့ရက်ကိုထောံ၍ကြေး ၇၊ ၈၊ ၉၊ ၁၀၊ ၁၅၊ ၂၀၊ ၂၅၊ တန်သည်၊ ပေး စေ၊ ယူစေ။

အမှုသည်တို့ကိုချခေါ်လျှင်လုင်ခေါ်စေသူတို့ကိုပါအောင်ခေါ်ချစေ။ အမှုသည်ကိုမပါဟူ၍ထပ်ခေါ်ချပြန်ရလျှင်လည်း ကြေး ငွေထပ်၍မပေး စေနှင့်၊ အခြား ကိုပြောင်း ၍ခေါ်ချစေလျှင်လည်း အလျှင်ပို့ရသည့်ကြေး ကိုထပ်၍နောံခေါ်ချသသူတို့ကိုပေး စေ၊ အမှုသည်ကတချား မပို့စေနှင့်၊ အမှုသည်တို့သည်မည်သည့်နေ့ရက်ကိုလာမည်ဆို၍မလာသောကြောင့်ထပ်၍ခေါ်ချရပြန်ရလျှင်ကြေး ငွေထပ်၍မပေး စေနှင့်၊ အချား ကိုပြောင်း ၍ခေါ်ချစေလျှင်လည်း အလျှင်ပို့ရသည်ကိုတုပ်၍နောံခေါ်ချသသူတို့ကိုပေး စေ၊ အမှုသည်ကတချား မပို့စေနှင့်၊ အမှုသည်တို့သည်မည်သည့်နေ့ရက်ကိုလာမည်ဆို၍မလာသောကြောင့်ထပ်၍ခေါ်ချပြန်ရလျှင်အထက်ပို့ရသည်ကိုထုတ်၍ပေး စေ၊ သက်သေချရလျှင်လည်း မအား မလပ်၍မည်သည့်နေ့ရက်ကိုလာမည်ဆိုသည်နှင့်မလာနေသောကြောင့်ထပ်၍ခေါ်ချပြန်

ရလျှင်အမှုသည် ၂ဘက်က ခြေစပ်ခ ကြေးကိုတဝက်စီ ပေး ပံ့စေ။

သက်သေတို့သည် ရှောင်လွှဲခိုကပ်၍ နေ သော်သက် သေကိုကျိုး ပင်သကား နှင့်ယူခဲ့စေ၍ နာကျင်လှ အောင်ကွပ်၊ လူတ ယောက်ကို ၄ ယော်ံ၊ ၅ ယော်ံ၊ ၆ ယော်ံ တကျိပ်အုံ့ညီ၍သတ်ပုတ်သည်အမှုဖြစ် စေအခြား အမှုဖြစ် စေ၊ ခေါ်ချုပါလှည့်ဆိုလှာ သော်လည်း တမှုတည်း ကိုတရွာတည်း တအိမ်တည်း နေဖြစ်လျှင်ချစာအခြား တဆောင် စီမပေး စေနှင့်၊ တစေါင်တည်း သာပေး စေ၍ ခေါ်ချစေ၊ သည်အမိန့်တော် အတိုင်း မတည်ရဆန့်လွန်၍ စီရင်ကြောင်းကို ရွှေနား တော်ကြား ပြန်ရသော်၊ ဝန်စုရှင်မြို့စား ရွာစား တို့သည်နှစ်ခွန်း ချေရမည်မမှတ်နှင့်၊ ကြီး စွာသော အကွပ် တော်ကိုခံရလိမ့်မည်၊ မြို့ဝန်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ချက်ကို ထော်ံ၍မြို့ဝန်လုကို ဝန်တို့ကမချတ်မထား နှင့်လွှတ်စေ၊ အရှေ့ကိုမြို့သစ် တောင်ကိုတုရွင် ချေ၊ အနော်ံ တပယ်၊ မြော်ံကို ကောင်းမှု တော်မြို့ဝန်အဆက်ဆက်စီရင်ရမြိုထုံး စံရှိသည့်အတိုင်း နယ်တွင်မှန်သမျှကိုအမိန့်တော်ရင်း နှင့်အညီမြို့ဝန်ကစီရင်စေ။

(မျိုး ကြည့် ၁၉၄၅၊ ၉ဂ - ၁ရ၁ - ရပေ)

9 April 1692

17 May 1637
သက္ကရာဇ် ၉၉၉ ခုနယုန်လဆန်း ၅ ရက် ၄ နေ့သက်ကူရန် အောင်၊ ရန်တပ္ပကွဲလူ မျိုး 6 February 1649
တို့ကကိုင်ရသည့်ကြိုး တော်တစင်း။ သက္ကရာဇ် ၁၀၁၀ ပြည့်တပေါင်းလဆန်း ၆ ရက်
၃ နေ့မနေသီဟလကျော်တုရင်တို့ကိုခန့်တော်မူ၍ကိုင်ရသည့်ကြိုး တော်တစင်း။ သ 19 April 1692
က္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုကဆုန်လပြည့် ၃ နေ့နန္ဒပစ္စည်း စက်ကျဒိုင်း မျိုး အိမ်ရှေ့ထောင်
မျိုး တို့ကိုခန့်တော်မူရာတွင်ကျိုင်း ငသည်ကြိုး တော်တစင်း ကုန်း ဘောင်း မြင်း
ရွာ မြေနယ်လေး ရပ်ကိုအလျှင်သတ်ပြီး မှတစီး စါး မြေတွင်နယ်လေး ရပ်စီတိုင်း
တါသည့်အရာတို့ကို ရှေ့တိုက် တော်သွင်း သည်၊ အရပ်ရပ်မြို့ရွာမှာလည်း မြို့ရွာတွင်
အချက်ထား မှ တောင်မြောက်တိုင်း သည်၊ နယ့်ဝင်မြို့ရွာများ မှာအစဉ်စီး စါး
စီရင်သည်များ ကိုတိုင်း သည့်အရာလည်း ကျောင်း မြို့ရွာနယ်အချက်အရှေ့အနောက်
တောင်မြောက်သီး သန့်၍တိုင်း သည်၊ အိမ်နန်း တော်ရှိသည် နောက်မြို့ရွာထုံး စံ
နှင့်အညီတိုင်း တါစေ၊ နယ်ပျောက်လျှင်တါ၊ တာပျောက်လျှင် တောင်၊ တောင်
ပျောက်လျှင် . . .နှင့်တိုင်း တာစေရမည်၊ ဝန်တို့စီရင်။ 9 April 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုကဆုန်လဆန်း ၅ ရက် ၀ နေ့နား ခံပြေ့ကြီး မျိုး
ပြန်အမိန့်တော်။

(သုတေသီစါစု)

(သုနာပရန္တ တမ္ပဒီပအစရှိသောမြန်မာတို့၏တိုင်း ခရိုင်နိုင်ငံကား)အရှေ့ကိုလားသော်သံတော်ကံထင်စသည်မှူးသမှူးယူတိုင်အောင်တည်း ၊ အရှေ့တောင်ကိုလားသော်တလိုင်း သရေ၊ ရေး ၊ ဒဝယ်၊ မုတ္တမနယ်ကုန်အောင်တည်း ၊ အနောက်ကိုလားသော်ပက္ကိရား ကုလား နယ်မဏ္ဍဂီရိ ကျောက်နဂါး ရုပ်တိုင်အောင်တည်း ၊ မြောက်ခပ်စောင်း စောင်း ကိုလားသော်ကန်တူငနား ကြီး ရေထွင်မီး ထွက်ကျွန်း မဖဲစသည်ရွာနယ်တိုင်အောင်တည်း ၊ (မြောက်ကိုလားသော်)ပုတ်နွယ်စသည်မြစ်အောက်ကမ်း နား အဆန်တည်း ။

ပေါက္ကာရာမ(ပုဂံ) မြေကား အရှေ့ကိုလားသော်သာရပါအခြား ၊ တောင်ကိုလားသော်မြင်း ကပါအခြား ၊ အနောက်ဧရာဝတီ၊ အနောက်မြောက်ဗူး ဘုရား ကျွန်း ၊ မြောက်ဧရာဝတီမြစ်တည်း ။

ဇေယဘုံ(စည်း ခုံ) မြေကား အရှေ့ကိုလားသော်အုံး နှဲချောင်း အခြား ၊ တောင်ကိုလားသော်ငှက်ပစ်တောင်ရွှေကျောင်း တံတိုင်း အခြား ၊ အနောက်ကိုလားသော်မင်း ချောင်း အခြား ၊ မြောက်ကိုလားသော်ဧရာဝတီနဂါး ကြစ်မော်တည်း ။

ညောင်ဦး မြေကား အရှေ့ကိုလားသော်ရပ်စောက်ဘုရား ၊ တောင်ကိုလက်ဝဲကြောင်း ခရီး လမ်း မအခြား ၊ အနောက်ကိုကုလား မငယ်တံတား မန်ကျည်း ပင်အခြား ၊ မြောက်ကိုမြစ်မလယ်ကြောထက်ဝက်တည်း ။

ငသရောက် မြေကား အရှေ့ကိုလားသော်ကျား မသော ကျောက်ဆောင်မြေထိ၊ အရှေ့တူယူလည်း ကျောက်ဆောက်မြေ ကျောတိုင်လေ၏၊ တောင်ကိုလားသော်မန်း ကျည်း ဖြူပုပ္ပား မြေထိ၊ အနောက်ကိုညောင်ဦး ဗောမိကုန်း အခြား ၊ မြောက်ကိုပလင်ရွာတလုပ်မြေအခြား တည်း ။

ကျောက်ဆောက်ကြီး မြေကား အရှေ့ကိုလားသော် ညောင်အုပ်မြေအခြား ၊ အရှေ့တောင်ကိုပင်း တလဲမြေအခြား ၊ တောင်ကိုပုပ္ပား တောင်ရှေ့ပြင်စီရွာ၊ အနောက်တောင်ကို ညောင်မျှား မြေထိ၊ အနောက်သို့လားသော်ငသရောက်မြေထိ၊ အနောက်မြောက်သို့လားသော်တလုပ်မြေအခြား ၊ မြောက်သို့လားသော် သံစိုး မလယ်ရွာမြေအခြား တည်း ။

တလုပ်မြို့မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ယုန်ထောင်တောင်လျှင်အခြား ၊ တောင်ကိုတသီး ကန်ကြီး မြင်သည့်ရွာပင်စည့်မြေအခြား ၊ အနောက်ညရွာပလင်၊ မြောက်သို့လား သော်ဆံမြွတ်ခို့ရေဝတီအခြား တည်း ။

သံရွာမြေကား အရှေ့သို့လား သော်ငသူငယ်ကန်အခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်မူး ချောင်း ထန်း စင်လှအခြား ၊ အနောက်သို့လား သော်တလုပ်မြို့မြေအခြား ၊ ယုန်ထောင်တောင်ထိပ်ဖျား ၊ မြောက်သို့တသီး မန်ကျည်း ပင်ကြီး မြို့ရွာကြီး အခြား တည်း ။

မြောက်ကြီး မြေကား အရှေ့သို့လား သော်သကျင်နောက်ပါး မြောင်း အခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်ပင်လယ်ရွာ၊ အနောက်အလား ဖိုငါး စား ရေဝတီ၊ မြောက်ကား လမ်း ကူး တောအခြား တည်း ။

ပင်လယ်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကောင်း ဆင်ရွာအခြား ၊ တောင်ကိုသံရွာမြေခတ်ချောင်း အခြား ၊ အနောက်ကိုဆီမီး အခြား ၊ မြောက်ကို(ငမြောကြီး) မြေအခြား တည်း ။

သကျင်ရွာမြေကား အရှေ့လား သော်ကုလား ရွာမြေအခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်လက်ပံပင်ကြီး အခြား ၊ အနောက်ကား ငမြောကြီး မြေထိချောင်း အခြား ၊ မြောက်ရေဝတီတည်း ။

အင်း ဝမြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မြို့သစ်မြေအခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်မြင်း စိုင်း ရွာအခြား ၊ အနောက်ကိုလား သော်ငစွန်ဟုန်၊ မြောက်ကိုလား သော်မြင်မွေး မြစ်တဖက်သို့တည်း ။

(ထီး ပေါင်း ကား) မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကြောင်မြီး မြို့သစ်နယ်မြေအခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်ကံပြည့်ရွာအခြား ၊ အနောက်ကိုကြက်ယက်ဘုရား ရေဝတီ၊ မြောက်ကိုလား သော်အရိပ်မထွက်မြေအခြား တည်း ။

မဏ္ဍရွာမြေကား အရှေ့ကိုလား သော်အုတ်ဖိုတောင်ကြား ကင်း လေး ကင်း အခြား ၊ တောင်ကိုအရိပ်မထွက်အခြား ထီး ပေါင်း ကား မြေစပ်၊ အနောက်ရေဝတီ၊ မြောက်ကား သီဟတောကျွန်း တော်အခြား တည်း ။

ငစည့်ကူး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မြတောင်ထိ၊ တောင်ကိုမြစ်ငယ်အခြား ၊

အနောက်ထုပ်ချင်း ကျောက်ငါး ကွင်း ၊ မြောက်ကား မြကိုင်အင်ပင်လှ ကျောက်ရ
တိုင် ရောက်သတည်း ။

တကောင်း ကြညှပ်ကား အရှေ့ကိုလား သော်တလုပ်လပ်မခြား မြစ်တည်း ၊ တောင်
ကား မယူ တောင်အခြား ၊ အနောက်ကား ပယင်း တွင်း ကကျသည့် ချောင်း အခြား ၊
မြောက်ကိုကင်း မြစ်တည်း ။

ကျိုင်း ကိုး ကျိုင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်လူတွင်မင် သေ့ (ပါး) တဖက်
ထိုး နား တဖက် ဖေါက်ကျိုင်း ဂုံမြို့ထိလုက္ကါရိလျှင်အခြား ၊ တောင်ကိုတချက်သံလွင်မြစ်
ထက်ဝက် ၊ အနောက်ကား သုံး ဆယ်ကျမြစ် မြေလျှိုး တောင်အခြား ၊ မြောက်ကား
သင်တုံမြို့ မြေလူး စော်ဘွား တို့နှင့်ကရင်တို့ကတူး သည့် ချောင်း အခြား တည်း ။

လယ်တွင်း ကိုး ခရိုင် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် မြေခြား ကွဲနဖါး တိုင် ၊ တောင်
ကိုအဆုံး တိုင်ပခန်း ၊ အနောက်ကိုမြင်စိုင်း ကသည်တူရှင်းတောင် ခြေတိုင် အောင်
ထိ လေ၏ ၊ မြောက်မြစ်ငယ်လျှင်အခြား တည်း ။

ပေါက်မြိုင်မြို့ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မြင်စိုင်း ၊ တောင်ကိုတစီး တောင်
တွင်း ငယ်ထိ ၊ အနောက်ကိုမင်း ဝံ တောင်ရိုး ထိ ၊ မြောက်ကိုလယ်မတန်အင်း ဝ မြေ
နှင့် ကျောနိုင်း တည်း ။

တောင်တွင်း ငယ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်အဝန်း ကန်ရွာရင်း ၊ တောင်
ကိုအလား တဲကျေး ရွာသီး ခြား ၊ အနောက်ကိုလား သော် ကျောက်ကြီး ခြား ၏ ၊
မြောက်ကိုလား သော် ပေါက်မြိုင် တောကြို ကျောက်အိုင်တည်း ။

ပင်လယ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်ရိုး အခြား ၊ တောင်ကိုလက်ဆည်ကန်
သို့သွား သောလမ်း ၊ အနောက် တောင်ကား မြစ်ငယ် ကောက် ကောက်စင်း စင်း ၊
မြောက်ကိုကူမဲထိသွား သောလမ်း မတည်း ။

ပြင်စည် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်နတ်လယ်တွင်း စက်ပင်ငယ် ၊ တောင်ကိုတစီး
ပင်း တလဲ မြေထိ ၊ အနောက်ကို ကျောက် ဆောက် မြေအခြား ဆီး ခါး တိုင် လေ၏ ၊
မြောက်တလွှား ကား တလုပ် မြေအခြား စကြာ တောင်ဆက်ပန်တိုင် အောင်သွား
လေ၏ ။

ညောင်အုပ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ပြင်စီ မြေနှင့်အစပ် ၊ တောင်ကိုလား

သော်ပင်း တလဲတိုင်ပန်း ခိုင် မြေအခြား ၊ အနောက်ကိုလား သော် ကျောက်ဆောက်ကြီး မြေအခြား ၊ မြောက်တလွှား ကား ပြင်စည်နယ်ထိသွား လေ၏။

ပင်း တလဲ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မင်း ဝံ တောင်ရိုး အခြား ပေါက်မြိုင်မြေထိသွား ၏၊ တောင်ကိုလား သော်မိတ္ထီလာသဖန်း အင်း ပင်း မြို့မြေနှင့်အစပ်၊ အနောက်ကိုလား သော် ကျောက် ဆောက် မြေလျှင်အခြား ၊ မြောက်ကား ညောင်ဦး မြေအစပ် ကျောက် ဆောက်ကြီး မြေနှင့် ကျောခိုင်း တည်း ။

မိတ္ထီလာ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ယင်း တော် မြေစပ်ကရိုး ကိုနင်း ၏၊ တောင်ကိုလား သော်သီး ကုန်း အရာ တော် မြေ၊ အနောက်ကိုလား သော်ပင်း တလဲ မြေအခြား ၊ မြောက်ကိုလား သော်သဖန်း အင်း တည်း ။

ရွှေယင်း တော် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်အလျား ရှစ်ယူဇနာ ကျောက်ကူပင်းတယ၊ တောင်ကိုလား သော်အခြား နှစ်ယူဇနာ ရနောင်မြို့သစ် ရွှေသာ လျောင်းသို့ ပေါင်း မိ၏၊ အနောက်သို့လား သော်နှစ်ယူဇနာတပက်မြို့အခြား ၊ မြောက်သို့လား သော်တယူဇနာအင်း ကန်း မြို့အခြား တည်း ။

ယင်း တော် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်သစ် စေး တောအခြား ၊ တောင်ကား ရမည်း သင်း မြေထိ၊ အနောက်ကား အောင်သာ ကျေး မိတ္ထီလာပြွန်ထိ၊ မြောက်ကား တောင်ထွင်း ငယ် တောင်လိဘူး တောအခြား တည်း ။

ရမည်း သင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ပန်း လောင်မြစ်၊ တောင်ကား ရနောင်မြို့သစ်အခြား ၊ အနောက် လျှော် တော ကျောက် ဖျာ တောင်ထွင်း မြေအခြား ၊ မြောက်အရာ တော်ထိတည်း ။

ရနောင်မြို့သစ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် လျှော်ဖြူဆေး ၊ တောင်ကိုလား သော်လယ် မချောင်း ၊ အနောက်ကိုနေယ်ကုန်း မြေအခြား ၊ မြောက်ကား ရမည်း သင်း မြေတည်း ။

တောင်ငူ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင်၊ တောင်ကိုလား သော်အင်း ရိုး ၊ အနောက်ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင် တောင်ရိုး ၊ မြောက်ကား နွယ်ကုန်း မြေအခြား တည်း ။

ဝဲ ခူး ဟံသာဝတီ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်လယာ၊ ကုသိန္နာရုံ၊ တောင်ဇီး

ချောင်း ပင်လယ်၊ အနောက်ကိုလား သော်ထန်း မကုန်း အကြိုင် မြေလယား အနောက်ခြား ၊ မြောက်ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင်ကျိုက်ထီး ဂိုး ရှင်တော်တောင် တည်း ။

မုတ္တမမြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဖိတ်တောင်ဥမင်နှစ်ဆယ်၊ တောင်ကိုလား သော်ဥပကုတ်ကျွန်း ၊ အနောက်ကား ဓါး ကြိုင်း မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ မြောက်ကား ကုဿိန္နရုံတည်း ။

မုတ္တမမြို့အဝင်သုံး ဆယ်ငါး မြို့အပါတဆယ်နှစ်ယူဇနာအလီး ကါး အရှေ့လား သော်ကုန်း ခေါင်ကြတ်မကုန်း ၊ တောင်ကိုလား သော်လှသား ဘက်ကင်း အခြား ၊ အနောက်သို့လား သော်ဥပကုတ်ကျွန်း ၊ မြောက်သို့လား သော်ဓါး ကြိုင်း မြေစပ်စီး ချောင်း အခြား တည်း ။

ရေး မြို့မြေကား အရှေ့သို့လား သော်ပြိတ်ရွာကျပ်မဟော်၊ တောင်ကိုလား သော်ဒဝယ်ငှက်ဂိုး တောင်၊ အနောက်ကိုလား သော်ကျိုင်ခမီထိဒီဝချောင်း ၊ မြောက်ကိုလား သော်ထုံး တောင်မုတ္တမကျေး တည်း ။

သံလျင်မြေကား အရှေ့သို့လား သော်တောချောင်း နား အခြား ၊ တောင်ကား ပင်လယ်နား ၊ အနောက်ပင်လယ်ရေဝေအခြား ၊ မြောက်ကား သံလျက်ဦး တည်း ။

ဟံသာဝတ္တန်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်စည်တောင်ရွာသိဂ်ုတ္တရကုန်း အပါတည်း ၊ တောင်ကိုပင်လယ်ဝဝေကြီး ရွာ၊ အနောက်ကိုလား သော်ပင်လယ်သံလျက်ဦး ၊ မြောက်ကိုလား သော်တောမကြီး တည်း ။

မော်ဘီမြောင်း တကာမြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင်တောင်ဂိုး ၊ တောင်ကိုသိဂ်ုတ္တရကုန်း ထိ၊ အနောက်ကိုအဂိုင်သံလျှင်ကပန်း လှိုင်ထိ၊ မြောက်ကိုလား သော်သုံး ဆယ်ချောင်း ဝထိတည်း ။

သာယာဝတီမြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင်ရေဝေလျှင်အခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်သုံး ဆယ်ချောင်း အခြား ၊ အနောက်ကိုလား သော်မန်း ကျည်း မတ်နှင့်ဧရာဝတီထိ၊ မြောက်ကိုလား သော်တူး မြောင်း ချောင်း ထိတည်း ။

ညောင်စာရေး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကြောင်အင်း မကြီး ၊ တောင်ကိုလား သော်တရုပ်မြော်ကန်ကြီး အခြား ၊ အနောက်ကား မြစ်ကမ်း ၊ မြောက်ကို

တေမိမင်း သင်ကန်း အခြား တည်း ။

ပြည်မြို့ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်လယ်ဆင်လူး အိုင်ဥရှစ် တောင်ထိ၊ တောင်ကိုလား သော်တူး မြောင်း အခြား ၊ အနောက်ကိုလား သော်ဧရာဝတီ မြစ်သာယာ၊ မြောက်ကိုလား သော်ကုန်း ရွာလင်ဝက်ထီး ကန်တည်း ။ .

ပေါင်း ထည် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင် တောင်ရိုး ၊ တောင်ကား သာယာဝတီ မြေအခြား ၊ အနောက်ကား ပြည်မြို့ မြေနှင့်အစပ် ချောင်း ခြား ၊ မြောက်ကား ပြည်မြို့ မြေ မြေနှင့် ကျောခိုင်း တည်း ။

တောင်ကုတ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင် တောင်ရိုး ၊ တောင်ကား ဝက်ထီး ကန် မြောက်ခြား ၊ အနောက်ကား တခန်း ၊ မြောက်ကား တလအမဂကြည်း ပင်စခန်း တည်း ။

အမြဝတီ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဆင်တုတ် မြေထိ၊ တောင်ကား ကုန်း ရွာလင့်၊ အနောက်ဧရာဝတီ၊ မြောက်ကား ပြင်တ ရွှေကျောင်း ကြီး တည်း ။

ပြင်တ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ရွှေကျောင်း တပါဒအခြား ၊ တောင်ကိုအမြဝတီ ကျောခိုင်း ။ အနောက်ဧရာဝတီ၊ မြောက်ကား ဖွတ်လယ် မြေ ကျောခိုင်း တည်း ။

ဖွတ်လယ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်စပ် ကြောင်း ပြကြီး အနောက် ချောင်း ၊ တောင်ကိုဝက်ထီး ကန်၊ အနောက်ဧရာဝတီ၊ မြောက်ထိနယ်ချုပ် မြေထဲ တောင်တပ်ကုန်း တည်း ။

ညောင်ပင်ဆိပ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ပြကြီး ကုန်း မြေထိ၊ တောင်ကို ရွှေကျောင်း ငံတိုင်း ခြား ၊ အနောက်ကိုမြစ် ကြောင်း ကြောင်း ၊ မြောက်ကား တခန်း ချောင်း ထိ ။

မြေထဲမြို့ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင် တောင်ရိုး ကြီး ၊ တောင်ကိုလား သော်ဆင်တုပ်ကုန်း ကြီး မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ အနောက်ဧရာဝတီမြစ်ကမ်း ၊ မြောက်ကိုလား သော် တောင်တွင်း ကြီး မြေနှင့် ကျောခိုင်း တည်း ။

တောင်ခွင် မြေကား အရှေ့ကိုလား၊ သော် ဘောင်တွင်း မြေစပ်၊ ဘောင်ကိုလား သော်ခို တောင်ရွာဝဲရွာအပါး အခြား ၊ အနောက်ကား ဧရာဝတီမြစ်၊ မြောက်ကိုပထနကိုရ် မြေနှင့် ကျောခိုင်း တည်း ။

ပထနကိုရ်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်စခန်းကြီး တောင်တွင်းကြီး မြေနှင့်အခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်တိုင်မြောက်ချောင်း တိုးလျှိုး ပထနကိုရ်မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ အနောက်ဧရာဝတီမြစ်ကောက်ကောက်ရွာပုလဲမြေထိ၊ မြောက်ကိုလား သော်ယင်း ချောင်း တည်း ။

မကွေး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မတုလတောင် တောင်တွင်းကြီး မြေနှင့်အခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်ယင်း ချောင်း ၊ အနောက်ဧရာဝတီ၊ မြောက်ကား ခတ်ချွန်း ကရင်ကျွန်း တည်း ။

တောင်တွင်းကြီး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင်ရေဝေရိုး ယင်း တော်ရှင်တော်ကျောင်း ဘုရား ထိ၊ တောင်ကိုလား သော်ပွင့်ဖြူရွှေလောင်း ဖျား ကွန်း တော်ရာမယ်ဇောကျောပန်း တင်ကျိုဝ်ရှို နွယ်ကုန်း မြေထိ၊ အနောက်တောင်ကား မြေသဲမြေထိ၊ အနောက်ကား ကန်မြေထိ၊ အနောက်မြောက်ကား ဝံတုလတောင်သို့ပထနကိုရ်မြင်ကွန်း မကွေး မြေအခြား ၊ မြောက်ကိုယင်း တော်မြစ်ကောက်ကောက်စင်း စင်း တည်း ။

နတ်မောက်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်တမြောင်း ယင်း မြောင်း ဖျား ၊ တောင်ကိုပင်း ချောင်း ။ အနောက်ကိုလား သော်မကွေး မြေနှင့်အစပ်၊ မြောက်ကိုသဲမြစ်ချောင်း အခြား တည်း ။

ပင်း မြို့မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်လံဘူတောင်၊ အရှေ့မြောက်ပင်း တလဲမြေစပ်၊ တောင်သဲဖြူနေချောင်း နတ်မောက်မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ အနောက်ကိုဆုန်ပခန်း ငယ်မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ အနောက်ကား မကွေး မြေအခြား ၊ အနောက်မြောက်ကိုကျောက်ပန်း တောင်း မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ မြောက်ကား ပုပ္ပါး မြို့မြေနှင့်အစပ်တည်း ။

ငက်မစွတ်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဝါး ပင်ခင်တောမကွေး မြေနှင့်အခြား ၊ တောင်ကား ကသည်း ရွာမကွေး မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ အနောက်ဧရာဝတီမြစ်ကောက်ကောက်စင်း စင်း ၊ မြောက်ဂုံတောမြေစုံချောင်း နယ်ကျေး တည်း ။

ရေနံချောင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ရေနံတွင်း အခြား ၊ တောင်ကိုဂုံတော၊ အနောက်ဧရာဝတီ၊ မြောက်ကျောက်ရဲမော်တည်း ။

ကျောက်ရဲမော် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်ကွဲ မြေအခြား ၊ တောင်ကို
လား သော် ရေနံချောင်း မြေအခြား ၊ အနောက်ဧရာဝတီ၊ မြောက်ကိုလား
သော်ပခန်း ငယ် မြေထိတည်း ။

ပခန်း ငယ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ရေဆုံ မြေအခြား ၊ တောင်ကိုပင်း
ချောင်း ဝဘုရား ၊ အနောက်ကား ဧရာဝတီမြစ်လဟာ၊ မြောက်ကား ဆုပန်
ချောင်း တည်း ။

ကျောက်ပန်း တောင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ပုပ္ပါး မြေအခြား ၊ အရှေ့
တောင်ကို ဇောင်း ပင်မြို့ပါခံ တောရွာ မြေနှင့်အစပ်၊ တောင်ကိုပခန်း ငယ်နှင့်
ပင်း နယ်အခြား ၊ အနောက် တောင်ကိုပခန်း ငယ် မြေထိ၊ အနောက်ကိုစလေ မြေ
ပခန်း ငယ် မြေအခြား ၊ မြောက်ကိုတုရွင်း တိုင် မြေထိတည်း ။

စလေ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်ထိ၊ တောင်ကိုစကြို့ဘုရား၊ အနောက်ကား
ဧရာဝတီ၊ မြောက်ကား ပိုက် တောင်ပုံ တော်အခြား တည်း ။

ကွမ်း ရွာ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ညောင်များ ရွာပုပ္ပါး မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊
တောင်လား သော် ကျောက်ပန်း တောင်း မြေနှင့်အစပ်၊ အနောက် တောင်ကား
စိမ်း ကူအိုး များ ကျပ်ခိုး အိုရွာသာအခြား ၊ မြောက်ကား မြင်း မနား ချောင်း
စဟနား တည်း ။

ရွာ တောင်ပုံ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ကျော်ရွာ၊ တောင်ကား ဧရာဝတီ၊
အနောက်ကား တောင် မြောက်စီး သော ချောင်း ၊ မြောက်ကား ကူး ခန်း မြေ
ထိတည်း ။

ညောင်ဖွင်း ရွာကန်ကြည် ရေကျတံဖျား စု မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ယော
ချောင်း ၊ အရှေ့ တောင်ကမ်း မဖြူကူထုတ်နယ်၊ တောင်ကား အညာကိုး ရွာတန်း
တို ချောင်း ၊ အနောက်ကား ငှက်ကြီး သိုက်မြ ယောင်စွယ် တော်ရှင်ခြေ တော်ရင်း
တည်း ။

အကြေကိုး ရွာ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မြစ်စ၊ တောင်ကား ယောတက်မုတ်
ချောင်း ကျောင်း ကိုး ရွာ မြေ၊ အနောက်ရွာစပ်အင်း ကြီး ယွန်း ချောင်း ၊
မြောက်ကနား ရေး ချောင်း ငယ်သစ်စေး ပင်တစုနယ်ဏ ကြောအင်း ကြီး တော

တည်း ။

ကျပင်း မြေကား အရှေ့ရေဝတီ ၊ တောင်စလင်း ချောင်း ၊ အနောက်နယ်ဆုံး ယော မြေစပ်လုလင်ခုံ၊ မြောက်ကား ချောင်း ဖြူအခြား တည်း ။

စလင်း မြေကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်မုန်း ချောင်း ၊ အနောက်ရခိုင်မြေစပ်၊ မြောက်စလင်း ချောင်း ၊ အနောက် မြောက်ကျဆင်နုတ်ရေကန်ချင်းရွာတည်း ။

လယ်ကိုင်း မြေကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်စလင်း ခုံနယ်ဂုံပင် တော၊ အနောက်တောင်သုံး ဆင့်၊ မြောက်မုန်း ချောင်း တည်း ။

ဘောင်လင်း မြေကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်ကား တလောကင်း ၊ အနောက်ကိုမြေနဲချောင်း ၊ မြောက်ကား သံပုရင်း နှင့်အင်ပင်ကြီး အရှေ့ကုကြီး ကြက်တက်တောတည်း ။

စကုနယ်ကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်မလွန်မြေနှင့်အစပ်၊ အနောက်ရွှေစက်တော်ရာလေး တင်တောင်မလွန်မြေနှင့်အစပ်၊ မြောက်ကိုရုံး ပင်စည်တောတည်း ။

မလွန်မြေကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်ကား ဇောင်ချမ်း တောင်၊ အနောက်ကား စကုမြေထိ၊ မတိန်း မြေနယ်အစပ်၊ မြောက်ကိုပုလဲရွာပုလဲမြေနယ်အခြား ဘည်း ။

မြေထဲမြေကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်ကိုသရက်မြေထိချောင်း ခြား ၊ အနောက်ကိုဝေး ခေါင်တိုင်တား မြေအစပ်၊ မြောက်ကိုရွာလင်း မြေအခြား တည်း ။

သရက်မြေကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်ကိုမင်း တုန်း ချောင်း ၊ အနောက်ကား မြစကိုင်း တောင်ကချောင်း အခြား ၊ မြောက်ကား မြို့သစ်တိုင်တား မြေထိတည်း ။

ကာမမြေကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်ကား မစေး ချောင်း ၊ အနောက်ကါး မင်း ပြူး မြေထိ၊ မြောက်ကိုမင်း တုန်း ချောင်း တည်း ။

ချွန်း တောင်း မြေကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်ပိုင်ပတ်ချိုင်၊ အနောက်ကုလား ရွာ၊ မြောက်ကိုကာမမြေနှင့်အစပ်တည်း ။

အမြဝတီမြေကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်ကိုတလယ်စီး မြေအခြား ၊ အနောက်ကိုရွှေတောင်ကြီး မြို့မြေအစပ် ကျောက်ဖျာ၊ မြောက်ကား ကာမမြေနှင့်အစပ်တည်း ။

တလည်စီး မြေကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်ကိုပန်း တောင်း မြေထိ၊ အနောက်

ကား ရွှေတောင်ကြီး မြေအစပ်၊ မြေခက်ကား အမြဝတီမြေနှင့်အစပ်တည်း ။

ပန်း တောင်း မြေကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်ကား ကြံခင်း တော၊ အနောက်ကား ရွှေတောင်ကြီး ၊ မြေခက်ကိုတလည်စီး မြေဘည်း ။

ကိုး မြို့မြေကား အရှေ့မော်ဘီချောင်း ၊ တောင်ကား ပသိန်မြေအခြား ၊ အနောက်ကား ပရှည်း ချောင်း ၊ မြေခက်ကား တဂုပ်မော်ကန် ကြီး အခြား တည်း ။

သံမြော်တုံ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဒလ မြေနှင့်ကျောနိုင်း ၊ တောင်ကိုပင်လယ်ကျွန်း ပုလု၊ အနောက်ကား ပုသိန်နယ်ခြား မြစ် ကောက် ကောက်လိန်လိန်၊ မြေခက်ကို ဒေါင်း ဖြူမြေထိ။

ဒလ မြေကား အရှေ့ တောင်ကစ၍ ပင်လယ်၊ အနောက် တောင်ပုသိန်မြစ်ဝ၊ အနောက်သံမြော်တုံ မြေနှင့် ကျောနိုင်း တည်း ။

ပုသိန် မြေကား အရှေ့မလက်တိုကြီး ၊ တောင်ကိုမိန်း မလှကျွန်း မဂျူရွာ၊ အနောက်တိုင်ကြီး လက်စေါင်း တောင်အခြား ၊ မြေခက်ကား ခဲပေါင်မြို့တောင် ချောင်း အရှေ့စီး တည်း ။

ရွှေတောင်ကြီး မြေကား အရှေ့ရေဝတီပန်း တောင်း မြို့အခြား ၊ တောင်ကြံခင်း ပရှည်း ချောင်း ၊ အနောက် ကျောက်ဖြူတောင်၊ မြေခက်ကား ချောင်းကြီး လိုက် ထောက်ကျောက်ဖျာဝတည်း ။

ခင်း ပြုံး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်သရက်၊ မလွန် မြေ ကျောစပ် နှောရှက်၍၊ တောင်ကား ရွှေတောင်ကြီး မြေအခြား ကျောက်ဖြာ၊ အနောက်ကိုရနိုင်ရေဝေမြာလေး ပင်၊ မြေခက်ကား တိုင်တား မြေထန်း ရွာထိတည်း ။

တိုင်တား မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်သရက်မြို့ မြေအခြား ၊ တောင်ကိုင်း ငယ်ချောင်း ရေရှင်၊ အနောက်ကိုမြင်း ခေါင်း ညိုရောင်စသည်သရက် တောင်၊ မြေခက်ကား မြို့ဖြစ် မြေထန်း ရွာထိတည်း ။

မြို့ဖြစ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် မြေထဲမြို့ မြေနှင့် ကျောနိုင်း ၊ တောင်ကိုသံလျှင်ထန်း ရွာအခြား ၊ အနောက်ကိုခါတ်စက်ဘုရား ၊ မြေခက်ကား တမူး ပန်း ထိ မြေစပ်ရှမ်း သာတ်ကူတည်း ။

ပတိန်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မလွန် မြေနှင့်အစပ် တောင်ကိုဦး တည်။

ဘောင်ကား ဘုရား မြို့ဖြစ် မြေ၏အစပ်၊ အနောက်ရခိုင်ချင်း တို့သချိုင်း ၊ မြောက်ကိုပန်း နှစ်ထွေတည်း ။

မဘဲမြေကား အရှေ့လား သော်မန်း ချောင်း စကုမြေထိ၊ တောင်ကိုလား သော် ပျောက်မန်တန် မြေသမန်း ကွေ့ကောက်၊ အနောက်ကိုရခိုင် စေတုဿရာဂါသွါးသည့်လမ်း မ၊ မြောက်ကို စေတုဿရာ ရှောက် တောင်တည်း ။

စေတုဿရာ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်တိုလမ်း မြောင်ရခိုင်လိမဘဲမြေ နှင့်အစပ်၊ တောင်ကား မန်း ချောင်း အစပ် ရှောက် တောင်အခြား အနောက် တောင်ကိုချင်း တောင်ကြီး တိုင် အောင်ကိုင်း လိုင်း ၊ အနောက်ကား ရှမ်း ရွာကြီး ရခိုင် ရေဝေအခြား ။ အနောက် မြောက်ကိုရခိုင် ရေဝေချင်း သချိုင်း ပါမြာ လေး ပင်ဆိုင်၊ မြောက်ကိုလား သော်ချင်း နတ်ရေကန်ကြာအင်း ပိ ထောက်သုံး ခွချင်း ငါး ရွာ၊ စလင်း အရှေ့တဖျား တောင်သုံး တောင်တွင်လဟာ ချောင်း မရန် အောင်ရွာ နေသည်ဌာနကား သစ်ခွပင်တည်း ။

လောင်း ရှည် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်နွား တက်ကန်ရှု ချောင်း ၊ အရှေ့ တောင် ခြေရာ တော်နှင့် လေါင်း တော် မှောက်၊ အနောက်ကိုရခိုင် မြေကြချမရ တိုင်ကိုင်း ကွင်း လဟာတွင် တောင်စွာ နေသည့်သစ်ပင် လေး ပင်ခွနယ်ဆိုင်၊ မြောံ ကိုလား သော် ဆောမြို့ တောင်ပါး တောင်ကန့်လန့်ငယ် ရေစီး အခြား တည်း ။

ဆော မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဝက်ဖုတ် ချောင်း ဖျား လုလင်စုံဝက် ချောင်း ကျောက် လေး ဘိုင်၊ တောင်ကို တောင်ကန့်လန့် ချောင်း ငယ် ရေစီး အခြား အနောက်၊ အနောက်ကား ချင်း တို့သချိုင်း တောင်၊ မြောက်ကိုငှဲ မြေကလယ်လှ တောတည်း ။

လောင်ရှည် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်နွား တက်ကန်ရှု ချောင်း ၊ အရှေ့ တောင် ခြေရာ တော်နှင့် လေါင်း တော် မှောက်၊ တောင်ကြာအင်း နတ်ရေကန်စလင်း ချောင်း ငါး ရွာထိ၊ အနောက်ကိုရခိုင် မြေကျချမရတိုင်တိုင်ကွင်း လဟာတွင် တောင် စွာ နေသာည့်သစ်ပင် လေး ခွနယ်ဆိုင်၊ မြောက်ကိုလား သော် ဆောမြို့ တောင်ပါး တောင်ကန့်လန့်ငယ် ရေစီး ခြား တည်း ။

ဆော မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဝက်ပုတ် ချောင်း လုလင်စုံဝက် ချောင်း ကျောက်

လေး တိုင်၊ တောင်ကိုတောင်ကန့်လန့်ချောင်း ငယ်ရေစီး ခြား၊ အနောက်ကား
ချင်း တို့သင်္ချိုင်း တောင်၊ မြောက်ကိုဍှဲမြေကလယ်လှတော်တည်း။

ယောကြခတ်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်တောင်လုလင်စုံဆင်ရုပ်ဝက်ပုတ်ချောင်း
ရေထွက်မြေဆီတ်ဖြူနှင့်လျှောင်း ယောညောင်ဖြူပင်ရောက်၏၊ ထန်း ခြောက်ပင်
သန်နယ်လျှင်တည်း။ တောင်ကား သုံး ရွာပတ်တောင်မြတ်အငူမှာချင်း မရုပ်နှင့်
ဘုရား မြောက်ချောင်း ဖျား ကခြေရာတော်ချင်း သင်္ချိုင်း ကုန်း ဘိုး တောင်
ဆိုင်ဘုရား လက်ညှိုး ညွှန်သက်ကယ်တောင်ဘုရား ရှမ်း ရွာကြီး မှိုင်း မှိုင်း မှပုဂံမင်း
သမီး သင်္ချိုင်း လေး နက်ချုပ်ကိုက်မိလေ၏၊ ဆင်ကျောက်ရုပ်၊ အနောက်ကား ပ
တောင်သုံး ခွကျွန်း သုံး ခွလယ်လှဖြူလှလှနှင့်ချောင်း ဖျား၊ မြောက်ကား ဘုရှ
ဝေဘုလတောင်ဂိုး၊ ခြေရင်း တွင်ဥမင်ကိုး တွင်း တိုင်အောင်အရှေ့အစဉ်သွား
ရေပချောင်း အဖျား မြောက်တောင်ပြည်ကြီး စစ်ပြင်လှတောင်ဘီချောင်း ဖျား
ဝယ်အနောက်တောင်ထိကုန်း အင်း ယင်း ကသည်အနောက်ကိုကျောက်ဥချောင်း
တောင်စွာပန်း ညိုလည်း ဆို၏၊ သည်ကတသီး ဇီဝက ကျောက်ပြင်ကြီး၊ သည်ကတသုံ
ယုန်လှဆင်အင်း မရင်း လယ်တရှည်း လုပ်တောင်ဘီလိဂူ တောင်ရွာညောင်မမြောံ
ချောင်း ယင်း ကသည်ရွှေကွန်အုပ်ဘုရား တံတိုင်း ရင်း ထိတည်း။

ရှမ်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်တောင်ငှို၏၊ တောင်ကား ကောက်ကောက်
စင်း စင်း ယုန်ဆင်း ချောင်း ငယ်ကျော ချောက်ချောင်း မနှင့်အင်ပတောင်
လေး တောင်တရုပ်မြောက်ချောင်း ပင်အထိပုံတောင်အနောက်ဖက်ခြေရင်း လှ
ငါး ရွာတွင်တောင်သမြတ်ကျောက်နဂါး မြီး၊ အနောက်ကား မော်ချောင်း ကြီး၊
မြောက်ကား မော်ချောင်း လက်အရှေ့ဘီလိဝတ်ချောင်း အုတ်မြေထိတည်း။

ထီး လင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်တကွင်အင်း ပင်စည်ယုန်ငှအင်း မရင်း
တလယ်လုဂ်အနောက်တောင်ဝက်ခေါင်း နယ်ချုပ်ယင်း ကသွား သော်ဘုရား ရွှေ
ကွန်အုပ်၊ တောင်ကိုလား သော်ယောမြေစပ်ရွှေကွန်အုပ်ဘုရား တံတိုင်း ဆီ၊ အ
နောက်ကိုတောင်ကြီး တောင်မချင်း သုံး ရွာအလွန်မြောမြစ်၊ မြောက်ကိုတံခါး မ
ဟောသရက်တောင်စွန်း နား မဟောသရက်ကောင်း မှုသရက်ဘဏ္ဍာဂီရိဘုရား တည်း။

ဂလေး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်တိန်ညင်မြေအခြား၊ တောင်ကိုလား သော်

ယောမြေနယ်ဆုံး တွင် တောင် ကျောက်သုံး ယင်း က တောင်ဘီလိမြောက် ချောင်း၊ အနောက်ကို ညောင်ပင် ကျောင်း လ တောင်ကပိ ထောက်သုံး ခွ ချွန်း လှည်း အကုန် အနောက်ကိုတသီး အဇာတသတ်လယ် တောကြီး ၊ မြောက်ကိုတရုတ်ကသည်း လေး ရွာ မြေစပ်၊ အရှေ့မြောက်ကို သောင်သွတ် မြေစပ်တည်း ။

ကသည်း လေး ရပ် မြေချုပ်စပ်ကား အရှေ့ကိုလား သော် အေး ကင်း တပ်တဲမူး ဝ ကုလား ဂွါအင်း ခေါင်းမြောက်တူး ဖြို မြေအစပ်အခြား ၊ တောင်ကိုက လေး မြေအခြား၊ အနောက်ကိုတက်ငနိုင်ကုလား မြေစပ်၊ မြောက်ချင်း ဂိုး တောင်အခြား တည်း ။

သောင်သွတ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုလား ရွာကသည်း ရွာကသည်း မကြီး ချောင်း အခြား ၊ တောင်ကို ကျော့ပန် ချောင်း သစ် စေး တော၊ အနောက်ကား တမူး ဝ ကောက်ကစင်း ချောင်း ၊ မြောက်ကိုသွား သော်ကသည်း သချိုင်း ကသည်း လေး ခု မြေ ကျောနိုင်း တည်း ။

တိမ်ညင် မြေကား နရဋ္ဌ ရာမြစ်သာအနီး အပါး (သာကည်း) ။

ကမ်း နီ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဝန်သိုမှိုင်း စုရွာတပယင်း မြေအခြား ၊ အရှေ့တောင်ပဒုံ မြေစပ် တောင်ပန်း ချို မြေနတ်လဘို့ ကျောနိုင်း ၊ အနောက်တောင်ကား လဘို့လရွာ တောင်တလုံး အခြား ၊ အနောက်ကို တောင်တွင်း ချောင်း တောင်ဂိုး အခြား ၊ မြောက်မင်း ကင်း မြေ ကျောနိုင်း တည်း ။

ပန်း ချို မြေကား အရှေ့မြောက်လား သော် ကျောက်ဖြက်ရွာကြံတူတိုက်လက် ပ် တောင် ဆား ဖုံး ဆား လင်း ချောင်း ၊ အရှေ့ဒရာငတီ၊ အရှေ့တောင်ငခုံး ရွာအခြား ၊ တောင်ယမား ချောင်း ၊ အနောက် တောင်ဝါး ဂုံရွာ အခြား ၊ အနောက် ဘောက်ဂိုး နား ၊ အနောက် မြောက် ချောင်း ဆုံအခြား ၊ မြောက်ယမား ချောင်း တည်း ။

(ကျောက်မြက်) မြေကား အရှေ့မြောက်လား သော်မူတူစပ်ဖြူ၊ အရှေ့ကား ချင်းတွင်း တဘက်ကမ်း အထိအခြား ၊ အရှေ့တောင်ဆိုက်နဂါး ဆန်လိုလိုက်၊ တောင်နှင့် အနောက် တောင်မန်း ကျည်း တထောင်ရသေ့ချောင်း ၊ အနောက်ကို သေလမ်း ချောင်း အိုဝသမင်တို့အခြား ၊ အနောက် မြောက်နှာ ချေ တောင်ရင်း ယုန်တလင်း ၊ မြောက်ကိုတမူး ချောင်း ကြီး မြေစပ်တည်း ။

အမြင့်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဝန်လှရွာကြီး ဘုရား တံတိုင်း ၊ တောင်ကို ပရိမ္မအခြား ၊ အနောက်ကား ချင်း တွင်း မြစ်၊ မြောက်မျက်နှာဗဒ္ဒုံ မြေကျော ခိုင်း တည်း ။

ဗဒ္ဒုံမြေကား အရှေ့မြောက်ကိုလား သော်လမ်း ရွာ တောင် ချောင်း ထိ၊ အရှေ့ ကား သခန်အစည်ဆင်း ၍တပယင်း မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ တောင်ကား ငွေသချည် သပြေပင်ချောင်း အခြား ၊ အနောက်ကား ကမ်း နီ မြေစကား နတ်ကြီး မြေတွင် ဝန်လိုကျွရင်း ချင်း တွင်း မြစ်၊ မြောက်ကား ရွာမွံအနောက် မြောက် စေါင်း အပေါင်း တည်း ။

တပယင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မူး ကောက်ကောက်စင်း စင်း ၊ အရှေ့ တောင်ရဂ်သမန်သာ မြေစပ်၊ တောင်ကား ရှမ်း လေး ရွာ၊ အနောက်ကား ဝန်သိုမှိုင်း စုရွာဗန် မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ မြောက်မှာ တောင်ပို့လှ မြေတူး မြေ နှင့်ကျောခိုင်း တည်း ။

(သမန်သာ မြေကား)အရှေ့ကိုလား သော် ထောက်ရှနတ်ကြီး တောင်ပုလုတောင် ဂိုး တောင်စည်စု၊ တောင်သို့လား သော်ကြက်ငှက်ခါး ခေါင်း ညောင်သည်ပြင်စပ် ငက္ကပါ မြေခြား အနောက် တောင်တလွှား တပယင်း မြေခြား အနောက်ဝန်သိုဖုထ ပုတီ ပြောင်း သွယ်၊ မြောက်ကား နယ်ခြား ပြင်ပင်ရွာ တောင်ခြား တည်း ။

ငါး စို့ငှက် ပျောတိုင် မြေကား အရှေ့ရေဝတီ၊ တောင်ကား ယသာစီရင်သည့် မြေခြား ချွန်း ဘောင်မြ တောင်၊ အနောက်တကွင်း စည့်ခိုင်ခတွင်း ၊ မြောက် ကို ကျောက်တောင်ထင်း ကြောင်း ကြောင်း အရှေ့သစ်တော လေး ရဝ်ကလိသည့် ချောင်း တောင်ကိုတဖက်မြစ်ငယ် ချောင်း ထွက်တည်း ။

ခေါသန္တီ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ညောင်ပင်တိုင် မြေခြား ၊ တောင်ကား ငရနဲ မြေထိ ချောင်း ကြောင်သာ၊ အနောက်ကား စက္ကပါမြေခြား ၊ မြောက်ကို ညောင် လေး ပင်အခြား တည်း ။

ငရနဲ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကသတ် ညောင်ပင်တိုင် မြေစပ်၊ တောင်ကား အိုင်လတ် ချောင်း မြေခြား၊ တောင်အင်ကြင်း ပင် စေါက်ထိ၊ အနောက်ကား စက္ကပါ မြေစပ်၊ မြောက်ကို ကြောင်ဘား မြေထိတည်း ။

စက္ကပါမြေကား အရှေ့လား သော် ခေါ်သန္တိုင်ငရုနဲ့အခြား ၊ တောင်ကိုငရုနဲ့၊ အနောက်ကား မှုး ချောင်း ကောက်ကောက်စင်း စင်း ၊ မြောက်ကို မြေတူး ချက်စပ်တည်း ။

ကျောက်မြောင်း မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ၊ တောင်ငစည့်ကိုင်၊ အနောက်ပိတ်တောတောင်ကန်သုံး ကန်၊ မြောက်အလား မြစ်ကူး ချောင်း ငယ်ထိပ်အခြား တည်း ။

စည်သာ မြေကား အရှေ့လား သော် ကျောက်ချောင်း နယ်ရောက် ကျောက်ကူတော၊ တောင်ကား ပန်း တော်ပြင်၊ အနောက်ကား သစ်ယာပင်ကြီး ကျောက်တိုင်၊ (မြောက်ကား) မှုကူကွန် တော် ချောင်း အခြား တည်း ။

ဟန်လင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မီး ထုပ်ပင်ကြီး ကျောက်ပုံ၊ တောင်ကျောက်ဖြူကုန်း ကြီး ၊ အနောက် ညောင်သပြာ၊ မြောက်မုတ်ဆိုး ချုံအခြား တည်း ။

ဝမ်း ပြည့်တုက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မှုး ၊ တောင်ကိုအမြဝတီ မြေစပ်၊ အနောက်ကား မတောင်မကြီး မြေတူး ၊ မြောက်ကား ပန်း တောပြင်ပှည့်တောင်သာ မြေစပ်တည်း ။

ဥသျှစ်ငယ်တိုက် မြေကား အရှေ့မြောက်ကိုလား သော်လက် ရွေး ငယ်မြင်း မြေနိုက်ညောင် စေါက်ပင်အနိုက်၊ အရှေ့ကား မင်း စစ်ကဲသည့်မည်သရီပင်နိုက်၊ အရှေ့တောင်ကား ညောင်ကုက်ကား ၊ တောင်ကား ဟန်လင်း ဇိန်ရွာရင်း စစ်ဝန်ဆယ်နယ် ချောင်း မြေအနိုက်၊ အနောက် တောင်ကိုသစ် တေါက် မြေနိုက်၊ အနော်ကျွဲပြီးရွှါ၊ အနော် မြော်ကိုအစေါသ ပြေလမ်း တွင်သါ၊ မြော်ကါးပန်း တေါပြင် မြေစပ်ငှင်းထွင် မည်သရီဆင်စွယ် ချောင်း၊အရှေ့ မြော်ကိုလက် ရွေးငယ်မြင်း မြေနိုက် ညောင် စေါက်ပင် အနိုင်တည်း ။

တောင်ဘက်တိုက် မြေကါးအရှေ့ကိုလါး သော် . . . ရွှဲ ရှေ့ကထ နောင်း ပင်၊ တေါင်ကါး လမ်း၊ အနော်ပန်း တောပြင်၊ မြော်ဥသျှစ်တိုက် မြေနိုက်တည်း ။

စစ်တောင်ငယ်တိုက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်ဘက်တိုက် မြေအနိုက်၊ တောင်ကား ပန်း တောပြင် မြေအနိုက်၊ အနောက်ကား ပန်း တောပြင် မြေအနိုက်၊ မြောက်ကိုဥသျှစ်ငယ် မြေအခြား တည်း ။

စောမကျည်း တိုက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ထိန်ကိုင်း ရွာရင်း နိုက်၊ အရှေ့

တောင်ကိုမတောင့်တ မြေအနိုက်၊ တောင်ကိုမတောင်တွင်း တိုက်၊ အနောက်ကို
--- မြောက်ကို---
--- မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်စစ်ကိုင်း တောင်သင်တောတိုက် မြေအနိုက်၊ တောင်ကား နယ်ခြား ပျူကန်ပင်အနား ၊ အနောက် တောင်သည် ငနီသာစေါမျိုး မယ်အင်း ။ မြောက်ကိုအစေါပိ တောက်ပင်သို့သွား (သောလမ်း တည်း ။)
အင်း ငုံတိုက် မြေကား အရှေ့ကိုဟံသာဆူး လေမြေနိုက်၊ တောင်ကိုထန်း ပဲ မြေအနိုက်၊ အနောက် တောင်ကိုဘုမ္မ ဒေဝသမီး ခမက် မြေအနိုက်စသာ ရွှေ ကျောင်း ဝတ် မြေ ညောင်ပင်ကြီး အနိုက်ယင်း ကသည်---
စား တော်ကန် မြေကား (အရှေ့ကိုလား သော်) သရက် လေး မြေ(တောင်ကား) ညောင်လှ လေး မြေ(အနောက်) ငနီသာစေါမျိုး မယ် မြေ နယ် ချုပ်စပ်၊ (မြောက်) မတောင့်တငယ် မြေစပ်တည်း ။
တောင်စစ် . . .တိုက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်စစ်ကိုင်း တောင်သက်သက် မြေနိုက်၊ အရှေ့တောင်ကား မူး တိမ်အခြား ၊ တောင်ကား အင်း ငုံ မြေစပ်၊ အနောက်ကား . . . မြောက်ကား မူး ကောက်ကောက်စင်း စင်း တည်း ။
မတောင့်တကြီး တိုက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ပန်း တောပြင် မြေနိုက်၊ အရှေ့တောင်ကား ဝမ်း ပြေ့ မြေအနိုက်၊ တောင်ကိုမူး တောင်ဘက်ကန်၊ အနောက်ကိုမူး အနောက်ဝန်ပို မြေအခြား ၊ အနောက် မြောက်ကို လောလဟာရန်ပိုင်တာဂိုး ၊ မြောက်ကိုတလျှောက် ချောင်း ၊ အရှေ့ မြောက်ကိုသုံး ပြည်ငပါဆည်အရှေ့လိမ်ပင်ကြီး ယင်း ကသည်တွဲမျှား အနောက် ချောင်း ယင်း ကသည် တောင်သို့ပို့ တောင်သို့ ပြေး ၏ ။
စသာတိုက် မြေကား အရှေ့သို့လား သော်မုံညင်ပြင်သည် မြေအနိုက်လမ်း မကြောင်း ကြာနိုက်၊ အရှေ့ တောင်ကို ညောင်ကြဝ်ပင်အနိုက်၊ တောင်ကိုအခြား ပုတိုင်ကြည် အင်း နား ယင်း ကမုံတိုင်ပြည်ရွာငယ်လည်း ကြောင် ကြောင်တိုင်၊ အနောက်ကို
. . . မြောက်ကို . . .
တပယင်း ဖွဲ့ မြေကား အရှေ့ မြောက်ကိုလား သော်ကလိဝ် တောင်ကူး လမ်း မ၊ အရှေ့ကား . . . တော င်ကား မြေစဝ်ပြား ဝါ မြေလည်း တသတ်၊ အနောက် တောင်

ကား စရတ်မြင်း မြေအခြား ၊ အနောက်ကား မူး တောင်လက်ကန်တလျှောက် မူး ကောက်ကောက်စင်း စင်း ၊ အနောက် မြောက်ကား မူး အနောက်ဘက်ကသည် ပင်စည်ချောင်း အင်ဘက်လက်၊ မြောက်ကိုဝက် . . .

အုတ်မှုန်ကြီး တိုက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်လက် ရွေး မြစ်ငယ်မြင်း စော့င်ကါး ကြန့်ခိုင်ရင်း မာ တောစပ် ကျောက်တိုင်၊ အနောက်ကား မြေစပ် ကျောက်တိုင်၊ မြောက်ကိုလက် ရွေး ငယ် မြေစပ် ကျောက်တိုင်တည်း ။

ဟင်းသာတိုက် မြေကား အရှေ့မြောက်ကိုလား သော်ဟန်လင်း မြေအခြား ၊ အရှေ့ကား စိတ်ထိန်း ကြိုင် မြေအနိုက်၊ အရှေ့တောင်ကိုပိဋကတ်ပါ မြောက်တို့ တောတိုင်လက် မြေနိုက်၊ တောင်ကိုအစေါမကျည်း မြေနိုက်၊ အနောက်ကိုမြစ်ထိ၊ အနောက် မြောက်ကိုဝမ်း ပြည့် မြေအထိ၊ မြောက်ကိုပန်း တော်ပြင်တည်း ။

မြဝတီတိုက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မူး အနိုက်၊ အရှေ့တောင်ကိုအစေါမကျည်း အနိုက်ဟံသာ မြေသံပုတ် မြေ၊ တောင်ကို ကောင်စစ်မင်း ရွာအရှေ့လယ်ပျက်ကြီး သာကောင်စစ်မင်း ရွာရင်း ဟင်းသာလေး မြေအစပ်၊ အနောက်ကား ဟင်းသာလေး မြေအခြား ၊ အနောက် မြောက်ကိုစစ်တုံမုတ်တော မြေအစပ်၊ မြောက်ကား မူး ကောက်ကောက်စင်း စင်း တည်း ။

ဆူပါရုံဘုရား ရတနာဇိမာန်ကျောင်း မြေကား မြို့ကြီး တခွင်သံခံပြင်ရွာအနောက်တိုက်ရှင် ညောင်ကြတ်ပင်နှင့်လက်ဆည်ကန်ငယ်ကန်ပိုင်တတန်ပုစွန်လွန်ရောက် ထုတ်ခြင်း ပေါက်မှမြစ် အောက်တခွင်မန်ကျည်း ပင်ငယ်သံသတ်ပင်နှင့်ပေါက်ပင်အစဉ်အလျား ငှင်း က မြောက်ကို ရွှေစါရေး ချောင်း အနောက်ကား ရွှေစါရေး ကစသည့် ကောက် ကွေ့အရှေ့တောင် မြောက်မူး ကောက်ကောက်စင်း စင်း ပတ်သာရွာ တောင် ညောင်ပင်တိုင် အောက်တလွှား ညောင်ပင်ကြီး ကစီး လေတချောင်း တောင်လွှဲ မြောက်တွင် ပေါက်ပင် စေါင်း မြောက် ပါး ကျောက်ရင်း လယ် ကျောက် တော် မြေလက်နား ထိုမှဖြုး ဖြုး တောင်စူး စူး ကား အိုင်ဘူး လယ်မစရ်သွား လေမိထိ မြေလျှင်အခြား ဖြောင့်တကူး မူး ကိုကူး ရှ် မူး အရှေ့ဘက်အခက် ပေါက်ပင်ကုက်ကာအရှေ့တလွှား ထိုကသွား သော်ရင်း တိုက်ရင်စ တေမြို့လှ မြေနှင့် မင်း တရား ဆရာ မြေအခြား ၊ အစလပလယ်ငါး ပယ်လယ် ချောင်း နား မင်း

တရား ဆရာ မြေအနောက်ကန်ကြီး ကန်ကြီး မြေအနောက်ကန်ပိုင်ရိုး အောင်း
သည့်မုံရတောင့်စါး ပင်ထိုတွင်အခက်များ လျှား ထိုအနောက်တွင်သင်ကန်း ပြင်
မြေအနောက်တိုင် လေ၏၊ တိုင်သေ မြောက် ချောင်း ရိုး တလျှောက် ရောက် လေ
သောလျှင် သျှောင်အနောက် မြေရှင်သစ်ပုတ်ပင်အခြား ထိုမှအနောက်မူး ထိပ်ရိုး
တလျှောက် ညောင်ကြတ်ပင်စကား စိမ်း အာအာထိုသို့ မြေခြား ထိပ်မှတ်ထား သည်
လမ်း သာ မြေရိုး တာထိုး တထောင်အကုန်စကိုင်း ကိုက မြောက်သို့မကျည်း ပင်စည်း
စစ်ကိုင်း ချောင်း စင်လမ်း မသာရှည်အရှေ့ကိုတချက်ဧရာဝတီ တောင်စင်း ကြ
ထက် တောင်ကား ဧရာဝတီအနောက်တကွက်မိ ချောင်း တက်တည်း ။

လွှဲသာစ်ကြီး မြေကါး အရှေ့ကိုလား သော်ထောင့်မအင်း ၊ တောင်ကား ဧရာဝတီ၊
အနောက်ကား ဆင်ဖြူတက်ရှမ်း ထန်း ကုန်း စကိုင်း ကနန်း တော်ရာ မြေရတနာ
မုနီစေတီ တော် မြေအရှေ့မီး ချောင်း တက် ချောင်း ထူပါရုံဝတ် မြေနှင့် ကျော
ခိုင်း ယင်း ကအနောက်သာထွန်း ချောင်း ၊ မြောက်ကား ညောင်ပင်ကုတ်ကား
တည်း ။ ငါး ထပ် ဝေဠုဝန်ရုပ်ထု တော်ကြီး အနောက်ဘုံသာတုလွှတ် ကျောင်း တော်
ဇေတဝန်သုံး ထပ် ကျောင်း တော်ဆင်ကပ်ပတ်လည် စေါင်း တန်း ငါး ဆူမှန်ကင်း
သုံး ဆင့်ရာဇပလ္လင်ဥကင်လှိုင်တွင်တရုတ်ရှင်လွှတ်ဥကင် ရွှေထီး ဖြူချက် ရွှေသား
ညောင်ရွက်သုံး ဆင့်လေး ဆင့်သောလက်ပင့်ထီး ဖြူကျင်း ပလ္လက်သား အစဉ်တံဆိပ်
တော်ဒါဌာနဂ မဟာဓမ္မရာဇဂုရုထီး တံဆိပ် တော်ရဆရာ တော်အဆက်ဆက်စစ်
ကြောစီရင်သည်ထန်း ရဝဝဝ ညောင်ရဝဝပြင်ဝန်လက်ဆိပ်တလျှောက် မြောက်
ဘက်ကုက်ကူဠာသာယွန်း စုစချိမ္မမ်ကွန်သာငစံငသုတ်တာတို့နှင့်ဦး ရေနှစ်ဆယ်တို့
ကျီစါးကွ္ဍစါး ဘျင်း ပေး ချသနား တော်မူသည်ကား အရှေ့ကိုလား သော်စည်သာ
လိုင် တော် မြေအစပ်၊ တောင် ကျောင်း သင် လေး မြေ ကျောခိုင်း ၊ အနောက်
ရတနာဗိမာန် ကျောင်း မြေထိ၊ မြောက်ရတနာမြစည်း ခုံ မြေနှင့် ကျောခိုင်း
၄င်း နယ် လေး ရပ်သတ်၍ ကျောင်း တော်ကို ရွှေကရား နှင့် ရေစက်သွန်း ချ၍
လှူ တော်မူသည်၊ ငါး ထပ် ဝေဠုဝန် ကျောင်း တော်လည်း ငမူခန်း မယား ၊ ခိုင်
ဝယ်ရှမ်း ကျော်မိဇံပုံတို့နှင့်လူ ပေါင်း ငါး ဆယ်တို့ကိုလည်း သင်ပုတ် တော်ကပ် ရွှေ
ကရား နှင့် ရေစက်ချ၍လှူ တော်မူသည်။

မြင်း မှ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ရွာသစ်ကြီး ရွာ တောင်ဧရာဝတီအနောက် ဆင်ဖြူတက် မြောက် ကျောက်လှကြီး ၊ မြောက် . . .တည်း ။

ကျောက်ရစ်နဘက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဆပ်ပြာကုန်း အခြား ၊ အရှေ့ တောင်ဧရာဝတီ၊ တောင်ကိုပင်စုတ်ပင်လှအခြား ၊ အနောက်ကား နန္ဒင်း ကိုင်၊ မြောက်ကား ကျောက် လေး တိုင်တည်း ။

ကူး ခန်း ကြီး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မြစ်မ၊ အရှေ့ တောင်ဧရာဝတီ၊ တောင်ကား ဖြစ်သီး လင်က တောတဆယ့်နှစ်တရား ဝကိုခန်ပန်း ခြံ မြေစပ်၊ အနောက် တောင်ကား လယ်ယာ ချောင်း ခြား ညောင်ရွာ၊ အနောက် ယော မြေအစပ်၊ မြောက်ကား မယား မုံညင်း ရွာတည်း ။

င ကျော မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ပင်လယ်ရာမြ ရွာ ချောင်း နတ် ကောင်း စင်ငုံ့ဂိုင်လကျ်ာတံခါး လျှင်အခြား ၊ တောင်ကား နေရဋ္ဌရာ ချောင်း အခြား ၊ အနောက်ကား အရာ တော်စိုင်ဖြူထန်း ပင်ခွထန်း ပင်လှ၊ မြောက်ကား ကူဘု ရား တည်း ။

မုဆိုး ဘို မြေကား အရှေ့မြစ် ကောက် ကောက်စင်း စင်း ၊ တောင်ကိုလား သော် ထွက်တက်ရွာထိ၊ အနောက်ပလိုင်း ကန်ဖျား မကြည်သမာ။ မြောက်ကား င ပြေရင်၊ ငစိုင်ရင် တောတည်း ၊ မုဆိုး ဘိုနယ်ကား သမြင်တိုက် (အဝင်တည်း) ။

မိုင်း ပွန် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ပန်း လေိုင်မြစ်ငယ်ထိ၊ အရှေ့ တောင်ကား တက်မဆွဲပန်း လောင်မြစ် ကောက် ကောက်စင်း စင်း ၊ တောင်ကား ပန်း လေိုင် မြစ် ကောက် ကောက်စင်း စင်း ၊ အနောက် တောင်ကား သပေါက်မှုတူသည့် ချောင်း ဝ၊ အနောက်ကိုတန်တား ဦး ရွာ ရှေ့ဆောက်ဂူညီကန်ဂိုး အုန်း ထန်း သီး ၊ အ နောက် မြောက်ကား ဆောက်ဂူညီကန်ဂိုး စရပ်ဖြူထိ၊ မြောက်ကား ထုံး ချောင်း မြစ် ပေါက် ကောက် ကောက် ကွေ့ ကွေ့တည်း ။

ငဘတ် ချောင်း တွင်မိုး ညင်း မင်း တရား ကောင်း မှုတဲ တော်ရာဘုရား ကိုလှူ တော်မူ သော မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်သမန်ဘုရား တောင်လှည်း ဘီး ချောင်း၊ အရှေ့ တောင်ကား တောင်စင်း မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ တောင်ကား မြို့ပြည် မြေ နှင့် ကျောခိုင်း ၊ အနောက် တောင်ငဘတ် ချောင်း မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ အနော်

ပြိမြို့ ကျောက်တိုင်၊ မြောက်ကား ကွန်း ရာသက်န်း စါး ခေမိန္တရစီရင်သည့် မြေနှင့် ကျောနိုင်း တည်း ။

မိုး နဲ့ မြေကား အရှေ့ မြောက်ကိုလား သော်ကျိုင်း တုံ မြေနှင့် ကျောနိုင်း ၊ အရှေ့ ကား သံလွင်မိုင်း စိတ် မြေနှင့် ကျောနိုင်း ၊ တောင်ကား . . .၊ အနောက် . . .၊ အနောက် မြောက်ကား ညောင်ရွှေ မြေနှင့် ကျောနိုင်း ၊ မြောက်ကား လဲချား သိန္နီ မြေနှင့် ကျောနိုင်း တည်း ။ ယခုအုတ်မြို့သည်လာခန် စော်ဘွား တည် သောမြို့၊ အရှေ့တံခါး တဆူ၊ တောင်နှစ်ဆူ၊ အနောက်သုံး ဆူ၊ မြောက်တဆူတို့ပိုင်နတ် ၂။ နောင်လွန်နတ်သမီး ၁၊ စစ် ရေး ရှိလျှင် ရေတွင်း ထဲမှာသက်ကယ်ဆုံ၍ မြွေ ပေါ် မြဲ မိုး နဲ့တိတ် နိမိတ်တည်း ။

စစ်ကိုင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မြစ်ငယ်တဖက်သပြေပင်။ တောင်ဧရာဝတီ၊ အနောက် တောင်မ၊ မြောက်တိုင်ကြပက္ကတည်း ။

အော်ခဲ ပေါက် မြေကား အရှေ့ မြောက်ကိုလား သော်ကဝ် အောခြယ်စရွန် မြေနှင့် ကျောနိုင်း၊ အရှေ့ကား သံမျှား လဟာသရ၊ အရှေ့ တောင် တောင်ပင်တစုဘုရား ၊ တောင်မျှား ချောင်း ၊ အနောက်ကား ထိန်ငါး ပင်ပင်လယ်၊ မြောက်စူး စူး ကား ကန်လေး ပင်မှူး ရင်ကဝ်လဟာတည်း ။ ကျိုက် တောဘုရား အား လုံး ကျောင်း ထိန်း နတ်ကွန်း လည် တော်ဒဝယ်နယ်ခရိုင်အိုး ငါး နတ်ကွန်း သမိန်ဂသူ၊ အိုး ငါး နတ်ထိန်း ဒေယူသာတရိုး ငညိုငှင်း သား င ကော်မ။

စစ်ကိုင်း ဘုံ ကျော်တုလွတ် ကျောင်း တော်ကိုငါး ထဝ်ဒါယကာမင်း တရား ဂျူတော် မူသည့်ကဏ္ဍုရွာကုန်ယွန်း စုစရီအဲမွန်ကွန်၊ မယား ခုချင်၊ သား ငစံ၊ မယား တု ချား ၊ သား ငကုလား ၊ ညီငခဲ၊ ညီငချစ် ထွေး ၊ မိသွေ့အိမ် ပေါက်၊ ညီမအိမ်ရုံ၊ ညီမအိမ်မွဲ၊ ညီမမိဆိုင်၊ ညီမအိမ်မူ၊ သား င ပေါင်၊ ညီငသာနိုင်၊ အိမ်မူလင်င ရွှေသာနှမအိမ် ပေါ၊ ညီမအိမ်မိ၊ ညီမအိမ် ကျော်ဘား ၊ ညီမအိမ်တဲ၊ အိမ် ပေါက်၊ လင်ငရဲနိုင်၊ ငနော်လာ၊ ငပုအဲ၊ ငပိုင်၊ နှမအိမ်နှင်း ဝေါသည်ငခဲသား ငသာ ပုံညီင ပေါက်တင်၊ ညီင ပေါက်ထွန်း ၊ ငချစ် ထွေး ၊ သား ငသည်၊ သား င လှောက်၊ သား ငကြာဘော်၊ ငသူဌာ၊ သား ငဖြူ၊ နှမအိမ်ပြည့်၊ ညီမအိမ်မုတ်၊ ညီမအိမ်သ ရီ၊ အိမ်မက်၊ သား ငထွန်း ပုံ၊ ညီင ပေါင်၊ ညီငမျက်ရှု၊ နှမအိမ်ပုံ၊ သား ငတုတ်

(1637)

နိုင်း ညီမညီမ၊ သား ငရွှေခဲ၊ သက္ကရာဇ်(၉၉၉ခု)စါရင်း တော်ဝင်ကျောင်း သံဃိကလူ ရွှေကရား နှင့် ရေစက်ချ၍ လှူတော်မူ သောအရံ စေါင့်(အရံ)ထိန်း တို့ စါရင်း ။

ပင်လယ်ရွာသည်တရုပ်မြို့နယ်မဟုတ်သိမ်ဘုရား ဂူတော်ဘုရား ညောင်ပိုဘုရား ခွန်ကျောင်း ဘုရား လေးဆူဘုရား ရှင်သံဃိကဝတ်မြေ မင်းကြီး စွာစော်ကဲ လှူတော်မူသည်ကား မြို့ချောင်း မြောက်ဘက်ပန်း ရတက်သောဘုရား ဝတ်မြေ ချောင်း တော်တက်ရန် အောင်မြင်ဘုရား ဝတ်မြေ။

တရုပ်မြေကား အရှေ့မြောက်ကိုလား သော်ရွှေလင်ပန်း ချောင်း ကိုး ဆယ့်ကိုး ရွာတိုက်၊ အရှေ့စူး စူး ချောင်း ဘီလူး ၊ အရှေ့တောင် တောင်ဆတ်သမား ကျောံ စု၊ တောင်ကန် လေး ရွာအတွင်း ၊ အနောက် တောင် ရွှေမသာ ညောင်သည်ဦး ၊ အနောက်ဧရာဝတီမြစ် ကျော၊ အနောက် မြောက် ထောက်ကြဦး ဝဲပ၊ မြောက် ကား . . .တည်း ။

ပင်လယ်ရွာ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း တောင်ဆင်ရွာသံရွာ မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ တောင်ကား ပိုကြား တရုပ် မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ အနောက်ကား . . .၊ မြောက်ကား ညောင်စင်ချောင်း သံရွာ မြေနှင့် ကျောခိုင်း တည်း ။

ပင်လယ်ရွာတွင်ဂူတော်လှာဘုရား သံဃိကယိုး ဒယား လေမတို့ကိုချ(ထား) တော် မူသည်၊ ပင်လယ်ရွာကိုမင်းကြီး စွာစော်ကဲတည်ထောင်ပြုစုတော်မူသည်။ လေး ဆူသောဘုရား ရှင်တို့၏ဝတ္တကံမြေတည်း ။

ဇင်း မယ်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကျော်ကသည်း မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ အရှေ့တောင်ကား စန္ဒာပူရိ မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ တောင်ကား ဒွါရာဝတီယိုး ဒယား မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ အနောက် တောင်ကား မုတ္တမ မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ အနောက်ကား မိုး ဩ မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ အနောက် မြောက်ကား ကျိုင်း တုံ မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ မြောက်ကား ကျိုင်း သည်လူး တဆယ့်နှစ်ပန်နား မြေတရုတ်ဦး တည် မြေနှင့် ကျောခိုင်း တည်း ။

ကုန်း ဘောင် မြေကား အရှေ့တတိုင်နှင့်(တာ) ၄၅၀၊ အနောက်တတိုင်နှင့် (တာ) ၇၀၀၊ မြောက်တတိုင်(နှင့်)တာ၅၀၀၊ (တောင်တတိုင်နှင့်တာ) . . .၊ ရတနာမြေစည်း ခုံ မြေအခြား တည်း ။

သီဟတောဘုရား ရှင်ကအနောက်ဘက် တောင်သို့လား သော်ပိုက်တောင်ကြီး ၊ ၎င်း က တောင်ကိုလား သော်ပိုက်တောင်ငယ်၊ ၎င်း ကလား သော်မြစ်မနား ကျောက်ဆောင်။ ၎င်း ကအနောက်သို့လား သော်သိမ်ကျောက်တိုင်၊ ၎င်း ကအနောက်သို့လား သော်နွားကူး ဆိပ်၊ ၎င်း ကလား သော်လန်ကန်တောင်ထိ၊ ၎င်း အရှေ့တောင်သို့လား သော်နဂါး ရှုဝဲ၊ ၎င်း ကလား သော်ဝဲမလမ်း ချောင်း ၊ အနောက်ကို ကျောက်တိုင်၊ ၎င်း ကလား သော်ကျီး မင်း တရား ၊ ၎င်း ကလား သော်ရှား တိုင် ရေသရှား တိုင်၊ ၎င်း ကအနောက်သို့လား သော် ပေါက်အိုင် ရွှေတန်ဆာဘုရား ရှင် မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ ၎င်း မြောက်သို့လား သော် ချောင်း လောင်း ပင် အောက် ကျောက်တိုင်၊ ၎င်း ကလား သော်လှည်း ပွဲတပျက်၊ ၎င်း ကအရှေ့သို့လား သော်တိန်ညက်ရိုး ၊ ၎င်း က ရှေ့သို့လား သော် ချောင်း ငယ် ကျောက်ဖျာ၊ ၎င်း ကအရှေ့သို့လား သော်မြစ်နား ကျောက်မည်း ၊ ၎င်း မြစ်အရှေ့ဖက်ပန်း ပဲရွာ၊ အရှေ့လား သော်အင်တိုက်သာ ကျောက်တိုင်၊ ၎င်း ကလား သော် ကျောက်ပုထိုး ၊ ၎င်း ကလား သော် ကျောက်ကွဲ၊ ၎င်း က တောင်သို့လား သော် ကျောက်စုတင်၊ ၎င်း က တောင်သို့လား သော် ညောင်စည် ကြီး စွဲ၊ ၎င်း ကလား သော်ရှမ်း သံတောင်၊ ၎င်း ကလား သော်ရှင်ငယ်လက် ကြပ်၊ ၎င်း က တောင်သို့လား သော်ကျွန်း ကြီး ငါး ပင် တောင်လယ်ပြင်၊ တောင် ကအနောက်သို့လား သော် ချောင်း ကောက် ကောက်စင်း စင်း ၊ ၎င်း ကလား သော်ဧရာဝတီ။

အင်္ဂတိသူကြီး လုပ်နက်ကား မြေရိုး ကုန်၊ တောင်ကို တောင်မ ချောင်း ကအနော် သို့လား သော်ဧရာဝတီ ကြောဆပ်ပြာကျင်း မြေတိုင် မိခြစ်တိုင်နက်၊ မြောက်သို့ လား သော်ပိတ်ဆွတ်ဝ၊ အရှေ့သို့လား သော်အင်ကြင်း ပင်ကြီး တောလမ်း မတောင် ရေဖြူ ချောင်း တရုပ်သရက်အနောက် ကျောက်ဆုံတိုင်၊ အနောက်အစည်သူ မြောက် ဘောင်၊ အနောက် မြောက် ထောင် ရေဝင်ကျကန် ပေါက်ရသန်သူကြီး တိုင်နက်၊

9 April 1692

မြောက်ကိုကြည်း ကြောင်း ချောင်း တိုင်နက်၊ အရှေ့ကန် ကျောက်ဖျာ၊ တောင်
ကိုဝဲ ချောင်း အနောက်ကုန်း တန်း စသည်သာလျှင်ပလမ်နတ်ကြီး တောင်
ကျောက်တိုင်စည်သာကံဖြား ၊ ဆင်ဦး တိုက်လယ်၊ ဆင်အုံလယ်၊ ဆင်တိုအိုင်အနောက်
ဆင်အင်း ဆုံလမ်း ခြား တောင်တမာခါး ၊ မြို့ပင်အင်း သူကြီး တိုင်နက်၊ အိမ်က
သင့်ပုဒ်လယ်ငစုံ ကြောမ ဟောသတ္တ ရေ၊ ပိ တောက်ကန် ဆောက်ကန်၊

84BC

သက္ကရာဇ်တို ၅၀၀ပြည့်သာသနာ တော် ၆၂၈ ခုနတ် တော်လပြည့် ကျော် ၂ ရက် ၆ နေ့
သရက္ခ ၁၀ဆူအနက်သီဟ တောဘုရား ရှင် ကျောင်း တော် စေတီရာ မြေစနစ်သည်
မှစ၍အုတ်ရိုး စေတီတည် တော် မူသည်၊ စကား ကိုး ဆူ စေတီ တော် များ တို့လည်း တ
ကြိမ်တခါတည်း မြေစနစ်၍ မလုပ်မတည်ရာသည်၊ စစ်ကိုင်း ကန္နား တော်ရာ ရတ
နာမုနိ စေတီ တော်ကြီး ဒုတိယမင်း ခေါင်လှူသော နယ်ကား အရှေ့လား သော်မီး
ကျောင်း တက် ချောင်း အရှေ့ တောင်ဧရာဝတီမြစ် ကျောတချမ်း ၊ အနောက်သာ
ထွန်း ချောင်း ၊ မြောက် ညောင်ပင်ကုတ္တား ဟူ၍ နယ် လေး ရပ်သတ်မှတ်၍လှူ တော်

6 February 1484

မူသည်၊ ကျောင်း ပြဿဒ် ကျောင်း ဆရာ တော်တံဆိပ် ကေတုမဇ၊ သက္ကရာဇ် ၈၅၀
တ ပေါင်း လဆန်း ၇ ရက် ၆ နေ့ နေတက် ၂ ဘဝါး တွင် စေတီ တော်ရာ မြေစံနစ်၍
အုတ်ရိုး စေတီတည် တော် မူသည်၊ တံတိုင်း ပတ်လည် လှေခါး လေး ဆူ၊
ထူပါရုံ စေတီ တော် ဝတ္တုက် မြေကား အရှေ့သန်လျှက်ဦး ၊ တောင်ဧရာဝတီမြစ် ကျော
တချမ်း ၊ အနောက်မိ ကျောင်း တက်၊ မြောက်စကြံ ချောင်း တူး ဝချက်ဝါး ရုံဟူ၍
ပင်နရပတိကြီး လှူတော် မူသည်၊ ဆရာ တော်တံဆိပ်တိပိဋကတရ၊

ပန်း တော မဟာ စေတီဝတ္တုက် မြေကား ၊ အရှေ့အင်း ပြော၊ တောင်ဧ
ရာဝတီမြစ် ကျောတချမ်း ၊ အနောက်ထူပါရုံကရှမ်း တံတိုင်း ထိ အောင်၊ မြောက်
စကြံ့ ချောင်း တဘက်ဝါး ရုံပင်၊ စကြံစည်း ခုံ တော် လေး ကျွန်း မြေကံကိုမင်း လမ်း
သည်မဟာ စေတီ တော် မြေထက် ရေထက်သည်၊ ဆရာ တော်တံဆိပ်ရာဇဂုရု၊

19 February 1656

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၇ ခုတ ပေါင်း လဆန်း ၆ ရက် နေ့ဘုံသာတုလွတ် ကျောင်း
တော်ကိုငါး ထပ်ဒါယကာမင်း တရား ဘင်း ဆိပ် လှော်ကား တော်ကိုး စင်း
စည်ရှည်၍ ရှေ့ နောက်ဦး ပဲ့ဆိုက် သော မြေကိုအရှေ့ မိ ကျောင်း ချောင်း ၊ တောင်
ဧရာဝတီ၊ အနောက်ဗညား ကြံစိုက်သည် ကျောက်တိုင်ထိ၊ ထန်း ၇၀၀၀၊ ညောင်

၇၀၀၀ပြင်ပတ်ဝန်း လမ်း ဆိပ်တ လျှောက် မြောက်ဘက်ကတ္တူရွာသာယွန်း စုစချီအဲ မွန်ကွန်သာငစံတို့နှင့်ဦး ရေ ယောကျ်ား ၂၀၊ မိန်း မ၄ဝ်တို့ကိုအရ်စောင့်ချွေ ကရား ဖြင့် ရေစက်ချ၍ မဟာပထဝီကိုသက် သေ မှုလျှက် မြေ စောင့်နတ်အား တိုင်ကြား ၍လျှ တော် မူသည်၊

ပေါင်း ပြနိကတ္တူနယ်ကား အရှေ့စည်သာမြို့လှိုင်း တော် မြေနှင့် ကျော နိုင်း ၊ တောင်ဧရာဝတီ၊ အနောက်ရတနာဗိမာန် မြေနှင့် ကျောနိုင်း ၊ မြောက်ရတနာမြစည်း ခုံ မြေနှင့် ကျောနိုင်း ၊ အရှေ့သုံး တိုင်၊ အနောက်သုံး တိုင် ကျောက်တိုင်စိုက် ထောင်၍ နယ်မှန်လျှ တော်မူ၏၊ ဆရာ တော်တံဆိပ်အဌဂရာ ဇဂုရု၊

တံတား ဦး မင်္ဂလာ စေတီ တော် မြေကား အရှေ့တာ ၁၀၀၊ တောင်တာ ၁၀၀၊ အနောက်တာ ၁၀၀၊ မြောက်တာ ၁၀၀အတွင်း ကို ဘေး မဲ့လျှ တော်မူသည်၊ တန်ဆောင်း ကကိုကူး ၍တာစဉ် စေ။

(ရှေး ဟောင်း စါပေသုတေသီ စါစု)

အမိန့်တော်ရှိသည်၊ သစ်ဝါး ရောင်း သ၍သည် ဆေး လိုက်နာလိုက်သာမ ရောင်း
ကြ၊ ဆေး နာကိုဖျက်၍အဘိုး မကြီး တန်ဘဲကြီး အောင် ရောင်း ဝယ်ကြသည်ပြုကြလျှင်
ရောင်း သူ ဝယ်သူကိုဝ်စစ် ကြော၍ နှုတ်သီး ကိုလှီး၊ လက်ကိုဝ်ဖြတ်။

10 May 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုနယုန်လဆန်း ၆ ရက် ၃ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉ဂ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

11 May 1692

17 November 1322
11 February 1323

သက္ကရာဇ် ၆၈၄ ခုနတ်တော်လဆန်း ၉ ရက် ၆ နေ့နံနက်တချက်တီး ကျော် ၂ နာရီ ၁ ပါဒ် ၅ ဗိဇနာပြည့်တွင်ဥဇနာမင်းကြီး ရွှေနန်း တော်တက်သည်၊ တပေါင်း လဆန်း ၇ ရက် ၁ နေ့ တောင်ဘက်ကုန်း ဆောင်မြင်း ၃၀၊ အင်း ကန်းမြင်း ၃၀၊ ဆံမြိတ်ရှည်မြင်း ၃၀၊ လမျှုမြင်း ၃၀၊ မင်း လှနီကုန်း မြင်း ၃၀၊ တောင်ပို့ မြင်း ၃၀၊ ရဝေမြင်း ၅၀။ အင်း ယင်မြင်း ၅၊ မြို့ကြီး မြင်း ၅၊ တန်ဆောင်းမြင်း ၅၊ ငစည်မြင်း ၅၊ ညောင်ရွှေမြင်း ၅၊ ထရုံကာမြင်း ၅၊ ကျောက်ဆောက်မြို့ပါ မြင်း ၄၄၊ ပြင်စည်မြင်း ၃၆၊ တလုပ်မြို့ပါမြင်း ၅၀၊ သင်တောင်းမြင်း ၊ ပင် လယ်မြင်း ၊. မြင်း စီး မြင်း ခေါင်း တို့နှင့်တကွအရိမဒ္ဒနာ ပေါက္ကံရွာမထွင်ကွမ်း ထမ်း ရွာဇာမင်း လက်ထက်မှစ၍အသီး အသီး အမှုတော်ကိုထမ်း ရွက်သသူတို့ကိုမြင် စိုင်း ပန်း ရွတွင်ထမ်း ရွက်သည့်အတိုင်း မဟာညီ ဆင့်ကဲ၍တစုကာ သည်တစုကပ်ခို ဝင်ထွက်ပေါင်း ရှက်၍ထမ်း ရွက်မိရာနေ၍စိတ်နေစိတ်ထား ခြား ကြပြား ကြ ရာတွင်တရုံး တစည်း တည်း ဖြစ်၍အသီး အသီး အမှုဘော်ကိုထမ်း ရွက်စိမ့်သောငှါ မိတ္ထီလာမြို့ယင်း တော်မြို့ဆံမြိတ်ရှည်မြို့ ညောင်ရမ်းမြို့နယ်တွင် မြေကိုနှုတ်ငင်တော် မူ၍သင်းကြီးမြင်းတို့ကိုချထား သနား တော်မူသည်၊ ခမည်း တော်ဘုရား ဖွဲ့တော်မူ သည်။

ပန်း ရသေနတ်၊ တံတား ဦး သေနတ်၊ အတွင်း ဝန်း ကျင်သေနတ်၊ သူငယ် တော်သေနတ်၊ (ဘ) ရင်ဂျီသေနတ်များ မှာခမည်း တော်ဘုရား ဖွဲ့တော်မူသည့် အတိုင်း တည်စေ၊ နေမြေလုပ်မြေစား မြေပေး ချသနား တော်မူသည့်အရာများ လည်း ရှေး အတိုင်း တည်စေ။

ကုန်း တောင်မြင်း စု ၃၀ တို့မှာကုန်း တောင်ရွာမကိုပကတူပဖြစ် စေ၍အရှေ့တတိုင်နှင့်တာ ၄၅၀၊ တောင်သုံး တိုင်နှင့်တာ ၇၅၀၊ အနောက် တတိုင်နှင့်တာ ၇၀၀၊ မြောက်တတိုင်နှင့်တာ ၅၀၀၊ မိတ္ထီလာမြို့အဝင်အပါနယ်က နှုတ်တော်မူသော မြေပွင်ကုန်း တောင်မြင်း ၃၀ တို့ကိုချထား သနား တော်မူ သည်။

ထိုမှတပါး ယခင်ရေတွက်သော စီး မြင်း ခေါင်း တို့မှာလည်း အသီး အသီး ချထား သနား တော်မူသည့်မြို့ပါမြင်း တို့ကိုမြို့တွင်ချထား တော်မူသည်၊ ကာ

11 May 1692

၆၀၀၊ လွှား ၆၀၀ ဖွဲ့တော်မူသည့်အတိုင်း အမှုတော်ကိုဆိုင်သင့်ရာအသီး အသီး
19 April 1323
ထမ်း ရွက်ရသည်၊ သက္ကရာဇ် ၆၈၅ ခုကဆုန်လပြည့်နေ့ ရွှေတိုက် တော်စာရင်း သွင်း ရသည်၊ ရွှေတိုက်တွင်ဝန်စာရေး သူဌေး ကြေး ခတ်ကြေး မှတ်သော ကိုင်တိုက်စောင့် ခန့်တော်မူသည်။

သက္ကရာဇ် ၇၀၄ ခုတွင်ညီမင်း ဝဲကျော်စွာ ရွှေနန်း တော်တက်သည်၊ သမီး တော် ရွှေအိမ်သည်ကို ပေါက်မြိုင်မင်း ပုလဲနှင့်စုံဘက် တော်မူရာတွင်သမက် တော်ကိုကုန်း တောင်သင်း ကြီး မြင်း ကိုအပ် တော်မူသည်၊ အိမ်ရှေ့နေရှိလျှင်နန်း စဉ်မှတ်ရသည့် ရွှေတိုက်စာရင်း ဟောင်း ။

26 April 1648
သက္ကရာဇ် ၁၀၁၀ ပြည့်ကဆုန်လပြည့်နေ့၊ မနော်သီဟလက်ျာ၊ လက်ျာတု
9 May 1692
ရင်မှူး ကြီး တို့ကိုခန့်ထား၍တိုင်းတာသည်၊သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုနယုန်လဆန်း ၅ ရက် နေ့နံနက် ပစ္စည်းအိမ် ရှေ့ ထောင်မှူး စက္ကဒိုင်မှူး တို့ကိုခန့်ထား တော်မူ၍တိုင်း တာစေရာတွင်ဥဇနာမင်း ကြီး ဖွဲ့တော်မူရင်း မြေကား ရှိ၍မြင်း စီး မြင်း သည်မရှိ၍ စစ်လျှင်မြင်း တစီး ကသည်မြင်း တစီး သို့ကပ်ခို (ဝင်) နေပေါင်း ရွက်ထမ်း ရွက်သည်အရာများ နှင့်အစစ်ခံချက်ထွက်သည့်အတိုင်း ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်စာနှင့်လွှတ် တော်မှာ လျှောက်သည်၊ ရွှေနား တော်ကြား တော်မူရာတွင်ဥဇနာမင်း ကြီး ဖွဲ့တော်မူသည်အစဉ်အဆက်ဆက်တည်သည်၊ တည်သောမြင်း စုကိုယိုယွင်း ပျက်စီး အောင်စီစား သည်မြင်း စီး ငယ်တို့သည်မိုက်မဲ၍တိုး ဝင်သော်လည်း လက်ခံသည်၊ မြင်း စီး ငယ်တို့နှင့်ထွေး ရောပေါင်း ရွက်၍ဘွဲ့ရင်း စာရင်း တော်ကိုပျက်စေလိုသည့်အကြောင်း လည်း အစု ရေး ငယ်တို့သဘောတူဖြစ်သည်၊ ကပ်ခိုသူလက်ခံသူ ရေး မှတ်သူတို့ကို နောင်မဝန့် အောင်အချက် ၁၀၀ စီရိုက်၊ သင်းတို့စီး စား သည့် မြေတွင် နေထိုင်လုပ် ဆောင်စား သောက် စေ၊ မြေဆီ မြေခွန်မှာသင်းတို့အမှုတော်ကိုထမ်းရွက်မှ ရှေးစီး စားသည့်အရိုးအမည်အတိုင်း စား စေ၊ မထမ်း လျှင်မြင်း ပျက်အခွန် တော်လွှတ်ကအမှူး အကြီး သွေး သောက်စုမြင်း တော်သည်လွှတ်လုလင် ပြေ့ကြီး တုရင်စ မြောင်တို့ကိုခန့်ထား ရေး မှတ် စေ၊ ဥဇနာမင်း ကြီး ဘွဲ့တော်မူသည့်မြင်း စုသင်းစုဝင်း စုကာစု လေး စုအမှုထမ်း တို့မှာတစုကသည်တစုမြင်း မှာလည်း တစီး ကသည်တစီး ၊ ကူး သန်း ဝင်ထွက် ပေါင်းရွက်၍မထမ်း စေနှင့်၊ ချထား တော်မူရင်း အတိုင်း စီး စား သည့်မြေတွင်

စောင့်နေစေ၊ နောက်တစုကသည်တစုတစီး ကသည်တစီး ပေါင်း ရှက်၍ထမ်း ရွက်ကြောင်း ကို ရွှေနား တော်ကြား ပြန်လျှင်နှစ်ခွန်း ချေရမည်မမှတ်နှင့်၊ ဆိုင်ရာခေါ်၍ ဝန်တို့ကပြန်ဆိုရမည်။

ရှေး ဘွဲ့ဘက်၍အစု ချုပ်အစုကိုင်နှင့်ရှိသည့်အရာများ မှာလည်း အနိမ့်ကသည်အမြင့်သို့၊ အမြင့်ကသည်အနိမ့်သို့မတက်မသက် စေနှင့်၊ ဘေး ဘိုး ဘတို့ထမ်း ရွက်သည့်အစုတွင်သာထမ်း ရွက်မြဲထမ်း ရွက် စေ၊ ဝန်တို့စစ်ကြောစီရင်။

11 May 1692

သက္ကရာဇ်၁၀၅၄ ခုနယုန်လဆန်း ၇ ရက် ၄ နေ့နား ခံစ မြောင်မှူးထုတ်၍လွှတ်တွင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(သုတေသီစါစု၊ ဝက်မစွတ် ဂါစု)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ ငစဉ်ကူအသည်တိုင် ခေါင်း တို့နှင့်အလိကပ္ပါး တို့ထမင်း လုံးဘိုး
ကြောင့်အချင်း များ၏အသည်ဝန် ဇေယျကျော်ထင် ရှေ့တွင်ဆိုသည်။အသည်ဝန်မှာထ
မင်း ဘိုး ကြေး ၅၀၀၀ တောင်းထွက်သင့်သည်ဟူ၍ဆိုသည်ဖြစ်သောကြောင့် ၂၅၀
ကိုအလိကပ္ပါး တို့က ပေး စေစီရင်သည်ကိုအလိကပ္ပါး တို့က ခေါင်း ပြု၍ဆိုဆိုသူတို့
သည်မပြီး ပါရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ပါမည်ဆိုသည်ကို ဒရှနေစာမှတ်မခံပါလို
နေခဲ့သည်၊ ဝန်တို့ကိုအစီရင်ခံ၍ ဝန်တို့ကဖြတ်စာအစောင်စောင်ရှိ၍ ဒရှ
နေစာမှတ်မခံဝန့်သည်ကိုစာမှတ်ခံကောင်း သည်ဆိုသာမည်လေ၊ ဆိုကြောင်း
ကိုနားခံတို့ရှိခိုးသံတော်ဦး တင်၍ ရွှေနား တော်ကြား တော်မူသောကြောင့်
အမိန့်တော်တမ်း ဖြတ်စာဧရင်ချက် ချေဘက်လဲဘက်တို့သွင်း ၍ နာတော်မူ သော်
မညီမညွတ်ခဲ့ ပေါက်ချိခဲ့ ပေါက်ချရှိ လေသည်၊ ထိုဖြစ်သောကြောင့်ဘကြီး တော်ဘုရား 1666
အမိန့်တော် ၁၀၂၈ ခုတွင်ရှိသည်၊ ရှိသည့်အတိုင်း အိမ်ဆောက်မြေပြင်ဆင်တင်း ကုတ်
မြင်း ဆောင်လုပ်မြို့တက်ရွာတက်ကိုအသည်တဝက်အလာတဝက်ဖြင့်သေနာ်သည်တ
ဝက်ဒိုင်း သူရဲတို့ ပေး စေ၊ အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း တည်စေ၊ မြို့မှုရွာမှု
ထမင်း ကျွေး သေဆည်ကိုနည်း တန်များ လျှောက်သာအလာကပ္ပါး တို့ကိုပေး
စေ၊ အမိန့်တော်ရှိသည့်အရာမှာအိမ်ဆောက်ခြံပြင်တင်း ကုတ်မြို့စေါင့်မြို့တက်ရွာ
တက်သို့မကျုရဖြစ်သည်၊ အကြောင်း လည်း မြို့ရွာတွင်အသည်နည်း ၍အလိကပ္ပါး သာ
များ၍ထမင်း ကျွေး သေတည်မှာလူအင်ကိုယောက်၍ ၂အိမ်၃အိမ်တစု၊ ၄အိမ်
၅အိမ်တစု၊ ၉အိမ်၁၀အိမ်တစုသာချက်၍ ပေး ရပိုရသည်ဖြစ်သောကြောင့်နည်း
တန်များ လျှောက်မဆိုသာပြီ၊ အသည်တို့နှင့်ပေး ဆုံစေ၊ လဲဝါမီး သွေး သရေ 1676
ရှော်ပွဲရက်ကိုမှုကား ၁၀၃၀ ခုတွင်အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း အသည်တို့ကသာ
ပေး စေ၊ ဝင်း တော်သစ်ခုတ်ဆင်ကုချောပို့ဝန်ထမ်း ကစ၍မြို့မှုရွာမှုကို 1680
မှုကြီး အခြား မြို့ရွာတကါနည်း ကူပံ့စေ၊ ၁၀၄၂ ခုကစ၍ထမင်း လုံး ဘိုး ထွက်
ကပ္ပါး တို့မှာ ကြေး ၅၀၀၀ သင့်သည်ကို ၅၀၀၀ ပေး စေ၊ အသည်ဝန်စီရင်သည့်
ကပ္ပါး တို့သည်ထမင်း ဘိုး ဆိုဒလပြီး သည်အတိုင်း ပေး စေ၊ ကပ္ပါး တို့တွင်
ခေါင်း ပြု၍ဆိုသသူ၊ သင်းတို့သည်ဘကြီး တော်ဘုရား လက်ထက်တော်ကမှစ၍ င

လက်ထက်တော်တိုင် အောင်ထမင်း လုံး သေတည်ကိုဝ်သိပြီး လျှက်သင်းတိုဝ်သည်ကပွါး အလါတိုင်ကိုဂ်ကြေ ထွား အောင်ခွဲထွင်၍ပြုသသူဖြစ် သော် ကြောင့် ခြေနှင့်လက်ကိုဝ် တုတ်၍ နာလှ အောင်အချက် ရဝစီ ငိုက်၊ လဲဝါမိး သွေး သ ရေ ရှော်ပွဲ ရက်ဝန်တိုဝ်က အလိုဝ်ရှိသည်ဟူ၍ တောင်း လျှင်ပြည်စိုဝ်သူကြီး ငယ်တိုဝ်သည်အများ အပြား တောင်း ၍ ကြေး ငွေစား ယူသည်ကြား တော်မူသည်၊ နောင်အလိုရှိ၍ ဝန်တိုဝ်က တောင်း လျှင်လည်း မြို့ဝ်အင်ရွာအင်ကို ထောက်၍ မှာထား တောင်း ရမည်၊ တောင်း လျှင် လည်း သူကြီး ငယ်တိုဝ်ဆိုဝ် ရမည်မဟုတ်၊ မြို့င်ကိုင်ရွာကိုင်အသည်တိုင် ခေါင်း ငယ်တိုဝ် နှင့်အသိအမြင် မည်သည့် ရွာ မှာ မည် မျှသင့်သည် မည်သည့်သူ မှာ မည် မျှသင့်သည်ဟူ၍ တောင်း စေ၊ တောင်း သမျှကိုဝ်သာ ပေး စေ၊ သူကြီး ပြည်စိုဝ်ငယ်တိုဝ် ချည်း သာ မခန့်မ တောင်း မယူ စေနှင့်ဟူ၍ ဆိုဝ်သာင့်သည်၊ မြို့င်ရွာတိုင်း ကိုဝ်ပင်စါစီ၍ ပေး ။

ဇာင်း မယ်မှာဝန်တိုဝ်ကသည်အတိုင်း မှာထား မည်ဆိုဝ်သည်၊ သင့်လေ ပြီ၊ သံလျှင်မှာ လှောဝန်စစ်ကဲမသင့်ရှိကြ ရာမှာလည်း သင့် အောင်စီရင်စိမ့်မည်၊ အကြောင်း ကိုဝ်ဝန်တိုဝ်ကမှာ။

13 July 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခု ဝါခေါင်လဆန်း ၁၁ ရက် ၄ နေ့ အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉ ဂ – ၁ ရ ၁ – ရ ပေ)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဝင်းတော်လေး မျက်နှာမှစ၍ ဒိုင်း သူရဲကောင်း ဟန်သေနတ်လုလင်အမြောက်သမား တို့ဝ်များ သည်မကိုရ်၍ ကြေး နှင့်နေရသည်၊ သားခြင်း ဆွေမျိုဝ်တိုဝ်ဖြစ်စေ သွေး သောက်ခြင်း ဖြစ်စေ၊ အဘိုဝ်း ကြေး ကိုဝ်ပေး ရွေး ၍ကိုဝ်စား ထမ်း စေသည်ကိုဝ်ဝင်း မှူး ဝင်း စချီဒိုင်း ဝန်သူရဲဝန်ကောင်း ဟန်ဝန်သေနတ်ဝန်အမြောက်ဝန်အစုရေး တိုဝ်သည်ဝန်စာရေး အရာဟူ၍သာလူလဘက်ချောင်း ပေး ရသည်၊ ဝန်စုမှာလည်း သာလူလဘက်ချောင်း ပေး ရသည်၊ ကြေး ပေး ရသည်၊ ဝန်စုမှာလည်း ကြေး ပေး ရသည်၊ ခေါင်း ဝန် သွေး သောက်ကြီး၊ အဆော် သွေး သောက်ခြင်း တိုဝ်ကိုဝ်လည်း ကြေး ပေး ရသည်၊ သိုဝ် ပေး ကမ်း ရသော ကြောင့် ငွေအများ ကုန်သည်ဟူ၍ကြား တော်မူသည်၊ သည်ကဲ့သိုဝ်အများ ကုန်သည်မည်မဟုတ်သုဏ္ဏန်ဖြစ်သည်ကိုယ် နေရသူကိုဝ်အရှင်ကထုတ်၍ ပေး နိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ မိဘသား ခြင်း ဆွေမျိုဝ်း တိုဝ်ကထုတ်၍ ပေး နိုင်သည်ဖြစ်စေသိုဝ် ပေး ၍အမှုထမ်း ဝင်သည်ဖြစ်လျှင်ဝင်း မှူး ဝင်း စာချီဝင်း စါရေး တိုဝ်ကိုဝ် ဆေး တံက တေ့လက်ဘက်တထုတ်နှင့်သာတိုင် စေ၊ သွေး သောက်ခြင်း ကိုယ်စါး တယ်စေ၊ ပေး ရွေး သော်မူကား ကြေး ရှင်မှာအလျောက် ပေး ရွေး ပြီး မှကိုယ်စား ထမ်း မည်အကြောင်း ကိုဝ်ဝင်း တော်မှာလည်း ဝင်း မှူး ကိုဝ်ဖျင်တစင်၊ ဝင်း စချီကိုဝ်ပုဆိုဝ်း ဖြူတထည်နှင့်လဲဆိုဝ်၍ထမ်း စေ၊ အမှုကိုမူကား ဆေး တံက တေ့လက်ဘက်တထုပ်နှင့်သာတိုင် စေ၊ ဝင်း စာရေး ဝင်း ဆော် ခေါင်း အဝန်း သွေး သောက်ခြင်း တိုဝ်ကိုဝ် ကျွေး မွေး စရာ ကြေး ၁၀ တန်သည် ၁၅ တန်သည်သာ ပေး စေ၊ ဒိုင်း သူရဲကောင်း ဟန် သေနတ်လုလင်အမြောက်သမား တိုဝ်မှာလည်း ဝန်သိုဝ်ဖျင်တစင် စါရေး တိုဝ်ကိုဝ်ပုဆိုး ဖြူတထည်နှင့်လဲဆိုဝ်၍ထမ်း စေ၊ ဒိုင်း မှူး သူရဲကောင်း ဟန်မှူးသေနတ် သွေး သောက်ကြီး အမြောက်မှူး တိုဝ်မှာ ဆေး တံက တေ့လက်ဘက်ထုပ်နှင့်သာတိုင် စေ၊ အဆော် ခေါင်း အကြီး သွေး သောက်ကြီး သွေး သောက်ခြင်း တိုဝ်ကိုဝ် ကျွေး မွေး စရာဘိုး မှာ ကြေး ၁၀ တန်သည် ၁၅ တန်သည်သာ ပေး စေ။ ဤအမိန့်တော်အတိုင်း ကိုဝ်တည် အောင်စီရင်။

16 July 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုဝါခေါင်လဆန်း ၁၄ ရက်ဝ နေ့အမိန့်တော်။

(ရှုး ကြည့် ၉၀ – ၁၇၁ – ၇၆၀)

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ စတုရင်္ဂသုရာဇာသီရိတိုဝ်နှင့်သက်တော်ရှည်က တော်အမွေစကား ဆိုဝ်ကြသည်ကိုဝ်ရှိနိုဝ်သံတော်ဦးတင်ရာမှာ တရားသူကြီးတိုဝ်သည်စစ်ဝတ်စစ်စား ကစ၍အင်ဂျီပေါင်း ထုတ်တိုင်အောင်ကိုဝ်တစုံစီဆိုဝ်သည်။ ဓမ္မသတ်လည်း တရားသူကြီး တိုဝ်ဆိုဝ်သည့်အတိုင်း မထွက်၊ မိစုံဘစုံသား ကိုဝ်သာအဘ သေလျှင်အမိနှင့်သား ကိုင်သာဆိုဝ်သည်၊ အမိ သေလျှင်အဘ မယား ငယ်နေ၍အဘ သေပြန်သော်မိထွေး နှင့်လင်သား မှာစစ်ဝတ်စစ်စား ယောကျ်ား တံဆာကိုဝ်မည်သိုဝ်ဝေစေဟူ၍ စာမဆိုဝ်၊ စာပင်မဆိုဝ်သော်လည်း စစ်ဝတ်စစ်စား ယောကျ်ား တံဆာသည် အမှုထမ်း မည်ကိုဝ်ရည်၍ ရှိရာသည်သာဖြစ်သောကြောင့်အဘကပါရင်း စစ်ဝတ်၂ ပါး စုံတွင်ပွါးသည့်စစ်ဝတ်ဆိုဝ်ရမည်မဟုတ်၊ အမှုထမ်း ကိုဝ်ရည်၍ ရှိရာသည်ဖြစ် သောကြောင့်အဘကပါသည့်စစ်ဝတ်စစ်စား ယောကျ်ား တန်ဆာမိထွေး နှင့်နေ ပြီး မှဖြစ်သည့်စစ်ဝတ်စစ်စား မှစ၍ ချွန်းနှင့်ထား လှံ ယောကျ်ား တန်ဆာတွင် အမှုထမ်း တယောက်ကိုဝ်သာတစုံစီသာရစေသည်၊ ယောကျ်ား တန်ဆာအဘကပါ သည့်အရာကျန်လျှင်အဘကပါသည့်ဥစ္စာပုံသိုဝ်သာသွင်း၍ ဝေစေ။ သည်အမိန့်တော် ရှိသည့်အတိုင်း နည်းကျအောင်စီရင်။

11 August 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခု ဘော်သလင်း လဆန်း ၁၁ ရက် ၅ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉ဂ – ၁ရ၁ – ရပေ)

5 September 1692

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်ခင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ကြွယ်လူး မှူး မယား ကိုဝ် စေပါစိမ့်မည် ပေး တော်မူသည်လူတိုဝ် ကိုဝ်ပြင်ဦး စား ကအစုရင်းသိုဝ်ဝင်၍သူကောင်း ဖြစ်ပါစိမ့်မည်အရွေး မခံဟူ၍ ဝန်တိုဝ်ကိုဝ်ပြင်ဦး စား ကအစီရင်ခံသည်ကိုဝ်ဝင်း တော်ကိုယ်ရံတော်ဖြစ်သည်၊ အမိန့်တော်အတိုင်း တန်ဘိုး ပေး စေ၊ ပေး သော်မူကား စေပါစိမ့်မည်ပေး တော်မူသည့်လူစုဖြစ်သည်၊ကြွယ်လူး မှူးမယား မှာလူရည်တူရသောခါတံဘိုး ပြင်ဦး စား ကပေး စေ၊ စီရင်မှာပြီး သည်ဟူ၍ဖြစ်တော့မည်လေ၊ အခြင်း အရာများ မည် အကြောင်း သာဖြစ်သည်၊ ကျွန်တော်မျိုဝ်တိုဝ် စေပါစိမ့်မည်ပေး တော်မူပါသည်လူ စုတို့သည်ကိုယ်တွင်ဥစ္စာပရိက္ခာရှိ၍ ပေး ရွေး သည်ဖြစ်စေ၊ မိဘသား ချင်း ဆွေ မျိုဝ်တို့ပေး ရွေး သည်ဖြစ်စေ၊ အစုအငန်း ရှိသူဖြစ်လျှင်တံဘိုး ပေး ရွေး စေ၊ ပေး တော်မူသောခါကိုယ်တစုသာဥစ္စာပရိက္ခရာမရှိအရှင်လက်သိုဝ်ရောက်မှ ဥစ္စာပရိက္ခရာရှိ၍ ပေး ရွေး လိုသည်ဖြစ်သော်မူကား ဓမ္မသတ်တွင်ဆိုဝ်သည့်အ တိုင်း ဥစ္စာပရိက္ခရာကိုဝ်သိမ်း စေပြီး မှတံဘိုး ကိုဝ် ပေး စေ၊ မပျော်ဟူ၍တ ရှင်ပြောင်း သော်တကိုယ်ကိုနှစ်ကိုယ်ဘိုး ပေး စေ၊ အရှင်သည်နှိပ်စက်ညှင်း ပန်း သည်မှန်၍အဘိုး ပေး ရွေး လျှင်မူကား ဓမ္မသတ်တွင်ဆင်ခြင်၍ယူစေသည့်အတိုင်း တံ ဘိုး တွင် လျှော့ညှံ့ဆင်ခြင်၍ယူစေ၊ပေး စေ၊ ပေး တော်မူသည်လူအစိုဝ့်အငန်း မ ရှိကျွန်သပေါက်ဖြစ်၍ကိုယ်တွင်ဥစ္စာပရိက္ခရာရှိ၍ ပေး ရွေး လိုဝ်သည်ဖြစ်စေ၊မိဘ ဆွေမျိုဝ်သား ခြင်း ပေး ရွေး သည်ဖြစ်စေ၊ မပျော်၍အရှင်ပြောင်း သည်ဖြစ် စေ၊ တကိုယ်ကိုနှစ်ကိုယ်ဘိုး ပေး စေ၊ ပေး တော်မူရင်း တကိုယ်တစုသာဥစ္စာပ ရိက္ခရာမရှိ၊ အရှင်လက်သိုဝ်ရောက်မှဥစ္စာပရိက္ခရာရှိ၍ ပေး ရွေး လိုဝ် သော် ဓမ္မသတ်တွင်ဆိုဝ်သည့်အတိုင်း ဥစ္စာပရိက္ခရာကိုသိမ်း ယူစေပြီး မှတကိုယ်ကိုနှစ်ကိုယ် ဘိုး ပေး စေ၊ အရှင်သည်နှိပ်စက်ညှင်း ပန်း သည်မှန်၍အဘိုး ပေး ရွေး လျှင်မူ ကား ဓမ္မသတ်တွင်ဆင်ခြင်၍ယူစေ၊ ဆိုသည့်အတိုင်း တံဘိုး တွင် လျှော့ညှံ့ဆင်ခြင်၍ ပေး စေ၊ယူစေ၊ သည်အတိုင်း နည်း ကျအောင်စီရင်။

5 September 1692

သက္ကရာဇ်၁၀၅၄ခုသတင်း ကျွတ်လဆန်း ၆ရက် ၂ နေ့ပြဲတိုက် တော်သို့ဝ် ထွက်ရာတွင်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့်၉ဂ - ၁ရ၁ - ရပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ ကုလား ငဆွေဥဿာပရိက္ခရာ ရွှေပွတ်စု ငွေ၂၊ ကျော်လှုလယ်စ
ပါး ၂၀၀၀ ကျော်ရှိသည်ကန်ကုလား စား ငယ်သိမ်း ယူဘိသည် အစီရင်ခံ၍ ခင်မ
မင်း ဝန်တိုဝ်ကရှိခိုး သံတော်ဦး တင်၍ ရွှေနား တော်ကြား တော်မူသည်၊ အ
မိန့်တော်အမှာတော်လည်း ကျွန်တော်မျိုး တို့တွင်အရာဌာနမရှိသသူတိုဝ် သေ၍
အမွေခံသား ရင်း သမီး ရင်း မြေး ရင်း မရှိလျှင်ဝန်စုရှင်မြို့စား ရွာစား
တိုဝ်သည်သိမ်း ယူသည်ကြား တော်မူသည်ဖြစ်သော ကြောင့်စည်း စိမ်ဥဿာလူသူအ
များ မရှိလျှင်လယ်ယာကျွဲနွား မျှသာရှိလျှင်ဝန်တိုဝ်ကိုဝ်အစီရင်မခံစေနှင့်၊သား
ခြင်း အစ်ကိုဝ်ညီနှမတူတူမမင်း သမီး မင်း သား ရကောင်း သည်ရသင့်သည်
သူတိုဝ်ဝေယူကြစေ။

တရား မဖြစ်သည်ကိုဝ်လည်း ရာလိုက်ဆယ်လိုက်မယူစေနှင့်၊သေသူတွင်
ဥဿာပရိက္ခရာ ရွှေငွေ ကျေး ကျွန်လူသူအများ အပြား ရှိလျှင်ဝန်တိုဝ်ကိုဝ်အစီရင်
ခံစေအမိန့်တော်ရှိသည်၊ အမိန့်တော်ဝင် သေသသူတိုဝ်တွင်ဥဿာပရိက္ခရာတိုဝ်ကိုဝ်
အလျောက် ဝေယူကြသည်ဝန်စုရှင်မြိုဝ်စား ရွာစား တိုဝ်အလျောက်ခွဲဝေသိမ်း ယူ
ကြသည်ဟု၍အကြိမ်ကြိမ်ကြား တော်မူသည်၊အမိန့်တော်အတိုင်း ဆိုင်ရာများ ကသော်
လည်း အစီရင်မခံ၊ဝန်တိုဝ်သည်ကြား သိလျှက်မစစ်မကြောအမွေခံ တောင်း သည်၊ခံ
သင့်သသူရှိနိုက်ငါ့အမိန့်တော်ကိုဝ်ဆန်လွန်၍သိနိုင်မြင်နိုင်မည် လော၊အကြောင်း ရှည်
၍ပြကျင့်သည်၊ အထက်အမိန့်တော်ရှိရာတွင်အသည်ဘဏ္ဍာတိုဝ် သေ၍သား ရင်း သမီး
ရင်း မရှိ၊တရား ဝင်အမွေခံလည်း မရှိတရား ဝင်ဖြင့်ဆွေစပ်မျိုဝ်း လည်မျှသာ
ဖြစ်၍လုပ်ကျွေး သင်္ကြိုဟ်ပါသည်ဆိုဝ်လျှင်မျက်စာတိုဝ်စည်မျှသာပေး ၍ဥဿာပရိက္ခရာ
သက်ရှိသက်မဲ့ကိုဝ်အသည်နှင့်ဆိုင်သည်၊သူကြီး ဒိုင်း ခေါင်း တိုဝ်မှာသိမ်း ၍အသည်အမှု
နှင့်စပ်ဆိုင်သည်ကိုဝ် တောင်တာ တောင်ကြေး ကိုဝ်ပေး ၊ ဘဏ္ဍာမှာလည်း ဘဏ္ဍာ
ခေါင်း တိုဝ်မှာသိမ်း ၍ဘဏ္ဍာစေါင့်တိုဝ်နှင့်ဆုံသင့်သည့်တိုင် တောင်တာကိုဝ်ပေး
စေ၊ မည်သသူ သေ၍သိမ်း ကြောင်း မည်သသူ ကျေး ဇူး ရှိကြောင်း ကိုဝ်လည်း ဝန်
တိုဝ်ကိုဝ်အစီရင်ခံစေ၊ အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း မစီရင်၊ ထိမ်ချန်သုံး စား
သော်ထိမ်ချန်သောဥဿာကိုဝ်ဆယ်တက် လျော်စေ၊ ကိုယ်ကစ၍မယား သား သမီး

အသည်ငယ်တို့ဝ်ကိုဝ်မပြောမဆိုဝ်တိုင်ကြေးတားကြေးရှိသည်ကိုဝ်မပေးမဆပ်သူ
ကြီးပြည်စိုးဒိုင်းခေါင်းနယ်တိုဝ်သည်သိမ်း၍စီးယူသည်ကိုဝ်ရှေ့နား တော်ကြား
တော်မူရသျှင်ကိုယ်ကစ၍သွား မယား တုဝ်ကိုဝ်ကြီး ရွာသောအဖွပ် တော်ကိုဝ်ကွပ်
တော်မူရမည်၊ သေသူထွင်သေသူ၏အစုထွင်တုဝ်င်ကြေးတါး ကြေးမရှိလျှင်အစုခြင်း သား
တိုဝ်ကိုဝ်ပေ၍ယူစေ၊ သေသူထွင်ဥစ္စာပါရိက္ခာလယ်ယာမိုး မြေကြေး ၂၀၀၀
ဝင်ကသာ ၍ဥစ္စာပါရိက္ခာရှိသော်မူကား တဝက်တိုဝ်ကဘဏ္ဍာ တော်ဖြစ်စေ၊
တဝက်ကိုဝ်အမိန့်တော်ရင်းအတိုင်းတိုင်း ကြေးတါး ကြေးရှိလျှင်ပေးဆပ်စေ၊
မရှိလျှင်ဝေ၍ယူစေ၊ နန္ဒသိရိသွေး သောက်ကစ၍ကျိုင်းသည့်သူကောင်းစုတိုင်
သွေးသောက်စုတို့မှာကား သူကောင်းစုဖြစ်သည့်အရာနှင့်မိဘသေလျှင်အမွေ
ဥစ္စာရိက္ခာတိုဝ်ကိုဝ်စစ်ကြော၍ဆိုင်သင့်သည်သား မြေးဖြစ်လျှင်သနား တော်မူသည်၊
သည့်သူတိုဝ်ထွင်အမှုးအကြီးဖြစ်သသူတုဝ်မှာလည်း သေသျှင်အမွေဝန်ကစစ်ကြော၍
သံကော်ဦးတင်ရသည်၊ အရာအထူး မရှိသေး သသူသည်အစုထွင်သေ၍သား မြေး
အမွေခံမရှိလျှင်ဝန်စုဝန်စုဆိုင်သသူတိုဝ်ကစစ်ကြော၍ဖါရင်းပေရင်းနှင့်ဝန်
တိုဝ်ကိုဝ်အစီရင်ခံစေသည်၊ အမိန့်တော်အတိုင်း တည်အောင်နည်းကြအောင်စီရင်၊
အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရလျှင်ဝန်စာရေး တိုဝ်သည်အချေရှိမည်မမှတ်နှင့်။

5 October 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုတဆောင်မုန်းလဆန်း ၇ ရက် ၄ နေ့ထွင်အမိန့်တော်

(မှူးကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ ကျောက်သွေး ဂိုး မိန်း မငယ် သေသည်ကိုဝ်အမွေ ကျေး ကျွန်လူ
သူပရိက္ခရာတိုဝ်ကိုဝ်သား ရင်း မြေး ရင်း အဆွေခံမရှိဟူ၍အမျိုဝ်တော်သူငတော်
ဦး ငယ်ကနဲငယ်တိုဝ်သည်၊ ဝန်တုရင် ကျော်သူတွင်အခြင်း များ ကြ၍ဆိုဝ်ကြသည်ကိုဝ်
အမျိုဝ်အဆွေတော်သည်ဟူ၍ မိန်း မငယ်တွင်ရှိသည် ကျေး ကျွန်ဥစ္စာပရိက္ခရာတိုဝ်ကိုဝ်
ဝေမျှ၍ယူစေ၊ စီရင်သည့်သား ပြုမြေး ပြုဘိုး ပေး စေ၊ ကောင်သည်ဝန်တွင်ဆို
ကြပြန်သော်လည်း စုဆ၍ ဝေစုကျစီရင်ပြန်၍တရား သို့ဝ် ရောက်သည့်တရား သူကြီး
တို့ဝ် ဝန်တုရင် ကျော်သူတိုဝ်စီရင်သည့်အတိုင်း စီရင်သည်ကိုဝ် ငတော်ဦး ငယ်ကမပြီး
ဟူ၍ ဝန်တိုဝ်ကိုဝ်အစီရင်ခံပြန်သည်၊ ဝန်တိုဝ်စစ် ကြော၍သံတော်ဦး တင်၍ ရွှေ
နား တော်ကြား တော်မူသည်၊ မြင်း တော်သည် ရွှေပန်း ပန်ကစ၍ ဆေး သမား
မဏ္ဍန်ရွက်တိုဝ်အစုသား တိုဝ် သေ၍သား ရင်း မြေး ရင်း အမွေခံမရှိလျှင်ဥစ္စာ
ပရိက္ခရာတိုဝ်ကိုဝ် သွေး သောက်ခြင်း တိုဝ်ကိုဝ် ဝေ၍ယူစေ၊ ကျေး ကျွန်ရှိလျှင်လည်း
အစုရှိသသူကိုအစုရင်း မှာဝင်၍ထမ်း စေ၊ အစုမရှိချင်ကုလား ကျွန်ဂိုင်း သပေါက်
ဖြစ်လျှင်ဝန်တိုဝ်သို့ဝ်အပ်စေ၊ ဝင်း တော်သား ကစ၍အနောက်ဝန်စီရင်နက်အ
ကြမ်း နုတိုဝ်တွင် သေ၍သား ရင်း မြေး ရင်း အမွေခံမရှိလျှင်ဥစ္စာပရိက္ခရာကို
သွေး သောက်ခြင်း တိုဝ်ကိုဝ် ဝေ၍ယူစေ၊ ကျေး ကျွန်ရှိလျှင်လည်း အစုရှိသသူကိုဝ်အ
စုရင်း မှာထမ်း စေ၊ အစုမရှိချင်း ကုလား ကျွန်ဂိုင်း သပေါက်ဖြစ်သော်မူကား သေ
သူတိုဝ်အစုတွင်ထမ်း စေ၊ အသည်ဘဏ္ဍာတိုဝ်မှာလည်း သေသူတိုဝ်တွင်အမွေခံသား
ရင်း မြေး ရင်း မရှိလျှင် ကျေး ကျွန်လူသူတိုဝ်အစုရှိလျှင်အစုမှာဝင်၍ထမ်း စေ၊
အစုမရှိကျွန်ဂိုး ချင်း ကုလား ဖြစ်လျှင် သေသူ၏အစုတွင်တိုင်ပင်၍ထမ်း စေ၊ ဥစ္စာ
ပရိက္ခရာလယ်ယာမိုး မြေဥယည်ကန်ချောင်း လုပ်ခင်း ဆောင်တာများ မှာမူ
ကား မြို့ဝ်စား ရွာစား ရှိသည့်မြို့ဝ်ရွာဖြစ်လျှင်၁၀၀၀ကိုဝ်၁၀ ကောက်၍မြို့ဝ်စား ရွာစား
စီရင်သသူဝန်စုတိုဝ်ကိုဝ်ပေး စေ၊ ကြေး ၁၀၀၀ ကျော်၂၀၀၀ခန့်ရှိလျှင် သေသူ
တို့တွင်ဖြစ်စေ သေသူ၏အစုတွင်ဖြစ်စေတိုင် ကြေး ကါ ကြေး ရှိသည်များ ကိုဝ်အသည်ကြီး
ဒိုင်း ခေါင်း များ ကိုဝ်မေး ၍ရှိလျှင်ဆိုဝ်လျှင်စီရင်သသူတိုဝ်နှင့်အသိအမြင်ပေး
စေအပ်စေ၊ ပေး ဆပ်ကြောင်း ကိုလည်း အသည်ငယ်တိုဝ်ကိုဝ်သိအောင် ပြောစေ၊

တိုင်ကိုင်ကြီး စွာ သော အကွပ်တော်ကိုင်ကွပ်တော်မူမည်၊ သေ သော သူ သည် သား ချင်း ဆွေမျိုးတိုင်ကိုင် ပေး ကမ်း မှာ ထား ခဲ့သည် အတိုင်း မှန် သော် ကား ပေး ကမ်း မှာ ထား ခဲ့သည့် အတိုင်း ရစေ၊ ရာ လိုက် ဆယ် လိုက် မဆိုင်စေနှင့်၊ သေသသူ သား ရင်း သမီး ရင်း သွေး သောက် မရှိ၊ တရား ဝင် အမွေခံ ကောင်း ခံသင့်သူ တိုင် ရှိ၍ အမွေခံ မည်သူ တိုင် သည် အနည်း ရသင့် အများ ရသင့်သည် ဆိုင်ကြ ရ၍ တရား ဖြစ်လျှင်လည်း ရာ လိုက် ဆယ် လိုက် မယူစေနှင့်၊ တရား ကွမ်း ဘိုး ကိုမျှ သာ ယူစေ၊ သား ခြင်း တိုင် သည် သစ် တပင် ပါး ဝါး တပင် ရင်း အ လျှောက် ဝေ စု၍ ယူကြ လျှင် သည် ကိုင် လည်း ဝန်စုရှင် မြို့စား ရွာစား မြို့ကိုင် ရွာကိုင် သူကြီး ပြည်စိုင်း တိုင် သည် ရာ လိုက် ဆယ် လိုက် အစုအဆ ရွာစား ရကောင်း သည် ဟူ၍ မယူစေနှင့်၊ အမိန့်တော် အတိုင်း မတည် ရ၊ အမိန့်တော်ကိုင် ဆန် လွန်၍ တောင်း ယူစား ယူသည် ဟူ၍ ကြား ပြန် သော် ကိုယ် က စ၍ မယား သား သမီး တိုင်ကိုင် မီး ပုံ၍ တိုက်မည်။

5 October 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခု တဆောင်မုန်း လဆန်း ၇ ရက် ၄ နေ့ အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇ ပေ)

ရှေ့ဝင်း မှူး အစီရင်ခံချက်သံတော်ဦး တင်ချက်အမိန့်တော်၊ ရှေ့ဝင်း မှူး အစီ
ရင်ခံသည်၊ တလေဒိုင်း တော်သမအလွတ်သူမိညိုဝ်ငယ်နှင့်မိန်လည်နေငတိလှကျွန်ဂိုဝ်း
ငဘုန်း စသား ငယ်နှင့်သင့်ရာတွင်မြင်သား ၄ ယောက်တွင်အကြီး သည်ရဟန်း ဖြစ်
သည်၊ အစုမဆိုဝ်သာ သေး၊ ညီ ၃ ယောက်မှာအမိအလွတ်သူအစုအလတ်နှင့်အငယ်ကိုဝ်
ဖြစ်စေ၊ ငဘုန်း စသား အရှင်ငတိလှအစုအလတ် အောက်ငပန်း ဖြူငယ်ကိုဝ်အဘိုး
ပေး ပါမည်ဆိုမည်၊ ငတိလှကလည်း ကျွန်ဂိုး သား အစုရလူဖြစ်သည်မရွေး စသား သာ
ဆိုဝ်ကြသည်၊ အမိန့်တော်တမ်း မှာကျွန် တော်မျိုဝ်တိုဝ်မကိုံ၍ကျွန်ဖြစ်ရာတွင် ကျေး
ရှင်ကျွန်နှင့်ကျွန်ခြင်း အဖြစ်သင့်နေကြသည်မှုကား ကျွန်ဂိုး နှင့်သင့်၍မြင်သည်သား
သမီး တိုဝ်ကိုဝ်အမိကျွန်ဂိုး ဖြစ်သည်သမီး တိုဝ်ကိုဝ်မရွေး စေနှင့်အဘကျွန်ဂိုဝ်း ဖြစ်
သည်သား ကိုဝ်မရွေး စေနှင့်အမိန့်တော်တမ်း ရှိသည်၊အမိအလွတ်သူနှင့်သူကျွန် ယော
ကျ်ား သင့်၍အလွတ်သူအစု ၂ စုရသူတိုဝ်ကကျွန်ရှင်အစု ၁ စုခကိုဝ် ရွေထုတ်မည်မှာမည်
သိုဝ်ဖြစ်စေသင့်သည်မစီရင်ဝံ့ဟူ၍အကြောင်း ကိုဝ်ဘုရား ကျွန် တော်တိုဝ်ကိုဝ်အစီ
ရင်ခံသည်။

ဘုရား အမိန့်တော်တမ်း မှာဒိုင်း တော်သား ဝင်း တော်သား တပ်
သား သူ့ရဲကောင်း ဟန်အမြောက်သမား ၊ စသား တော်သား ကျိုင်း တော်စွဲ ရှေ့
တော် ပြေး ဂိုး ဆော်စမြောင်တုရင် ပြေ့သား နေရာချပညာသည်မျက်ပါး သည်
အမိန့်တော်သည်အမှုထမ်း ရည်တူအစုသား တိုဝ်သည်သူကျွန်ဖြစ် လေရာတွင်အခြား
အစုနှင့် သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ သင့်ကြ၍မြင်သည့်သား သမီး တိုဝ်ကိုဝ်မိဘ ဆွေမျိုဝ်တိုဝ်
တတ်နိုင်ကုန်၍ ရွေး လျှင်ငါ့လက်ထက်ပွား ဟူ၍မဆိုစေနှင့်၊တံဘိုး ကိုဝ် ပေး ရွေး စေ၊
သည်အစုသား ကျွန်ဖြစ်သည်သူတိုဝ်နှင့် ကျေး ရှင်ကျွန်ဂိုဝ်း နှင့် သော်လည်း ဖြစ်စေ
အစုအငန်း မရှိသည့်ကျွန်နှင့် သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ သင့်၍မြင်သည့်သား သမီး ကိုဝ်
မှုကား အမိန့်တော်ရှိသည့်အစိုဝ်သား ယောကျ်ား ကျွန်ဖြစ်လျှင်သား ယောကျ်ား ကို
သာတံဘိုး ပေး ရွေး စေ၊ သား မိန်း မကိုဝ်မရွေး စေနှင့်အမိန့်တော်ရှိသည်။
အစိုဝ်သား မိန်း မကျွန်ဖြစ်လည်း သား သမိန်း မကိုဝ်သာတံဘိုး ရွေး စေ၊ သား
ယောကျ်ား ကိုဝ်မရွေး စေနှင့်ဘုရား အမိန့်တော်တမ်း ထွက်သည်။ ယခု ရှေ့ဝင်း
မှူး အစီရင်ခံသည့်စကား မှာတလေဒိုင်း တော်သမလွတ်သူနှင့်ငတိလှကျွန်ဂိုဝ်း နှင့်

သင့်ရာတွင်မြင်သည့်သား ကိုဝ် ယောက်ျား ရှင်ရစုသင့်အစုရကိုဝ်အမိအလွတ်သူကထုတ်၍အမှုထမ်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်ဆိုဝ်သည်စကား ဖြစ်သည်ဟည်ကဲ့သို့ဝ်အခြင်း မျှား သည့်စကြီး မှာ၊ သည်စကား ကဲ့သို့ဝ်ကိုဝ် နည်းလည်းမရှိ၊ အမိန့်တော်တမ်း တွင်လည်း မပါ၊ အမိန့်တော်ကိုဝ်ဦး ထိပ်ရွက်ရမှစီရင်သာမည်ဟု၍ ဝန်တိုဝ် လျှောက်သည်။ ။ အမိန့်တော်ဘမ်း တွင်ကျွန်ဂိုဝ်း နှင့်သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ အစုအငန်း မရှိ သည်ကျွန်နှင့်သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တိုဝ်ကိုဝ်မိန်း မကျွန်ဂိုဝ်း ဖြစ်လည်း မိန်း မကိုဝ်မရွေး စေနှင့်၊ ယောက်ျား ကိုဝ်မရွေး စေနှင့်၊ အမိန့်တော်ရှိလေပြီး သည်၊ သို့ငါ့အမိန့်တော်ရှိသျှင်ပင်သိသာ လေပြီး သည်ကိုဝ်၊ အမိန့်တော်ရှိမှစီရင်သာသည် လျှောက်သည့်အရာသည် လျှောက်သင့်သည် လေ၊ ကျွန်တော်မျိုဝ်ဒိုင်း တော်သား အလွတ်သူနှင့်ကျွန်ဂိုဝ်း နှင့်သင့်၍သား ယောက်ျား ၄ ယောက် မွေး မြင်သည်၊ တယောက်မှုကား ရဟန်း ဖြစ်၍ မစီရင်သာ၊ သုံး ယောက်ကိုဝ်မူကား မိန်း မအလွတ်သူ ၂ စု၊ ယောက်ျား ကျွန်ဂိုဝ်း ရှင်ကိုယ်တစုရစေ၊ စီရင်လျှင်စိတ်တူပြီး ကြသည်သို့ဝ်ပြီး ကြပြီး လျှင်ကျွန်ဂိုဝ်း မှာရသည်တယောက်ကိုဝ်အဘိုး ပေး ၍ကိုယ်ဂုံ တော်မှာတမ်း စိမ့်မည်ဆိုဝ်ရာမှာ ကျွန်ဂိုဝ်း ရှင်ယူလိုဝ်မှသာ ပေး ရမည်၊ ကျွန်ဂိုဝ်း ရှင်မယူလိုဝ်လျှင် ပေး ရကောင်း ၏ မဆိုဝ်သာ။

9 December 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၃ ရက် ၆ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉ ဂ – ၁ ရ ၁ – ရ ပေ)

လမိုင်း တော်ငဘိုး တူနှင့်ငခိုင်ငတုတ်ညီအစ်ကိုဝ်နှစ် ယောက်ကလည်း ကျွန်နုပ်တို့မိ ဘုန်း တော်သည်သူကောင်း များ တိုဝ်မိဘထွင်ကုန်သည်ဖြစ်၍ကျွန်ဖြစ်သည်၊ ကျွန် ဖြစ်ရာတွင်အလွတ်လူလမိုင်း တော်သူကြီး နှင့်တချက်တလက်တည်း ရှိ၍ကျွန်နုပ်တို့ညီအစ် ကိုကို မွေး မြင်ပါသည်၊ ငစံကြီး သား ကျွန်နုပ်တို့ဝ်ညီအစ်ကိုဝ်နှစ် ယောက်မှန်ပါတော့ သည်ဆိုဝ်သည်၊ ကျွန်ဖြစ်ရာတွင်အလွတ်သူလမိုင်း တော်သူကြီး နှင့်တချက်တလက်တည်း ရှိ၍ကျွန်နုပ်တိုဝ်ညီအစ်ကိုကို မွေး မြင်ပါသည်၊ ငစံကြီး သား ကျွန်နုပ်တို့ဝ်ညီအစ်ကိုဝ်နှစ် ယောက်မှန်ပါတော့သည်ဆိုဝ်သည်။

ငဘိုဝ်း တူကလည်း ကျွန်နုပ်တိုဝ်ဘိုဝ်း မိဘကျွန်မိဘုန်း တော်ငယ်ထွင်ထင်း ခွေရေခတ်စေပါရာအမှတ်မဲ့ဖြစ်၍ မွေး မြင်သည့်သား ဖြစ်သည်၊ လမိုင်း တော် ငစံကြီး သား မဟုတ်၊ငစံကြီး နှင့်ကျွန်နုပ်တိုဝ်ကျွန်မိဘုန်း တော်ငယ်နှင့်လင်မယား မဖြစ်ဆိုဝ်သည်။ ။သိုဝ်ဆိုဝ်ကြ သော ကြောင့်ငစံကြီး သား မှန် ကြောင်း ကိုဝ်ပြပါ ပေဆိုဝ်၍ငခိုင်ငတုတ်ကငစံကြီးသါး ဖြစ်ကြောင်းကိုဝ်ချုပ်ဂုတ်၍ငစံကြီး မယား ကြီး မိ ဘွား နှင့်ငထက်ငတင်ငတိုင်း ပချမ်း ပုံတိုဝ်ကိုဝ်ပြ သော ကြောင့်သက် သေတိုဝ်ကိုဝ် ကျမ်း တိုက် မေး သော်၊ ငခိုင်ငတုတ်ညီအစ်ကိုဝ်နှစ် ယောက်သည်ငစံကြီး သား မှန် ၏၊ ငစံကြီးသါးဖြစ် ကြောင်း ကိုဝ်လည်း ကျွန်နုပ်တိုဝ်သိ၏ဟူ၍ဆိုဝ် လေသည်ဖြစ် သော ကြောင့်ငဘိုဝ်း တူ နှင့်ငဘိုဝ်း တူကိုဝ်ကျွန်မိဘုန်း တော်နှင့်ဆိုကြလျှင်ပြီး လေသည် စီရင်ချက်စာကိုဝ်လည်း မယူသ၊အဘမဲ့သား ဖြစ် ကောင်း ၏မဆိုဝ်သ၊လမိုင်း တော်ငစံကြီး သား မှန် ခြေသည်ဖြစ် သော ကြောင့်အဘစုလမိုင်း တော်မှာထမ်း စေစီရင်သည်၊ ။အမှုသည်နှစ် ယောက်သား အစီရင်ခံသည်စကား နောက်ဝင်း မှုး သက် သေတိုဝ်ကိုဝ် မေး စစ်သည်စကား နောက်ဝင်း မှုး စီရင်သည့်စကား အ ရာများ ကိုဝ် ထောက်ချင့် သော်၊ နန္ဒသီဟလမိုင်း ဝန်ပြုစည်ငတုတ်ငယ်ငခိုင်ငယ်တို့ကို ငစံကြီးသါးဖြစ်သည့်မဆိုသါ ချေ၊စီရင်လျှင်အဘိုး ပေး ပါမည်လဲဆိုပြန် သော ကြောင့်အ ဘိုး ပေး စီရင်လျှင်စိတ်တူပြီး ၍ငတုတ်ငယ်တိုဝ်မိသည်စီရင်ချက်စာကိုဝ်ယူသည်ဆိုစ ကား အရကို ထောက်လျှင်လင်မယား အဖြစ်အတည်အရှည်မနေ၊မယား ရှိသျှက်သုကျွန် မကိုရည်ငံ၍မြင်သည့်သား ဖြစ်သည်၊လွတ် ကောင်း ၏မဆိုဝ်သ၊အဘိုး ပေး စီရင် သည်၊လင်မယား အဖြစ် နေ၍သား မဟုတ်သည်ကိုဝ်လိုက်၍စီရင်သည်ဖြစ်သည်၊ နန္ဒ

သီဟစီရင်သည်အတိုင်း အဘိုး ကြေး ကိုမပေး နေ၍အနောက်ဝင်း မှူး ထွင်ဆိုဝ် ပြန်ရ လျှင်ငစံကြီး သား အဖြစ်ကိုဝ်သက် သေဆိုဝ်သည်ကိုဝ်လိုက်၍အဘသား ဖြစ်သည်၊ အမှုတော်ထမ်း ဖြစ်စေစီရင်သည်လည်း ရာဇဝတ်ကိုဝ် ထောက်၍စီရင်သည်ဖြစ်သည်၊ ဘုရား အမိန့်တော်ကိုဝ်ဦး ထိပ်ထက်ရွက်ရမှနည်း ကြအောင်စီရင်ရမည်အကြောင်း ကိုသံတော်ဦး တင်သည်ဘုရား ။ ။အကြောင်း နှင့်သံတော်ဦး တင်သော်။ ။ ဘုန်း တော်အလွှန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ လက်ယာရန္တမိတ်ဝန်လမိုင်း ငဘိုး တူအစီရင်ခံသည့်စကား မှာ လမိုင်း တော်သား အဖြစ်ကျွန်ဖြစ်ကောင်း သည်မဟုတ်ချေ၊ အမှုတော်ထမ်း သား ဖြစ်ကောင်း သည်အမိန့်တော်ထမ်း ကိုဝ်မှီ၍စီရင်သည်ဖြစ်တော့သည်၊ အထက်ကလ မိုင်း ဝန်နန္ဒသီဟထွင်အစီရင်ခံသောခါလည်း လင်မယား အဖြစ်ကိုဝ်မဆိုဝ်နိုင်ချေ ၍ မွေး မြင်သည့်သား နှစ်ယောက်ကိုဝ်ကျွန်ဖြစ်စေစီရင်လေသည်၊ ကျွန်ဖြစ်ကောင်း သည်အမှုထမ်း ဖြစ်ကောင်း သည်ကိုဝ်ဘုရား အမိန့်တော်ကိုဝ်ဦး ထိပ်ရွက်ရမှနည်း ကြအောင်စီရင်ရမည်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရာမှာလည်း လင်စုံမယား စုံမွေး မြင်သည့်သား ကိုဝ်သာအမိန့်တော်ထမ်း ရှိသည်ရည်ငံဝင်ထွက်သွား လာရာထွင်မွေး မြင်သည့်သား ကိုဝ်အမှုထမ်း ဖြစ်ကောင်း သည်ဟူ၍နုတ်ပေး ခဲ့သော် ငကျွန်တော် မျှဝ်အပေါင်း တိုဝ်သည် ကျေး ကျွန်ဟူ၍စေစား ရာရှိပေတော့မည်လော် အမိန့်

13 June 1693

တော်ရှိသည့်အတိုင်း ငတုတ်ငခိုင်ငယ်တိုဝ်ကိုဝ်ငဘိုး တူကျွန်ဖြစ်လေဟူ၍၁၀၅၅ခု ပထမဝါဆိုလပြည့်ကျော်၆ရက်၃နေ့မင်း စတုကာမဏိမင်း နေမျိုး ကျော်ထင်စီ ရင်သည်။

(မျိုး ကြည့်၉၈ – ၁၇၁ – ၇ပေ)

13 January 1694

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘ၀ ရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ မြစ်တိုင်က တော်တိုဝ်ပေး တော်မူသည်၊ ငချမ်း ဖြူငယ်အဘိုး
ပေး သည် မယူလိုဝ်ဟူ၍ ဝန်တိုဝ်တွင်အစီရင်ခံ၍ အမိန့်တော်တမ်း အတိုင်း နှစ်ကိုယ်
ဘိုး ပေး စေ စီရင်သည်ကိုဝ် ရွှေနား တော်ကြား တော်မူ၍ စီရင်မည်သည်မမှန်
သည်အထက်ကအမိန့်တော်တမ်း နှင့်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်အမိန့်တော်ရှိ၍ စီရင်
ကြောင်း နှင့်အမိန့်တော်တမ်း ကိုဝ်နာတော်မူသော်အမိန့်တော်တမ်း မှာလည်း
ပေး တော်မူသည်လူအစုတိုဝ်ကိုဝ်အမှုထမ်း ဖြစ်ပါစိမ့်မည် သား ခြင်း ဆွေမျိုဝ်မိ
ဘကိုဝ်တတ်ကုံနိုင်၍ ပေး ရွှေး သော်တံဘိုး ပေး ရွှေး စေအစုမရှိပေး တော်မူ
သည့်လူအဘိုး ပေး လိုသော်တကိုယ် ၂ ကိုယ်ဘိုး ပေး စေဟူ၍အမိန့်တော်ရှိသည့်အကြောင်း
ကို ထောက်ရှု တော်မူပြန်သော်ကျွန်တော်မျိုဝ်တိုဝ်ကိုဝ်အမှု တော်ထမ်း ကုန်နိုင်အောင်
စေပါး သုံး စွဲစိမ့်မည်သနား တော်မူသည်အရာဖြစ်သည်၊ အစုမရှိပေး တော်မူ
သည့်ကျွန်အဘိုး ပေး ရသောကျွန်တော်မျိုဝ်း တိုဝ်သည်၊ ကျေး ကျွန်စေစရာခက်
လေသည်ဖြစ်သောကြောင့်ပေး တော်မူသည်လူအစုမရှိတိုဝ်ကိုဝ်အဘိုး မပေး စေ
နှင့်၊ ငချမ်း ဖြူငယ်အဘိုး ပေး လိုဝ်သည် အစီရင်ခံရာမှာလည်း အစုအငန်း ရှိ
သည်ဖြစ်လျှင်အမိန့်တော်တမ်း အတိုင်း ပေး ရွှေး စေ၊ အစုမရှိလျှင်ပေး တော်
မူသည့်လူဖြစ်သောကြောင့်မြစ်တိုင်က တော်အဘိုး ခံလိုဝ်မှာသာ ပေး ရွှေး ရမည်၊
မယူလိုဝ်သော်မပေး စေနှင့်။

13 January 1694

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၅ ခုပြာသိုလပြည့်ကျော် ၁၃ ရက် ၀ နေ့ ဇေယျတမန်ပြန်
သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ် တော်မူလှ သော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့် တော်ရှိသည်။ နိမ့်ရာကကိုဝ်မြင့်ရာသို့ဝ်ပူရာကသည်ငြိမ်းရာသိုဝ်သာဝင်ကြ သည်များ သော ကြောင့်သိုဝ်ဝင်ကြသည်ဖြစ်လျှင်နိမ့်သသူကြမ်း သသူဟူ၍ ရှိ တော့မည် လေ၊ တ ကြောင်း လည်း ဘေး လောင်း တော်မင်း မြတ်လက်ထက် တော်မှစ၍ ဧက ရာဇ်မင်း မြတ်အဆက်ဆက်ဝယ်ကျွန် တော်မျိုဝ်အ ပေါင်း တိုဝ်ကိုဝ်မ ထွေး မ ရှက် စေ ကြောင်း လူ ကောင်း လျှင်လူ ကောင်း အလိုက်လူလတ်လျှင်လူလတ်လိုက်လူကြမ်း လျှင်လူကြမ်း လိုက်အစုခြား ၍ ဖွဲ့ တော်မူသည်၊ သို့ဝ်ကိုဝ်မ စောင့်မစည်း ကြကိုယ်ကိုဝ်မသိမ်း မပိုက်
စိတ်အလိုဝ်အတိုင်း သာကျင့်ကြ သော ကြောင့် ၁၀၄၁ ခုစါရင်း တော်ဝင်သသူကိုဝ်သာ 1679
ကောင်း ရာငြိမ်း ရာအစုသိုဝ်သာ ပါစေ။

၁၀၄၁ ခုစါရင်း တော်မဝင်သသူတိုဝ်ကိုဝ်နိမ့်ရာသိုဝ်ချည်း ပါစေဟူ 1679
၍ ငါ့အမိန့် တော်ရှိသည်၊ သိုဝ်ရှိသည့်အတိုင်း ယခုစါရင်း တော်စစ်ရာတွင်အရှက်ရှက် အထွေး ထွေး ရှိ၍မ စောင့်မစည်း မသိမ်း မပိုက်သသူတိုဝ်သည်မယား ကြောင့်လင် ကြောင့်သား သမီး ကြောင့် မြေး ကြောင့် မောင် ကြောင့်နှမ ကြောင့်အရှက်အတင် အကွဲခြင်း သိုဝ် ရောက်ကြ လေ တော့မည်ဖြစ် သော ကြောင့်ယခုစါရင်း တော်လည်း စစ်သည်တိုင် အောင်မယား ဖြစ်၍ မွေး မြင်သား သမီး တိုဝ်ကိုဝ်မိလိုက်မိပါဘလိုက် ဘပါဖြစ် စေ စါရင်း တော် ပေး သည် နောက်မှ သွေး သောက်စုမြင်း တော်သည် တိုဝ်မှစ၍အစု ကောင်းဟူ၍ခြား သသူတိုဝ်သည်အိမ်ရာ နေကြမည်ဖြစ်လျှင်ဝန်စါရေး တိုဝ်ကိုဝ်အ ကြောင်း ကိုဝ်ဆိုဝ် စေ၊ ဝန်စါရေး တိုဝ်သည်အ ကြောင်း ကိုဝ်ဆိုဝ်လျှင်ဝန် စါရေး တိုဝ်လည်း အ ကြောင်း ကိုဝ်စစ် ကြော မေး မြန်း ၍အစုရည်တူတိုဝ်မှသာ နေ စေ၊ ဝန်စါရေး တိုဝ်ကိုဝ်အ ကြောင်း အရာမဆိုဝ်ဘဲမ နေ စေနှင့်၊ ဝန်စါရေး တိုဝ်လည်း အစုရည်မတူသည်ကိုဝ်မ နေ စေနှင့်၊ နိုင် အောင်တား ၊ ဝန်စါရေး တိုဝ် တား လျက်ဝန်စါရေး တိုဝ်ကိုဝ်မတိုင်မ စောင့်မစည်အရည်မတူသည်သသူတိုဝ်ကို နေလျှင် မွေး မြင်သည့်သား သမီး တိုဝ်ကိုဝ်နိမ့်ရာသိုဝ်သာ ပါစေ၊ ယခုစါရင်း တော်စစ်သည့် တိုင် အောင်လင်မယား ဖြစ် မွေး မြင်သည့်သား သမီး တိုဝ်ကိုဝ်နိမ့်ရာသိုဝ်သာ ပါ စေ၊ ယခုစါရင်း တော်စစ်သည့်တိုင် အောင်လင်မယား ဖြစ်၍ မွေး မြင်သည့်သား
သမီး ၁၀၄၁ ခုစါရင်း တော် နောက်မှ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တိုဝ်ကိုဝ်မိလိုက် 1679

မိပါဘလိုက်ဘပါဖြစ်စေ အမိန့်တော်ရှိပြီး မှကေရာဇ်မင်း မြတ်အဆက်ဆက်မှစ၍
ငါ့လက်ထက် တော်တိုင်အစုကြမ်း သို့သာပါစေအမိန့်တော်ရှိပြီး ၍ပါရသည်၊ အစုကြမ်း
တိုဝ်နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး ကျွန် တော်မျိုး နှင့်သူကျွန်သင့်၍ မွေး
မြင်သည့်သား သမီး ဘုရား ကျွန်တော်တိုဝ်နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တိုဝ်
ကိုဝ်မူကား အမိန့်တော်ရင်း အတိုင်း ဖြစ်ရလိမ့်မည်၊ နေရာတိုဝ်မှာလည်း စါရင်း
တော်စစ်သည့်တိုင် အောင်လင်မယား ဖြစ်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး အသိမ်း အ
မြန်း ထွင်မြင်သည့်သား သမီး ၁၀၄၁ ခုနောက်မှ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တိုဝ် 1679
ကိုဝ်အဘသည် နေရာ နေအမတ်ဖြစ်သည် သား သာအဘပါဖြစ် လေသည်သမီး သည်အ
မိပါကွဲ၍ ရှိ လေသည်ဖြစ် သော ကြောင့် တောင်တံခါး မှစ၍အကြမ်း စုတိုဝ်ထွင်မြင်
သည့်သား သမီး ဖြစ် သော်လည်း အဘသိုဝ်သာပါစေ၊ စါရင်း တော်စစ်သည် နောက်
မှမ စောင့်မစည်း ကြအရည်အတူအစု မဟုတ်နိမ့်သည်အစုသား တိုဝ်ကိုဝ်မယား ပြု၍
မွေး မြင်သည်သား သမီး သိမ်း မြန်း ၍သား သမီး တိုဝ်ကိုဝ်မူကား နိမ့်ရာသိုဝ်ပါ
စေ၊ သွေး သောက်စုမြင်း တော်သည်မှစ၍ကျွန် တော်မျိုး အပေါင်း တိုဝ်ကိုဝ်အ
စုရင်း ကနုတ် တော်မူလျှင်သား ခြင်း ဆွေမျိုး တစုလုံး ကိုဝ်နုတ် ဘော်မူသည်အမိန့်
တော်ရှိမှသာအမိအဘအစ်ကိုညီနှမသား ခြင်း မြေး ဘော်တို့ကိုဝ်ပါစေ၊ ကိုယ်ကိုဝ်
သာနုတ် တော်မူလျှင်ကိုယ်အစုခြင်း မယား နှင့်သား သမီး တိုဝ်ကိုဝ်သာပါစေ၊အမိ
အဘအစ်ကိုဝ်ညီနှမသား ခြင်း မြေး ဘော်တိုဝ်ကိုဝ်မပါစေနှင့်၊အစုရင်း ကနုတ်
တော်မူလျှင်လည်း အစုရင်း ထွင်နှုတ် တော်မူသသူတိုဝ်ကိုဝ်၊စါရင်း မရှိစေနှင့်၊
သည်ငါ့အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း တည် အောင်ဝန်စါရေး တို့သည်စစ် ကြော၍ စါ
ရင်း ပေး သွင်း၊ငါ့အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရလျှင်ဝန်စါရေး တိုဝ်သည်ကြီး
စွာ သောအပြစ် တော်ကိုဝ်ခံရလိမ့်မည်၊ ၊မြင်း တော်သည်တိုဝ်ထွင်မြင်း စီး
လူစကား အခြင်း မျှား ၍ဆိုဝ်ကြရာထွင်အဘအရာကိုဝ်သား ဆက်၍မစီး မထမ်း
သား ညီရှိလျှင်ညီကိုဝ်သာဆက်၍စီး ထမ်း စေ ခမည်း တော်ဘုရား အမိန့်ဘော်
ရှိသည်အမိန့်တော်အရကိုဝ် ထောက်ရှု တော်မူ သော်မြင်း စီး ရင်း မရှိလျှင်ညီသည်
အဆွေဖြစ်သည်စုချာမစာရီကိုလိုက်၍ညီမစီး ထမ်း ရသား၊စီထမ်း ရလျှင်အဆွေသည်
မလပ် လေကောင်း သည်ကိုဝ်ရည် တော်မူ၍အမိန့်တော်ရှိသည်၊ သိုဝ်အမိန့်တော်ရှိ

သော်လည်း အမိန့်ရသည်ညီလည်းထမ်း ရွက်ရည်ရှည်ရှိမည်ထမ်း ရွက်ကုံမည်ညီဖြစ်သည် ကိုဝ်ရည်၍သာအမိန့်တော်ရှိလေသည်သဘောဖြစ်သည်၊ ညီတိုဝ်ကိုဝ်သာဆက်၍အစည် အတိုင်း စီးထမ်း စေဟူ၍မယူသာ၊ညီလည်း အရည်အခြင်း တမ်း ရည်ရွက်ရည်ရှ်သည် ညီစီး ထမ်း ရလိမ့်မည်၊ သား အရည်အခြင်း ထမ်း ရည်ရွက်ရည်ရှိလည်း သား စီး ထမ်း ရလိမ့်မည်၊ သား ကိုဝ်မထမ်း စေနှင့်ညီကိုဝ်သာထမ်း စေမစီရင်သာ၊ရှေ့ သိုဝ်အမှုတော်ကိုဝ်မထမ်း စေနှင့်ညီကိုဝ်သာထမ်း စေမစီရင်သာ၊ ရှေ့သိုဝ်အမှု တော်ကိုဝ်ထမ်း ရွက်နိုင်မည့်သူကိုဝ် ထောက်ချင့်၍သားစီး သင့်သည်ညီစီး ထမ်း သင့် သည်ကိုဝ်ဆိုင်သင့်ရာစီး ထမ်း စေစီရင်ရမည်၊ ဝန်တိုဝ်မှာဆိုင်သင့် ရာစီရင်၊ မြင်း ဝန်မြင်း စါရေး တိုဝ်ကိုဝ်လည်း ပြန်။

8 July 1694

သက္ကရာဇ်၁၀၅၆ခုဝါဆိုဝ်လပြည့်ကျော်၁၂ရက်၁နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည့်၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆ပ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ အမိန့်တော်စစ်တရား သူကြီး တရား စစ်မြို့ဝန်ဝန်စုတို့ ထွင်တရား စကား ဆိုင်ဆိုဝ်လျှင်လက်ဘက်ထုပ်အများ ပေး ရသည်စီရင်၍ပြီး လျှင် လည်း ပြီး လက်ဘက် ကြေး ၁၀၊ ၁၀ ကျော်ကိုဝ်ဝယ်၍ ပေး ရသည်မှန်သည်၊ ကြား တော်မူသော ကြောင့်စစ်မေး သော်တရား ဆိုင်လက်ဘက်ထုပ်အများ ပေး ရသည် ပြီး လက်ဘက်မှာလည်း ကြေး ၁၀၊ ၁၀ ကျော်ဘိုး ဝယ်၍ ပေး ရသည်မှန်သည်၊ သည် အတိုင်း မပေး စေနှင့်မြို့စား ရွာစား တို့ဝ်ထွင်ဆိုင်ဆိုလျှင်တရား ဆိုင်လက်ဘက် ကြေး ၂၅ဘိုး မြို့ဝ်စား ရွာစား မှာတထုပ်တရား ခုံတထုပ်စား တထုပ် ရှေ့နေ တထုပ်မင်း စေတထုပ်သည်သာ ပေး ၊ သည့်ပြင်မပေး စေနှင့်၊တရား ပြီး လက် ဘက်မှာလည်း စီရင်၍ပြီး လျှင်နိုင်သသူ ကြေး ၅ဘိုး လက်ဘက် သား ကိုဝ် ချိန်၍ ပေး စေ၊ဆန်နှင့်မချိန်စေနှင့်၊ မင်း စေစား ဟူ၍လည်း မပေး စေနှင့်၊ရှုံး သသူတိုဝ် ကလည်း ပြီး လက်ဘက်မပေး စေနှင့်၊ကြေး ၅ဘိုး ထွက်၍တန် အောင်သာ နိုင်သသူတိုဝ် က ပေး စေ၊ဆိုဝ်ရာထွင်ကိုဝ်သာ ဝေမြဲအဘိုး ဝေ၍ယူစေ၊ လက်ဘက် ပေါ်၍ ရှေး ခဲ့ သိုဝ်နိုင်ခြင်ဖြစ် သော်မူကား လက်ဘက်သာ ၂ ပေး စေ၊ သည်အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်၊မပြီး၊လက်ဘက်ကို ကြေး ၅ဘိုး ထက်လွန်၍ ဝယ်စေရသော် ရောင်း သူတိုဝ်ကိုဝ် လည်း လွန်၍ ရောင်း စေရသော်အ ချေရှိမည်မမှတ်နှင့်၊ တရား တဘောင်ဆိုဝ် ကြရာမှာအမှုသည်မပါတရား ခံနှင့်မဆိုဝ်စေနှင့်၊ ခေါင်း ရင်လည်း မလိုက်စေ နှင့်၊ရှေ့နေနှစ် ယောက်မခေါ်စေနှင့်၊ဝန်စုမြို့ဝ်စား ရွာစား ဆိုင်ရာဆိုဝ် စေ၊ မပြီး လျှင်ဆိုဝ်သည့်အရာသိုဝ်ပိုဝ် စေအမိန့်တော်ရှိ လေပြီး သည်ကိုဝ်ဆန်လွန် ၍ မတည်ရလျှင်ဝန်စုမြို့ဝ်စား ရွာစား တိုဝ်လည်း ရင်မည်၊ ခုံကိုဝ်လည်း သတ်၍ ပြစ်မည်။

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၉ ခုကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက် ၃ နေ့အမိန့်တော်။ 4 May 1697

(မှိုး ကြည့် ၉၈ – ၁၇၁ – ၇၆ ပ)

2 September 1699

ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မုတ္တမ တောင်ငူ ရွှေခွန် ငွေခွန် မှ စ၍ အရပ်ရပ်အခွန်တော်ကိုနှိုး ဆော်စီရင်၍ဆက်ရမည်၊ မုတ္တမအခွန်ဝန် တောင်ငူအခွန်ဝန်ခန့်ထား တော်မူလေပြီးသည်၊ ငွေခွန်ဝန်က မစီမရင်မနှိုး မဆော်သာပြီ၊ ငွေခွန်ဝန်မှာ ရှမ်း ပြည်မြစ်ညာ အကြေဇရွာ အညာဇရွာတူး ရွင်း တိုင် တောင်ငူ မုတ္တမပြင် ရွှေနန်း ဂိုး ငွေခွန်ဝန်ခန့်ထား တော်မူသည်၊ အခွန်ကိုဆက်သွင်း စေ၊ မုတ္တမ တောင်ငူအခွန်မှာ အခွန်ဝန်ခန့်ထား ၍ ရှိလေပြီး သည်၊ မုတ္တမ တောင်ငူအခွန်ဝန်က ဆက်သွင်း စေ၊ ဝန်တို့က ငွေခွန်ဝန် မုတ္တမအခွန်ဝန် တောင်ငူအခွန်ဝန်တို့ကိုပြန်။

2 September 1699

သက္ကရာဇ် ၁၀၆၁ ခု တော်သလင်း လပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့ ရွှေလွှတ်တော်သို့နား ခံပြော့ကြီး မျှး တမန်သာစည်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(ဇမ္ဗူဒီပဥဆောင်း ၊ မျက် ၈၂)

သက္ကရာဇ် ၁၀၆၁ ခုဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း 1699
တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်၊ ဆင်ကြည်တိုက်အဝင်မြကန်ဆည် တော် အောင်
ပင်လယ်ကန် အောက် ရေသောက်နား ငှောင်း ကျဆည် ရေသောက်လုပ်သား ကျွဲရှည်
လယ်ပယ်နယ်စစ်တမ်း စစ်ချက်၊ ဆင်ကြည်တိုက်အဝင်ဆည်ကြီး ငါ့ကျော်ထွန်း ဘေး ငါ့သက်
ပုံဘိုး ငါ့ရွှေအိုး ဘွား မမိ တော်ဦး တိုင်ဆော်သည် ကျေး ရွာ မြေပယ်နယ်ခြား နား
၍ နယ်သီး မြို့ ကျေး လုပ်သား ကျွဲရှည်း ရွှေတိုက် တော်ဝင်ပယ် ၁၀၀၀ ကျော်အနက်စု
ခြား ငန်းခြား လူတို့ကိုလုပ် မြေနေ မြေပေး ချသည်၊ သက္ကရာဇ် ၉၀၀ ကျော်ကနှုတ် 1538
မြေပေး ချသည်ပြင်ကျန် မြေပယ် ၈၀၀ အနက်မြကန်ဆည်နား ငှောင်း ကျဆည် ရေ
သောက်တမုတ်ဆိုး စို့ရွာ ရေလောင်ရွာကြူဝန်း ရွာကျွန်း လှရွာ ပုတ်သက်ငယ်ကျင်း
ရွာကန်ကြီး ရွာသတကျွဲနား ဘီး အရာတော် ချောင်း စောက်လက်ပံစည်း အုံး ကွမ်း
ရွာအရာတော်ငှက်ကြီး သိုက်ဆင်အိုင်ပိဿင်း ခေါင်း မိကြောင်း မီး
လက်ကောင်း အောင်ပင်လယ် ရေသောက်မှ စ၍ မျိုး ကျပယ်နယ်ဦး ရေစာရင်း ဒိုင်း
သူရင်း စပါး လုပ်သား ကျွဲရှည်း ကျီ တော်ဝင် မြေမျိုး ကျဆက်သွင်း သည့်ပြင်ရတနာ
ဘုရား ရှင်ဝတ်တော် မြေ ၄၂ ပယ် ဗိသစ္စာ (ရ) ဘုရား ဝတ်တော် မြေ ၃၉ ပယ် ၂ိ
နုတ်ချ၍ထား သည့်ပြင်ကျန် မြေကား သူရဲ မြေ ဒိုင်း မြေဘဏ္ဍာ မြေဝင် (မြောက်
ကား) မြေဝတ် မြေသုံး တောင်လှော်ကား မြေတံခါး နီ မြေအစုစု မြေကိုနှုတ်ပေး
သည် မြေသည်ပယ် ပေါင်း ၅၂၀ ပြင်ကျန် ၈၂၀ မြေကိုအဘိုး တော်အခွန် တော်ကို ရှေး
မင်း ဧကရာဇ်တို့လက်ထက်ဆက်သွင်း သည်နည်း သက္ကရာဇ် ၁၀၆၁ ခုနတ် တော်လဆန်း
၇ ရက် နေ့ ရွှေတိုက် တော်အင်း စာရင်း ကိုဆည်ကြီး ငါ့ကျော်ထွန်း ဘေး ငါ့သက်ပုံဘိုး
ရွှေအိုး ဘွား မမိ တော်ဦး တိုင်ဆော်နက် မြေသည်ဆင်ကြည်တိုက်အဝင်လုပ်သား ငါ့ပါ
ငါ့ပေါ်ငါ့ရှမ်း ငါ့အိုငါ့ ငါ့တော်သိုက်တို့နှင့်လုပ်သား ၇၉ မြကန်ဆည် ရေသောက်နား ငှောင်း
ကျဆည် ရေသောက် အောင်ပင်လယ်ကန် ရေသောက်ပယ်နယ် မျိုး ကျလယ်တကိုယ် စပါး ၂ ဒိ
ကိုထွက်၍ထား မ၊ ပုဆိန်၊ တူး ရွင်း၊ အစွတ်အခြောက်၊ မြေလုပ်သမျှအဘိုး တော်အခွန်
တော် ၅ ပယ်ကိုစပါး ၁၀ ကျီ တော်ဝင်ကင်း စား ဆည်ကြီး ငါ့ကျော်ထွန်း ဘေး ငါ့သက်
ပုံဘိုး ဒါ့ရွှေအိုး ဘွား မမိ တော်ဦး တိုင်ဆော်နက် မျိုး ကျမြို့ ကျေး ရွာပယ်နယ်ကိုသီး
သန့်ကန့်ထွက်၍တိုင်သူရင်း ကိုယ်တိုင်ကိုတါညီညွတ်၍ တလုံး တဝဘည်း သိမ်း ခံတိုင်ဆော်၍

ဆက်သွင်း ၆၈။

17 November 1699

သက္ကရာဇ် ၁၀၆၁ ခုနတ္တော်လဆန်း ၇ ရက်နေ့ ရွှေလွှတ်တော်သို့ နားခံ နန္ဒတမန်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(<u>ဇမ္ဗူဒီပဥဆောင်း</u> ၊ မျက် ၇၉)

မိတ္ထီလာမြို့စား နေမျိုး စည်သူမယား လှမြတ်စံသည်အစုရင်း သဘင်ကဖြစ်သည်၊ ဦး ရီး တော်နှင့်ကံစပ်၍လင်မယား ဖြစ်ရာတွင်သား ငဥကာကို မွေး မြင်သည်၊ ငဉာကာ ကိုလည်း ကြာပန်း ညိုရွာကိုသနား တော်မူ၍ ချီး မြှင့်တော်မူသည်၊ နေမျိုး စည်သူ မယား လှမြတ်စံကို ရွှေပါတွမ်း ခွက်ရှစ် ထောင့်လဘက်အိုး တကောင်း ပိတ်မိုး ကြိုး ထွေး အင်သနား တော်မူသည်၊ နေမျိုး စည်သူကတော်တွင် စေ။

4 January 1715

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၁၂ ရက် (၃) နေ့နား ခံပြော့ကြီး ကျုံး ပြန်။

(ငက်မှတ်စာစု)

19 January 1715

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုတပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၇ ရက် သောကြာနေ့တွင်ဘုန်းတော်အလွန်
ကြီးမြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရားအမိန့်တော်ရှိသည်၊
ဆင်ကြည်တိုက်အဝင်၊ အရာတော်အုံး၊ ကွမ်း၊ ငှက်ကြီးသိုက်ရွာ မြေပယ် ၅၀၀၊ အ
ရာတော်ချောင်း စောက်လက်ပံပယ် ၈၀၀၊ အရာတော်အင်းလျှား ပယ် ၅၂၀
မြေနယ်ရွာသည်အရှေ့ကိုလါး သော် ၂ တိုင်ကျော်ခန့်ကွာဆင်ဖြူချောင်း အတင်ဘော်
နင်း မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ အရှေ့တောင်ကိုလား သော် ၃ တိုင်ကျော်ခန့်ကွာခရိုင်
ချောင်း မြစ်ငယ်ထိတဘက်ရက်မန်ရက်ဆား မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ တောင်ကိုလား
သော် ၂ တိုင်ကျော်ခန့်ကွာမြစ်ငယ်အလယ်ကြောတဘက်ရက်မန်း ရက်ဆား မြေနှင့်
ကျောခိုင်း၊ အနောက်တောင်ကိုလား သော် ၂ တိုင်ကျော်ခန့်ကွာတနေငါ့ပုတ်
ချောင်း ဝမြစ်ငယ်ထိတဘက်သတီကျွဲနဘါး မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ အနောက်ကိုလား
သော် ၂ တိုင်ကျော်ခန့်ကွာနွားဘို့တောင် ခြေရင်း တနေငါ့ပုတ်ချောင်း ဖျား
ကျောက်ပုံထိတဘက်သတီကျွဲနဘါး ရွာ မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ အနောက်မြောက်ကို
လါး သော် ၂ တိုင်ကျော်ခန့်ကွာမင်းတဲချောင်း ကြက်ခေါင်း တင်ညောင်ပင်ရွာ
ထိတဘက်သတီကျွဲနဘါး ရွာအရာတော် မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ မြောက်ကိုလါး သော်
၂ တိုင်ကျော်ခန့်ကွာလက်သေး ချောင်း ထိတဘက်ဆင်ကြည်တိုက်ဆည်ကြီး ငါ့ကျော်ထွန်း
တိုင်ဆော်စီရင်နက် မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ အရှေ့မြောက်ကိုလား သော် ၃ တိုင်ကျော်
ခန့်ကွာဝါး ဖြူတောင်တင်ကျည်ကျပ် ဘောင်ထိတဘက် ဘော်နင်း အရာတော်မြေ
ဆည်ကြီး ငါ့ကျော်ထွန်း တိုင်ဆော်စီရင်နက် မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ ၎င်း နယ် ၄ ရပ်
၈ ရပ်အတွင်း တွင်အပေါဝန်အကေါက်အစါး တရား ကွမ်းဘိုး အရာမြေပယ်နယ်
ဦး ရေတိုင်သူရင်း စာရင်း ကျအိမ် ခြေကျွားကြီး ကျွား ငယ်မကြီး မငယ်တောကဲ
နှိုး စားကြီး လုပ်သား လယ်ပယ်မျိုး ကျကွဲရှည်းပန်း သစ်သီး အခွန်တော်အရာတော်
ကိုရှေး မင်း ဧကရာဇ်လက်ထက်တော်ကစီရင်သည်၊ သက္ကရာဇ် ၉၀၀ ကျော်ကဆက်
သွင်း သည့်နည်း တနှစ်လျှင်အခွန်တော် ၇၅၀ တောတိုင်ဝံ (ယာတိုင်ဝံ) အရာတော်
ကွမ်း ဘိုး တော်နှင့်စပ်ဆိုင်သမျှအခွန်တော်ကိုအုံး ကွမ်း ငှက်ကြီး သိုက် ၅၀၀ အရာ
တော်ချောင်း စောက်လက်ပံပယ်နယ် ၈၀၀ အရာတော်အင်းလျှား ပယ် ၅၂၀ အ
ဘိုး တော်အခွန်တော်ကုံး တို့င်တာကိုစစ်၊ လက်နက်ကိုင်တိုင်သူရင်း မင်းမှုနှင့်စပ်

ဆိုင်သမျှကိုဆင်ကြည်တိုက်အဝင် မြေနယ်မြကန်ဆည်နား ငွေခင်း ကျဆည်လုပ်သား ကွဲရှည်း အိမ်ခြေဦး ရေစာရင်း ထမ်း သည်အတိုင်း ကင်း စား ငါ့ကျော်ထွန်း ဘေး ငါ့သက်ပုံဘိုး ငါ့ရွှေအိုး ဘွား မမိတော်ဦး တို့ကသည်ဆည်ကြီး ငါ့ကျော်ထွန်း တိုင်ဆော် ကောက်စါး စီရင်သည်အတိုင်း တလုံး တဝတည်း တိုင်ဆော်၍အရာတော်နှင့်စပ်ဆိုင်သမျှကိုဆက်သွင်း စေ။

19 January 1715

သက္ကရာဇ်၁၀၇၆ ခုတပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၁၂ ရက်ဗုဒ္ဓဟူး နေ့ရွှေလွှတ်တော်သို့နားခံတမန်သာစည်ပြန်သည့်အမိန့်ဘော်တမ်း ။

(စမ္ဗူဒီပဥဆောင်း ၊ မျက် ၇၉ - ၈၀)

15 February 1716

မြင်း ပျက်လယ်ခွန် တော်ကိုလွှတ် တော်ကခန့်သည်ကား အမှူး အကြီး ၊ သွေး သောက်
စု၊ မြင်း တော်သည်၊ ရွှေပန်း ပန်လွှတ် စေလုလင်၊ လုလင် တော်မှူး ၊ လုလင်စါ
ရေး ၊ ဆင်း ရဲလှ၍လွှတ်ရုံး မတက်နိုင်အိပ်လှည့်အိပ်ဖန်မဝင်မထွက်နိုင်၊ အမှုထမ်း
တို့ကိုအ ရွှေ့ဘက်အ နောက်ဘက် တောင်ဘက် မြောက်ဘက်၊ အခွန် တော်တနှစ်တကြိမ်အ
ရေး အစစ်ခန့် တော်မူသည်၊ လူဦး ရေ၆၀စီ၊ အနောက်ဘက်မြင်း ပျက်လယ်ခွန်
တော်ကိုစစ်သည်ကား ဆား တောင်မဒီး တုပ်ရွာရွာသာယာမြင်း စီး ၊ ကုတ္တိုလှ
မြင်း စီး ၊ ပေါက် တောမြင်း စီး ၊ သရစိမ်း မြင်း စီး ၊ ကူ ခေါင်း မြင်း စီး ၊
တွတ်သင်ဘိုမြင်း စီး ၊ လိတ်ခြင်း မြင်း စီး ၊ ယင်း တော၊ မုဆိုး ဘို၊ သမြင်း တိုင်
နက်၊ အဲထဲမဲမွန်တို့ မြေရပ်လည်း ရှိသည်၊ စည်သာမြို့၊ မအူ၊ လယ်စင်၊ ကဲပါ၊ တလဲပါ၊
လယ်ကြီး ၊ မှူး နား ၊ ပွတ်လှိုင်၊ ရင်း မာကန်၊ ရွာသစ်ကြီး ၊ ကျောက်ကာ၊ ပတပ်
ကိုင်၊ ပဲတူ၊ ပဲ တောင်၊ ဒုံဇစ်၊ ဒုံဇရစ်မှစ၍မြင်း ပျက်အခွန် တော်ရှိအရွာရွာအ
မြို့မြို့ကိုလယ်ခွန် တော် ရေး စစ်သိမ်း ခံသည်၊ လယ်ခွန် တော် ကြေး ကိုအရာ တော်မှတ်
သား ၍မြင်း စီး တို့မှာအပ်ထား ခဲ့သည်၊ ဤကား အနောက်ဘက်မြင်း ပျက်လယ်ခွန်
တော် ရေး ခန့် တော်မူသည့်စာရင်း တော်၊ ဤသို့ သောအရာတို့ကိုပထမမင်း ခေါင်
ကြီး လက်ထက် ရွှေတိုက် တော်ဝင်စာရင်း တော်တည်း ၊

သက္ကရာဇ်၇၆၅ခုနယုန်လဆန်း ၁၀ရက် နေ့ရတနာပူရတွင်ပထမမင်း ခေါင်ကြီး 30 April 1403
ဘွဲ့ တော်မူသည်ကား တောင်ငူတွင်ရဲ ရောင်မြန်မာသည့်သူ ကောင်း စုသား မြေး
တို့ကို ရွေး ကောက်၍နတ်မြင်း တစု၊ တံ ဆောင်း မြင်း တစု၊ လက်ဝဲမြင်း ကိုး စု၊
လကျာ်မင်း ခုနစ်စုကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ ကေတုမတီမြင်း တည်း ၊ နောင်မဟာသီရိ
ဇေယျသူရထပ်၍ဘွဲ့ တော်မူသည်၊

23 December 1541
သက္ကရာဇ်၉၀၃ခုပြာသိုလဆန်း ၇ရက် နေ့သိုဟံဘွား သလ္လဝတီမြစ်မှာမဟာသကြီ
တော် ခေါ် တော်မူရာတွင်နတ်ရှင်၊ မင်း တရား ၊ ရဲ ဘော်၊ နန်း တွင်း ၊
နန်း ဦး ၊ ရှမ်း တဆယ်စီး မြင်း ၊ ရွှေပြည်မြင်း ၊ ၇စုကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ နတ်
ရှင်၂၀၊ မင်း တရား ၂၀၊ ရဲ ဘော်၂၀၊ (နန်း တွင်း ၂၀)၊ နန်း ဦး ၂၀၊ 2 December 1593
ရှမ်း တဆယ်စီး မြင်း ၂၀၊ ရွှေပြည်၂၀၊ သက္ကရာဇ်၉၅၅ခုနတ် တော်လပြည့် ကျော် 22 November 1593
၅ရက် နေ့မြင်း ခင်း ထွက်မည့်အခါ တော်ရှိသည်၊ ၎င်း လဆန်း ၁၀ရက် နေ့ငါး ဆူ

15 February 1716

မြင်း ဘွဲ့တော်မူ၍ပြည်မြို့မှာပြင်စည်မြင်း ၊ ဝရင်း တုတ်မြင်း ၂စုကိုထား တော်မူသည်၊ ပြည်မြို့တွင် နေရသည်၊

ငါး ဆူဒါယကာဘွဲ့ တော်မူသည်ကား ခမည်း တော်ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်ဘွဲ့ တော်မူ သော ဒိုင်း ကိုင်အင်တရော် လေး ထောင်၊ ဒိုင်း တရာလျှင်အမှုး တစ်၊ ဒိုင်း 6 December 1597
ကိုင် လေး ထောင်အမှုး လေး ရာတို့ကိုသက္ကရာဇ် ၉၅၉ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၀ရက် နေ့ထပ်၍ဘွဲ့ တော်မူသည်၊ အစုရင်း ကား မိုး ကောင်း နှင့်ခန့်တီစပ်ကြား တွင် နေသည့်လူစုတို့ကိုဘွဲ့ တော်မူသည်၊ ဗန်း မော်နှင့်မိုး ဝန်း စပ်ကြား ရှိသည့်လူစု မိုး ကောင်း နှင့်မိုး ညှင်း စပ်ကြား တွင်ရှိသည့်လူ၊ ဟူ လေ၊ ပ လောင်၊ ကချင်၊ ကရင်၊ လူမည်း ၊ လဝ၊ လဝိုက်၊ အင်ကြယ်၊ ရှမ်း ၊ ယွန်း ၊ တရုပ်၊ တရက်တို့မှစ၍ လူစုတို့ကိုဒိုင်း ကိုင်ထပ်၍ဘွဲ့ တော်မူသည်၊ ရတနာပူရအင်း ဝတွင် ကြေး စား သင်း မှုး သား မြေး မြစ်တို့ကိုနတ်ရှင်မြင်း စု ၁၀၀ဘွဲ့ တော်မူ၍ ရှိရင်း နတ်ရှင်မြင်း စု ၂၀နှင့် ပေါင်း ရှက်ထမ်း ရွက်ရသည်၊

30 July 1607
သက္ကရာဇ် ၉၆၉ ခု ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၃ရက် နေ့ ညောင်ရမ်း မြင်း ၃၀၀၊ ပင် လယ်မြင်း စုတို့နှင့် ပေါင်း ရှက်ထမ်း ကုန်နိုင်မည့်လူအဝတွင်အမည်ရမှုး မတ်သား မြေး တို့ကို ညောင်ရမ်း မြင်း ၊ ပင်လယ်မြင်း စုမှာသွင်း ၍ ပေါင်း ရှက်ထမ်း ရွက် ရသည်၊

ရတနာပူရအဝတွင်သတိုး မင်း စော ဆွေသား မျိုး သား တို့ကိုသတိုး ဆွေသား မျိုး သား မြင်း ဘွဲ့ တော်မူ၍အနောက်ကထမ်း ရသည်၊

မိုး ကောင်း မင်း သမီး ၊ မိုး ညှင်း မင်း သမီး တို့နှင့်ပါသည့်ရှမ်း စုကို့မှာမြို့ရွာ ပြန်၍ပုန်း ရှောင်ရာတွင်လက်မထောက်အစုဘွဲ့ တော်မူ၍ ရှေ့ဂုံး တော်တွင်အမြဲ နေ၍ထမ်း ရွက်ရသည်၊

ဘုံစံတုလွှတ်ဆရာ တော်နှင့်စလင်း မြို့ကျေး တောစိမ်း ရွာပြည်စိုး ၊ ကျီရွာပြည်စိုး ၊ ဥယဉ်ကျီရွာပြည်စိုး တို့သည်ဝိနည်း မိုရ်ဆရာ တော် ရှေ့အကျွရာနှစ်ပြင်နှင့်ဆိုကြသည့် စကား ဆရာ တော် ကောက်တန်း တွင် ရွှေဂူစား လူင ရွှေထီး ၊ င သော်ကုလား ရွာစား လူငဘိုညို၊ ပင်သာကြီးညှပ်စား လူင ကော်စံနှင့်၃ဂအိမ်၊ စသိမ်စား လူ ငဘိုး ညိုနှင့်၉အိမ်၊ သတိုး သီဟသူခံငဘုန်း ထင်လူစု၊ င ရွှေနှိုင်း င ရွှေ ထွေး င ရွှေ

အောင်တို့နှင့် ၅၁အိမ်၊ ကျွား ကြီး မကြီး ကျွား ငယ်မငယ်အပုအရွထိုင်တတ်သွား
တတ်သော ယောကျ်ား မိန်း မတို့ကိုသက္ကရာဇ် ၁၀၃၉ခုတကြိမ်၊ ဘိုး တော်ဘုရား 1677
ရွှေကရား နှင့် ရေစင် တော်သွန်း၍အရံ စောင့်လှူတော်မူသည်၊
သက္ကရာဇ် ၁၀၄၂ခု ရွှေဥမင် တော်သာမုံ ခေါ်ရာတွင်တကြိမ် ရေစင် တော် 1680
သွန်း၍လှူ တော်မူသည်၊
ဘုံစံတုလွှတ် ကျောင်း အရံ စောင့်အ ပေါင်း အစုတို့တွင် တောစိမ်း ရွာကျီရွာဥယဉ်
ကျီရွာပြည်စိုး ငယ်တို့ကအသည် စုလူ မည်သူဟူ၍ ဂဏန်း ကောက်နှုတ် စေ၊ ကောက်နှုတ်
သည့်လူ စုတို့နှင့်ပြည်စိုး ငယ်တို့ကို ရေပြိုင် စေ၊ ရေပြိုင်ရာတွင်အရံ စောင့်လူတို့က
ပေါ်လျှင်၊ ဘုံစံတုလွှတ်ဆရာ တော်ကိုမအပ်သာ၊ ပြည်စိုး ငယ်တို့က ပေါ်လျှင်ရာဇ
ဝတ်ကိုထင်ရှား အောင်စီရင်ရမည်၊ ကျောင်း လူတို့ကိုဆရာ တော်ကိုအပ်ရမည်၊
ဝန်တို့စီရင်။

15 February 1716

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၇ခုတ ပေါင်း လဆန်း ၅ရက် နေ့နား ခံစ မြောင်မှူး
တွင်ပြန်။

(ဝက်မစွတ် စါစု၊ သုတေသီ စါစု)

ဘုရား ကျွန်တော် ဝန်တို့ ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ပါသည်ဘုရား ၊ ဘုံစံတုလွှတ် ကျောင်း ဆရာတော်နှင့် တောစိမ်း ရွာကျီရွာ ဥယဉ်ကျီရွာပြည်စိုး ငယ်တို့ကိုဘုရား အမိန့်တော်မြွတ်အတိုင်း ပြန်လျှင် ရွှေဂူစား လူင ရွှေထီး တို့နှင့် ရေမပြိုင်ဝံ့ပါ၊ ဝန်ချထွက်ဆိုသော ကြောင့်င ရွှေထီး နှင့်အဝင်အပါအဂုံ တော် စောင့်နှစ်ထပ်လျှ တော်မှူးရာပါဝင်သသူတို့ကိုကျား ကြီး မကြီး ကျား ငယ်မငယ်စာရင်း တော်နှင့်တကွဘုံစံတုလွှတ်ဆရာ တော်ကိုအပ်ပါသည့်အကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ပါသည်ဘုရား အတွင်း တော်သို့ လျှောက်စာသွင်း ရာတွင်ဝန်တို့စီရင်သည်၊ သင့်ပြီ။

20 February 1716

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၇ ခုတပေါင်း လဆန်း ၁၀ရက် နေ့နား ခံပြော့ကြီး မှူးတွင်ပြန်။

(ဝက်မစွတ် စါစု၊ သုတေသီ စါစု)

14 February 1715

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ် တော်မူလှ သော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မုဏ္ဍမအခွန်တော်ဆက်ကျွန်တော်မျိုး ဆင်းရဲသားတို့သည်အသွယ်သွယ်အဝဝရှိကြောင်းကို ရွှေနားတော်ကြားတော်မူရသည်၊ တောင်ငူမုဏ္ဍမမြို့ဝန်အခွန်ဝန်သီး ခြား ခန့်တား ၍ ရှိလေပြီး သည်ကိုအသွယ်သွယ်အဝဝမရှိစေနှင့်၊ အခွန်တော်နှင့်စပ်ဆိုင်သည်ကိုမြို့ဝန်အခွန်ဝန်တို့ကကြည့်ရှု၍အခွန်စာရေး ဘို့က ဆက်မြဲအစဉ်ရှိသည့်အတိုင်း ရွှေဘဝါး တော်မြတ်အောက် ရွှေတိုက်တော်မှာသွင်း စေ။

14 February 1715

သက္ကရာဇ်၁၀၇၆ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော်၉ ရက်နေ့နား ခံသာစည် တမန်ရွှေလွှတ်တော်သို့ပြန်သည်၊

ညောင်ရွှေတပ် ပေါင်း စား ဇာ ပေါင်း စား အဝင်အပါစီး စား ၍ စောင့်နေထမ်း ရွက်ရသည်။

(စမ္ပူဒီပဥဆောင်း ၊ မျက်၉၈)

24 November 1716

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရွှေနန်း ဂိုး ငွေခွန်ဝန်မုတ္တမအခွန်ဝန် တောင်ငူအခွန်ဝန် တို့မှာ ဘေား လောင်း တော်ဘိုး လောင်း တော်ခမည်း တော်တို့လက်ထက် တော်အစဉ်ရှိသည်အတိုင်း ၊ အခွန် တော်ကိုဆက်သွင်း စေ၊ တောင်ငူမုတ္တမမှာအခွန်ဝန် ခန့်ထား ၍ ရှိလေပြီး သည့်အခွန်ဝန်တို့က နှိုး ဆော်၍ဆက်သွင်း စေ၊ ငွေခွန်မှာ အထက်မင်း ဧကရာဇ်တို့လက်ထက် တော်က နှိုး ဆော်စီရင်ရသည့်အတိုင်း အခွန် တော် ကိုဆက်သွင်း စေ၊ အခွန်ဝန်တို့ကသာ စီရင်အုပ်ချုပ်ထမ်း ရွက်စေ၊ ဝန်တို့က ငွေခွန် ဝန် တောင်ငူမုတ္တမအခွန်ဝန်တို့ကိုပြန်။

24 November 1716

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၇ ခုနတ်တော်လဆန်း ၁၀ ရက် နေ့နားခံ ဇေယတမန် ပြန်။

တောင်ငူကရင်မျိုး ဟဲဇံ ကျော်နှင့်ဟဲကမန်ပိုက်တို့၏ တောင်ငူနယ်မှ ငွေခွန် တော် 1724
ခွန် သေဆက်ရပုံ ၁၀၈၆ ခုစစ်တမ်း ထွက်ချက်ကိုပူး တွဲဖေါ်ပြပါသည်။
ကရင်မျိုး ၊ ဟဲ ဇံ ကျော်၊ နံ၊ ကြာသပ တေး ၊ အသက် ၆၆ ဟဲကမန်ပိုက်ကရင်မျိုး နံ စ နေအသက်၇၅သူတို့ကိုနယ် သေပယ် သေဦး ရေစာရင်း အတိုင်း ထမ်း ရသည်၊ သိန်း ခံဆက်သွင်း သည့်ကါလ၊ အကဲး အပိုထမ်း စား ၊ ရေး စား ကျပြင်တနှစ်ကို၁၆အခွန် မ၂၀၊ ပန်း သစ်သီး တောစိမ်း ၊ မြက်မည်း ခုတ်လုပ်တီထွင်သမျှအဖွတ်အခြောက် အဘို့တော်အခွန် တော်ကို၊ ငွေခွန် တော်သား ငရှမ်း လုံငရှမ်း သည်တို့ကိုခန့်၍ ဆက်စေသည့်စာတမ်း ၊ ပယ်သေဦး ရေစာရင်း ၁၀၀ ဝိတ ထောင်၊ အခွန် တော် ငွေ ၇၅ ဝိ။ ဆက်သွင်း ဂိုး ကရင် ၁၂၊ သွေး သောက်၄င်း ၊ ခေါင်း တို့မှာခံ၍၊ ဘောင်ငူ ရွှေနန်း မင်္ဂလာ ငွေခွန် ဘောင်ကိုဆက်ပါရသည်။

(*စမျှဒီပဥ ဆောင်း* ၊ မျက် ၈၂-၃၊ *အုပ်ချုပ်ပုံ*၊ စ၊ ၁၃၇၆၊ ပိုဒ် ၅၂၈/၄၊ စါ၂၈၇)

ဘုံသာတုလွတ်ဆရာတော်ကသွင်းသည့် မေတ္တာစာတွင် ဝေဠုဝန်ကျောင်း တော်
ဒါယကာသည် ငါး ထပ်ရုပ်ထုတော်ကြီးကို   တည်တော်မူရာတွင် ငမူ
ခမ်း မယား စိုင်တွယ်၊ ငဘယ် ကျော်မယား ဇံပုံတို့နှင့်အဝင်အပါလူဦး ရေ ၁၀၀
ကျော်ယွန်း စုသား တို့ကိုသင်ပုတ်တော်ကပ်အလှူတော်အသိမ်း အဆည်း ခန့်ထား ၍
ကာလအရှည်ရှိသည်၊ ယခုမှာအရှင်တခြား ရှိသည်အစုချုပ်အစုကိုင်ရှိသည်ဆို၍ ကျောင်း
တော်တွင်အစောင့်အနေ နေသည့်မရှိ၍ ရုပ်ထုတော်တွင်ကိုယ်တော် ရွှေ ကျောင်း
တော် ရွှေများ ကိုခိုး သူတို့ကယူ၍ မရှုသာမတင့်တယ်ရှိသည့်အကြောင်း ကိုသွင်း သည်၊
ဘေး တော်ငါး ထပ် ဝေဠုဝန်ဒါယကာလက်ထက်ငါး ထပ်ဘုရား ကိုတည်တော်မူရာ
တွင်သင်ပုတ်တော်ကပ်အလှူတော်အသိမ်း အဆည်း ငမူခမ်း မယား စိုင်တွယ်၊ ငဘယ်
ကျော်မယား ဇံပုံတို့နှင့်လူဦး ရေ ၁၀၀ ကျော်တို့သည်အရှင်ရှိသည်အစုချုပ်အစုကိုင်
ရှိသည်ဆို၍ဘုရား မှာအစောင့်အရှောက်မရှိ၍ ခိုး သူတို့သည်ကိုယ်တော် ရွှေ ကျောင်း
တော် ရွှေတို့ကိုတိုက်ယူ၍ မရှုသာမတင့်တယ်ရှိပါသည်၊ သင်ပုတ်တော်ကပ်အလှူတော်သိမ်း
မြဲငမူခမ်း လင်မယား ၊ ငဘယ်ကျော်လင်မယား တို့ကိုဝန်တို့ မေး မြန်း စစ်ကြော
၍မှန်လျှင်ငါး ထပ် ဝေဠုဝန်ကျောင်း မှာ စောင့်မြဲ စောင့် စေ၊ ဘုံသာတုလွှတ်
ကျောင်း ဆရာတော်သင်္ဃာစစ်သည့်စာရင်း ကိုအပ်ရသည်။

20 June 1718

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၀ ပြည့် ဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက် ၆ နေ့ နား ခံ ပြောကြီး မှူး ပြန်။

(သုတေသီစါစု၊ ဝက်မစွတ် စါစု)

14 May 1720

ဘုံသာတုလွတ် ကျောင်း ဆရာတော်နှင့်ထူပါရုံ စေတီငတ်သိမ်း တို့စကား မှာဝိနည်း 11 February 1654
မိုရ်ဇိနစက္ကပါလဆရာတော် ကောက်ယူသည့်စာတမ်း တွင်သက္ကရာဇ် ၁၀၁၅ ခုတ
ပေါင်း လဆန်း ၆ ရက် ဝ နေ့ငါး ထပ်ဘုရား ဒါယကာ တော်မင်း တရား ဘုံသာတု 1655
လွတ် ကျောင်း ကို ဆောက်သည်၊ သက္ကရာဇ် ၁၀၁၇ ခုသဒ္ဒမမ္မသီရိပုဂ္ဂိုလ် တော်မြတ်
အား ဒါဋ္ဌာနါဂ ရာဇဂုရုသံတံဆိပ် တော်အပ်၍ ကျောင်း တော်ကိုတင်လှူသောအခါ
ယန်းရဝထ ညောင်ရဝဝပြင်ပတ်ဝန်းမြစ်ဆိပ်တ လျှော် မြေဘက်ကုဋ္ဌိရွာထားယွန်း စု
အဲမွန်ကွန်သဲ့ငစံ၊ ပထွေး ငသုတ်တာတို့နှင့်လူဦး ရေ ၂၀ ပေါင်းများ ကိုအရံ တော်
စောင့် ရွှေ ဘုရား နှင့် ရေစက် တော်သွန်း ချ၍လှူတော်မူသည်၊ စာ ဟောင်း 1444
လက်စွဲတင်ပြသည်။ထူပါရုံ စေတီ တော် ဝတ်သိမ်း တို့ကလည်း သက္ကရာဇ် ၈၀၆ ခုထူပါရုံ
စေတီ တော်ကိုတည်ရာတွင်အ ရှေ့သံလျက်ဦး၊ တော်ငမြစ် ငယ် ကျောတချမ်း ၊ အနောက်
မိချောင်း တက် ချောင်း ၊ မြောက်စကြို ချောင်း ကျဟူ၍ ကျောက်စာထွက်နယ်အပိုင်း
အခြား ကိုပြသည့်အတိုင်း မိကျောင်း တက် ချောင်း ကိုစာတမ်း စာဟောင်း ကိုကြည့်
ရာတွင်နန္ဒဝန်ဥယျာဉ် တော်အနောက် တောင် ထောင့်က ရေဝင်သည့် ချောင်း
ဂိုး တောင်သို့သွား ၍ နတ်စက် ရောင်ဒိုင်း စုသား တို့ နေသည့်အကွက်သို့ ရွာလယ်ကို
(ဖြတ်လျက်) အိမ်ရှေ့ တော်ပါဝိန္ဒဲ့ဥယျာဉ် တော်ကို ဘောက်၍ ဧရာဝတီမြစ်သို့ ချောင်း
ဂိုး ဆင်း သည့်အတိုင်း အရှေ့ဘက်ထူပါရုံ စေတီဝတ္တကံသိမ်း တို့ကပိုင် စေ၊ ရစေ၊ ဘုံ
သာတုလွတ် ကျောင်း ဆရာ တော်မှာ မြေကိုလှူ တော်မူသည်မဟုတ်ပြင်ပတ်ဝန်း မြစ်
ဆိပ်တ လျှောက်ကိုသာလှူ တော်မူသည်၊ မြောက်ဘက်ကုဋ္ဌိရွာကို မြေနှင့်တကွလှူ တော်မူ
သည်၊ ဆိပ်တ လျှောက်မှာအ ပေါ် ဝန်ကိုဆရာ တော်က ရစေ၊ပိုင် စေ၊ မြောက်ကုဋ္ဌိ
ရွာမှာရွာနှင့်လူအဲမွန်ကွန်သဲငစံ၊ ပထွေး ငသုတ်တာတို့နှင့် ပေါင်း ဦး ရေ ၂၀၊
စား ကွက်စား ကျင်း သစ် တောအင်းလယ်ယာ မြေတို့ကိုရ စေ၊ပိုင် စေ၊ စာ ဟောင်း
စာတမ်း ရှိ လေပြီး သည်၊ အထူး မစီရင်သာ၊ ဝိနည်း မိုရ်ဆရာ တော်စီရင် ကောက်
ယူသည့်အတိုင်း တည်၍ပြီး ပြတ် စေရမည်၊ သင့်ပြီ၊ ဝန်တို့စီရင်။

14 May 1720

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၂ ခုနယုန်လပြည့် ကျော် ၅ ရက် ဝ နေ့နား ခံ ပြော့ကြီး မှူး ပြန်။

(သုတေသီစါစု၊ ဝက်မစွတ် စါစု)

အညာသီဟတော ဝတ်သိမ်း နှင့်သာသနာစိုး တို့သည် ဝတ္ထုကံ မြေ ကြောင်း ဝိနည်း
မိုရ်ဆရာတော် ရှေ့သို့ ကြသည့်စကား မှာဆရာတော် ကောက်ယူသည့်အရာတွင်
သီဟတော ဝတ်သိမ်း ကနယ်အပိုင်း အခြား ကိုပြစေ၊ စာတန်း ထား သည့်အတိုင်း
ဝတ်သိမ်း ပြသည့်နယ်သည်ကား ဘုရား ရင်း ကအနောက်ဘက်သို့လား သော် ပိုက်
ထောင်ကြီး ၊ ၎င်း ကတောင်သို့လား သော် ပိုက်ထောင်ငယ်၊ ၎င်း ကတောင်
သို့လား သော်မြစ်မနား ကျောက်ဆောင်၊ ၎င်း ကအနောက်သို့လား သော်သိမ်
ကျောက်တိုင်၊ ၎င်း ကအနောက်သို့လား သော်နွား ကူး ဆိပ်၊ ၎င်း ကတောင်
သို့လား သော်ကန့်လန့် တောင်ဆီး ၊ ၎င်း ကအရှေ့ တောင်သို့လား သော်နဂါး
သူငယ်၊ ၎င်း ကလား သော်ဝဲမချောင်း အနောက်ကို ကျောက်တိုင်၊ ၎င်း က
တောင်ကိုလား သော်ကြီး မင်း တရား၊၎င်း ကလား သော် ရှား တိုင်သေ
ရှား တိုင်ရှင်၊ ၎င်း ကအနောက်သို့ပါးသော် ပေါက်အိုင် ရှေ့တန်ဆာဘုရား ရှင်
မြေနှင့်ကျောနိုင်း ၊ ၎င်း ကမြောက်သို့လား သော် ချောင်း လောင်းပင် အောက်
ကျောက်တိုင်၊ ၎င်း ကလား သော်လှည်း ပွဲစခန်း ပျက်၊ ၎င်း ကအရှေ့သို့လား
သော်တိန်း ညှက်လျှို၊ ၎င်း ကအရှေ့သို့လား သော် ချောင်း ငယ် ကျောက်ဖျာ၊
၎င်း ကအရှေ့သို့လား သော်မြစ်နား ကျောက်မည်း ၊ ၎င်း ကမြစ်အရှေ့ဘက်
ပန်း ဘဲရွာအရှေ့သို့လား သော်အင်တိုက်သာ ကျောက်တိုင်၊ ၎င်း ကလား သော်
ကျောက်ပုတီး ၊ ၎င်း ကလား သော် ကျောက်ကွဲ၊ ၎င်း ကအနောက် တောင်သို့
လား သော် ကျောက်စုပန်း တင်၊ ၎င်း ကတောင်သို့လား သော် ညောင်ပင်
စည်ကြီး ဆွဲ၊ ၎င်း ကလား သော်ရှမ်း သံတောင်၊ ရှင်လယ်လက်ကြပ်၊ ၎င်း က
တောင်သို့လား သော် ကျွန်း ကြီး ငါး ပင် တောင်လယ်ပြင်၊ ၎င်း ကအနောက်
သို့လား သော် ချောင်း ကောက် ကောက်စင်း စင်း ၊ ၎င်း ကလား သော်ဧရာ
ဝတီအင်ကတီသူကြွယ်လုပ်နက်က မြောက်သို့လား သော် လေး တာ တောင်၊ ၎င်း က
အရှေ့သို့လား သော်နွယ်တန်း ကြီး နွယ်တန်း ငယ် မြေရိုး ကုန်း ကောင်ကို ထောက်
မချောင်း ၊ ၎င်း ကအရှေ့သို့လား သော်ဧရာဝတီ ကြောဆယ် ဖွား ကျင်း မြေ
တိုင်မိချင်း တိုက်နက် မြောက်သို့လား သော်ဗိတ်သွယ်ဝ၊ အရှေ့သို့လား သော်အင်
ပင်ကြီး တောမင်း လမ်း တောင် ရေဖြူချောင်း တရုပ်တရုက်အနောက် ကျောက်

၃တိုင်အနောက်စည်သူ မြောင်း ပေါင်၊ အနောက် မြောက် ထောင့်ရေဝင် ရေကျကန် ပေါက်ရွာ သန်သူကြီး တိုင်နက် မြောက်ကိုကျည် တောင် ကျောက်တိုင်၊ ရွေး ကျောက်ကုန်း ကျောက်ဖျာ တောင်ကိုဝသဲ ချောင်း အနောက်ကုန်း တန်း စည်သာ ရှင်မကန် နတ်ကြီး အောက် ကျောက်တိုင်၊ စည်သာကန်ဖျား ဆင်ဦး တိုက် လယ်သဖန်း အင်း ဆုံလယ်ကဆင်ထိုး အိုင်အနောက်ဆင်အင်း ဆုံလမ်း ခြား တောင် တမာခါး မြို့ပင်တင်သူကြီး တိုင်နက် သိမ်ကန်သင်ပုတ်လယ်ငစုံ ကြောမ ဟော်သထာ ရေကန် ဆောက်ကန်ဟူ၍သီး သန့်ပိုင်း ခြား ၍ပြုသည်၊ သာသနာ စိုး ကမှာသာ သနာပိုင်အရာနှင့်ဆိုသည်ကို ထောက်လျှင်တူရှင်း တောင် ခြေဦသတင်း သုံး သော ဝိနည်း ဓိုရ်တိသာသနဓရသ မွှောဓိဆရာ တော် ကောက်ယူ ချက်အတိုင်း သီဟ တော ဝတ်သိမ်း ငကြာကရ စေ၊ ပိုင် စေ၊ ဝန်တို့စီရင်။

20 October 1721

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၃ ခုတန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၁၂ ရက် နေ့နား ခံ ပြော့ကြီး မှူး ထွင်ပြန်။

(ဝက်မစွတ် စါစု)

ရတနာမုနိစေတီဝတ်သိမ်း ကေတုမဇနှင့်မင်း ရဲကျော်စွာမယား ရွှေပန်း
တော်စား ဆိုကြသည့်စကား မှာဝိနည်း မိုရ်ဇီနစက္ကပါလဆရာတော် ကောက်ယူရာ
တွင် ကေတုမဇကနယ်မှာအရှေ့မီး ချောင်း တက်ချောင်း အရှေ့ဘက်ထူပါရုံ မြေ
နှင့်ကျောနိုင်း ၊ အနောက်သာတွန်း ရွာချောင်း အရှေ့ဖက်၊ တောင်ဇရာ
ဝတီမြစ်ကျောတမြမ်း ၊ မြောက် ညောင်ပင်ကုက္ကာ၊ နယ်လေး ရပ်သတ်၍ပြုသည့်
အတိုင်း စီရင်ကောက်ယူသည်ကို ရွှေပန်း တော်စား ကသဘောမတူကြောင်း နှင့်
မဟာဒါန်ဝန်စာရေး တို့ကရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရာမှာ ရတနာမုနိစေတီတော်
ကိုဒုတိယမင်း ခေါင်တည်သည်၊ မင်း ဇေကရာဇ်ကောင်း မှုတော်ဖြစ်၍ နယ်လေး
ရပ်နှင့်လှူတော်မူလေပြီး သည်၊ ရွှေပန်း တော်စား စေါဗညား ကျန်း တော
ကိုဘေး ဘော်ငါး ထပ် ဒါယကာသည်သိမ်သမုတ်ရာတွင် နယ်သတ်၍ ပေး သည်ဆို၏၊
နယ်အပိုင်း အခြား ကား သိသာအောင်သတ်၍ ပေး သနား တော်မူသည်မဟုတ်ချေ၊
သိမ်သမုတ်ရုံမျှ ပေး တော်မူသည့်စာဟောင်း စာတမ်း ကို ရွှေပန်း တော်စား က
ပြစေ၊ မပြမဆိုနိုင် ရတနာမုနိဝတ်သိမ်း ကေတုမဇကရစေ၊ ပိုင်စေ၊ ဝန်တို့စီရင်။

23 February 1722

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၃ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ၅ ရက် ဖ နေ့နား ခံစမြောင်
မျှး ပြန်။

(သုတေသီစါစု၊ ဝက်မစွတ် စါစု)

ဦး ရိး တော်နေမျိုး စည်သူကိုထမ်း တလဲ၉ဝန်း ပေါင်း သင်း ကျစ်လေး မျက်နှာ
စလွယ်ဝတ်ကြီး ၉သွယ်ကျိုင်း ကြီး ဆင်စွယ်ချက်ပြည့်ကျိုင်း ငယ်ဆင်စွယ်ချက်ပြည့် ဆောင်
ထား မည်သရီအိပ်သွတ်ကွမ်း ခွက်ရှစ်ထောင့်ပယင်း တပ်ပတ္တမြား တရစ်စီ၊ လ
ဘက်အိုး တကောင်း ပိတ်၊ အတွင်း ပတ္တမြား အပြည့်စီ၊ ထွေး အင်ရွှေမိုး ကြိုး ၊
ခြေဆေး အင်လော်ကါး သစ်ကျစ်ပါငှက်ဦး ပဲ့၃၂ ရှေ့နောက်တိုင်ဆိုင်း၊ ခင်တရင်
အမွှန်း ပြောက်ထူမိုး နီ၊ အိမ်ရွှေမာရဘင်ဆီ၊ စကြော လေး ပွင့်မြင်း ကတ္တီပါ
တင်ရန်း စက်ရွှန်း ၃ဆင့်၊ ကတောင်ရွှေပိန်း စက်ပါး ကာလကွင်း ဝမ်း ပတ်
မြီး ဖြန်း ထိပ်ရွှေလောက်ရွက်၊ ရွှေကြီး ရွှေကရွှေကြယ်စီ၊ ရွှေပေခမောက်၊
စည်ဖြူ၅၊ ပုံသာ၊နှဲကြီး ငယ်၃၊ ခရာ၂၊ စည်ပလုတ်လင်း ကွင်း သနား တော်မူသည်။
ဆိုင်ရာတိုက်မှာယူစေ။

6 March 1725

သက္ကရာဇ်၁၀၈၆ခု(နှောင်း)တန်ခူး လဆန်း ၅ရက်နေ့နား ခံ
ပြော့ကြီး မှူး ပြန်။
(ဝက်မစွတ်စါစု)

ဘုံသာတုလွတ်ကျောင်း ဆရာဘော်နှင့်ရတနာမြစည်း ခုံဘုရား ဝတ်သိမ်း တို့ဝတ္တု
ကံမြေ ကြောင်း ဝိနည်း မိုရ်ဆရာတော် ရှေ့ဆိုကြသည့်စကား မှာဝိနည်း လိုနည်း
မလိုစကား နှစ်ပြင်တွင်ဆရာတော် ကောက်ယူသည့်အတိုင်း ဘုံသာတုလွတ်ဆရာတော်
ကနယ်ပြုသည်ကဏ္ဍုရွာကိုပမာနပြု၍အရှေ့စည်သာလျှိုင်တော် မြေနှင့်ကျောနိုင်း ၊
အနောက်ရတနာဗိမာန်ကျောင်း မြေနှင့်ကျောနိုင်း ၊ တောင်ကြောင်သင်း
လေး မြေနှင့်ကျောနိုင်း ၊ မြောက်ရတနာမြစည်း ခုံဝတ် မြေနှင့်ကျောနိုင်း
ဟူ၍ပြု မြေသည်၊ ရတနာမြစည်း ခုံ စေတီဝတ်သိမ်း ကပြုဆိုချက်မှာပြီးပြီသသမရှိ၊
သဘောသက်မကျမရောက်၊ ထူပါရုံသာသနာပိုင်စာတမ်း နှင့်သာပေါင်း ရှက်ဆို
သည်၊ ကဏ္ဍုရွာကို ဘေးတော်ငါး ထပ်ဒါယကာမင်းတရား ဘုံသာတုလွတ်ကျောင်း
တော်ကိုတင်လှူတော်မူ သောအခါ ရွှေကရား နှင့် ရေစင်တော်ချ၍လှူတော်မူသည်
ဖြစ်သည်၊ ကဏ္ဍုရွာနယ် လေး ရပ်ပြုသည့်အတိုင်း ဘုံသာတုလွတ်ကျောင်း ဆရာတော်
ကရစေ၊ ပိုင်စေ၊ ဝန်တို့စီရင်။

29 January 1726

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၇ ခု တပေါင်းလဆန်း ၁၀ ရက် ၀ နေ့နား ခံစ မြောင်
မျှားကြီး ပြန်။

(သုတေသီစာစု၊ ဝက်မစွတ် စာစု)

သဒ္ဓါသတိဟိရိဩတ္တပ္ပစသောဩတ္တတ္တာဗုဒ္ဓါနုဿတိဒသဓမ္မာအပရိဟာရိယတရားတို့နှင့်လျော်စွာခဝ်သိမ်းသောရတနာမျိုးရောက်၍ရန်မာန်အပေါင်းတို့ကိုအောင်စေသောဟုမှန်စီကျောင်းဆရာတော်မေတ္တာစာသွင်းသည်တရားမင်းမြတ်၊ ဆရာတော်ပေါက်ဘော်ဆွေသားမျိုးသားတို့သည်အရပ်ရပ်မြို့ရွာများမှာကွဲပြားရှိသည်ဦး ရေ၃၀ကျော်တို့ကိုအသည်မှနှုတ်၍ရွှေဘိဆက်၍သီးခြားထမ်းရွက်ပါရမည့်အကြောင်းကိုသွင်းပါသည်စာတွင်ပါသည့်ဆရာတော်ပေါက်ဘော်တို့နှင့်ရင်းချာနီးစပ်သည့်ဆွေသားမျိုးသား၃ရယောက်တို့မှာတိုင်စာရင်းသွင်းဘက်ခင်ဘော်လည်းအသည်စုမှာနှုတ်ရမည့်၃၀ကျော်စာရင်းပါသူတို့မှာတိုင်စာရင်းသွင်းဘက်ရှိသည့်အတိုင်းအစုရှင်မှာထမ်းရွက်စေ။

28 May 1727

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၉ ခုနယုန်လပြည့်ကျော်၅ရက်နေ့နား ခစမြောင်မှူးပြန်။

(သုတေသီစိစု)

ဘုရား ကျွန်တော်တို့ ရွှေဘဝါးတော် အောက်၌ ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ပါသည်ဘုရား ၊
တံတား ဦး မှန်စီဆရာတော်ရှိစဉ်က ရှေ့မှာသွဲ့ဘက်သည့် ရွှေသော်ဆက်သူတို့မှာဦး
ရေ၃၀စာရင်း ရှိသည့်အတိုင်း ရှေ့မှာထမ်း ရွက်မြဲထမ်း ရွက်ပါသည်ကိုအရပ်ရပ်
မြို့သူကြီး ပြည်စိုး ဒိုင်း ခေါင်း တို့ခေါ်ချွချုပ်တောင်း ၍ ရှိပြန်ရသည်၊ ရွှေသော်က 1725
တိုး ၍ ၂၈ ဆက်သူတို့ကိုအထက်၁၀၈ ရခုပြန်သည့်အမိန့်တော်ရင်း အတိုင်း ရှေ့မှာ
ထမ်း ရွက်မြဲထမ်း ရွက်ရပါမည့်အကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ပါသည်ဘုရား ။
မှန်စီဆရာတော် ဆွေသား မျိုး သား တို့ကိုဆရာတော်ရှိစဉ်ကပင်အသည်စာရင်း
မှ နှုတ်တော်မူ၍ ရွှေဆက် ရွှေလွှတ်သို့ပြန်၍ ရှိ လေပြီး သည့် ရွှေဆက်သွင်း သူတို့ကိုအရပ်
ရပ်မြို့ရွာသူကြီး တို့ကပြည်စိုး ဒိုင်း ခေါင်း တို့ကမခေါ်သာ ရွှေဆက်မြဲဆက်သွင်း စေ၊
တိုင်စာရင်း ဘွဲ့ဘက်ခင် လေပြီး သည့်ဆရာတော် ဆွေသား မျိုး သား တို့မှာသည်က
နှုတ်သာမည်မဟုတ်၊ အသည်အစုမှာထမ်း ရွက်မြဲထမ်း ရွက် စေ။ 28 May 1727

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၉ ခုနယုန်လပြည့်ကျော် ၅ ရက်၁နေ့ နာခံစမြောင်
မှူး ပြန်။

(သုတေသီစါစု၊ ဝက်မစွတ် စါစု)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ ကျွန်တော်မျိုး အပေါင်း ဝန်စုသား မြို့ဝ်ရွာအသည်အလာတိုဝ်
သေ၍အမွေခံသား ရင်း သမီး ရင်း ဟူ၍ စစ်ကြောသိမ်း ခံသည်ကိုဝ်အမွေခံသား
ရင်း သမီး ရင်း မြေးရင်း မရှိလျှင်သား ခြင်း အစ်ကိုဝ်ညီနှမမမင်း သမီး မင်း
သား တိုဝ်ရှိသော်လည်း စည်း စိမ်ဥစ္စာ ရွှေ ငွေ ၁၀၀ အများ အပြား ရှိလျှင်စစ်
ကြော၍လွှတ်တော်မှာအစီရင်ခံစေ၊ စည်း စိမ်ဥစ္စာလူသူအများ မရှိလယ်ယာ
ကျွန်ကျွဲနွား မျှသာရှိလျှင်လွှတ်တော်မှာအစီရင်ခံစေ၊ သေသူထွင်အမွေခံသား
ရင်း မြေး ရင်း မရှိသော်လည်း သား ခြင်း အဝ်ကိုဝ်ညီနှမတူမမင်း သမီး မင်း
သား ရကောင်း ရသင့်သသူတိုဝ်ကိုဝ်အလျောက် ဝေယူပစေ၊ အခြင်း အရာမများ
တရား တဘောင်မဖြစ်သည်ကိုဝ်ဝန်ရှင်မြို့ဝ်စား ရွာစား တိုဝ်သည်မစစ်မကြော
နှင့်အမိန့်တော်ရှိသည်။ ထိုဝ်အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း တည်အောင်စီရင်၊ သေသသူ
တို့အမွေခံသား ရင်း မြေး ရင်း မရှိ၊ ဥစ္စာပရိက္ခရာ ကျေး ကျွန်လူသူအများ ရှိ
လျှက်ဝန်တိုဝ်ကိုဝ်အစီရင်မခံဆိုသင့်သသူတို့ ထွင်သာစစ်ကြောသည်၊ ဥစ္စာပရိက္ခရာ
ကျေး ကျွန်လူသူအနည်း ငယ်မျှသာရှိ၍သား ချင်း ဆွေမျိုဝ်တိုဝ်သင့်သသူတိုဝ်သည်အ
လျောက်အမွေခံရမည် အရာဖြစ်လျှက်ကိုဝ်လည်း မြို့ဝ်ကိုင်ရွာကိုင် ရှေ့တည်ခေါင်း
ရဝ်ပြုသသူတိုဝ်သည်ရွဲ့ထွင် မွှေနှောက်၍ဝန်စုရှင်တိုဝ်ကိုဝ်ဆိုဝ်လျှင်အမိန့်တော်ရှိ
ခြေပြီး သည်မကောက်မယူသာဆိုဝ်၍ နေရမည့်အရာသာဖြစ်သည်ကိုဝ်ဝန်စုရှင်မြို့ဝ်
စား ရွာစား တိုဝ်သည်လက်ဆောင်ပန္နာအများ ခံ၍စစ်ကြောသည်၊ အကောက်
အစား ယူသည် ရှေး ဂိုး ရှေး ကတည်း ကပြုနေသာသူတိုဝ်ကိုဝ်လည်း ပေး ကမ်း ရသည့်
လက်ဆောင်ပန္နာ ပေး ကမ်းရသည့်နှင့်အရဝ်ရဝ် ကြေး ငွေအကုန်အကြများ ၍အ
မွေခံရသသူတိုဝ်သည်စိုး စည်သာရသသူလည်း ရသည်မရသသူလည်း မရအရင်း ပင်
စိုက်ပြုန်ရသည်ဟူ၍ကြား တော်မူသည်၊ ငါအမိန့်တော်ရှိ ကြောင်း ကိုလည်း ကျွန်တော်
မျိုဝ်ဆင်း ရဲသား တိုဝ်အမွေအနှစ်ဖြစ်သည်ကိုဝ် ထောက်ရှု တော်မူသည်၊ ငါ့အမိန့်
တော်ရှိသည်ကိုဝ်အမိန့်တော်အတိုင်း မစီရင်၊ ဆင်း ရဲသား တိုဝ် ကြေး ငွေလက်
ဆောင်ပန္နာကိုဝ်ခံ၍အရှည်အကြာစစ်ကြောသည့်အရာသည်သိနိုင်မြင်နိုင်မည် လေ၊
အကြောင်း ကိုဝ်ရည်၍အမှု တော်ထမ်း ဆင်း ရဲသား ကျွန်တော်မျိုဝ်တိုဝ်ကိုဝ်ရိပ္ပတ်

အောင်ချဲ့ထွင်မွေနှောင့်၍ စစ်ကြော ကောက်ယူကြသည်၊ နောင်သည်ကဲ့သို့ဝ်မြို့ဝ်ရွာ အသည်ဝန်စုသား တိုဝ်ကိုဝ် သေ၍အမွေခံသား ရင်း မြေး ရင်း မရှိဥစ္စာပရိက္ခရာအများ ရှိလျှက်လွှတ်တော်မှာအစီရင်မခံ နေသော်ဥစ္စာပရိက္ခရာ ကျေးကျွန်အနည်းသာဖြစ်၍သား ချင်း ဆွေမျိုးဝ်အမွေခံ ကောင်း ခံသင့်သူတိုဝ်သည်တရား တဘောင်မဖြစ်အလျောက် ဝေယူကြသည်ကိုဝ်ဝန်စုရှင်မြို့ဝ်စား ရွာစား တိုဝ်သည်ချဲ့ထွင်မွေနှောက်၍ဆိုဝ်သည့်စကား ကိုဝ်လက်ဆောင်ပန္နာအများ ခံ၍ စစ်ကြော ကောက်ယူစား သော်ကြီး စွာ သောအကွပ် တော်ကိုဝ်ခံရလိမ့်မည်၊ ။ ဝန်စုတိုဝ်မှစ၍ဝန်စုရှင်မြို့ဝ်စား ရွာစား အမှုး အကြီး တိုဝ်တွင်တရား စကား ကိုဝ်စီရင်သည်များမှာသူကိုဝ်အသေသတ်၍ လျော်ကောင် လျော်သင့်သည်တရား နှုတ်လွန်ခွန်းလွန် ခေါင်းကွဲနံ့ပေါက်သတ်ကြရာတွင်အချင်း များ သည်စကား၊ သူအိမ်သူရာကိုဝ်မှား သည်စကား၊ ဥစ္စာ ရွှေငွေကိုဝ်ခိုဝ်ယူသည့်စကား၊ သည်တရား တိုဝ်ကိုဝ်ဘက်၍ မဆိုဝ် စေနှင့်၊ မမွှသတ်တွင်ထွက်သည်ကိုဝ်အမှုသည်တိုဝ်သည်ဆိုလိုဝ်သည်ဟူ၍ ချည်းရောက်လှာ သော်လည်း ဆက်၍ မဆိုဝ် စေနှင့်၊ မစီရင်နှင့်၊ ပျောက်စေ။ ။

သူဥစ္စာကိုဝ်လုယူရာတွင်အခြင်း ဖြစ်သည့်စကား၊ အမွေစကား၊ ကျောင်း သံဃိတမိုး မြေစကား၊ ကျွန်ရိုး စကား၊ သည်စကား တိုဝ်ကိုဝ်ဆိုရာသည်ဟူ၍ ဓမ္မသတ်ထွင်ထွက်သည့်အတိုင်း ကျေး မြို့အမွေ ကျောင်း သံဃိကမိုး မြေကျွန်ရိုး အစည်အရိုး မြေမှုစိုး မှုနှင့်ဆိုဝ်သည့်စကား ကိုဝ်လည်း တဖက်သား သည်ဆိုလိုလျှက်လွှတ်ခြင် ပျောက်ခြင်သသူတိုဝ်သည် သွေဖီနေသော်လည်း အဆိုဝ်အညီစစ်ကြော၍ မှန်ကန်သည်အလျောက်ကိုဝ်လက်ဘက်ကွမ်း စစ်မရှည်ကြာရ အောင်စစ်ကြော စီရင်သက် သေအမှုသည်တိုဝ်ကိုဝ်အခေါ်အချသွား ၍ ခြေစစ်လာဝတ်ပေး ရသည်များ မှာလည်း ဒြိုး အင်မတန်ဝေးရလေလျှင်ဆင်း ငွဲသမှုမတတ်နိုင်လေရာတွင်သည်ကိုဝ်ထောက်ရှုတော်မူ၍တတိုင်၂တိုင်ခရီး ကိုဝ်တဘက်သာ၊ ၃တိုင်၄တိုင်၅တိုင် နေ့ခြင်း ခရီး ကိုဝ်၃သာ၊ တညည့်အိဝ်ခရီး ကိုဝ်၄သာ၊ ၂ရက်ခရီး ကိုဝ်၆သာ ပေး ပံ့စေသည်ကိုဝ် ထောက်၍ ဝေးလျှင်ဝေး လျောက်နီး လျောက်ဆီဆိုင်ရုံသာ ပေး စေ၊ ခရီး ခတင်း ခဲခက်သော်မူကား ၂တိုင်ကျော်၃တိုင်တညည့်အိဝ်ခရီး ဟူ၍ မဆိုဝ်သာ၊၅သာ၆သာ ပေး ပံ့စေ၊ ပုံစံရေး ခင်း ရှိလျှင်၂တိုင်ကျော်၃တိုင်တညည့်အိဝ်ခရီး ဟူ၍ မဆိုဝ်သာ၊ ရေး သား

မည့် နေ့ရက်ကိုဝ် ထောက်၍ ကြေး ၇၊ ၈၊ ၉၊ ၁၀၊ ၁၅၊ ၂၅ တန်သည် ပေး စေ၊ ယူ စေ၊ အမှုသည်တိုဝ်ကိုဝ် ခေါ် ချ လျှင်လည်း ခေါ် စေသူတိုဝ်ကိုဝ် ပါအောင် ခေါ် ချ စေ၊ အမှုသည်တိုဝ်သည် မပါဟူ၍ ထဝ်၍ ခေါ် ချပြန်ရလျှင် ကြေး ငွေထဝ်၍ မပေး စေနှင့်၊ တခြား ကိုဝ် ပြောင်း၍ ခေါ် ချစေလျှင် အလျင်ပံ့သည့် ကြေး ကိုဝ်ထုတ်၍ နောက် ချသသူကိုဝ် ပေး စေ၊ အမှုသည်တိုဝ်က တခြား မပံ့ စေနှင့်၊ အမှုသည်တိုဝ်နှင့်သည် မည် သည့် နေ့ရက်ကိုဝ် လာမည်ဆိုဝ်၍ မလာ သော ကြောင့် ထဝ်၍ ခေါ် ချပြန်ရလျှင် အမှုသည် နှစ်ဘက်က ခြေစပ်က ကြေး ကိုတဝက်စီ ပေး ပံ့ စေ၊ သက် သေတိုဝ်သည် ရှောင်လွှဲ ရိုး ဖယ်၍ နေ သော်ဝန်တိုဝ်သိုဝ် အစီရင်ခံ စေ၊ အမှုသည်တိုဝ် ခြေစပ် အပံ့ ပေး ရသည် ကိုလည်း သက် သေက ပေး စေ၊ အမှုသည်တိုဝ်သည် ခေါ် ချသသူလုလင်တိုဝ်ကိုဝ် ကြေး ငွေ ပေး၍ ရိုး မယ် ရှောင်လွှဲ နေလျှင်လည်း ပံ့သည့် ကြေး ကိုဝ် ခေါ် ချသသူတို့က ထုဝ်၍ ပေး စေ၊ ယိုး မယ် နေသည့် အမှုသည်တိုဝ်နှင့် ခေါ် ချသသူတိုဝ်ကိုဝ်လည်း နာကျင်လှ အောင် ကွဝ်၊ လူတ ယောက်ကိုဝ် လေး ငါး ခြောက် ယောက်တဆယ်အုံ့ညီ၍ သတ်ပုတ်သည် အမှုဖြစ် စေ၊ တခြား အမှုဖြစ် စေ ခေါ် ချပါစေလဲဆို၍ အမှုတည်း တရွာတည်း တအိမ်တည်း နေဖြစ် လျှင် ချစ်၊ အခြား တစောင်စီ မပေး နှင့်၊ တစောင်တည်း သာ ပေး၍ ခေါ် ချစေ ဟူ၍ ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ် တော်မူလှ သော ခမည်း တော်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး သည်ဆင်း ရဲသမှုကိုဝ် ထောက်ရှု တော်မူ၍ အမိန့် တော်ရှိသည် ဖြစ် သော ကြောင့် အမိန့် တော်ရှိသည့် အတိုင်း တည် အောင် စီရင်၊ အမိန့် တော်ရှိသည့် အတိုင်း မတည် သော် မှုကား ဝန်စုရှင်မြို့စား ရွာစား တို့သည် ကြီး စွာ သော အကွပ် တော်ကိုခံ ရလိမ့်မည်။

28 April 1728

သက္ကရာဇ် ၁၀၉၀ ခု နယုန်လဆန်း ၂ ရက် ၃ နေ့ အမိန့် တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ် တော်မူလှ သော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့် တော်ရှိသည်။ ကျွန် တော်မျိုး အပေါင်း တို့ကိုဝန်အချုပ်အကိုင်ခန့် တော်မူ၍
စီရင်ရသည့်ဝန်စုတို့မှာခမည်း တော်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး လက်ထက် တော်
တောင်တံခါး မှစ၍အစုကြမ်း တို့ကိုရှင်ပဉ္စင်း မခံစေနှင့်၊ရှင်ပဉ္စင်း ဖြစ်ခဲ့လေ
ပြီး သည်ကိုမဆိုသာ၊သွေး သောက်စုမှစ၍မြင်း တော်သည်တို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်
သည့်သား သမီး တို့ကိုအမိပါအဘပါဖြစ်စေ၊ယခုစာရင်း တော်ဝင်ပြီး သည့် နောက်
သည်အစုသား တို့နှင့်အတင် တော်ကိုင်ကစ၍ ဆေး သမား မန္တန်သမား တို့နှင့်သင့်
၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး သည်အစုသား တို့နှင့်ဝင်း တော်သား မှစ၍ဘဏ္ဍာ
အသည်တို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုအကြောင်း အလတ်အညှိ့ဟူ၍ ဧကရာဇ်
မင်း မြတ်အဆက်ဆက်ပိုင်း ခြား တော်မူလျက်မစောင့်မစီး ကြသည်ကိုရည်၍အမိပါ
အဘပါမဆိုသာ၊ညှိ့ရာအစုသို့သာပါစေ၊ အကြမ်း စုနှင့်သင့်သမျှကိုလည်း အကြမ်း စုသို့
သာပါစေ၊ သံဃိက ကျောင်း စဉ်လူဘုရား ကျွန်နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သမျှကိုလည်း
၁၀၄၇ ခုစါရင်း တော်ဝင် လေပြီး သည့်စါရင်း တော်ဝင်မဝင် သော်လည်း ဝင်း 1685
ကိုယ်ရံလက်နက်ကိုင်ဖြစ်၍အရှည်အကြာအမှု တော်ကိုထမ်း ရွက် လေပြီး သည်ဖြစ်လျှင်
ထမ်း ခင်သည့်အတိုင်း ထမ်း စေ၊ ၁၀၂၈ ခုအမိန့် တော်ရှိသည် နောက် မွေး မြင် 1666
သမျှကိုမူကား ဘုရား သို့သာပါစေ၊ သွေး သောက်စုမှစ၍ကျွန် တော်မျိုး မိန်း
မတို့နှင့်သူကျွန် ယောကျာ်း နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုအလွတ်သူ ၂ စု
သူကျွန် ၁ စုရစေ၊ အစုရသည့်ကျွန် တော်မျိုး တို့သား သမီး အစုများ ရာအလွတ်
သူကကျွန်ရှင်ကိုတစုထွက်ရကို ပေး စေ၍အမှု တော်ကိုထမ်း စေ၊ သွေး သောက်စု
မြင်း တော်သည်ဖြစ် သော်မူကား သူကျွန်ဖြစ် လေသသူတို့သည်အရည်တူဖြစ်လျှင်လည်း
သွေး သောက်စုမြင်း စုအဖြစ်ထမ်း စေ၊ အရည်တူအစုမဟုတ် သော်ကား အပေါင်း
အဖက်သား ဆုံပဲ့ စေ၊ သူကျွန် ယောကျာ်း သည်အစုမရှိကျွန်ရိုး ဖြစ်၍ကျွန်၏အစုသင်
ကြေး စုသာမကလူစုသား ယောကျာ်း ကိုရ သော်မူကား အရှင်အဘိုး ကိုယူလိုမှသာ
အဘိုး ကိုပေး ရွေး စေ၊ ကိုယ်ရံ တော်မှစ၍လက်နက်ကိုင်အမှုထမ်း သား ဖြစ် သော်
ကား သူကောင်း ဖြစ်ရမည်မှန်လျှင်တန်ဘိုး ပေး ၍အမှု တော်ကိုထမ်း စေ၊ သွေး
သောက်စုမြင်း တော်သည် သေနတ်လုလင်အသည်ဘဏ္ဍာတို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်

သား သမီး တို့မှာ မိဘဆွေမျိုးတတ်ကုံနိုင်၍သူကောင်း ဖြစ်ပေး ရွေး စေ၊ ကျွန်
တော်မျိုး သွေး သောက်စုမှစ၍အစုကြမ်း သား တို့သုကျွန်မိန်း မနှင့်သင့်၍ မွေး
မြင်သည့်သား သမီး တို့မှာ ယောကျ်ား လိုက် ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါ
ဖြစ်စေ၊ သည်သမီး တို့ သွေး သောက်စုမြင်း တော်သည်တို့အရည်တူသုကျွန်ဖြစ်မှသာ
သား ကို သွေး သောက်စုမြင်း စုအဖြစ်ထမ်း စေ၊ အစုရည်တူမဟုတ် သော်မူကား
အပေါင်း အဖက်အဖြစ်ဆုံပံ့၍ထမ်း ရွက်စေ၊ ။ မြင်း စီး သေ၍မြင်း စီး အရာ
ထမ်း ရွက်မည့်လူမှာလည်း မြင်း စီး ရင်း ညီရှိလျှင်ညီကိုထမ်း စေ၊ ထမ်း သူညီတို့ သေ
မှမြင်း စီး ရင်း အစ်ကိုအကြီး သား ကိုထမ်း စေ၊ မြင်း စီး ရင်း ညီမရှိမှသား
ကိုထမ်း စေ၊ မြင်း တွင်အပေါင်း အဘက်များ ၍စီး ကောင်း စီး သင့်သသူဟူ၍
ကွဲပြား လျှင်မြင်း စီး မင်စိတ်တူသော်လည်း မြင်း ရင်း မှာတစီး သေတစီး ရှင်
ထမ်း နိုင်သည်ဖြစ်မှထမ်း စေ၊ မြင်း စီး ရင်း နှင့်တွဲ၍စီး ထမ်း ကောင်း သသူ
တို့သည်အပေါင်း အဘက်အများ ရှိလျှင်အရှင်ဧကရာဇ်အမှုတော်ကိုမထမ်း လို၍မကွဲ
မပြား နေလျှင်မြင်း စီး ရင်း တွင်တစီး သေတစီး ရှင်တွဲ၍ထမ်း သူတို့မှာလည်း
တစီး သေတစီး ရှင်ထမ်း စေ၊ မြင်း ကသည်နေရာသို့ရောက်သသူမှာထမ်း သင့်
သသူရှိလျှင်အရာကိုထမ်း စေ၊ နေရာသို့ရောက်သသူမှာထမ်း သင့်သသူရှိလျှင်အရာ
ကိုထမ်း စေ၊ နေရာသို့ရောက်သသူတို့သား မြေး တို့သည်မြင်း စုကနုတ်၍ သွေး သောက်
စုသို့ရောက်ပြီး သည်သား တို့မှာအပေါင်း အဖက်မရှိသား ကျွန်ကောင်း ဖြစ်၍
ကျွန်ပေါင်း ဖြစ်မူကား သား မြေး တို့တွင်စါရင်း ရှိစေ၊ သွေး သောက်စုမြင်း
တော်သည်တို့တွင်အဘိုး အဘသား စာရင်း ရှိ၍သား မြေး တို့သည်သုကျေး သုကျွန်
ဖြစ်၍ သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ စါရင်း ပေရင်း ကျန်၍ သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ စါရင်း
ပေရင်း မရှိသသူတို့သား မြေး သည်အစုရင်း တွင်ထမ်း ပါမည်အစီရင်ခံလျှင်ဘိုး
ဘတို့စါရင်း ရှိသည်မှန်သည်မမှန်သည်စါရင်း ရှိသသူတို့သား မြေး မှန်သည်မမှန်
သည်ကိုသိမီသသူတို့ကိုပြသစေ၍ မေး စစ်၊ စါရင်း ရှိသသူတို့သား မြေး မှန်မှစါရင်း
တွင်ထမ်း စေ၊ အစုကြမ်း သား မိန်း မနှင့်သုကျွန်သင့်၍ မွေး မြင်သမျှကိုအမိသို့သာ
ပါစေ၊ ကျောင်း မှီနှင့်သင့်ရာမှာလည်း ကျောင်း မှီအရည်ကိုထောက်ရှု၍အစု
အရည်တူဖြစ်လျှင်မိန်း မလိုက်မိန်း မပါယောကျ်ား လိုက် ယောကျ်ား ပါဖြစ်စေ၊

သဃ်ီကနှင့် သွေးသောက်စုမှစ၍အသည်ဘဏ္ဍာဆိုင်သင့်၍ မွေးမြင်သည့်သားသမီးတို့ကိုသဃ်ီကသို့သာပါစေ၊ သဃ်ီကကျောင်းကျွန်နှင့်ဘုရားကျွန်သင့်၍ မွေးမြင်သည့်သားသမီးတို့ကိုဘုရားသို့သာပါစေ၊ တစုကသည်တစုဝင်၍မထမ်းစေနှင့်။

1686 ၁၀၄၈ ခုစါရင်းတော်ဝင်၍ထမ်းခင်လေပြီးသည့်သူဝန်စုတို့စီရင်၍ထမ်းခင်လေပြီးသည့်သူတို့ကိုသာထမ်းခင်လေပြီးသည့်အတိုင်းအညံ့ကသည်အလတ်အလတ်ကသည်အသာထမ်းစေ၊ အမိန့်တော်ရှိသည်မှစ၍မထမ်းစေနှင့်၊ သွေးသောက်စုမှစ၍မြင်းသေနတ်လက်နက်ကိုင်ကိုယ်ရံတော်ဒိုင်းဝင်းသူရဲတပ်သားပညာသည်ယောကျ်ားအမှုထမ်းတို့ကိုမင်းသားမင်းသမီးတို့တွင်ကျွန်မဖြစ်စေနှင့်၊မှူးတော်မတ်တော်အမျိုးအကြီးကျေးစါးရွာစါးကျွန်တော်မျိုးတို့တွင်အဘိုးကိုပြောင်းလွဲ၍ပေးစေ၊ အဝေးမြို့မှာခန့်တော်မူ၍ရှိသသူတို့မှာခေါ်တော်မူ၍ရောက်မှပြောင်းလွဲ၍အဘိုးကိုပေးစေ၊ အစုကြမ်းသားအမှုတော်ထမ်းရက်ကန်းမိုင်းတါးသဘင်တော်သည်လှေလှော်စည်တီးမထောင်ချင်တို့ကိုကျွန်မဖြစ်စေနှင့်၊ထုတ်၍ကိုဝ်နေကြေးကိုဝ်ဝန်စါရေးတို့ကဖြည့်ဖြည့်သာသာကျွန်ရှင်တို့ကိုပေးစေ၊ ဧကရာဇ်မင်းမြတ်ကျွန်တော်မျိုးတို့ကိုစေပါစိမ့်မည်ပေးတော်မူသည့်ကျွန်တို့သည်အဘိုးပေးရွေးလျှင်အစုအဝန်းရှိသည့်သူတိုင်းအဘိုးကိုတံဘိုးပေးစေ၊ ပေးတော်မူရင်းကဥစ္စာပရိက္ခရာ၊ အရှင်သို့ရောက်မှဥစ္စာပရိက္ခရာရှိ၍ပေးလျှင်ဥစ္စာပရိက္ခရာကိုသိမ်းဝေပြီးမှတံဘိုးကိုပေးစေ၊ တရှင်ကသည်တရှင်ပြောင်းလျှင်တယောက်နှစ်ယောက်ဘိုးပေးစေ၊ အရှင်သည်နှိပ်စက်ညှင်းပန်း၍အဘိုးပေးလိုလျှင်တံဘိုးတွင်လျှော့ညှံ့ဆင်ခြင်၍ယူစေ၊ပေးတော်မူသည့်လူစုမရှိကျွန်သပေါက်ဖြစ်၍ကိုယ်တွင်ဥစ္စာနှင့်ပေးရွေးသည်ဖြစ်စေသားချင်းဆွေမျိုးတို့တတ်ကုန်နိုင်၍ပေးရသည်ဖြစ်စေမပျော်၍ပြောင်းသည်ဖြစ်စေအဘိုးပေးလိုသော်မပေးစေနှင့်၊အရှင်အဘိုးလိုမှသာပေးရွေးစေ၊ အရှင်ကိုအဘိုးပေး၍သူကောင်းဖြစ်သသူအရှင်လွှတ်၍လွှတ်သသူတို့သည်အစုအငန်းရှိလျှက်အစုအငန်းသို့ဝင်၍မထမ်းကပ်ယပ်၍နေသော်စစ်ကြော၍အစုအငန်းမှန်ရာထမ်းစေ၊ အစုအငန်းမရှိလျှင်ဝန်တို့သို့အပ်စေ၊ တရားစကားရှိလျှင်ဆိုင်ရာဝန်မှာဆိုလျှင်နေ့ရက်မရှည်စေကြောင်းအပ်ံကြေးငွေကိုနေ့ရက်ခရီးကိုထေ၁ံ

၍ မည်မျှမည်၍ ပို့ပေးစေ၊ ပုံစံရေးခန်းဖြစ်စေ၊ ခရီးမထင်ခဲခက်သည်ဖြစ်စေ၊ ကျွန်တော်မျိုးအပေါင်းဆင်းရဲသားတို့ကို စရိတ်ကြေးငွေမကုန်စေကြောင်း လက်ဘက်ထုတ်လက်ဘက်အောင်ဆင်ခြေခရစာရေးစားမင်းစေတို့အစဘကိုမည် သို့သာဖြစ်စေ ခြေမှုရေမှုအရိုးအစဉ်စကားဖြစ်လျှင် ကျောက်စါလက်စွဲရွှေတိုက် တော်အစဉ်စာပေရှိသည့်အတိုင်းသာဖြစ်စေ၊ ခံယူဘူးသည်ဟူ၍ မဆိုစေနှင့်အစဉ် စါပေကျောက်စါလက်စွဲရှိရာစီရင်၊ သူကြီးမြေတိုင်ပွဲတည်မှစ၍အရိုးမှာလည်းအ ရိုးသာဖြစ်စေ၊ အရိုးကိုနှစ်ရိုးမဖြစ်စေနှင့်၊ ဆီဆိုင်နီးသည့်သူတရိုးတည်းစိုးစေ၊ ဖြတ်စေ၊ ကောက်စေ၊ ဖြတ်ရင်းကောက်ရင်းလုသေလျှင်အမွေဥစ္စာကဲ့သို့ သားသ မီးတို့ခွဲဝေ၍အသီးသီးပွါး၍မစါး မကောက်စေနှင့်၊ ဆီဆိုင်နီးသသူကိုသာတယောံ တည်းဖြတ်ကောက်စားစေ၊ မြို့ဝ်နေရွာနေအသည်တို့သည်တမြို့တရွာမှာလုပ်ငန်း ဆောင်တာလုပ်ခိုက်အမှုအခင်းဖြစ်လျှင်လုပ်ငန်းဆောင်တာရှိရာအမှုအခင်း ဖြစ်ရာဆိုစေ၊ ငမြို့ငရွာအသည်အလာဖြစ်မဆိုစေနှင့်၊ အမွေဥစ္စာစကားဖြစ်သော် မူကား နေရင်းမြို့စားရွာမှာဆိုဝ်စေ၊ ကျွန်တော်မျိုးအမှုထမ်းမှစ၍အသည်အ လါသော၍တရားမဖြစ်သားခြင်းတို့အလျောက်ခွဲဝေလျှင်မြို့စားရွာစား ဝန်စါ ရေးတို့ဝ်သည်အရာအတူမကောက်မယူစေနှင့်၊ တရားဖြစ်၍စီရင်မှသာဆီရာစီ ရင်၍ ကောက်စါးစေ၊ အမွေဥစ္စာတွင်လုသာဖြစ်မှလုတယောက်ကျွဲနွားတစုကောက် စေတကျိပ်သာဝမပြည့်သမျှကိုလုတယောက်လျှင် ၃ကျွဲတစုလျှင် ၁ဝ စီသာကောက်စေအမွေ ခံသားရင်းသမီးရင်းမရှိလျှင်မေးမြန်း၍ဝန်တို့ကိုအစီရင်ခံစေ၊ မြို့ရွာသ နား တော်မူ၍မြို့တက်ရွာတက်တောင်းလျှင်အသည်တအိမ်ကိုမည်မျှကိုယ်ရံတော်လက်နက် ကိုင်သူရဲတပ်သားတို့ကိုမည်မျှသွေးသောက်စုမြင်း တော်သည်မှစ၍ ကျောင်းမှီ ဘဏ္ဍာကိုမည်မျှသာခံယူစေ၊ အစုအကွက်ချကိုယ်ရံတော်တို့ကိုမတောင်းမခံမယူစေ နှင့်၊ အစုအကွက်စုတွင်ဝင်နေကပ္ပါးရှိမှဝင်နေကပ္ပါးကိုတောင်းစေ၊ အစုအကွက် ရှိသသူတို့သည်အစုအကွက်တွင်မနေတရပ်တကွက်မှာပြောင်းနေလျှင်အစုကွက်ချမဆို သာ၊ အမိန့်တော်ထမ်းအတိုင်းပေးဆုံပေးပြောင်းသည်၊ အရပ်အိမ်အနီးအစပ် ဖြစ်သော်မူကား ပြောင်း၍နေသည်မဆိုသာ၊ အစုအကွက်ချအပြစ်ထွက်မြဲလွတ်စေ၊ မြို့စားရွာစားတို့အိမ်ခြံတင်းကုတ်မြင်းဆောင်မကောင်း၍ဖြစ်လျှင်တဝက်လုပ်

ပြင်စေ၊ မကောင်း၍အသစ်ဆောက်ရလျှင်မြို့အင်ရွာအင်ကိုထောက်၍ ကောက်စေ၊ အသည်ရင်း မရှိမြို့ငယ်ရွာငယ်သာဖြစ် ဆောက်လုပ်ရမည်အိမ်အင်နှင့်ခတန်အိမ် ခြေနည်း လျှင်မြို့စား ရွာစား တို့ကသုံး စုတစုတန်သည်တဝက်တန်သည်ကူညီစေ၊ အိမ်တွင် တိုက်ကျိုမြို့သား ရွာသား တို့မဆောက်မလုပ်စေနှင့်မြို့ရွာမှာရသည့်အခွန်ကိုမြို့ရွာ မှာသွင်း ထား စရာကျိုဖြစ်မှသာမြို့သား ရွာသား တို့ကိုဆောက်လုပ်စေ၊ ခမည်း တော်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း တည်အောင်စီ ရင်၊ သည်အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရ။အ ထွေထွေလက်ဆောင်ပန္နာဝင်၍စီရင် ကြောင်း ကိုကြား တော်မူပြန်လျှင်ဝန်စါရေး တို့သည်အပြစ်တော်တင်ကိုခံရလိမ့်မည်။ သည်အတိုင်း ဝန်စါရေး တို့ကိုပြန်၍အမိန့်တော်ကိုရေး ကူး စေ။

8 June 1728

သက္ကရာဇ်၁၀၉၀ပထမဝါဆိုလဆန်း ၁၄ရက်ဖြ နေ့အမိန့်တော်။

(မြို့ကြည့်၉ဂ – ၁ရ၁ – ရ၆ပ)

25 April 1729

သားတော်ပင်းတလဲမင်းသားကိုအိမ်ရှေ့တော်ဝေါကြီးကျိုင်း ရွှေချက်၄၊ ထား လိုက်လုလင်စည်၂၊ စား တော်ကွမ်း ရေကိုင်မှစ၍၊ အိမ်ရှေ့မင်းတို့ဆောင်ရိုး စီး ရိုးသွေါံစုမြင်း စုမှစ၍၊ အိမ်ရှေ့မင်း ဆောင်ရွက်သမျှတို့ကိုသနား တော်မူသည်၊ လှော်ကား ရွှေစက်ကွင်းပြည့်ခင်တယင် ရွှေဖိန်းထွင်စမြီအနီအစွမ်းပြောက်ထု၊ တုရင်တက်အမိုး ရွှေပွင့်ဝမ်းဘဲတောင်ခေါင်အုပ်ခေါင်သန်ကြက်ပေါ်ရွှေဖိန်းအိမ်ရှေ့ဆောင်ဆောင်တော်အစုံသနား တော်မူသည်၊ အိမ်ရှေ့အိမ်တော်မဆောံစေနှင့်၊နေမြဲအိမ်ထွင်ရှေ့နောက်မာရဘင်ဆီး၍ နေနှင့်စေ၊ဝင်း မြင်း ကပ်အတက်ကွပ်ပစ်စီ၊ ပတ်လည်ကောင်ဟန်တန်းနှင့်စောင့်နေစေ၊အထွင်းမြဲမူသား မတ်သားတို့ကိုအိဖ်လှည့် အိတ်ဖန်ဝင်း လွတ်စောင့်နေစေ၊ဝန်၂၊စာရေး ကြီး ၂၊ ဝင်း မှူး ၁၊ အနေခံဝန်၂၊အာန်းစာရေး ၂တို့မှာလည်း ဝင်း တော်အထွင်း ထွင်ဆင့်သာရုံစရေး ၁ ဆောံ၍ နေနှင့်စေ၊စီရင်ဘွယ်ရှိသည်များ ကိုစီစဉ်စေ၊ ဒီပဲရင်း မြို့တောင်တွင်းကြီး မြို့စည့်ကူမြို့ကိုသနား တော်မူသည်၊ သား တော်အသုံး တော်ကိုင်ခံစေ။

25 April 1729

သက္ကရာဇ်၁၀၉၁ခုကဆုန်လဆန်း ၁၀ရက်နေ့နာခံ ပြော့ကြီး မှူးထုတ်၍လွှတ်တွင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(ဆင်၃၃)

10 May 1729

ဇေယျတု။ ။ ရှေး ထုံး စံ ရှိသည့်အတိုင်း ၊ ငသား တော်စည့်ကူး မင်း ကိုအိမ်ရှေ့
အရာ ဆောင်နှင်း တော်မူမည်အိမ်ရှေ့နှင်း စာတန်း ဟောင်း ကိုကြည့်၍သင်း
စုဝင်း စု ရွေး ခြယ်ရန်ထား ရုံအမှု များ နှင့် ဆောံလုပ်စီရင်ရုံ ရှိသည်များ ကို
စာ ဟောင်း ထုံး စံ ရှိသည်နှင့်အညီ မကျုံ့မကြွင်းရ အောင် ယခုက စေ့စေ့ငုငုပြန်ဆို
April 1729
စီရင်၊ ဆောံနှင်း တော်မူမည့် နေ့လအခါနှစ်ရက်မှာလည်း ၁၀၉၁ ခု
ကဆုန်လသင့်မြတ် ကြောင်း ကိုပညာ ရှိတို့က ရွေ့ံသည်အခါ နေ့ရက်ကို ထောက်၍လည်း
စေဉ်ပွါး မြို့စား အဝေး မြို့ဝန်စစ်ကဲတို့ကို စေ့ငု အောင် စေပါပြန်ဆိုမှာထား မြဲ
ပြန်ဆိုမှာထား ရမည်၊ ၊ အမိန့်တော်အတိုင်း ပြန်ဆိုမှာထား ၍သကြဇ်၁၀၉၁
13 August 1729
ခု တော်သလင်း လဆန်း ၂ ရက် ၅ တေး နေ့နံနက်၄ ချက်တီး ကျော်၁နာရီ၁ပါဒ်
17 August 1729
၁ဗီဇာပြည့်လျှင်အိမ်တော်ငြမ်း သစ်တူသည်၊ ၎လဆန်း ၆ ရက် ၂ လိ နေ့နံနက်၁ ချက်
တီး ကျော်၃နာရီ၂ပါဒ်၅ဗီဇနာပြည့်လျှင်အိမ်တော်တွင်းဝန်းသည်တိုင်တူသည်၊
အိမ်ရှေ့မင်း တို့လက်ဖွဲ့တော်မူရန် ရွေး ခြယ်ရုံထား သည်မှာဝန်၂အတွင်း ဝန်၂
အနေဝံဝန်၁၊ ဝင်း မှူး ၁၊ နားခံ၁၊ စာရေး ကြီး ၃၊ ပြဟ္မာသံခံ၂၊ တလိုင်းသံ
ခံ၂၊ ရှမ်း သံခံ၁၊ စား တော်ကွမ်း ရေကိုင်ရထား လိုက်၁၂၊ မြင်း စာရေး
၂၊ နေဝံတော်ပါမြင်း စုအကုံ၊ ဆင်မှူး ၁၊ ဆင်စချီ၂၊ ဆင်တော်သည်၁၂၊ လက်
ဆောင်ယူမှူး ၃၊ လက်ဆောင်ယူလိုက်စာရေး ၂၊ မြင်း လက်ဆောင်ရေး ၂၊ အ
သည်စာရေး ၃၊ အမြောက်စာရေး ၂၊ ၄င်း အစုသား ၁၀၀၊ သေနတ်စာ
ရေး ၂၊ သေနတ်စိုး ၂၊ ဗို့၄င်း အစုသား ၃၀၀၊ ဝေါ်မှူး ၊ ဝေါ်သွေံ၊ ၄င်း
အမှုထမ်း ငယ်၅၀၊ ကြိုင်း တော်စွဲငယ်၂၀၊ အတွင်း အပြင်အမှူး အမတ်အဆောင်
မြဲ သွေံစု၊ မြင်း တော်သည်အိမ်ရှေ့မင်း စား တော်ဆက်၊ အမြောက်စု သေနတ်
စု ဝေါ်ထမ်း ကြိုင်း တော်စွဲ၊ ဝေါ်တော်၁၊ ကြိုင်း တော်၆ချက်၊ အဆောင်ကွမ်း ခွက်
ရှစ်မြောင့်ပတ္တမြား ၃ ရစ်စီလဘက်အိုးရှစ်ထောင့်၊ ပတ္တမြား ၃ ရစ်စီ၊ တခေါင်း
ဘုံရှစ်ထောင့်ပတ္တမြား ၃ ရစ်စီ၊ ရွှေသား ထွေး အင်၊ ဆေး ဒါန်ပတ္တမြား စီ၊
ဆေး ကြုပ်ရွှေသား ပြေံ၊ ရပ်ငိုး ရှည်အရွက်အနား ရွှေထည့်၊ အလယ်ရွှေလုတ်၊
အငိုး ရွှေအိမ်၊ အဆောင်နီကိုင်လူ၁၀၊ အဆောင်နီလှံရှည်၊ နီး ပါး အိမ်သွပ်လှံ
လျှင်၁၀၊ နီပါး ထည်အိမ်နှင့်သေနတ်နီပါး ထည်အိမ်သွပ်၊ မေဝံတိုအိမ်ပါအနီသုတ်၊

အတင်တော်ဦဦ ရွှေပေခမောက်အတင်တော်အနီသုတ်၊ အတင်တော်ဦဦ၊ စစ်
ဘဉ်ဘူး ၁၊ တမုတ်ကြီး မိုး နီကွန်ကြာရှက်၊ ရတနာ ကြောင်အိမ်၊ ကြောင်နှင့်ရ
တနာပိုက်၊ ကြောင်အိမ်ပိုက်၊ သမီး ကညာရ၊ ရွှေတော်မြဲ ၆၊ လေသာမြဲ ၁၀၊
ပရိတ်နာဘက်မြဲ ၁၀၊ လွှက် `တိုက်စိုး ၁၊ ငှင်း စာရေး ၂၊ ပန်း ပွတ်တိုက်စိုး ၁၊
ငှင်း စာရေး ၂၊ လက်နက်တိုက်သား ၁၀၊ ဒိုင်းစာရေး ၂၊ ပန်း ပွတ်တိုက်သား
၁၀၊ ဒိုင်း၂၀၊ လှော်ကား နီလှော်လှူ၊ သူရဲပလာပဝက်စု၊ ဒိုင်း၁၀၀၊ လွှား
၁၀၀၊ ကတုတ်၅၀၊ ရွှေလေး ၁၀၀၊ အမြောက်ကြီး ငယ်၅၀၊ သေနတ်၁၀၀၊ အ
မြောက်မှူး နှင့်တောင်အင်အမြောက်စု၊ ပြည်အမြောက်စု၊ မဂ်လာကျိတော်၁၊ ကျိစိုး
၁၊ စာရေး ၂၊ လှိုင်စု၁၀၊ မြင်း တော်၁၀၊ မြင်း မှူး ၁၊ မြင်း စချီ၂၊ မြင်း
တော်စီး ၂၊ မြင်း ဆေး သမား ၁၊ မြင်း တော်ခံ၂၊ ဆင်ပေါ်၁၀၊ ဆင်မ၁၀၊
စား တော်ခဲ ၂၊ စား တော်ချက်၁၀၊ အနောက်အသုံး တိုက်စိုး ၁၊ တိုင်စာရေး
၂၊ ရွှေတော်ပြေး မှူး ၁၊ အဝှန်းငယ်သား ၁၀၀၊ မန္တန်သမား ၂၊ ဆေး သမား
၂၊ ပညာရှိ၂၊ ပရိတ်တော်ရွတ်၂၊ အဝ်သမား ၁၁၊ လွှာသမား ၁၀၊ စစ်စဉ်
သမား ၂၊ ရွှေသမား ၅၊ ပကြီ၅၊ ပန်း ပု၅၊ ပယံ၅၊ နန်းပိဿကာ၂၊ လက်သမား
၁၀၊ ပန်ပွတ်၁၀၊ ဆင်စွယ်ပွတ်၅၊ ကျောက် သွေး ၅၊ သေနတ်အိမ်လုပ်၅၊ လေးလက်
သမား ၅၊ လှေထေး သမား ၅၊ အချုပ်၅၊ စည်ာ၂၊ ဘုံသာ၁၀၊ စည်ဝန်၅၊
မြှောက်စည်ငှလက်ချပ်၅၊ ခရုသင်း ၁၊ တံပိုး တန်ရှည်၂၊ကာန်မြွှာခရာ၂၊တ ပိုး ၂
ကြီး သပြော၊ ဗြဟ္မာပတ်ဆိုင်း ၁၊ တလိုင်းပတ်ဆိုင်း ၁အကာ၁၀၊ အဆော်၂၊
အကအငြိမ့်၂ယံ၊ တေး ဆိုမိန်း မပညာသည်စာရေး ၂၊ မျက်နှာခြဉ်ကြိဝ်မိန်မရ၊
အိမ်ပရိတ်ခြဉ်စိတ်မိန်မ၅၊ အိမ်ခေါ်ရက်ယောကျ်ား ၂၊ အိမ်ထောင့်ချင်၂ရအိမ်၊
ကွမ်စဉ်မိမ္မကလပ်စော၁၀၊ အိပ်ရာတော်ခင်း မိမ္မ၁၀၊ ဝတ်လဲတော်သိမ်း မိမ္မ
၁၀၊ စား တော်ပြင်မိမ္မ၂၀၊ လက်ပါး တော်စေမိမ္မ၁၀၊ ပွဲတော်ကော်မိမ္မ၁၀၊
အချီတော်၂၊ အထိန်း တော်၄၊ အပျိုတော်၁၀၊ အဆော်အစေခံသူငယ်တော်၁၀၊
ရေတော်ခပ်၁၀၊ နို့ညစ်နွား ၁၀၀၊ ယွန်စုကောင်း ဟံ၅၊ ငါး အိုး စား၊မှံ
မန်ကောင်ဟံ၂ ဗိုလ်ထား အရွှေတံခါး မှူး ငဲ၁၀၊ အနောက်တံခါး မှူး ငဲ၁၀၊
ကံကျွေး ခံငစဉ့်ကုမြို့ဒီပဲယင်း မြို့တောင်တွင်း ကြီး မြို့မုတ္တမ ကျေး ပဏ္ဏာ၊ သကြား

ငရုပ်ပဏ္ဏာ၁၅၊ ပဝါတိုး ၅အုံး လွပ်ရွက်၅၊ ခဝါပွတ်၅၊ ပန်ဒိန်၁၀၊ ရွှေ့ရုံး စေ
၅၊ နေဝံရုံး စေ၅၊ စိုး တော်ဆံပွတ်၅၊ ရွှေချိန်၁၀၊ ငွေချိန်၁၀၀၊ ရွှေထည်
ငွေထည်အုပ်မျိုး ထည်မျိုး အသုံး အဆောင်အကိုလက်ဖွဲ့တော်မူရုံယွန် ပေါင်ပုလပိုက်
10 May 1729
ထွင်ရေးသည်၊ ၁၀၉၁ ခုကဆုံလပြည့်ကျော်၁၀ရက်၅တေး နေ့နံက်၁ချက်တီး ကျော်
၄နာရီ၂ပါဒ်၅ဗီဇနာပြည့်လျှင်အိမ်ရှေ့နှင်း အခါတော်ရသည့်အတိုင်း ဝန်ကြီး ဝန်
ထောက်များ တော်မတ်ဘော်အပေါင်း တို့ဝင်ရသည့်အခါတော်မတိုင်မှီနန်း တော်ထွင်
သား တော်စဉ့်ကူး မင်း ကိုကောင်း မွံရှော်သည့်တံဆာပဏ္ဏမြား ၊ ဆံစဉ်ဆင်ယင်
၍ပရိတ်တော်နာရသည်၊ အိမ်ရှေ့နှင်း တော်မူမည်၊ သင့် မြတ်သောမင်္ဂလာအ
ခါတော်ပြည့်စုံပြီး ဘုရား နားခံ ပျော့ကြီး များ ရှော်ရသည်၊အိမ်ရှေ့နှင်း သည့်ယွန်း
ပေါင်ပုလပိုက်အမိန့်တော်တမ်း ကိုဝန်ကြီး နေမျိုး ဇေယျနော်ရထာပြန်ရသည်။
(ဆင်၃၃)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောအသျှင်ဘုရင်မင်းတရားကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ တောင်ငူမုတ္တမ ရွှေခွန် ငွေခွန် တော်ဆက်သားတို့ကို ငွေခွန်
ဝန်ကဆက်သွင်း ရကောင်းသည်နှိုး ဆော်သည်၊ မြို့ဝန်အခွန်ဝန်တို့က နှိုး ဆော်၍
အခွန်ဘော်ကိုဆက် သောကျွန်တော်မျိုး ဆင်းရဲသား အပေါင်းတို့သည်မရပ်မခံ
နိုင်အောင်တယောက်ကိုတယောက်လွှတ်ရှိကြောင်းကိုနား တော်ကြား တော်မူရ
သည်၊ ငွေခွန်ဝန်မှာမြစ်စဉ်ညာတူး ရွင်း တိုင်အကြေဇရွာအညာဇရွာစီရင်
ဆော်နှိုး ရမည်ကို တောင်ငူမုတ္တမအခွန်ဘော်ဆက်တို့ကိုဆွဲငင်၍အနာအကျင်ရှိရ
သည်မှာဆင်းရဲသားတို့ငြိမ်ဝပ်မည်မဟုတ်၊ တောင်ငူမုတ္တမမြို့ဝန်အခွန်ဝန်သီး
ခြားခန့်ထား၊ လေပြီးသည်၊ တောင်ငူမုတ္တမမြို့ဝန်အခွန်ဝန်တို့က နှိုး ဆော်ကောံ
ခံ၍ဆက်မြဲအတိုင်း အခွန်စာရေးတို့ကြပ်မ၍ ရွှေဘဝါး တော်မြတ်အောက်တလုံး တ
ဝတည်း ဆက်သွင်း စေ၊ ငွေခွန်ဝန် တောင်ငူမြို့ဝန်အခွန်ဝန်တို့ကိုပြန်ဆို။

24 October 1736

သက္ကရာဇ် ၁၀၉၈ ခုတန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၂ ရက်နေ့နား ၆ ပြေ့
ကြီး မှူး ရာဇတမန် ရွှေလွှတ်တော်သို့ပြန်သည်။

(ဇမ္ဗူဒီပဥဆောင်း ၊ မျ[illegible])

16 April 1743

ခံတော ကျောင်း ဆရာတော် မေတ္တာစါသွင်း သည်တရား မင်း မြတ်၊ ဆရာတော် မိဘပေါက်ဘော်ဆွေသား မျိုး သား ၄၅ တို့သည် ခံတောရွာပြည်စိုး မြေတိုင်တို့စီရင် စုဖြစ်၍အသည်မှာထမ်း ရသည်၊ အမှုအခင်း အသွယ်သွယ်အဝဝများ လှ၍ ပေး ဆုံရ သည်၊ ဆရာတော်မိဘပေါက်ဘော်ဆွေသား မျိုး သား ဦး ရေ၄၅ လူတို့သည်၊ ကြေး တင်ကျွန်ဖြစ်သား နစ် မြေး မွန်း ရှိသည်၊ ဘဝရှင်အသည်က နုတ်၍ နုတ်ရှင်မြင်း မှာ ထမ်း ပါရမည်အမှုတော် ပေါ်ထွက်သမျှတို့ကို ရှိရင်း မြင်း စီး တို့နည်း ထမ်း ရွက်ပါရ စေမည့်အကြောင်းကို မေတ္တာစါသွင်း သည်တရား မင်း မြတ်၊ ခံတောဆရာတော် ကသွင်း သည်၊ စာတွင်ဦး ရေ၄၅ ပါသည်၊ ဆရာတော်မိဘပေါက်ဘော်ဆွေရင်း မျိုး ခြာလူဦး ရေ၃၀ တို့ကို နုတ်ရှင်မြင်း စုမှာထမ်း ရွက်စေ၊ ခံတောရွာပြည်စိုး မြေ တိုင်တို့အုပ်စု ခေါင်း နက်အသည်မှာတိုင်စာရင်း ဘွဲ့ဘက်ခင်သော်လည်း ဆရာတော် မိဘပေါက်ဘော်ဆွေရင်း မျိုး ခြာဦး ရေ၃၀ တို့ကို နုတ်ရမည်။

16 April 1743

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၅ ခုကဆုန်လဆန်း ၅ ရက် ဝနေ့နား ခံစ မြောင်မှူး ပြန်။

(ဝက်မစွတ်စါစု)

အောင်မြေစံလွှတ်ဆရာတော် မေတ္တာစာသွင်း သည်မဟာဓမ္မရာဇာတရား မင်းမြတ်၊ ရေမြေသခင်ဘဝရှင်ဘုရား တော်မာန် အောင်ရတနာဒါယကာ တော်လက်ထက်ဆရာတော်ကိုပထမဦး အထူး ချီး မြှင့်တော်မူ၍ မိဘဆွေသား ချင်း တို့ကိုမင်း ရဲမြင်း မှာထမ်း ရွက်စေအမိန့်တော်ကိုဦး ထိပ်ရွက်ရသည့်အတိုင်း ဆရာတော်မိဘနှမညီမဆွေသား မျိုး သား ဦး ရေ၅၅တို့ကိုထမ်း ရွက်ပါသည်ကို မင်း ဝံလေးထပ်ဆရာတော်တွင်ဘုရား ဘေး မိဘတို့လက်ထက် ကျောင်း မှီစာရင်း မကြေဆို၍ဆရာတော်သား ချင်း တို့ကို ခေါ်ချ၍ ရှိပြန်ရသည်၊ ရေမြေရှင်လက်ထက်ဆရာတော်တွင်ဘေး ဘုရား တို့ကိုမင်း ဝံလေး ထပ် ကျောင်း ဆရာတော် ရေး ထား သည့်စာရင်း နှင့်ပါသည်ကိုဖျက်ချေပါရမှဘုရား တော်ဘဝရှင်မင်း တရား အမိန့်တော်အတိုင်း တည်၍အရှည်သား ကသည် မြေး ၊ မြေး ကသည်မြစ်၊ မြစ်ကသည်အဆက်အနွယ်တိုင်း မင်း ရဲမြင်း မှာထမ်း ရွက်မြဲထမ်း ရွက်ပါရမည့်အကြောင်း ကို မေတ္တာစာသွင်း ပါသည်တရား မင်း မြတ်။

အောင်မြေစံလွှတ်ဆရာတော်ကိုဘုရား တော်ဘုရား လက်ထက်ပဉ္စင်း တော်ပထမဦး ဖြစ်၍အထူး ချီး မြှင့်တော်မူရာတွင်မိဘဆွေသား မျိုး သား တို့ကိုမင်း ဝံလေး ထပ်ဆရာတော်စီရင်စုကနှုတ်၍ မင်း ရဲမြင်း စုမှာသွင်း သည်၊ စာရင်း ရှိသျှင်မင်း ဝံလေး ထပ်ဆရာတော်တွင်ရှိသည့်လက်စွဲစာကိုကြည့်၍ အောင်မြေစံလွှတ်ဆရာတော်မိဘပေါက်ဘော်ဆွေသား မျိုး သား တို့စာရင်း ကိုဝန်တို့ကချေစေရမည်။

21 April 1743

သက္ကရာဇ်၁၁၀၅ခု ကဆုန်လဆန်း ၁၀ရက်၅နေ့နား ခံစမြောင်မှူးကြီး ပြန်။

(သုတေသီစါစု၊ ဝက်မစွတ် ဓါစု)

မှန်စီကျောင်း ပထမဆရာတော် ဆွေသား မျိုးသား ငရန်အောင်၊ ငပြည့်စုံ၊ ငဆုပေါင်း ၊ ငလှကျော်တို့လေး ယောက်ကအမှုတော်ကောင်း ရာထမ်း ရွက်ပါမည့်အကြောင်း ကိုလက်ဝဲဝင်း မှူး နန္ဒသူရိယက ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သည့်အတိုင်း လက်ဝဲဝင်း တော်ဒိုင်း လေး စို့သို့သွင်း၍ လေး ခေါင်း သား တို့ကိုရှိရင်း ဒိုင်းသား တို့နည်း ညီမျှ အောင်ဝင်ထွက်အိပ် နေစေ၊ အမှုတော်ကောင်း ရာထမ်း ရွက်စေ၊ ငရန်အောင်ခေါင်း စု၊ ငပြည့်စုံခေါင်း စု၊ ငဆုပေါင်း ခေါင်း စု၊ ငလှကျော်ခေါင်း စု၊ ဦး ရေစာရင်း ကိုလက်ဝဲဝင်းမှူးနန္ဒသူရိယကို ခေါ်၍ဝန်တို့ကအပ်ရမည်။

16 April 1743

သက္ကရာဇ်၁၁၀၅ ခုကဆုန်လဆန်း ၅ ရက်ဝ နေ့နား ခံစမြောင်မှူး ပြန်။

(သုတေသီစါစု၊ ဝက်မစွတ် စါစု)

ဘုရားကျွန်တော်ဝန်တို့ရှိခိုး သံတော်ဦးတင်ပါသည်ဘုရား ။ မဟာမုနိနောက်လေးထပ်ကျောင်း မဟာသံဃနာထဆရာတော်နှင့် ကျောက်မျက်ပြည်စိုး တို့တိသာသနဝရသမ္ဗောဓိဆရာတော် ရွှေဆရာတော်ကလည်း အဲတဲမဲ ကျော်နှင့်အဝင်အပါလူပေါင်း ၁၅၀တို့ကို ညောင်ရမ်း မင်းတရားထွက်တော်မူရာတွင် ရွှေကရားနှင့် ရေစင်တော်သွန်း ချ၍ပျူတော်မူသည်၊ ရွာလေး ထောင့်ကိုအဲတဲမဲ ကျော်တို့ကစောင့်နေ၍ ရွာနှင့်တကွပျူတော်မူ သောလူတို့ကဆင်း သက်ဆက်နွယ်သမျှတို့ကို ကျောင်းတော်ကသာဆိုင်သည်ဆိုသည်၊ ကျောက်မြက်သူကြီး လည်း ကျောက်မြက်ရွာဆိုင်သည့်အသည်ဆိုကြရာတွင် ဝိနည်း မိုရ်ဆရာတော် ကောက်ချက်တွင် လေးထပ်ဆရာတော်ကအမည်အမှတ်ပြု၍ ကျောက်မြက်ရွာလေး ထောင့်က စ၍အဲတဲမဲ ကျော်တို့ကိုပျူတော်မူသည်ဆိုချက်အတိုင်း ကျောင်း တော်ကဆိုင်သမျှမိမ္မ ယောကျ်ား တို့တွင် ကျောက်မြက်သူကြီး ကတခဏပြ၍ ကောက်နှုတ်စေ၊ ကောက်နှုတ်သည့်လူတို့နှင့် ကျောက်မြက်သူကြီး ရေပြိုင်စေ၊ လူတရုံးဖြစ်လျှင်စီရင်ရမည့်လူတဘက်ကတံဆိပ်ရဆရာတော်၊ တဘက်ကရွာသူကြီး ဖြစ်သည်၊ ဝန်ရှင်တော်တို့စီရင်ရာပြီး ပြတ်စေ၊ ကောက်ယူတော်မူချက်ကိုလွှတ်တော်သို့တင်ရာတွင်ဝိနည်း မိုရ်ဆရာတော် ကောက်ချက်အတိုင်း အဲတဲမဲ ကျော်တို့အဆက်အဝင်အပါငသာရနှင့် ကျောက်မြက်ပြည်စိုး ကိုရေပြိုင်စေ၊ ဘုရားကျွန်တော်တို့ကောက်ယူပါစေသည်ဘုရား အမိန့်တော်မြတ်ကိုဦး ထိပ်ရွက်ပါသည်ဘုရား ။ ဝိနည်း မိုရ်ဆရာတော်ကောက်တမ်း အတိုင်း ဝန်တို့စီရင်သည်၊ သင့်ပြီ။

21 May 1743

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၅ ခုနယုန်လဆန်း ၁၀ရက်ဝနေ့နား ခံစမြောင်မှူး ပြန်။

(သုတေသီစါစု ၊ ဝက်မစွတ် စါစု)

23 May 1743

ဘုရားကျွန်တော်ဝန်တို့ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ပါသည်ဘုရား ၊ ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော်မဟာမြတ်မုနိနောက်လေးထပ်ကျောင်းဆရာတော်နှင့် ကျောက်မျက်သူကြီး ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော် ရှေ့ဆိုသည့်စကားတွင် ကောက်တမ်းထားသည့်အချက်ကိုဘုရားကျွန်တော်တို့ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ရာတွင်သင့်ပြီ၊ အမိန့်တော်မြတ်ကိုဦးထိပ်ထက်ရွက်ရသည့်အတိုင်း ကျောက်မျက်သူကြီးက ကောက်နှုတ်သည့်အတိုင်း ဆိုသူငသာရနှင့် ကျောက်မျက်သူကြီးကို ရေပြိုင်စမ်မည်နှစ်ဘက်သားတို့ကို ရေဆိပ်သို့ရောက်အောင် သွားစေရာတွင် ကျောက်မျက်သူကြီး ရေမပြိုင်ဝံ့ရှိရာတွင် ငသာရကိုလေးထပ်-ကျောင်းဆရာတော်ကိုစာရင်းကျယ်စာရင်းချုပ်နှင့်ဦး ရေ ၁၅၀၊ သက္ကရာဇ်
23 May 1743
၁၁၀၅ ခုနယုန်လဆန်း ၁၂ ရက် ၂ နေ့အပ်ပါသည့်အကြောင်းကိုရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ပါသည်ဘုရား ၊ ဝန်တို့လျှောက်သည်၊ သင့်ပြီ။

23 May 1743

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၅ ခုနယုန်လဆန်း ၁၂ ရက် ၂ နေ့နားခံ စမြောင်မှူးပြန်။

(သုတေသီစာစု၊ ဝက်မစွတ် စာစု)

အိမ်ရှေ့ကျောင်း တော်သီရိမဟာမဂ်လဓဇဆရာတော် မေတ္တာမပြတ်ပို့အပ်သော မဟာဓမ္မရာဇ်တရား မင်းမြတ်၊ ဆရာတော်ဆွေသား မျိုးသား မဟာပိန္နဲ ဆောင်တော်ထမ်း ၊ လက်ပံဖျား စား ၊ မဆုတ်စား ၊ မကျီး စား ၊ ငရွှေမုံ၊ စစ်ကိုင်း ဂူသစ် ထောင်မှူး တို့ကို နောက်တော်ပါတန့်ကျည်စား သွေး သောက်လုံ ပေါက်မြင်း စုမှာထမ်း ပါရမည့်အကြောင်း အစုရင်း သူငယ်တော်ဆင်တော်တလိုင်း လုပ်ပန်း ပုရိုး မှ နှုတ်တော်မူပါမည့်အကြောင်း ကို မေတ္တာစာသွင်း သည်တရား မင်းမြတ်၊ ဆရာတော်ကသွင်း သည်လက်ပန်စား ၊ မဆုတ်စား ၊ မန်ကျည်း စား ငရွှေပုံတို့ကိုလုံ ပေါက်မြင်း စု မြေမှာထမ်း စေ၊ နောက်ဝန်စီရင်စုသူငယ်တော် ဆင်ဝန်စီရင်စုသူရဲစုအစုရင်း ကနှုတ်တော်မူသည်၊ ဘွဲ့ဘက်တော်မူသည့်လုံ ပေါက်မြင်း စုမှာထမ်း ရွက်စေ၊ တလိုင်း ရိုး ပန်း ပုစုစစ်ကိုင်း ထောင်မှူး ငထွန်း ကျော်ကို နောက်တော်ပါတန့်ကျည်စား သွေး သောက်မှာထမ်း ရွက်စေ၊ ပန်း ပုတလိုင်း အရိုး အစည်ကနှုတ်တော်မူသည်၊ သွင်း သည်၊ သွေး သောက်မှာထမ်း ရွက်စေ။

31 May 1743

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၅ ခုနယုန်လပြည့်ကျော် ၅ ရက် ၃ နေ့နား ခံစမြောင်မှူး ပြန်။

(သုတေသီ စါစု၊ ဝက်မစွတ် စါစု)